

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANASANAT DALI
Doktora Tezi

**TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE OYUNCULUK EĞİTİMİNİN
HARİTALANDIRILMASI VE BİR MODEL ÖNERİSİ**

Hazırlayan
Osman Yiğit Can KOCABIYIK

Danışman
Doç. Dr. Sibel ERDENK

İzmir / 2022

YEMİN METNİ

Sahne Sanatları Anasanat Dalı Doktora Tezi olarak sunduğum “Türkiye Üniversitelerinde Oyunculuk Eğitiminin Haritalandırılması ve Bir Model Önerisi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih
... / ... / ...

Osman Yiğit Can KOCABIYIK
İmza

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün/...../..... tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin maddesine göre doktora öğrencisi Osman Yiğit Can Kocabıyık'ın "Türkiye Üniversitelerinde Oyunculuk Eğitiminin Haritalandırılması ve Bir Model Önerisi" konulu tezi incelenmiş ve aday/...../..... tarihinde, saat 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğu oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programındaki sorun ve aksaklıkları eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda tespit etmek, bu sorunlara çözüm olabilecek öneriler geliştirmektir. Karma araştırma yöntemi esas alan çalışmada, nitel ve nicel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Araştırmanın ilk aşamasında Türkiye’de akademik anlamda oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişiminin yanı sıra 10 senedir faaliyet gösteren lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programları karşılaştırılarak programların mevcut durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise geliştirilen veri toplama araçlarının belirlenen çalışma gruplarına sunulması aracılığıyla oyunculuk eğitim programlarındaki sorun ve aksaklıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, yurt içinde en az on senedir faaliyet gösteren lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programlarının üçüncü ve dördüncü sınıfında okuyan 108 öğrenciden, bu programlarda görev yapan 22 öğretim elemanından, bu programlarda öğrenim görmüş 88 mezundan ve 34 sektörel paydaştan oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket ve görüşme tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi ve betimsel analiz teknikleri kullanılmıştır. Bulguların değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan sonuçları özetlemek gerekirse, çalışmanın ilk aşamasında programlar arası bir standardın belirlenemediği ve üniversitelerin bilgi sistemlerinde çeşitli sorunlar olduğu tespit edilmiştir. Bunların yanı sıra, bu aşamada destek bölümlerin programa olumlu katkılarının olduğu görülmüştür. İkinci aşamada ise, üniversitelerin oyunculuk lisans programlarının fiziki olanaklarının ve öğretim elemanı sayılarının yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu yetersizliğin yanı sıra programdaki derslerle ilgili öncelik/sonralık ilişkisi açısından problemler görülmüştür. Ayrıca öğrenciler açısından en fazla ve en az katkı sunan dersler belirlenmiş ve eğitim paydaşlarından programa hangi derslerin eklenmesi gerektiği üzerine görüşler alınmıştır. Bu aşamada programın sektörel ihtiyaçları içinde barındırmadığı tespit edilmiştir. Çalışmanın son aşamasında sorun ve aksaklıkların çözümü için öneriler sunulmuştur.

ABSTRACT

The aim of this study is to identify the problems in the undergraduate acting education program in Turkey in line with the opinions of education stakeholders and to develop suggestions that can be a solution to these problems. In the study, which is based on mixed research method, qualitative and quantitative research methods were used together. In the first stage of the research, besides the historical development of academic acting education in Turkey, the current status of the programs was tried to be determined by comparing the undergraduate acting education programs that have been operating for 10 years. In the second stage of the research, it was tried to determine the problems and disruptions in the acting education programs by presenting the developed data collection tools to the determined study groups. The study group of the research consists of 108 students studying in the third and fourth year of undergraduate acting education programs that have been operating in the country for at least ten years, 22 lecturers working in these programs, 88 graduates from these programs and 34 sectoral stakeholders. Content analysis and descriptive analysis techniques were used in the analysis of data in this research, in which questionnaire and interview technique were used as data collection tools. To summarize the results obtained as a result of the evaluation of the findings, it was determined that an inter-program standard could not be determined in the first stage of the study and there were various problems in the information systems of the universities. In addition to these, it was seen that the support departments contributed positively to the program at this stage. In the second stage, it was determined that the physical facilities and the number of teaching staff in the acting undergraduate programs of the universities were insufficient. In addition to this inadequacy, problems were observed in terms of the priority/late relationship related to the courses in the program. In addition, the courses that contributed the most and least in terms of students were determined and opinions were received from education stakeholders on which courses should be added to the program. At this stage, it has been determined that the program does not contain sectoral needs. At the last stage of the study, suggestions were presented for the solution of problems and problems.

ÖNSÖZ

Eğitimim süresince tiyatronun ve özellikle oyunculuk alanının içinde bulunduğu döneme göre değiştiği, dönemin gereksinimlerine göre şekil aldığını gözlemledim. Ancak oyunculuk eğitime baktığımda, bu değişimin olmadığına yönelik kuşkularım bu çalışmaya başlamama katkı sağladı. Oyunculuk eğitimi alanındaki yapılmış çalışmalara göz attığımda kuşkulandırmakta haklı olduğumu fark ettim. Çünkü bu alanda yapılmış çalışmalar çok sınırlı olmakla birlikte, bilimsel araştırma yöntemlerinden uzaktı. Her alanda olduğu gibi güncellemek ya da olumlu gelişmeler elde etmek için o alana dair çeşitli analizler yapılmalı, sorun ve aksaklıklar periyodik olarak tespit edilmelidir. Ancak oyunculuk eğitimi alanında maalesef böyle bir tespitin yapılmadığını görünce bu çalışmayı yapmaya karar verdim. Bu anlamda yapılan ilk çalışma olma özelliğini taşıyan tezimin benzer araştırmaların yapılmasına katkı sağlamasını ümit ederim.

Bu noktada nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden yararlanarak benzer araştırma yapmak isteyenlere, görüşmeleri ya da anketleri çevrimiçi yapmanın hem zaman hem de maddi açıdan kolaylık yarattığını belirtmekte fayda olduğunu düşünmekteyim. Kolaylıktan bahsetmişken, çalışmaya ilişkin zorluklardan, karşılaşılan güçlüklerden de bahsetmek gerekir. Araştırmanın oyunculuk eğitimi alanında daha önce çalışılmamış olmasından kaynaklı görüşme ve anket sorularını referans alacak araştırmaların olmaması en büyük zorluklardan biriydi. Ayrıca bu süreçte dört farklı koldan (öğrenciler, öğretim elemanları, mezunlar, sektörel paydaşlar) veri toplamanın çok yönlü veri oluşturmak açısından önemli olsa da benim açımdan zorlayıcı olduğunu söyleyebilirim.

Tüm bu zorluklara rağmen bu süreci kendi açımdan oldukça verimli bir süreç olarak değerlendiriyorum. Bu süreç neredeyse tüm köklü üniversitelerdeki eğitime dair olumlu ve aksayan yönler hakkında bilgi edinmemi sağladı. Ayrıca bu çalışma, mesleğimi icra ederken ileriye dair ne gibi sorunlarla baş etmem gerektiğini gösterdi.

Doktora eğitimim süresince değerli bilgilerinden ve tecrübelerinden yararlandığım, her zaman desteklerini hissettiğim değerli danışmanın Doç. Dr. Sibel ERDENK'e ve değerli hocam Doç. Dr. Özlem BELKIS'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca çalışmaya katkılarından dolayı katılımcılara, her zaman desteğini hissettiğim hayat arkadaşım Gülşah KOCABIYIK’a ve aileme ne kadar teşekkür etsem azdır.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TUTANAK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
TABLO LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM YÖNTEM

1.1. Araştırmanın Deseni	10
1.2. Evren ve Örneklem	11
1.2.1. Lisans Öğrencileri	13
1.2.2. Mezunlar	16
1.2.3. Öğretim Elemanları	19
1.2.4. Sektörel Paydaşlar	21
1.3. Veri Toplama Araçları	22
1.3.1. Program Karşılaştırma	22
1.3.2. Öğretim Elemanları Görüşme Formu	23
1.3.3. Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi	25
1.3.4. Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi	28
1.3.5. Sektörel Paydaşlar Görüşme Formu	29
1.4. Verilerin Toplanması	30
1.5. Verilerin Analizi	32
1.5.1. Nicel Verilerin Analizi	32
1.5.2. Nitel Verilerin Analizi	33

2. BÖLÜM

BULGULAR: TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE OYUNCULUK EĞİTİMİ

2.1. Türkiye’de Akademik Düzeyde Oyunculuk Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	36
2.2. Oyunculuk Eğitim Programlarında Mevcut Duruma İlişkin Bulgular	45
2.2.1. 2020-2021 Öğrenim Yılı Kontenjanları	46

2.2.2. Başvuru Koşullarına İlişkin Bulgular	48
2.2.3. Özel Yetenek Giriş Sınavları.....	50
2.2.4. Mezuniyet Koşulları.....	53
2.2.5. Oyunculuk Eğitim Programlarının Müfredat Yapısı	54
2.2.5.1. Zorunlu Dersler	54
2.2.5.2. Seçmeli Dersler	62
2.2.5.3. Zorunlu Teori – Uygulama Ders Dağılımları.....	64
2.3. Öğrencilerin Düşüncelerine İlişkin Bulgular	66
2.3.1. Fiziksel Koşullar, Olanaklar ve Eğitim Kadrosu.....	67
2.3.2. Öğretim Planı.....	70
2.3.3. Dersler ve Verimlilik	72
2.4. Öğretim Elemanlarının Düşüncelerine İlişkin Bulgular.....	77
2.4.1. Fiziksel koşullar.....	78
2.4.2. Eğitim Kadrosu.....	83
2.4.3. Öğretim Planı.....	88
2.5. Mezunların Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	103
2.5.1. Fiziksel Koşullar	103
2.5.2. Eğitim Kadrosu ve Öğretim Planı.....	104
2.6. Sektörel Paydaşların Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	107
2.6.1. Oyunculuk Eğitimi Hakkında Düşünceler	108
2.6.2. Sektörel Beklentiler	111

3. BÖLÜM DEĞERLENDİRME

3.1. Oyunculuk Eğitiminde Mevcut Duruma İlişkin Değerlendirme.....	128
3.2. Öğrencilerin Görüşlerine İlişkin Değerlendirme	133
3.3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Değerlendirme	137
3.4. Mezunların Görüşlerine İlişkin Değerlendirme	144
3.4. Sektörel Paydaşların Görüşlerine İlişkin Değerlendirme	146
SONUÇ	149
KAYNAKÇA	156
EK-1 (Etik Kurul Onayı)	165
EK-2 (Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi).....	166
EK-3 (Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi)	174
ÖZGEÇMİŞ	

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları	13
Şekil 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımı	14
Şekil 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımları	15
Şekil 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversitelere göre dağılımları	16
Şekil 5. Araştırmaya katılan mezunların cinsiyet dağılımları	17
Şekil 6. Araştırmaya katılan mezunların yaş dağılımları	17
Şekil 7. Araştırmaya katılan mezunların mezuniyet yıllarına göre dağılımları	18
Şekil 8. Araştırmaya katılan mezunların üniversitelere göre dağılımları	19
Şekil 9. 2020-2021 dönemi oyunculuk programı kontenjanları	47
Şekil 10. Giriş koşullarındaki TYT puan şartı	49
Şekil 11. Olanaklara ilişkin şema	78
Şekil 12. Öğretim elemanı sayısına ilişkin şema	84
Şekil 13. Öğretim elemanlarının niteliğine ilişkin şema	87
Şekil 14. Oyunculuk lisans programının güncelliğine ilişkin şema	88
Şekil 15. Teori ve uygulama dengesine ilişkin şema	90
Şekil 16. Derslerin içerik ve programdaki sıralanışına ilişkin şema	92
Şekil 17. Programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkısına ilişkin şema	97
Şekil 18. Oyunculuk lisans programının daha etkili olabilmesine ilişkin şema	99
Şekil 19. Olumlu yönlerle ilişkin şema	108
Şekil 20. Geliştirilmesi gereken yönlerle ve beklentilere ilişkin şema	111
Şekil 21. Üniversite sektör iş birliği beklentilerine ilişkin şema	121

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Çalışmaya dahil edilen akademik eğitim kurumları ve kuruluşları	6
Tablo 2. Örneklemi oluşturan öğretim elemanlarının üniversitelere göre dağılımı	20
Tablo 3. Örneklemi oluşturan sektörel paydaşlara ait bilgiler	21
Tablo 4. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları	22
Tablo 5. 2020-2021 dönemi oyunculuk eğitimi veren programlar ve kontenjanları.....	46
Tablo 6. Oyunculuk programlarına başvuru için en düşük puanlar ve şartlar.....	48
Tablo 7. Oyunculuk programlarının özel yetenek giriş sınavları aşamaları (2020/21) .	51
Tablo 8. Oyunculuk eğitimi veren üniversitelerin mezuniyet koşulları.....	53
Tablo 9. Rol çalışmaya yönelik zorunlu dersler	57
Tablo 10. Konuşmaya yönelik zorunlu dersler.....	59
Tablo 11. Harekete yönelik zorunlu dersler	60
Tablo 12. Tiyatro tarihine yönelik zorunlu dersler	60
Tablo 13. Oyunculuk programları kapsamındaki seçmeli dersler	62
Tablo 14. Oyunculuk eğitim programlarının zorunlu ders dağılımları.....	65
Tablo 15. Öğrenci değerlendirme anketinin ilk bölümüne ilişkin betimsel istatistikler	67
Tablo 16. Öğrenci değerlendirme anketi- programın genel özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler	70
Tablo 17. Lisans programında yer alan derslerin kişisel gelişime katkı açısından bulguları	73
Tablo 18. Lisans programında yer alan derslerin mesleki gelişime katkı açısından bulguları	74
Tablo 19. Lisans programında yer alan derslerin uygulanabilirliğine ait bulgular.....	76
Tablo 20. Öğretim elemanlarının fiziki koşullara ilişkin görüşleri	79
Tablo 21. Öğretim elemanı sayısına ilişkin görüşler	84
Tablo 22. Öğretim elemanlarının niteliğine ilişkin görüşler	87
Tablo 23. Lisans programının güncelliğine ilişkin görüşler.....	88
Tablo 24. Oyunculuk lisans programının teori ve uygulama dengesine ilişkin görüşler	91
Tablo 25. Derslerin içerik ve programdaki sıralanışına ilişkin görüşler	93
Tablo 26. Programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkısına ilişkin görüşler	97

Tablo 27. Programın daha etkili olabilmesine ilişkin görüşler.....	100
Tablo 28. Mezun anketi- fakülte bölüm olanaklarına ilişkin betimsel istatistikler	103
Tablo 29. Mezun değerlendirme anketi- aldıkları eğitime ilişkin betimsel istatistikler	104
Tablo 30. Olumlu yönlerle ilişkin görüşler	109
Tablo 31. Geliştirilmesi gereken yönlerle ve beklentilere ilişkin görüşler	111
Tablo 32. Üniversite sektör iş birliği beklentilerine ilişkin görüşler	121

GİRİŞ

Güzel Sanatlar Fakülteleri Sahne Sanatları Bölümleri, tiyatro alanında, hızlı değişim ve dönüşümleri kavrayan, yaratıcı becerilerini kullanan, estetik ve sanatsal değerleri sorgulayan, evrensel değerleri anlayan tiyatro sanatçıları yetiştirmeyi hedeflemektedir. Dünyada olduğu gibi Türkiye’de tiyatro sanatçısı yetiştiren lisans eğitim kurumlarının amaç, misyon ve vizyonlarında da bu hedefi destekleyecek şekilde ifadelerin yer aldığı görülmektedir.

“... yaratıcılığını üst düzeyde kullanabilen, denemeye ve yeniliği açık sahne sanatçıları yetiştirmek.” (DEUGSF, 2022)

“... oyunculuk alanıyla ilgili sanatsal ve bilimsel bir bakış geliştirmek ve edindiği bilgileri ve kazandığı bakışı etkin olarak kullanabilen, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen nitelikli sanatçılar yetiştirmek” (DTCFANKARA, 2022).

“... sanat yoluyla dünyayı yorumlayarak, ulusal çizgiden hareketle evrensel çizgiyi yakalayan ve toplumsal beğeniye yükseltmeyi hedefleyen sanatçılar yetiştirmektir.” (İÜDK, 2022)

Belirtilen misyon ve vizyonların yanı sıra 21. yüzyılın eğitim ve öğretim açısından gelişim ve değişim çağı olduğu düşünüldüğünde özellikle üniversite düzeyinde oyunculuk eğitim ve öğretim yöntemlerinin değişen eğitim anlayışına göre yenilenmesi ve bu yöntemlerden beslenmesi gerekmektedir. Özellikle oyunculuk eğitimi alanında birçok sanatçının, eğiticinin ve araştırmacının pek çok bilimsel çalışmada, bildiri ve makalede bu gerekliliğe değindiği görülmektedir. Örneğin Can Gürzap (1976:86), Ankara Devlet Konservatuvarı Eğitim Nasıl Yapılmaktadır-Nasıl Yapılmalıdır başlıklı yazısında, bu alanda eğitmenlerin kendini yenilemesi ve tiyatro sanatının gelişimi dışında kalmaması gerektiğini belirtmiştir. Gürzap, sanatçı adaylarını ezbercilikten ya da kopyacılıktan öteye götürmenin yolunun bu olduğunu ifade etmiştir. Gürzap ile benzer görüşte olan Hülya Nutku (2012: 27), Oyunculuk Eğitiminde Eğitiminin Eğitiminin Önemi başlıklı yazısında oyunculuk eğitmeninin pedagojik formasyon edinmesi, yöntembilimsel bir yol benimsemesi ve aynı zamanda evrensel olana yüzünü çevirmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Murat Tuncay (2012: 23) ise Oyuncunun Bir Sanatçı Olarak Eğitimi yazısında oyunculuk eğitim programlarının çağdaş ölçülerde, dengeli, dinamik ve kendisini sürekli yenileyebilme özelliğine sahip olmasının bir zorunluluk olduğundan

bahsetmiştir. Türel Ezici (2012: 122-123) bu zorunluluğun gerçekleşebilmesini çağdaş vizyona, birikime sahip genç tiyatro akademisyenlerinin yetişmesine bağlamaktadır. Sibel Erdenk (2018:168) tiyatro yapma şeklinin ve üretilen tiyatro estetiğinin bütün dünyada büyük bir değişim izlediğini belirterek bu değişime, sahne estetiğine uyum sağlayacak, düşünsel, fiziksel ve duygusal açılardan donanımlı oyuncuların özel ve fiziksel koşulların yoğunluklu olduğu bir eğitimden geçmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla sanat alanındaki yenilikler göz önüne alındığında, oyunculuk eğitiminin sürekli kendisini yenileyen bir öğretim ihtiyacına sahip olduğu görülmektedir. Özdemir Nutku (2012) da *Art-e Dergisi*'nde yayınlanan makalesinde benzer bir konuya değinmiştir. Dünyadaki oyunculuk eğitiminde eski yöntemlerin yerini yenilerine bıraktığını belirten Nutku, bunların yakından izlenmesi gerektiğini, genç öğretim elemanlarının da bu konularda eğitim almalarının şart olduğunu ifade etmiştir. Türkiye'de tiyatro eğitiminin kurucu isimlerinden olan Nutku ayrıca bu yazıda ders programlarının da bu çerçevede yenilenmesi gerekliliğine vurgu yaparak, yukarıda belirtilen çağdaş eğitim anlayışının gereklerine işaret eder.

Tüm bu görüşlerin ortak özellikleri, eğitimde bir yenileme ihtiyacı ve eğitimin içinde bulunulan döneme göre şekillenmesi ile ilgilidir. Özellikle sanat alanında bakıldığında içinde bulunduğumuz yüzyıldaki sanatsal ve teknolojik dönüşümler bu alanın eğitimini doğrudan etkileyen faktörler arasındadır. Günümüz tiyatrosunda var olan disiplinler arası çalışmalar bu dönüşümlere örnek gösterilebilir. Öyle ki bu üretimleri adlandırmak için oyun ya da tiyatro ifadelerinin yanında gösteri, performans, prodüksiyon, sergileme, vb. gibi farklı ifadeler kullanılmaktadır. Bilgisayar ve video teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte sahne-seyir alanının değişmesi, seyircilerin katılımcılara dönüşmesi gibi birçok yeniliğin tiyatronun doğasını etkilediği görülmektedir. Bunlara ek olarak günümüzde özellikle performans alanındaki gelişmelerle birlikte oyuncuların düşünsel, bedensel ve ses açısından kendi sınırlarını zorlamalarının bir gereklilik haline geldiği bilinmektedir.

Peki, son yirmi yıl içinde tanıklık ettiğimiz tüm bu teknolojik ve sektörel gelişim oyunculuk sanatını nasıl ve ne kadar etkilemektedir? Oyuncu yetiştirmeye yönelik

programlar, bu talepleri karşılayabilmekte midir? Sözü edilen eğitim programlarında ne gibi sorunlar yaşanmakta, hangi noktalarda değişime ihtiyaç duyulmaktadır?

Bu sorulara yanıt alabilmenin ilk adımı kuşkusuz eğitim programlarının değerlendirilmesidir. Program değerlendirme, uygulanan eğitim programının etkinliği ile ilgili bilgilerin toplandığı, bu bilgilerin analiz edilerek yorumlandığı ve elde edilen sonuçlar neticesinde programın sürdürülmesi, geliştirilmesi ya da sonlandırılmasına yönelik kararın karar vericiler ile paylaşıldığı bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2010; Gözütok, 2006; Kaya, 1997; Sağlam ve Yüksel, 2007; Erden, 1998). Bilimsel temeller doğrultusunda oluşan bu sürecin temel amacı, değerlendirilecek programın etkinliğinin ya da değerinin bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma ya da topluluğa uygunluğunu belirleme olduğu söyleyebilir (Melrose, 2006; Stufflebeam, 2000; Oliva, 2005). Ayrıca program değerlendirme sürecinde ‘Program amacına ulaşıyor mu? Programın aksayan ya da etkili biçimde işleyen boyutları hangileridir? Program kim/kimler için etkili biçimde işliyor? Programın daha etkili olması için neler yapılabilir?’ gibi sorulara yanıt aranmaktadır (Lavelle ve Donaldson, 2015). Genelde sanat, özelde oyunculuk eğitimi de belirtilen bu özellikleri taşıyan program değerlendirme çalışmalarının yapılması, oyunculuk eğitim programlarının geliştirilmesi, değişen sanatsal ve sektörel koşulların ihtiyacına karşılık gelecek tiyatro sanatçılarının ve oyuncuların yetiştirilebilmesi için bir ihtiyaç olarak belirmektedir.

Ne var ki literatür araştırması sonucunda oyunculuk eğitiminde program değerlendirme ve eğitimin haritalandırılması gibi çalışmaların yapılmamış olduğu görülmüştür. Özellikle yurt içi alanyazında lisans düzeyindeki oyunculuk eğitimi üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında alanda var olan temel sorunlara değinildiği, bu sorunların bilimsel bir araştırma yöntemiyle ortaya konulup incelenmesinden ziyade kişisel görüşler ışığında sunulduğu, kısacası oyunculuk eğitimi alanında program değerlendirmeye dair özel ve ayrıntılı bilimsel çalışmaların yapılmadığı görülmektedir. Bu bağlamda eğitim ve program ile ilgili temel soruları yanıtlayabilmek için öncelikle bir zemin etüdü yapılması, ülkemiz üniversitelerinde uygulanan oyunculuk eğitiminin çeşitli yönleriyle araştırılması, genel profilin ortaya konulması gerekmektedir. Bu zeminle var olan aksaklıklar belirlenerek bu aksaklıkların nasıl giderilebileceği tartışmaya açılabilir.

“Türkiye Üniversitelerinde Oyunculuk Eğitiminin Haritalandırılması ve Bir Model Önerisi” başlıklı bu çalışmanın amacı da sunulan bu bağlamdan yola çıkılarak oluşturulmuştur. Bu doktora çalışmasının amacı, *Türkiye’de lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programlarının mevcut durumunu çok yönlü olarak araştırmak, eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirmek ve öneriler geliştirmektir*. Burada eğitim paydaşları ile eğitimi bizzat alan, veren ve bu eğitimin sonuçlarından beslenen öğrenciler, eğiticiler, mezunlar ve sektörel paydaşlar kastedilmektedir. Bir başka deyişle eğitimi bir olgu olarak ele alırsak bu olgunun incelenmesi, onu oluşturan ve kullanan, yararlananların bakışıyla incelenip kavranacaktır. Bu çerçevede ana amacı destekleyip oluşturacak alt amaçlar şöyle belirlenmiştir:

1. **Amaç:** Türkiye’de lisans düzeyindeki oyunculuk eğitimi haritalandırmak ve eğitim programı bağlamında *durum tespiti yapmak*. (Programın genel yapısının, giriş ve mezuniyet koşullarının, zorunlu ve seçmeli derslerinin, teori-uygulama ders dağılımlarının incelenmesi)
2. **Amaç:** Eğitim paydaşlarının görüşleri bağlamında oyunculuk eğitiminde yaşanan *sorun ve aksaklıkları saptamak*.
 - Öğrenciler bağlamında görüşler, sorun ve aksaklıklar.
 - Eğiticiler bağlamında görüşler, sorun ve aksaklıklar.
 - Mezunlar bağlamında görüşler, sorun ve aksaklıklar.
 - Sektörel paydaşlar bağlamında görüşler, sorun ve aksaklıklar.
3. **Amaç:** Oyunculuk eğitimindeki sorun ve aksaklıkların *çözümü için öneriler geliştirmek*.

Belirlenen bu amaçlar doğrultusunda araştırmanın izleğini oluşturacak ve yanıt aranacak sorular ise şöyle kurgulanmıştır:

- Türkiye’de akademik düzeyde oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişimi nasıldır?
- Günümüzde oyunculuk eğitimi sürdüren akademik birimlerin mevcut durumu nedir? (Öğrenci kabul ve mezuniyet koşulları, eğitim programları arasındaki benzerlik ve farklılıklar)

- Oyunculuk lisans öğrencilerinin fakülte/üniversite olanakları, öğretim elemanları, öğretim planı, aldıkları derslerin kariyer ve kişisel gelişimlerdeki yeri hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Oyunculuk eğitimi veren akademik kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının fakülte/üniversite olanakları, oyunculuk lisans programı hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Oyunculuk lisans programı mezunlarının aldıkları eğitim ve fakülte olanakları hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Sektörel Paydaşların oyunculuk lisans programı ile ilgili görüşleri ve üniversite-sektör iş birliği hakkındaki beklentileri nelerdir?
- Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan sorun ve aksaklıkları giderebilmek için ne gibi çözüm önerileri ileri sürülebilir?

Bu sorulara yanıt arayacak olan araştırma Türkiye üniversitelerindeki lisans düzeyinde verilen oyunculuk eğitime odaklanmıştır; bir başka ifadeyle inceleme alanı ulusal çerçevedir. Araştırma alanı 2020-2021 öğretim yılında 10 yıldır faaliyet gösteren Güzel Sanatlar Fakülteleri Oyunculuk Anasanat Dalları ve Devlet Konservatuvarları Tiyatro Bölümleri ile sınırlıdır. Araştırma henüz aktif eğitime başlamamış oyunculuk eğitim programlarını da kapsamamaktadır. Bu sınırlandırmanın nedeni sahadaki sorun ve deneyimleri en doğru şekilde, tespit etmek ve toplamaktır.

Yeni kurulmuş bir bölüm ya da akademik kurumun fiziksel ve eğitim ihtiyaçları ile otuz yıllık bölümler kuşkusuz aynı değildir. Bu bağlamda mezun vermiş, eğitim dönemleri geçirmiş, olumlu ya da olumsuz farklı deneyimler biriktirmiş, çözmeye çalışmış, kimisini çözebilmiş, kimisini çözmemiş bölümlerin görüş ve değerlendirmelerini almak, bu araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanacak veriler için çok daha uygun olacaktır. Dolayısıyla araştırma, eğitimi aktif olarak süren 12 üniversite ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma alanını oluşturan, belirtilen koşulları sağlayan üniversite ve bölümler ile bunların oyunculuk eğitime başlama / kuruluş tarihleri şöyledir:

Tablo 1. Çalışmaya Dahil Edilen Akademik Eğitim Kurumları ve Kuruluşları

Şehir	Üniversite	Kuruluş
Ankara	Ankara Devlet Konservatuvarı (1982 yılında Hacettepe'ye bağlanmıştır.)	1936
İstanbul	İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Anasanat Dalı	1950
Ankara	Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı	1958
İstanbul	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Anasanat Dalı	1971
İzmir	Dokuz Eylül Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı	1976
Eskişehir	Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Anasanat Dalı	1989
Erzurum	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı	1992
Konya	Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Anasanat Dalı	1993
Adana	Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro-Oyunculuk Anasanat Dalı	1995
Isparta	Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı	1997
Antalya	Antalya Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro (Oyunculuk) Anasanat Dalı	1999
İzmit	Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı (2004 yılında kurulmuş, 2006 yılında ilk öğrencilerini almıştır.)	2004

Saptanan amaca ulaşabilmek için araştırma sorularına yanıt arayarak ortaya konulan bu çalışma, üç aşama olarak planlanmıştır:

İlk aşamada ülkemizdeki akademik oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişiminin yanı sıra oyunculuk eğitim programlarının mevcut durumları ve programlar arası karşılaştırma yapılarak benzerlik ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Profil Çıkarma çalışması olarak ifade edilebilecek bu tespit kısmında, on yıldır aktif eğitime devam etmekte olan on iki üniversitenin oyunculuk eğitim programları bir nitel araştırma yöntemi olan doküman inceleme ile ele alınmıştır. Eğitim programlarının karşılaştırılmasında izlenmesi gereken temel adımlar bu çalışmada da uygulanmıştır. Bu adımlar; üniversitelerin belirlenmesi, programların ortaya konması, sonuçların bir araya getirilmesi ve sonuçların karşılaştırılarak yorumlanmasıdır (Lauterbach ve Mitter, 1998).

İkinci aşamada oyunculuk lisans programlarındaki sorun ve aksaklıklar eğitim paydaşları aracılığıyla saptanmaya çalışılmıştır. Bu aşamada, karma araştırma yöntemi

esas alınmıştır. Araştırmanın örneklemini, yurt içinden en az on senedir faaliyet gösteren üniversitelerin sahne sanatları bölümlerindeki oyunculuk ve tiyatro anasanat dallarında görev yapan öğretim elemanları, bu anasanat dallarında öğrenim gören öğrenciler, bu anasanat dallarında öğrenim görmüş mezun katılımcılar ve sektörel paydaşlardan oluşmaktadır. Detaylı bir araştırma yapabilmek adına bilimsel araştırma yöntemleri kullanılarak eğitim paydaşlarının neredeyse tamamının görüşlerine yer verilmeye çalışılmıştır. Çalışmada nicel verilerin toplanmasında ‘Öğrenci - Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’ ve ‘Mezun - Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’, nitel verilerin toplanmasında ise ‘Öğretim Elemanları Görüşme Formu’, ‘Sektörel Paydaş Görüşme Formu’ kullanılmıştır. Öğrencilerin ve mezunların geliştirilen değerlendirme anketine, öğretim elemanlarının ve sektörel paydaşların görüşmelerde sorulan sorulara gerçek görüşleri doğrultusunda cevap verdikleri varsayılmıştır. Yapılan anket ve görüşme formları incelenerek probleme ilişkin bulgular saptanmıştır. Ayrıca bu aşamada tüm bulgular değerlendirilmiştir.

Üçüncü aşamada ise ortaya çıkan bulgulardan sonuçlar çıkartılarak oyunculuk eğitimi için sorun ve aksaklıklara çözüm önerileri getirilmiş ve yeni yapılacak araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur. Bir bütün olarak ele alındığında model olarak adlandırılabilen bu öneriler, oyunculuk eğitim sisteminde bir güncelleme yaratacak olması ve özellikle yeni kurulacak olan oyunculuk eğitim programlarının yararlanabilmesi açısından önemlidir.

Türkiye üniversitelerindeki oyunculuk eğitiminin çeşitli boyutlarıyla araştırıldığı bu çalışma oyunculuk eğitim programlarını merak edenlerin başvuracağı bir kaynak olmasının yanı sıra oyunculuk üzerine eğitim veren özel akademilerin de faydalanabileceği bir çalışma olmayı hedeflemektedir. Ülkemizdeki oyunculuk eğitimi sorunlarına ışık tutmak ve bu alanda yapılacak bilimsel temelli çalışmalara katkıda bulunmak bu çalışmanın temel umutlarından biridir.

1. BÖLÜM

YÖNTEM

1. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın yöntemine, araştırma desenine, araştırmanın evrenine, örnekleme, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Bu araştırma karma yöntem olarak tanımlanan bilimsel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Karma yöntem araştırması, hem nicel veriler (kapalı uçlu) hem de nitel veriler (açık uçlu) toplama yoluyla iki veri setini birbiriyle bütünleştirme ve daha sonra bu iki veri setini bütünleştirmenin avantajlarını kullanarak sonuçlar çıkarma yoluyla kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır. Creswell, bu alandaki çalışmaların büyük kısmının 1980’li yıllarda yapıldığı için nispeten yeni bir alan olduğunu belirtmektedir. Ancak karma yöntem çalışmalarının köklerinin daha gerilere dayandığı, ilk çalışmanın 1959’da Campbell ve Fisk tarafından yapıldığı da aktarılan bilgiler arasındadır (Creswell, 2017:14). Johnson ve Turner (2003), bu yöntemin temel ilkesini ‘araştırmacı farklı strateji, yöntem ve yaklaşımları kullanarak çoklu veriler toplamalı’ şeklinde ifade etmiştir. Bu çalışmada karma yöntemin tercih edilmesindeki neden, yöntemin nitel ya da nicel verilerden yalnızca birini kullanmaya kıyasla her ikisini de kullanarak problemi daha anlaşılır ve daha ayrıntılı olarak ortaya koyabilmesidir. Karma yöntem araştırmasının temel tanım, yaklaşım ve adımlarında John Creswell’in ortaya koyduğu çerçeve (Creswell, 2017), bu çalışmada esas alınmış ve izlenmiştir.

Karma yöntem araştırmalarına ilişkin farklı desenler bulunmaktadır. Creswell (2017), bu desenleri üç ayrı modelde değerlendirmiştir;

Yakınsayan Paralel Karma Desen: Araştırma problemine ilişkin kapsamlı bir analiz yapılmasına zemin oluşturması için, araştırmacının nitel ve nicel veriyi birleştirdiği ya da kaynaştırdığı karma yöntemler deseni şeklindedir. Bu desende, araştırmacı genellikle her iki veri türünü yaklaşık olarak aynı zaman diliminde toplar ve sonrasında elde ettiği bu bilgileri genel sonuçları yorumlarken bütünleştirir. Bu desende, çelişkiler ya da birbiriyle uyummayan bulgular açıklanır veya daha ayrıntılı bir şekilde irdelenir (Creswell, 2017:15).

Açımlayıcı Sıralı Karma Desen: Araştırmacının ilk olarak nicel çalışmayı yürütüp sonuçları analiz etmesi, sonrasında bu sonuçları nitel araştırmayla daha detaylı bir şekilde açıklamak için tekrar yapılandırmasını içeren bir desendir. Başlangıçtaki nitel veri sonuçları, sonrasında nitel verilerle açıklandığı için açımlayıcı olarak nitelendirilmektedir. İlk nicel aşamayı bir nitel aşama takip ettiği için de sıralı olarak adlandırmaktadır (Creswell, 2017:15).

Keşfedici Sıralı Karma Desen: Açımlayıcı sıralı desendeki sıranın tersine dönüştürülmüş şeklidir. Keşfedici sıralı yaklaşımda araştırmacı bir nitel araştırma ile başlar ve katılımcıların bakış açılarını keşfeder. Daha sonra veri analizi gerçekleştirilir ve elde edilen bilgiler ikinci basamakta, yani nicel aşamayı oluşturmada kullanılır. Nitel aşama, inceleme altındaki örnekleme uygun ölçme aracını yapılandırmada, takip edilen nicel aşamada kullanılmak üzere uygun araçların belirlenmesinde ya da devam çalışması olarak yapılacak bir nicel araştırmada incelenmesi gereken değişkenleri belirlemek amacıyla kullanılabilir. Bu desene özgü zorluklar, kullanılacak nitel bulguların uygunluğu ve araştırmanın her iki aşaması için örneklem seçimi gibi konulara dayanmaktadır (Creswell, 2017:16).

1.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada, karma yöntem araştırma desenlerinden Yakınsayan Paralel Karma Desen kullanılmıştır (Creswell, 2017:219). Bu desen, araştırmanın iki temel aşamasında toplanan verilerin işlevsel ve anlamlı bir bütünlük oluşturabilmesi için tercih edilmiştir. Bu araştırmada belirlenen amaç, farklı türde (nitel ve nicel) verilerin toplanıp analiz edilmesini ve elde edilen sonuçların birleştirilmesini gerektirmektedir. Bu veriler farklı yöntemlerle ayrı ayrı toplanıp daha sonra birleşmeye ihtiyaç duyduğu için araştırma iki aşama olarak kurgulanmıştır. Aşağıda sunulan bu aşamalar, karma yöntemin kullanıldığı bu araştırmada Yakınsayan Paralel Karma Desene neden ihtiyaç duyulduğunu açıklayacaktır:

Araştırmanın ilk aşaması, oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişimi ve programların mevcut durumlarının belirlenmesini kapsamaktadır. Burada programlar

arası karşılaştırma yapılarak benzerlik ve farklılıklar tespit edilmiş, böylece veriler tartışma için hazırlanmıştır.

Araştırmanın ikinci aşamasında, oyunculuk lisans programlarındaki sorun ve aksaklıkların saptanmasına odaklanılmış, bu bağlamda oyunculuk lisans öğrencilerinden, mezunlarından, öğretim elemanlarından ve sektörel paydaşlardan nitel ve nicel yöntemler kullanılarak veriler toplanmıştır.

Bu aşamalarda toplanan veriler önce kendi içinde analiz edilerek değerlendirilmiş, daha sonra araştırma genelinde birleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda birleştirilen bulgular tartışmaya açılarak, önerilerde bulunulmuştur.

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, oyunculuk lisans eğitimi veren Türkiye’deki kurumlardan, bu kurumlarda okuyan öğrencilerden, bu kurumlarda öğrenim görmüş mezunlardan, ilgili bölümlerdeki öğretim elemanlarından, kast direktörlerinden, sinema yapımcılarından ve yönetmenlerinden, özel ve ödenekli tiyatrodaki çalışan oyuncu, yönetmen, dramaturg, tasarımcı ve koreograflardan oluşmaktadır.

Araştırmada tabakalı amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Tabakalı amaçlı örnekleme, belli alt grupların özelliklerini göstermek, betimlemek ve bunlar arasında karşılaştırmalara olanak tanımak için kullanılır. Amaçlı örneklemede, araştırmacı evren hakkındaki bilgisine ve araştırmanın amacına dayanarak amaca en iyi hizmet edeceği ve ihtiyaç duyduğu veriyi sağlayacağı düşünülen örnekleme seçer (Fraenkel, Wallen&Hyun, 2012). “Olasılık temelli örnekleme temsiliyeti sağlama yoluyla evrene geçerli genellemeler yapma konusunda önemli yararlar sağlarken amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir” (Paton’dan aktaran: Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 118).

Araştırmanın **kurum örneklemini** 2020-2021 öğretim yılında 10 yıldır faaliyet gösteren Güzel Sanatlar Fakülteleri Oyunculuk Anasanat Dalları ve Devlet Konservatuvarları Tiyatro Bölümleri oluşturmaktadır. Bu sınırlandırmanın nedeni

sahadaki sorun ve deneyimleri en doğru şekilde, tespit etmek ve toplamaktır. Yeni kurulmuş bir bölüm ya da akademik kurumun fiziksel ve eğitim ihtiyaçları ile 10 yıldır faaliyet gösteren bölümler kuşkusuz aynı değildir. Faaliyet süreci içinde mezun vermiş, eğitim dönemleri geçirmiş, olumlu ya da olumsuz farklı deneyimler biriktirmiş bölümlerin görüş ve değerlendirmelerini almanın araştırma açısından daha faydalı olacağı düşünülmüştür. Dolayısıyla araştırmanın kurum örnekleme, eğitimi aktif olarak süren 12 üniversiteden oluşmaktadır.

Araştırmanın **öğrenci örneklemini**, üniversitelerin Oyunculuk Anasanat Dalları ve Tiyatro Bölümlerindeki mevcut üçüncü ve dördüncü sınıf oyunculuk öğrencileri oluşturmaktadır. Birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin okul ve eğitim olanakları konusunda yeterli bir değerlendirme gücüne henüz sahip olamadıkları varsayımıyla, özel ya da ödenekli kurumlarda staj yapma fırsatı bulmuş üst sınıf öğrencilerinin bu bağlamda daha geniş bir veri kaynağı olabileceği düşünülmüştür.

Araştırmanın **öğretim elemanları örneklemini** öncelikli olarak Oyunculuk Anasanat Dallarında kadrolu ve tam zamanlı olarak çalışan ve branş derslerinde (rol çalışma, konuşma, hareket) eğitim veren öğretim elemanları oluşturmaktadır. Ancak bazı üniversitelerde branş derslerinde eğitim veren kadrolu ve tam zamanlı olarak çalışan öğretim elemanları yer almamaktadır. Bu nedenle bu üniversitelerden de veri toplamak adına yarı zamanlı veya ders saati ücretli olarak bu bölümlerde ders veren, çalışmalar yapan öğretim elemanları da çalışma grubu içine dahil edilmiştir.

Araştırmanın **mezun örneklemini** veri kaynağında yer alan 12 üniversitenin oyunculuk lisans programlarında tamamlamış sanatçılar oluşturmaktadır. Mezun örneklemini oluşturacak katılımcıların en fazla yedi yıl önce mezun olmuş olması temel koşul tutulmuştur. Mezun katılımcıların lisans eğitiminde aldıkları derslere ve program içeriğine ilişkin görüşlerinin güncelliğini koruması varsayımından hareketle bu koşul belirlenmiştir.

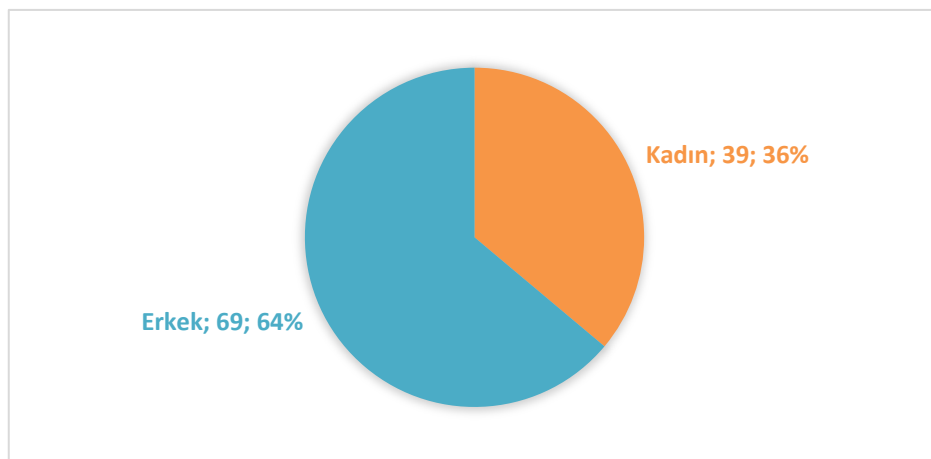
Araştırmanın **sektörel paydaşlar örneklemini** İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir ve Bursa şehirlerindeki özel, ödenekli tiyatrolar ve yapım şirketleri oluşturmaktadır. Örneklemin bu şekilde belirlenmesinin nedeni, özel ve ödenekli tiyatro

yaşantısının İstanbul başta olmak üzere Ankara, İzmir ve Eskişehir’de diğer kentlere göre daha yoğunluklu olarak yaşanmasıdır. Ayrıca sektörel merkezin İstanbul olduğu kabulünden yola çıkılarak, sektörel paydaşlar, İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir ve Bursa şehirlerindeki özel, ödenekli tiyatrolar ve yapım şirketlerinden yine amaçlı örneklem gözetilerek seçilmiştir. Ek olarak tüm illerdeki sektörel paydaşlara ulaşmanın, emek ve olanaklar bakımından zorlayıcı olduğu kadar, sektörel doğru ve gerçekçi bilgiye ulaşmak bakımından da yanıltıcı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın örneklemini aşağıdaki alt başlıklarda ayrı ayrı sunulmuştur. Bu başlıklar altında örneklemini oluşturan katılımcılara ilişkin demografik veriler de yer almaktadır. Bu veriler çalışmada sadece bilgi vermek amacıyla kullanılmış olup, cinsiyet, yaş ya da sınıf düzeyi gibi veriler bir değişken olarak değerlendirilmemiştir. Demografik verilerin sunulmasındaki neden, homojenliği ve çeşitliliği göstermektedir.

1.2.1. Lisans Öğrencileri

Araştırmaya dahil edilen 12 üniversitenin üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden anket aracılığıyla nicel veri toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilere ilişkin cinsiyet demografisi Şekil 1’de sunulmuştur.

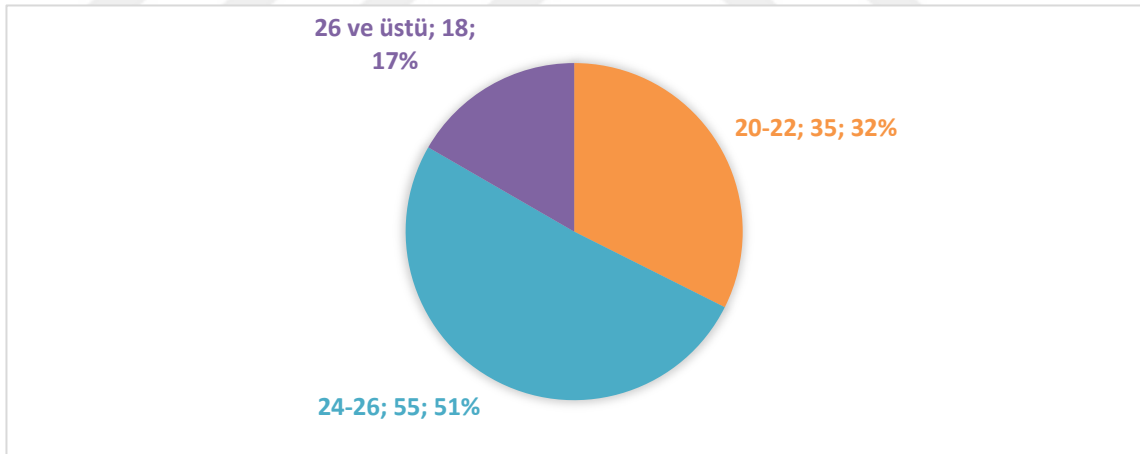

Şekil 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları

Şekil 1’de görüldüğü gibi araştırmaya 39’u (%36,1) kadın, 69’u (%63,9) erkek olmak üzere toplam 108 oyunculuk üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencisi katılmıştır.

Araştırmanın yapıldığı 2020-2021 öğrenim yılları içinde pandeminin devam etmesi nedeniyle anket çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Bu öğrenim yıllarında araştırmanın yapıldığı üniversitelerin oyunculuk/tiyatro anasanat dallarında toplam öğrenci sayısının 202 olduğu tespit edilmiştir. Bu tespite göre toplam öğrenci sayısının %53'lük bir kısmının ankete katılım gösterdiği görülmektedir. Oyunculuk programlarında kadın ve erkek dağılımının önemli olduğunu belirtmekte fayda vardır. Sınıf bazlı düşünüldüğünde cinsiyet dağılımının eşit olması uygulamalı derslerde icra edilecek sahnelerdeki partner dağılımına, dans ya da hareket derslerindeki eşleşmelere de avantaj sağlamaktadır. Hatta bu nedenledir ki giriş sınavlarındaki öğrenci alımlarında da cinsiyet açısından eşit dağılım oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu gözle bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerde erkek öğrencilerin yoğunlukla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla erkek öğrencilerin gönüllülük esasıyla yapılan bu ankete katılmakta daha istekli oldukları söylenebilir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin yaşlarına ilişkin bilgiler, Şekil 2'de sunulmuştur.

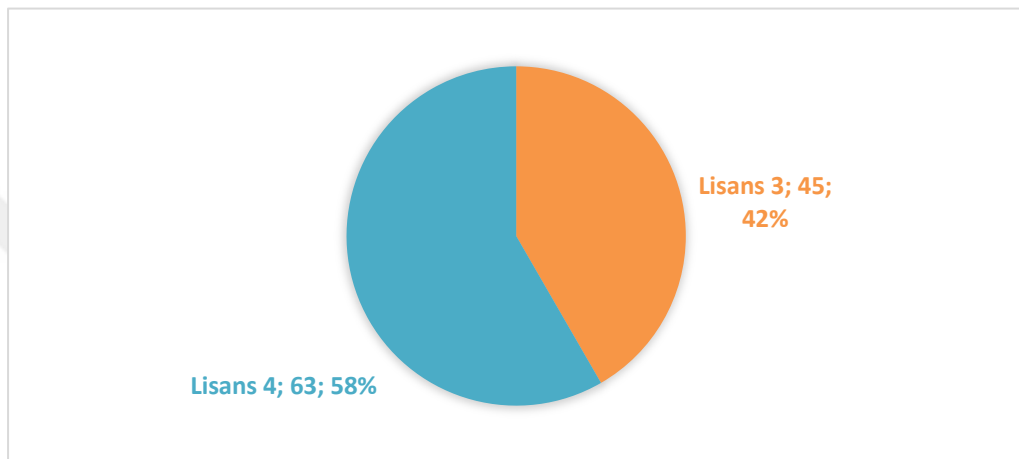

Şekil 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımı

Şekil 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına bakıldığında 35'inin (%32,4) 20-22, 55'inin (50,9) 24-26, 18'inin (16,7) 26 ve üstü olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki eğitim sistemine göre üniversite öncesi öğreniminde hiç ara vermemiş olan bir öğrenci 18 yaşında üniversite eğitimine başlayabilmektedir. Şekil 2'ye bakıldığında oyunculuk programlarında lisans 3 ve 4 düzeyine gelmiş öğrencilerin

çoğunluğunun 24-26 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkılarak araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun eğitim hayatlarına 2-4 yıl ara verenlerden ya da öncesinde farklı alanlarda eğitim alanlardan oluştuğu görülmektedir.

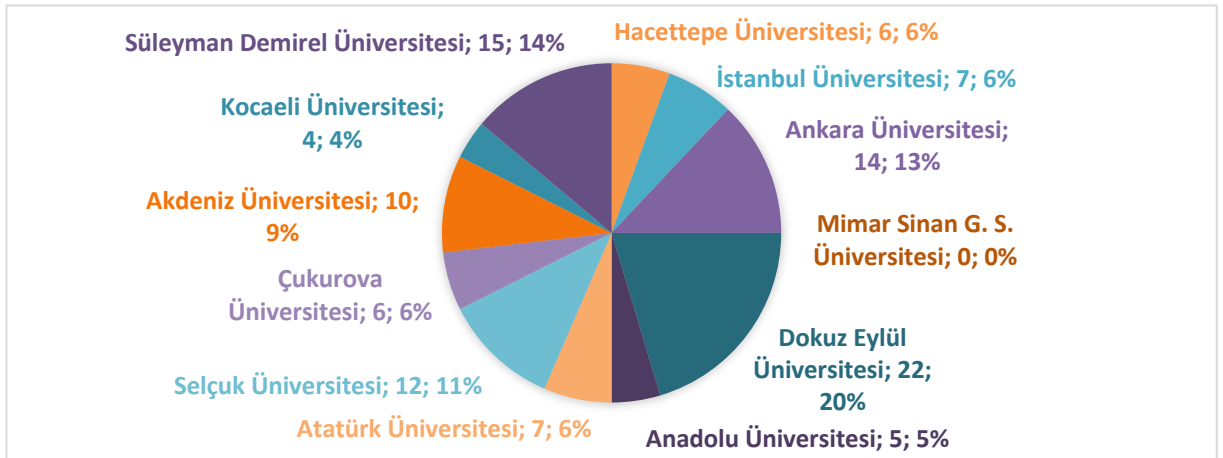
Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin sınıf düzeylerine ilişkin bilgiler, Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımları

Şekil 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 45 öğrenci (41,7) üçüncü, 63 öğrenci ise (58,3) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Son sınıfa gelmiş bir öğrencinin eğitime dair tüm aşamaları gözlemlediği, deneyimlediği varsayımıyla bakıldığında, katılımcıların çoğunluğunun son sınıftan olması, araştırmanın verileri açısından son derece yararlı görülmektedir. Bilimsel araştırmada, araştırılan konuyu bizzat deneyimleyen, bilgi ve fikir sahibi olan, gözleyen bireylerden veri toplanması, araştırmanın sağlığı ve gücü açısından başat noktalardan biridir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitelere ilişkin bilgiler, Şekil 4'te sunulmuştur.

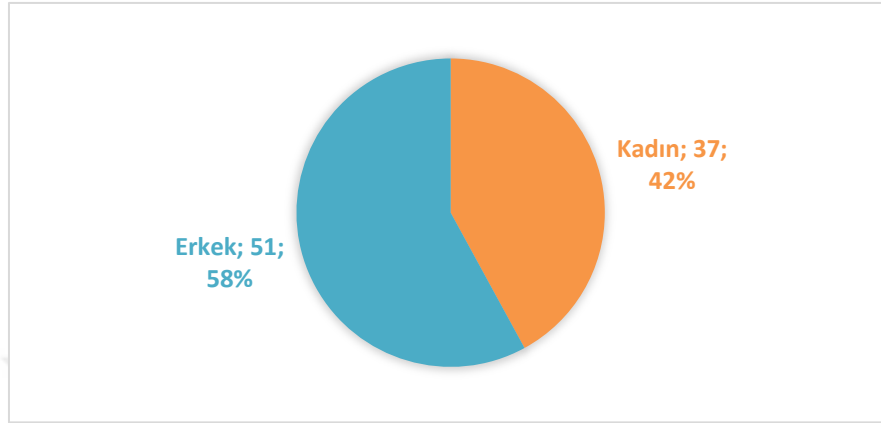
Şekil 4. Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversitelere göre dağılımları

Şekil 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 6 öğrenci Hacettepe Üniversitesi'nde, 7 öğrenci İstanbul Üniversitesi'nde, 14 öğrenci Ankara Üniversitesi'nde, 22 öğrenci Dokuz Eylül Üniversitesi'nde, 5 öğrenci Anadolu Üniversitesi'nde, 7 öğrenci Atatürk Üniversitesi'nde, 12 öğrenci Selçuk Üniversitesi'nde, 6 öğrenci Çukurova Üniversitesi'nde, 10 öğrenci Akdeniz Üniversitesi'nde, 4 öğrenci Kocaeli Üniversitesi'nde, 15 öğrenci Süleyman Demirel Üniversitesi'nde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılmayan tek üniversite Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'dir. Bu üniversiteyle dilekçe aracılığıyla iletişime geçilmiş ancak bölümdeki yoğunluktan dolayı çalışmaya yardımcı olamayacakları araştırmacıya yine dilekçe yoluyla bildirilmiştir.

1.2.2. Mezunlar

Araştırmaya dahil edilen 12 üniversitenin mezunlarından anket aracılığıyla nicel veri toplanmıştır. Mezunlara ilişkin örneklem seçim yöntemi olarak kartopu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kartopu örnekleme yönteminde evrene ait birimlerden biri ile temas kurulur. Temas kurulan birimin yardımıyla diğer birimlere ulaşılır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Bu örnekleme yöntemine göre hareket edilerek, ilgili birimlerdeki öğretim elemanlarına ulaşılmış, anketin mezunlara yönlendirilmesi sağlanmıştır.

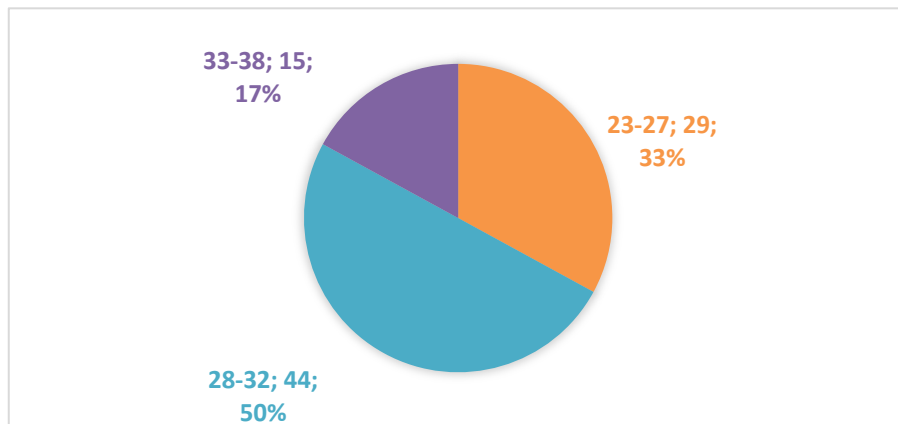
Nicel verilerin toplandığı 88 mezun katılımcıya ilişkin cinsiyet demografisi Şekil 5’te sunulmuştur.

Şekil 5. Araştırmaya katılan mezunların cinsiyet dağılımları

Şekil 1’de görüldüğü gibi araştırmaya 37’si (%42) kadın, 51’i (%58) erkek olmak üzere toplam 88 oyunculuk lisans programı mezunu katılmıştır. Araştırmanın yapıldığı 2020-2021 öğrenim yılları içinde pandeminin devam etmesi nedeniyle anket çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan mezun katılımcılara bakıldığında erkeklerin çoğunlukla olduğu görülmektedir. Bu noktada öğrenci örneklemini ile cinsiyet dağılımları açısından çok yakın bir benzerlik olduğu görülmektedir.

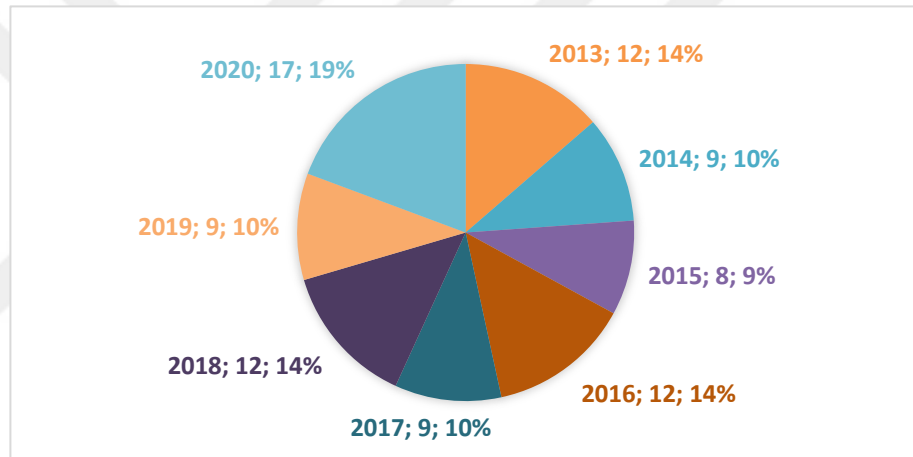
Araştırmanın örneklemini oluşturan mezun katılımcıların yaşlarına ilişkin bilgilere Şekil 6’da yer verilmiştir.

Şekil 6. Araştırmaya katılan mezunların yaş dağılımları

Şekil 6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan mezunların yaşlarına bakıldığında 29’unun (%33) 23-27, 44’ünün (%50,9) 28-32, 15’inin (%17) 33-38 yaş aralığında olduğu gözlenmektedir. Araştırmanın örneklemini oluşturan mezunların çoğunluğunun 28-32 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu bağlamda mezun katılımcı grubunun eğitim geçmişine ilişkin değerlendirme yapabilecek kadar bilgi ve belleğinin taze olduğu, aldığı eğitim ile profesyonel yaşantıyı kıyaslayarak değerlendirecek kadar da mesleki deneyime sahip olduğu düşünülebilir.

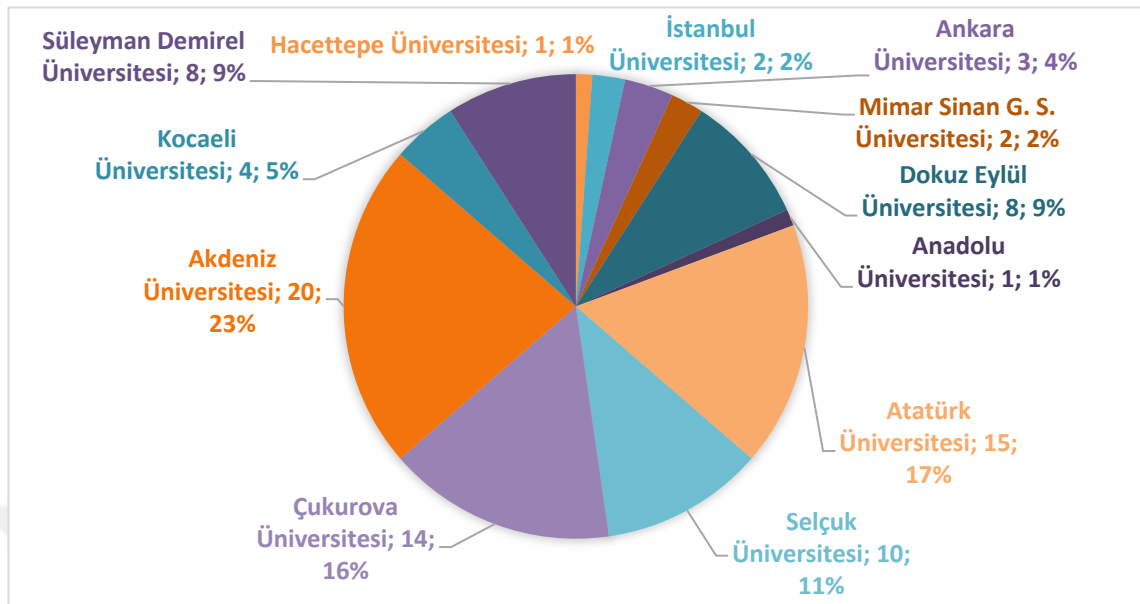
Araştırmanın örneklemini oluşturan mezun katılımcıların mezuniyet yıllarına ilişkin bilgiler, Şekil 7’de sunulmuştur.

Şekil 7. Araştırmaya katılan mezunların mezuniyet yıllarına göre dağılımları

Şekil 7’ye bakıldığında, araştırmaya katılan mezunların 12’si (%13,6) 2013, 9’u (%10,2) 2014, 12’si (%13,6) 2016, 9’u (%10,2) 2017, 12’si (%13,6) 2018, 9’u (%10,2) 2019 ve 17’si (%19,3) 2020 yılında mezun olmuştur. Mezuniyet yıllarına göre katılımcılara bakıldığında dağılımların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu dağılıma göre çalışmaya katılan mezunların farklı öğrenim dönemlerinde ilgili bölümlerde okuduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla verilerin çeşitliliği açısından bu dağılımın yararlı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın mezun örneklemini oluşturan katılımcıların mezun oldukları üniversitelere ilişkin bilgiler Şekil 8’de yer almaktadır.

Şekil 8. Araştırmaya katılan mezunların üniversitelere göre dağılımları

Şekil 8'deki oyunculuk mezunlarının öğrenim gördükleri üniversitelere göre dağılımları incelendiğinde; 1'inin Hacettepe Üniversitesi'nden, 2'sinin İstanbul Üniversitesi'nden, 3'ünün Ankara Üniversitesi'nden, 2'sinin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden, 8'inin Dokuz Eylül Üniversitesi'nden, 1'inin Anadolu Üniversitesi'nden, 15'inin Atatürk Üniversitesi'nden, 10'unun Selçuk Üniversitesi'nden, 14'ünün Çukurova Üniversitesi'nden, 20'sinin Akdeniz Üniversitesi'nden, 4'ünün Kocaeli Üniversitesi'nde, 8'inin Süleyman Demirel Üniversitesi'nden mezun olduğu görülmektedir.

1.2.3. Öğretim Elemanları

Araştırmada nitel veriler için oluşturulan çalışma gruplarından ilki öğretim elemanlarıdır. Bu örneklem için öncelikli olarak Oyunculuk/Tiyatro anasanat dallarında kadrolu ve tam zamanlı olarak çalışan ve branş derslerinde (rol çalışma, konuşma ve hareket) eğitim veren öğretim elemanları ile görüşmeler yapılması planlanmıştır. Ancak bazı üniversitelerde ana branş derslerinde eğitim veren kadrolu ve tam zamanlı olarak çalışan öğretim elemanları yer almamaktadır. Bu durumun karşılaşıldığı üniversitelerden veri toplamak adına yarı zamanlı veya ders saati ücretli olarak bu bölümlerde ders veren,

çalışmalar yapan öğretim elemanları da çalışma grubu içine alınmıştır. Örneklemi oluşturan öğretim elemanlarına ait bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2. Örneklemi oluşturan öğretim elemanlarının üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Prof. Dr.	Doç. Dr	Dr. Öğr. Üyesi	Araş. Gör	Öğr. Gör.	Uzman Öğretmen (Yarı Zamanlı)
Dokuz Eylül Üniversitesi				1	1	
Selçuk Üniversitesi			1		2	
Atatürk Üniversitesi	1			1		
Akdeniz Üniversitesi						2
Ankara Üniversitesi		1			1	
Hacettepe Üniversitesi					2	
Çukurova Üniversitesi	1				1	
Anadolu Üniversitesi					2	
Kocaeli Üniversitesi					1	
Süleyman Demirel Üniversitesi				1	1	
İstanbul Üniversitesi		2				

Araştırma örnekleminde yer alan öğretim elemanları, unvanlarına göre incelendiğinde; Dokuz Eylül Üniversitesi'nden 1 öğretim görevlisi, 1 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 2 öğretim elemanı görüşmeye katılmıştır. Selçuk Üniversitesi'nden doktor öğretim üyesi unvanına sahip 1 kişi ve öğretim görevlisi unvanına sahip 2 kişi katılmıştır. Atatürk Üniversitesi'nden profesör doktor unvanına sahip 1 kişi ve araştırma görevlisi unvanına sahip 1 kişi görüşmeye katılmıştır. Akdeniz Üniversitesi'nde ana branş derslerinde eğitim veren kadrolu veya tam zamanlı çalışan öğretim elemanı bulunmadığından uzman öğretmen unvanına sahip 2 kişi görüşmeye katılmıştır. Ankara Üniversitesi'nden görüşmeye katılan öğretim elemanlarından doçent doktor unvanına sahip 1 kişi ve öğretim görevlisi unvanına sahip 1 kişi bulunmaktadır. Hacettepe Üniversitesi'nden 2 öğretim görevlisi görüşmeye katılırken, Çukurova Üniversitesi'nden 1 profesör ve 1 öğretim görevlisi görüşmeye katılmıştır. Anadolu Üniversitesi'nden 2 öğretim görevlisi, Kocaeli Üniversitesi'nden 1 öğretim görevlisi görüşmeye katılmıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi'nden öğretim görevlisi unvanına sahip 1 kişi ve araştırma görevlisi unvanına sahip 1 kişi görüşmeye katılmıştır. İstanbul Üniversitesinden ise 2 doçent görüşmeye katılmıştır.

1.2.4. Sektörel Paydaşlar

Araştırmada nitel veriler için oluşturulan çalışma gruplarından ikincisi sektörel paydaşlardır. Bu örneklem için ödenekli ve özel tiyatrolarda yer alan oyuncu, yönetmen, dramaturg, koreograf ve tasarımcıların yanı sıra sinema ve televizyon sektöründeki yapımcı, yönetmen ve cast direktörleri ile görüşmeler yapılması planlanmıştır. Bazı şehir ve belediye tiyatrolarının kadrolarında koreograf, yönetmen ve tasarımcı yer almadığı için bu tiyatrolarda iki farklı oyuncu ile görüşmeler yapılmıştır. Örnekleme oluşturan sektörel paydaşlara ait bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. Örnekleme Oluşturan Sektörel Paydaşlara Ait Bilgiler

Kurum/Tiyatro/Sektör	Görevi	Mesleki Deneyim
Ankara Devlet Tiyatrosu	Oyuncu	23 Yıl
	Yönetmen	38 Yıl
	Koreograf	11 Yıl
	Dramaturg	23 Yıl
	Tasarımcı	10 Yıl
İstanbul Devlet Tiyatrosu	Oyuncu	17 Yıl
	Yönetmen	29 Yıl
	Koreograf	13 Yıl
	Dramaturg	21 Yıl
	Tasarımcı	12 Yıl
İzmir Devlet Tiyatrosu	Oyuncu	28 Yıl
	Yönetmen	39 Yıl
	Koreograf	30 Yıl
	Dramaturg	20 Yıl
	Tasarımcı	10 Yıl
İstanbul Şehir Tiyatroları	Oyuncu	12 Yıl
	Yönetmen	30 Yıl
	Koreograf	13 Yıl
	Dramaturg	19 Yıl
	Tasarımcı	23 Yıl
Eskişehir Şehir Tiyatroları	Oyuncu	17 Yıl
	Oyuncu	20 Yıl
Nilüfer Belediyesi Kent Tiyatrosu	Oyuncu	11 Yıl
	Oyuncu	7 Yıl
Galata Perform	Oyuncu	32 Yıl
	Yönetmen	27 Yıl
Oyun Atölyesi	Oyuncu	22 Yıl
	Yönetmen	19 Yıl
Dot Tiyatro	Oyuncu	10 Yıl
	Yönetmen	16 Yıl
Sinema/Televizyon	Yapımcı / Yönetmen	19 Yıl
	Yapımcı / Yönetmen	18 Yıl
	Cast Direktörü	28 Yıl
	Cast Direktörü	17 Yıl

Araştırma örnekleminde yer alan sektörel paydaşlar görevlerine göre incelendiğinde; ödenekli tiyatrolardan toplamda 4 yönetmen, 8 oyuncu, 4 dramaturg, 4 koreograf ve 4 tasarımcı ile görüşme yapılmıştır. Özel tiyatrolardan ise görüşülen toplam 3 yönetmen ve 3 oyuncu bulunmaktadır. Bunlara ek olarak kamera sektöründen 2 yapımcı/yönetmen ve 2 cast direktörü ile görüşülmüştür. Belirtilen kişilerin profesyonel meslek hayatlarındaki deneyim göz önüne alındığında toplam 34 kişinin ortalama meslek deneyiminin 21 yıl olduğu görülmüştür.

1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, programlara ilişkin bilgilerin toplanması doküman inceleme ile gerçekleştirilmiş; öğrenci, öğretim elemanı, mezun ve sektörel paydaşlara dair verilerin toplanabilmesi için araştırmacı tarafından nitel ve nicel yaklaşımlar temelinde dört veri toplama aracı geliştirilmiştir (Tablo.6).

Tablo 4. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Amaç	Veri toplama aracı
Öğrencilerin oyunculuk eğitiminde yaşanan sorun ve aksaklıklara ilişkin görüşlerine ait verilerin toplanması	Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi
Öğretim elemanlarının oyunculuk eğitiminde yaşanan sorun ve aksaklıklara ilişkin görüşlerine ilişkin verilerin toplanması	Öğretim Elemanı Görüşme Formu
Mezun oyuncuların, eğitiminde yaşanan sorun ve aksaklıklara ilişkin görüşlerine ilişkin verilerin toplanması	Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi
Sektörel paydaşların eğitiminde yaşanan sorun ve aksaklıklara ilişkin görüşlerine ilişkin verilerin toplanması	Sektörel Paydaşlar Görüşme Formu

Nicel verilerin toplanmasında ‘Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’ ve ‘Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’, nitel verilerin toplanmasında ise ‘Öğretim Elemanı Görüşme Formu’ ile ‘Sektörel Paydaşlar Görüşme Formu’ kullanılmıştır.

1.3.1. Program Karşılaştırma

Çalışmanın bu aşamasında bir profil çıkarma ve karşılaştırma çalışması yapılmıştır. Yöntem olarak karşılaştırmalı eğitim araştırmalarında kullanılan

yaklaşımlardan biri olan yatay yaklaşım benimsenmiştir. Ayrıca bu aşamada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme uygulanmıştır. Doküman inceleme, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 189). Belirtilen materyaller ilgili kurumların internet sitelerinden ve 2020 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'ndan alınmıştır. Belirtilen sayfalardan ulaşılamayan veriler için bölümlerin öğrenci işlerine dilekçe yoluyla başvurulmuş ve veriler alınmıştır. Veriler programın genel giriş ve mezuniyet koşulları, zorunlu ve seçmeli dersleri, teori ve uygulama ders dağılımları bağlamında yatay seviyede ortaya konmuş, benzer ya da farklı olan hususlar belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitim programlarının karşılaştırması ve doküman inceleme çalışmalarında izlenen adımlar incelenmiş ve çalışmanın bu bölümünde uygulanmıştır. Bu adımlar sırasıyla; dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.94).

Bu noktada araştırmanın kurum kimliği ile ilgili olmadığını belirtmek gerekir. Durum olarak X Üniversite, X Fakülte, X Oyunculuk Ana Sanat Dalı değil, 'Türkiye'de lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programları' ele alınmıştır. Bu çalışmada oyunculuk eğitimcilerinin ya da akademik birimlerin yetkinliğini üniversiteleri karşılaştırarak incelemek ya da kurumsal bazda bir değerlendirme yapmak amaçlanmamıştır.

1.3.2. Öğretim Elemanları Görüşme Formu

Araştırmada, öğretim elemanlarıyla gerçekleştirilecek birebir derinlemesine görüşmede kullanılmak üzere standart bir form oluşturulmuştur. "Oyunculuk eğitimi veren akademik kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının fakülte/üniversite olanakları, oyunculuk lisans programı hakkındaki görüşleri nelerdir?" araştırma sorusuna yanıt bulmak amacıyla tüm görüşmelerde kullanılması için 7 sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur.

Öğretim elemanları görüşme formunun soruları öğrencilere uygulanan anket sorularına paralel olarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Öncelikle araştırma sorusuna yanıt alınması muhtemel soru havuzu oluşturulmuş, buradan seçilen sorularla form ilk halini almıştır. Soruların biçimsel olarak net ve anlaşılır olup olmadığı, danışman ve doktora izleme jürisi ile tartışılmış, sorular tekrar düzenlenmiştir.

Sonraki aşama olarak soru formunun iyi çalışıp çalışmadığı bir plot görüşme ile denenmiş, bir öğretim elemanı ile zoom üzerinden yapılmış, soruların doğru anlaşılıp anlaşılmadığı tespit edilmiştir. Analize dahil edilmeyen bu görüşme sonucunda dördüncü soru tekrar düzenlenerek sorular son halini almıştır. Öğretim elemanları görüşme formunun soruları fakülte/üniversite olanaklarına, eğitim kadrosuna, oyunculuk lisans programına odaklanmaktadır. Görüşme soruları aşağıda yer almaktadır.

1. Oyunculuk lisans programının etkin uygulanabilmesi için fakültenizin/üniversitenizin fiziksel ve eğitsel (kurumsal iletişim ve iş birlikleri, vb) olanaklarının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Gördüğünüz eksiklik ya da aksaklıklar nelerdir? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?
2. Oyunculuk lisans programının etkin uygulanabilmesi için bölümünüzdeki öğretim elemanı sayısının ve niteliğinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?
3. Oyunculuk lisans programını güncellik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konuda düşüncelerinizi paylaşabilir misiniz?
4. Ders saatleri açısından Oyunculuk lisans programında teori ve uygulama derslerin dengesinin nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Kadrosunda bulunduğunuz ana sanat dalında ders saatleri açısından düşündüğünüzde teori ve uygulama derslerinin programdaki yoğunluklarını nasıl değerlendirirsiniz?
5. Oyunculuk lisans programında yer alan derslerin içerik ve programdaki sıralanışı (öncelik-sonralık, birbirinin tekrarı olma, vb.) açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Önerileriniz nelerdir?

6. Lisans programındaki derslerin nitelikli oyuncu yetiştirmenize katkı sunduğunu düşünüyor musunuz? Sunmadığını düşünüyorsanız, nedenlerini açıklayınız? Hangi dersler eklenmeli veya çıkarılmalı?
7. Oyunculuk lisans programının daha etkili olabilmesi için sizce neler yapılabilir?

Görüşmelerde, standardı bozacak şekilde ek soru kullanılmamıştır.

1.3.3. Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi

Yapılan alan yazın taramasında oyunculuk lisans eğitimi değerlendirmeye yönelik bir araştırmaya, dolayısıyla da düzenlenmiş bir veri toplama aracına rastlanmamıştır. Bu nedenle, Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi, bu araştırmanın amaçlarına ve araştırma sorularına uygun olarak, çalışma kapsamında geliştirilmiştir.

İlgili anketin geliştirilmesi sürecinde öncelikle literatür taraması yapılmış, diğer alanlardaki benzer anketler incelenmiştir. Sürecin ikinci aşamasında madde ve soru havuzu oluşturulmuştur. Madde ve soru havuzu ankete dönüştürülmüş ve tez izleme jürisine sunulmuştur. Jürinin görüşleri doğrultusunda düzenlenen anket formu 3 öğrenciye iletilmiştir. Öğrencilerin soruları anlamada yaşadıkları problemler göz önüne alınmıştır.

Bu düzenlemenin ardından fakülte/bölüm olanaklarına yönelik 9 madde, programın özelliklerine yönelik 8 madde ve programlarda yer alan tüm derslerin 3 kritere göre değerlendirilmesine yönelik anket uygulama öncesi son halini almıştır. Anketteki derslerin değerlendirilmesine ilişkin bölümde birbirinin devamı olan dersler tek bir ders olarak nitelendirilmiştir.

Pandemi koşulları ve Veri Toplama Araçları başlığı altında yer alan çevrimiçi anketin avantajlarını göz önüne alarak aşağıdaki anket çevrimiçi olarak Google Forms aracılığıyla oluşturulmuştur. Çevrimiçi anketin tam görünümü Ek2’de yer almaktadır.

Konuşma Bağlamlı																	
Hareket Bağlamlı																	
Tiyatro Tarihi																	
Oyun İnceleme Bağlamlı																	
Dramaturgi Bağlamlı																	
Dans																	
Eskrim																	
Akrobasi																	
Sahne Dövuşü																	
Yoga																	
Ses Eğitimi																	
Sahne Uygulaması																	
Reji																	
Makyaj																	
Sahne Tasarımı																	
Seminer ve Sunum Teknikleri																	
Bilgi ve İletifim Teknolojileri																	
Uyum																	
Sanat Felsefesi																	
Sanat Tarihi																	
Mitoloji																	

Anket uygulamalarında elde edilecek verilerin geçerli ve güvenilir olması önemlidir. Anketin geçerli ve güvenilir olup olmadığını anlamının yolu iç tutarlılığın ölçülmesidir. Bu ölçüm için Cronbach'ın alfa katsayıları baz alınmıştır. Bu yöntem, anketteki maddelerin homojen bir yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediğini araştırmak için kullanılmaktadır (Kalaycı, 2008).

Bu araştırmada geliştirilen anketin ilk bölümü olan fakülte/bölüm olanaklarına dair iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.78 ve programın genel özelliklerine dair iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.75 olarak bulunmuştur. Geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonrasında anketlerin 'mükemmel' derecesine çok yakın bir seviyede 'iyi' derecede güvenilirliğe sahip olduğu belirtilmelidir.

1.3.4. Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi

Mezun Değerlendirme Anketi için de alanda tarama yapılmış, sahne sanatları, tiyatro ya da oyunculuk eğitimi alanına özgü bir ankete rastlanmamıştır. Diğer alanlardaki anketler örnek alınarak, oyunculuğa uyarlanabilecek sorulardan oluşan bir havuz oluşmuştur. Ankete ilişkin maddeler oyunculuk programından mezun olanların, programa ilişkin görüşleri, tespit ettikleri sorun ve aksaklıklarla ilgili veri toplamayı amaçlamaktadır. Anket maddeleri tez izleme jürisine sunulmuş ve jüriden görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Maddelerin anlaşılabilirliğini tespit etmek için anket, oyunculuk lisans programından mezun olmuş 3 katılımcıya sunulmuş, bir plot uygulama yapılmıştır. Katılımcılardan alınan geri bildirimlerle maddelerin anlaşılabilir olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları başlığı altında yer alan çevrimiçi anketin avantajlarını ve pandemi sürecini göz önüne alarak aşağıdaki anket çevrimiçi olarak Google Forms aracılığıyla oluşturulmuştur. Çevrimiçi anketin tam görünümü Ek3'te yer almaktadır.

Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi

Program Değerlendirme	Katılma dereceniz				
					
1- Oyunculuk lisans programında öğrendiklerimi oyunculuk yaptığım mevcut koşullarda uygulayabiliyorum.	1	2	3	4	5
2- Oyunculuk lisans programının nitelikli bir oyuncu olarak yetiştirmeme katkı sağladığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
3- Oyunculuk lisans programı mesleki ve etik sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	1	2	3	4	5
4- Halen çalıştığım iş doğrudan ya da dolaylı olarak bölümümde aldığım eğitimle ilgilidir.	1	2	3	4	5
5- Aldığım eğitim mesleki hayat ve iş dünyasındaki gereksinimlere yönelik etkin önerilerde bulundu.	1	2	3	4	5
6- Tekrar seçme şansım olsaydı yine aynı bölümü/programı tercih ederdim.	1	2	3	4	5
7- Alanlarında uzman öğretim elemanlarından dersler aldım.	1	2	3	4	5
8- Öğretim elemanı sayısı yeterliydi.	1	2	3	4	5

9- Eğitimim sırasında derslikler, atölyeler ve sahne oyunculuk öğretimine uygun teknolojik altyapıyla donatılmıştı.	1	2	3	4	5
10-Bölümde aldığım eğitim başlangıçtaki eğitim beklentilerimi karşıladı.	1	2	3	4	5

Bir mezun olarak düşündüğünüzde aldığınız oyunculuk eğitiminin sektörde olumlu ya da aksayan yönleri sizce neler olabilir?

.....

.....

Mezunların oyunculuk lisans programlarına yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla düzenlenen yukarıdaki ankete kapsam içinde yer alan üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarından mezun olmuş toplam 88 kişi katılmıştır. Anketin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.79 olarak bulunmuştur. Geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonrasında çalışmanın 'iyi' derecede güvenilirliğe sahip olduğu gözlenmektedir. Bu katsayı 0.80 ve 1 arasında olduğunda 'mükemmel' olarak derecelendirilmektedir. Dolayısıyla 0.79'un güvenilirlik açısından 'mükemmel'e çok yakın bir seviyede olduğunu belirtmek gerekir.

1.3.5. Sektörel Paydaşlar Görüşme Formu

Araştırmada, sektörel paydaşlar ile gerçekleştirilecek birebir derinlemesine görüşmede kullanılmak üzere standart bir form oluşturulmuştur. "Sektörel Paydaşların oyunculuk lisans programı ile ilgili görüşleri ve üniversite-sektör iş birliği hakkındaki beklentileri nelerdir?" araştırma sorusuna yanıt bulmak amacıyla tüm görüşmelerde kullanılması için 3 sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur.

İlk olarak araştırma sorusuna yanıt alınması muhtemel soru havuzu oluşturulmuş, buradan seçilen sorularla form ilk halini almıştır. Soruların anlaşılır olup olmadığı, danışman ve doktora izleme jürisi ile tartışılmış, sorular tekrar düzenlenmiştir. Sonraki aşama olarak soru formunun iyi çalışıp çalışmadığı zoom uygulaması üzerinden bir plot görüşme ile denenmiş, soruların doğru anlaşılıp anlaşılmadığı tespit edilmiştir. Bu deneme sonucunda soruların tamamının anlaşıldığı tespit edilmiştir. Sektörel

paydaşlar görüşme formunun soruları oyunculuk eğitim programına ve üniversite-sektör ilişkisine odaklanmaktadır. Görüşme soruları aşağıda yer almaktadır.

1. Üniversitelerde yer alan oyunculuk eğitiminin olumlu bulduğunuz yönleri nelerdir?
2. Üniversitelerde yer alan oyunculuk eğitiminin geliştirilmesi gereken yönleri nelerdir? Bu konudaki beklentilerinizi paylaşabilir misiniz?
3. Üniversite-Sektör iş birliği konusunda ne tür beklentileriniz vardır?

Görüşmelerde, standardı bozacak şekilde ek soru kullanılmamıştır.

1.4. Verilerin Toplanması

Araştırma etiği ve uygulamanın gerçekleştirilmesi için Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü Hukuk Müşavirliği'ne Etik Kurul Onayı için başvuru yapılmış ve 29.09.2020 tarihinde, uygulanacak anket ve görüşme formlarının etik açıdan uygun olduğuna yönelik karar alınmıştır. Alınan Etik Kurul Onayı Ek.1'de yer almaktadır. Etik Kurul Onayı alındıktan sonra oluşturulan görüşme formları ve değerlendirme anketleri eğitim paydaşlarına araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Veriler Ocak 2021 ile Mart 2022 tarihleri arasında karma ve eşzamanlı olarak toplanmıştır. Bu veri toplama işlemi, araştırma deseni kapsamına uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın yapıldığı süreç içerisinde tüm dünyada yaşanan pandemi nedeniyle yüz yüze görüşmelerin hem araştırmacı hem de katılımcılar tarafından risk oluşturabileceği için sözlü görüşmelerin zoom uygulaması üzerinden, anketlerin ise Google Forms uygulaması ile yapılması uygun görülmüştür. Zanutto (2001), çevrimiçi anketlerin olumlu yönlerini değerlendirirken, hızlı cevaplanma oranına sahip olması, katılımcılara hatırlatıcılar göndermesi, cevapların veri analiz paketine veya veri tabanına indirilebilmesiyle ilişkili olarak veri işlemenin daha kolay yapılması gibi yönlerini göz önüne almıştır. Ayrıca kâğıt üzerindeki anketlerin bu imkanları içermediğini de belirtmiştir.

Bu noktada hem ğretim elemanları hem de sektörel paydaşlar görüşmelerinde gönüllölük esasına dayalı olarak görüşmelerin Zoom uygulaması üzerinden yapıldığını ve katılımcıların izni alınarak yine Zoom uygulaması üzerinden kayıt altına alındığını belirtmekte fayda vardır.

Birebir derinlemesine görüşmelerde araştırma örneklemeine uygun katılımcılara ulaşarak araştırma hakkında bilgi verilmiş, etik uygunluk prosedürleri ve katılımcı onayı açıklanmıştır. Katılımcıların programlarına uygun olan zamanda görüşme gerçekleşmiş, katılımcıdan ses ve görüntü kaydı alınması için ayrıca izin alınmıştır.

Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi araştırmacı tarafından ilgili bölümlerdeki ğretim elemanlarının desteğiyle öğrencilere gönderilmiştir. Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi ise ilgili bölümlerdeki ğretim elemanlarının ve mezunların desteğiyle mezun gruplarında paylaşılarak mezunların katılımı sağlanmıştır. Öğretim elemanları görüşmeleri araştırma kapsamında belirlenen üniversitelerde görev yapmakta olan 22 ğretim elemanı ile yapılmıştır. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler sonrasında toplamda 20 saatlik ses kayıtları yazı diline dönüştürölmüş ve 235 sayfa veri elde edilmiştir. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmelere ilişkin genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, ğretim elemanlarının alana ilişkin bu gibi yöntemsel çalışmalarda daha önce katılımcı olarak yer almadıkları, bu gibi çalışmaların artması gerektiği konusunda ortaklaştıkları ve katılım açısından çoğunlukla istekli oldukları gözlemlenmiştir.

Sektörel paydaşlar görüşmeleri ise araştırma kapsamında belirlenen örneklem dahilinde 34 katılımcı ile yapılmıştır. Sektörel paydaşlar ile yapılan görüşmeler sonrasında toplamda 18 saatlik ses kayıtları yazı diline dönüştürölmüş ve 238 sayfa veri elde edilmiştir. Sektörel paydaşlar ile yapılan görüşmelere ilişkin genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, katılımcılara ulaşmanın nispeten kolay ancak görüşmelerin yapılacağı zamana yönelik programın, katılımcıların yoğun iş temposu içinde olmasından dolayı, yer yer zorluk yarattığı söylenebilir. Yapılan görüşmelerin tamamında üniversite ve sektör arasındaki uzaklığın hissedildiği, katılımcıların neredeyse tamamının bu konu ile ilgili olumsuz görüşlerinin olduğu görölmüştür.

Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerin en kısa 24 dk., en uzun 135 dk. sürdüğü, sektörel paydaşlarla yapılan görüşmelerin ise en kısa 14 dk., en uzun 54 dk. sürdüğü belirtilebilir.

Araştırma genelinde toplam 56 kişiyle birebir derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiş, toplam bu görüşmeler 38 saat sürmüştür, toplam 473 sayfa nitel veri elde edilmiştir.

Yapılan birebir derinlemesine görüşmelerin kaydı araştırmacının arşivinde bulunmaktadır. Ses ve görüntü kayıtları MS Word belgesi olarak deşifre edilmiş, katılımcıların isimleri ve görüşme içinde kullanılan özel isimler anonimleştirilmiştir. Katılımcılar 1'den 56'ya kadar numaralarla ifade edilerek K1, K2...K56 şeklinde formülleştirilmiş ve çalışmada da bu şekilde kullanılmıştır.

1.5. Verilerin Analizi

Araştırmada nitel ve nicel veri toplanacağı için verilerin analizinde nitel ve nicel veri analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Kurumlardan ve kurumların internet sitelerinden toplanacak veriler karşılaştırmalı olarak incelenmiş, benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur. Ayrıca araştırmada yapılacak anketler için betimsel ve fark istatistikleri kullanılırken, görüşme formları için içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

1.5.1. Nicel Verilerin Analizi

Çalışmada 11 üniversitenin lisans üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 108 öğrenci 'Öğrenci – Oyunculuk Eğitim Programı Değerlendirme Anketi'ne katılmıştır. 88 mezun ise 'Mezun – Oyunculuk Eğitim Değerlendirme Anketine' katılmıştır. Nicel verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmış olup, analiz araştırmacı tarafından betimsel istatistikler aracılığıyla yapılmıştır. Anketteki maddelere ilişkin değerler aralıkları aşağıda yer almaktadır:

1.00 – 1.79 = "Hiç katılmıyorum."

1.80 - 2.59 = "Katılmıyorum."

2.60 – 3.39 = “Kararsızım.”

3.40 – 4.19 = “Katılıyorum.”

4.20 – 5.00 = “Tamamen katılıyorum.”

Çalışma bulgularında “Tamamen katılıyorum” ve “Katılıyorum” düzeyindeki maddeler birlikte yorumlanarak katılımcıların maddeye katıldıkları ifade edilmiştir. “Hiç katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” düzeyindeki maddeler birlikte yorumlanarak katılımcıların maddeye katılmadıkları ifade edilmiştir. “Kararsızım” düzeyindeki madde ise tek başına yorumlanmış, bu maddeyi tercih eden katılımcıların yeterli düzeyde katılmadıkları ifade edilmiştir.

Çalışmada katılım ortalama değerleri incelenirken X aralık değerleri;

1.00– 1.79 = Çok Düşük

1.80 - 2.59 = Düşük

2.60 – 3.39 = Orta

3.40 – 4.19 = Yüksek

4.20 – 5.00 = Çok Yüksek düzeyde olarak tanımlanmıştır.

1.5.2. Nitel Verilerin Analizi

Çalışmaya 12 üniversiteden 22 öğretim elemanı ile ödenekli ve özel tiyatrolarda görev yapmakta olan yönetmen, oyuncu, tasarımcı, dramaturgun yanı sıra sinema ve televizyon sektöründen yönetmen, yapımcı, kast direktörü olmak üzere 34 personelle görüşme yapılmıştır. Nitel veri elde edilen toplam katılımcı sayısı 56’dır.

Verilerin analizinde ilk olarak ses kayıtları MSword dosyasına dönüştürülmüştür. Bu dönüştürme esnasında katılımcılar anonimleştirilerek çözümleme aşamasına geçilmiştir. Veriye yoğunlaşmayı sağlayan çözümleme aşamasında ana ve yan temalar, ortak noktalar manuel olarak belirlenmiştir. Ardından kodlama aşamasına geçilerek kod kitapçığı oluşturulmuştur. Bu aşamada Santaña’nın (2019) nitel analize yönelik öneri ve yönlendirmeleri benimsenerek bilginin bağlamsal niteliği elde edilmeye

alışılmıştır. Bu aşamada araştırmacı tarafından yatay bir içerik analizi yapılarak ayrıntılı kodlama yapılmış, daha sonra bir uzman tarafından gözden geçirilen kodlamalar neticesinde tutarlılığa yönelik kontrollerin yapılmasının ardından analiz tamamlanmıştır.

2. BÖLÜM

BULGULAR

2. BÖLÜM

BULGULAR

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDE OYUNCULUK EĞİTİMİ

Bu bölümde, araştırma soruları ile ortaya konulan temel noktalar ve bunlara ilişkin bulgular sunulacaktır. Yakınsayan Paralel Karma Deseninin gerektirdiği ve olanak tanıdığı şekilde nicel ve nitel bulgular ayrı ayrı ve eşzamanlı olarak toplanmış, burada sırasıyla sunulmuştur. Tarihsel gelişim ve mevcut koşullara ek olarak eğitim paydaşlarının görüşleriyle ilgili bulgular sonraki bölümlerde tartışılmak ve değerlendirilmek üzere burada aktarılmaktadır.

2.1. Türkiye’de Akademik Düzeyde Oyunculuk Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Araştırmada yanıt aranacak sorulardan ilki “Türkiye’de akademik düzeyde oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişimi nasıldır?” sorusudur. Bu, aynı zamanda yapılacak mevcut koşul değerlendirmesi için de bir başlangıç noktası oluşturacaktır.

Türkiye’deki oyunculuk eğitiminin tarihinden söz etmeye başlamak için cumhuriyet öncesi döneme gitmek gerekir. Cumhuriyet öncesindeki oyunculuk eğitimi üzerine bilgi sağlayan kaynaklar ve yayınların sınırlı olduğunu burada belirtmek gerekir. Bu kaynaklar ışığında, oyunculuk eğitiminin ayrıntılarından çok bu konudaki girişimlerin varlığından etmek mümkündür. Örneğin 1846 yılında Osmanlı Sarayında kurulan okul Muzika-yi Hümayun bu girişimlerden biridir (Sevengil, 1962:16). Çeşitli kaynaklar ve okulun ismi göz önüne alındığında Muzika-yi Hümayun’dan sadece müzik üzerine eğitim verildiği bir okul olarak söz edilmektedir. Ancak Metin And, sarayda açılan bu okulda müziğin yanı sıra tiyatro eğitiminin de var olduğuna değinmektedir (And, 1994: 78). Sultan Abdülmecit, o dönem Muzika-yi Hümayun’un başında olan Donizetti Paşa olarak ünlenmiş Giuseppe Donizetti’den (1790-1951) Dolmabahçe Sarayı’ndaki orkestra üyelerinin, müzikli tiyatro oyunlarında oynamak üzerine görevlendirilmesini istemiştir. Bunun üzerine Donizetti, aynı yılın Ocak ayında İtalya’daki dostu Dolgi’ye bir mektup

yazarak padişahın isteğini iletmiştir (Sevengil, 1962). Bu mektupta daha önce sahne deneyimi olmayan kişilerin oynayabilecekleri kolay ve basit metinler isteyen Donizetti, bu mektuplaşmanın ardından İtalyan besteci Vincenzo Bellini'nin *La Somnambula* adlı eserinin bir bölümünü sarayda yönetmiştir (Nutku, 1995:192). Dolayısıyla günümüzdeki akademik oyunculuk eğitiminin tam karşılığı olmasa da Muzika-yi Hümayun'dan Türkiye'de oyunculuk eğitiminin verildiği ilk okul olarak söz etmek yanlış olmaz.

Muzika-yi Hümayun'dan sonra 1913-14 yıllarında İstanbul Belediyesi'nin başında olan Cemil Topuzlu Paşa'nın bir konservatuvar kurulması üzerine planları olmuştur. Bu planlar uygulanarak kurulacak olan konservatuvarın başına belediye meclisince Fransa'dan Andre Antonie'nin getirilmesi kararlaştırılmış (Nutku, 1993: 279) ve 1914 yılında İstanbul'a davetle gelen Andre Antonie'nin katıldığı toplantıda şu kararlar alınmıştır.

- Açılacak okul, sahne sanatçısı yetiştirecek, bir milli tiyatro kurulacak.
- Bu okulun tiyatro ve müzik bölümleri olacak.
- Okul iki güzel sanat dalını birlikte koruyup geliştireceği için “güzel şeyler, güzel eserler evi” anlamında Dar'ül Bedayi adı altında çalıştırılacak.
- Oynanacak tiyatro eserlerini yazmak ve yazdırmak için bir edebiyat komitesi kurulacak.
- Bir müzik komisyonu oluşacak.
- Antoine'nin başkanlığındaki bir komisyon tiyatro okulunun öğretmen ve öğrencilerini seçecek.
- Bir fen komitesi bütün teknik düzenleri olan yeni tiyatro binasının yapılmasıyla uğraşacak (Sevengil, 2015: 688).

Alınan bu kararlar sonrası Ali Ekrem'in önerisiyle Darülbedayi-i Osmani adını alan konservatuvarda, genel yönetici Antonie, genel yönetici yardımcısı ve temsil kolu başkanı Reşat Rıdvan, Musiki Bölümü başkanı ise Ali Rıfat olmuştur. Tiyatro Bölümü'nün eğitim kadrosunda ise Sahne-i Milliye-i Osmani topluluğunun kurucusu olarak bilinen tiyatro ve sinema oyuncusu, tiyatro yönetmeni Burhanettin Tepsi, Osmanlı Dram Kumpanyası'nın kurucusu olan tiyatro oyuncusu ve yönetmeni Mardiros Minakyan, şair, filozof ve siyasetçi Rıza Tevfik Bölükbaşı, tiyatro ve sinema oyuncusu, yönetmen Ahmet Fehim, Türkçe öğretmeni Şahap Rıza, çok yönlü bir sanatçı olarak tiyatro, resim ve edebiyat alanındaki eserleriyle bilinen Kemal Emin Bara'nın yanı sıra

Salih Fuat, Sadık Bey, Mösyö Rioti, Arif Hikmet yer almaktadır. Bu kadro ile çalışmalarına başlayan Tiyatro Bölümünün ilk dönem programında yer alan dersler ise şöyledir:

1. Kıraat, telaffuz, tecvit (Okuma, söyleyiş, tonlama)
 2. İnşat, takrir, aruz (Ezber okuma, anlatım, uyaklı konuşma)
 3. Tarih, edebiyat ve edebiyat tarihi
 4. Hâile (Tragedya)
 5. Dram
 6. Mudhike (Komedy)
 7. Raks, adab-ı muaşeret, eskrim, iş'mizaz (Mimik)
- (Nutku, 1993: 279)

Günümüzde oyunculuk eğitimi veren kurumların müfredatlarının temelinin de bu derslerin oluşturduğu söylenebilir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Andre Antonie ülkesine dönmüş ve bir süre daha Antonie'nin kurduğu düzen içinde çalışmalara devam edilmiştir. Ardından kurumun düzeniyle ilgili değişiklikler olduğu gözlenmektedir. 1920 yılında Belediye Meclisi yeni bir yönetmelik hazırlamış ve Darülbeydi'nin faaliyetini sadece Tiyatro olarak belirlemiştir (Nutku, 1969; Nutku, 1993). Bu değişikliklerle Darülbeydi'nin düzenli gösteriler yapabilecek bir yapıya ulaşması sağlanmıştır.

Ardından Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile birlikte genelde sanat özelde tiyatro sanatıyla ilgili pek çok önemli kararın alındığı, bu kararların genellikle batılılaşma etkisinde olduğu görülmektedir. Ayrıca Cumhuriyet öncesinde sanat eğitimi belirli zümrelerce alınabilen bir lüksken, Cumhuriyetin kuruluşunun ardından bu eğitim bir ihtiyaç olarak görülmüştür (Nutku, 1985: 263). Bu kararlardan biri, ülke genelinde akademik eğitimin temelinin oluşturmaktır. Bu karar doğrultusunda sanat alanında batıdaki gelişmeleri takip etmek için devlet tarafından çeşitli öğrenciler Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya gibi ülkelere gönderilmiştir. Çeşitli alanlardan seçilen bu öğrencilerin yanında sanatçılar ve bilim insanları da desteklenmiştir. Batıdaki sanat, bilim ve siyaset alanındaki gelişmeler bu şekilde takip edilmiştir (Nutku, 1985: 286 - 287).

Bu kararlardan bir diğeri ise Anadolu'da eğitimin hızlı bir şekilde yapılandırılmaya başlamasıdır. Bu karar doğrultusunda 3 Mart 1924'te Tevhid'i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu kabul edilerek medreseler kaldırılmış ve ülke genelindeki tüm

okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Ardından yurt genelinde halka eğitim verilmesinin amaçlandığı Halk Evleri açılmıştır.

“Halkevi çalışmaları 1932-1951 yılları arasında 478 halkevi ve 4322 halkodası ile kurulan kültür ve sanat merkezleridir. Halkevleri gelir kaynağı olarak; genel bütçe, özel bütçe, kamu tüzel kuruluşları, Belediyeler bankasından besleniyordu.” (Yoldaş, 2016: 39)

Halk evlerinin açılmasının tiyatro açısından önemi, tiyatroyu geliştirme ve tiyatro seyircisi yetiştirme amaçlarını taşıyor oluşudur;

Halkevlerinin katkıları elbette olmuştur, bunlardan en mühimi de tüm yurdu tiyatrolarla donatma çabasıydı. Her halkevi binasının bir tiyatrosunun olması zorunluydu. Henüz bir tiyatro binası olmayan Halkevleri ise temsillerini açık havada sunuyordu (Yoldaş, 2016: 40).

Bu çabanın nedeni halkı eğitmek için tiyatronun etkili bir yöntem olarak görülmesinden kaynaklı olabilir. Ayrıca Halkevlerinde sahnelenen piyeslerin aşağıdaki ilkeler doğrultusunda kurgulandığı düşünüldüğünde çabanın nedeni daha anlaşılır olmaktadır:

Halkevlerinde sergilenen piyeslerde, karakterlerin çok belirgin olduğu söylenebilir. Ayrıca, Cumhuriyet öncesi dönemin yaşantısının kötü gösterilmesi öne çıkarılmıştır. Osmanlı geleneğine ve din yobazlığına karşı modern ve laik yaşam modeli benimsetilmeye çalışılmıştır. Dini yobazlıkla mücadele halkevlerinin her bir şubesinin başlıca görevi olmuştur. Reşit Galip'e göre halkevlerinde oynanacak piyesler, “saltanatla Cumhuriyet'in, irtica ile inkılâbın, modern mekteple, köhne medreselerin, iyi vatandaşla fena vatandaşın, umumi cemiyet menfaatleriyle şahsi menfaatlerin, saik-i miskinlik ve cehalet olan fakirlikle, namus dairesinde çalışılmış refahın; yeis ve bedbinlikle ümit ve nikbinliğin mukayesesı gibi daha sayılabilecek birçok mevzu, halkevlerinin temsil mesaisine zemin teşkil edeceklerdir” (Karakaş, 2015:345).

Bu görüş oyunculukla ilgili düşünceleri içermese de sahnelenen oyunların içeriğiyle ve dönemin tiyatro anlayışı ile ilgili önemli ipuçlarını taşımaktadır. Halkevlerinin ardından tiyatro bir meslek olarak görülmeye başlanmış ve İstanbul Belediyesiyle yapılan ortak çalışmanın ardından 19 Kasım 1930 günü İstanbul'da Dârübedâyî içinde bir Tiyatro Meslek Mektebi açılmıştır. Tiyatro Meslek Mektebi'nde öğretim iki yıl olarak belirlenmiş, eğitim programında edebiyat, tiyatro tarihi, kuramları, musiki, hareket gibi dersler yer almıştır. Bu okulda edebiyat derslerini Ali Ekrem, tiyatro

derslerini Muhsin Ertuğrul, musikiyi Musa Süreyya gibi isimler vermişlerdir. Uluskan (2010), kısa bir süre açık kalan okulun ilgisizlik ve maddi sorunlar nedeniyle kapandığını aktarmaktadır. Tiyatro Meslek Mektebi'nin 1933 programı şöyledir:

- 1.Yıl: Diksiyon, Mimik, Soluk Denetimi, Dramaturgi, Tiyatro Tarihi, Beden Eğitimi, Dans, Şan
- 2.Yıl: Tiyatro Tarihi, Temsil, Hareket, Giysi Tarihi (Uluskan, 2010:427)

Ardından sanat alanında ilerleme kaydedilmesi için Mustafa Kemal Atatürk'ün direktifleriyle başta Reşat Nuri Güntekin olmak üzere dönemin uzmanları çeşitli çalışmalarda bulunmuş ve Ankara Devlet Konservatuarı'nın temelleri böylece atılmıştır. Gürzap Ankara Devlet Konservatuarı'nın kuruluşunu şu şekilde kaleme almıştır:

Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlerin bir uzantısı olan ve 1924 yılında kurulan "Ankara Musiki Muallim Mektebi" 1934 yılında yeni bir biçim kazandı. Bu kuruluşun daha geniş kapsamlı bir duruma getirilmesi için "Milli Musiki ve Temsil Akademisi Teşkilat Kanunu" çıkartıldı. Aynı yıl şubat ayında Milli Eğitim Bakanlığı, Temsil Akademisinin öğretim ve eğitim biçimini saptamak amacıyla, 90126 sayılı bir yazıyla, ünlü yazarlarımızdan Reşat Nuri Güntekin'den bir rapor istedi. Güntekin, raporunda, Fransız, Alman ve Rusya'daki tiyatro eğitimi yöntemlerini inceledikten sonra, kızılı erkekli, tiyatronun her dalında sanatçı ve teknik adam yetiştiren ve böylece bir çırpıda bütün bir tiyatro topluluğunu hazırlayan Rus yöntemini uygun bulmuştur. Okulun amacı; tiyatro ve edebiyatı yeterince anlamış, sindirmiş kültürlü sanatçı yetiştirmektir!" Aslında, o yıllarda ister Fransız ister Rus ister Alman yöntemi olsun, tüm tiyatro eğitimleri, küçük ayrılıklarla aynı yöntemde birleşiyordu. 1935 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı, devrin değerli tiyatro adamı Carl Ebert'le tiyatro bölümü için ilişki kurdu. 1936 yılında Tiyatro Bölümü, sonradan isim değiştirerek, "Milli Musiki ve Temsil Akademisi" yerine "Devlet Konservatuarı" olan bu kuruluş içinde resmen oyunculuk eğitimine başladı. Aynı yıl, Carl Ebert, Türkiye'den gelen bir çağrıyı olumlu karşılayarak, tiyatro bölümünün öğrenime başlamasından az sonra, ülkemize geldi ve kurucu olarak tiyatro bölümünün başına geçti. (Gürzap, 1976:78)

Gürzap'ın da belirttiği tiyatroya dair eğitim anlayışının temeli için Rus eğitim metodu önerilmiştir. Daha sonra bürokratlar tarafından eğitim metotları arasında çok fark olmadığı belirtilerek Alman ekollü bir eğitim uygun görülmüştür. Ancak 1934 yılında Reşat Nuri Güntekin'in raporunda Rus okulunun Türk tiyatro eğitimi için daha uygun olduğu vurgulanmıştır. Bu karmaşa sonrasında Carl Ebert tarafından bir inceleme yapılmış ve Ebert incelemeler sonunda bir rapor hazırlamış, yetkililere sunmuştur

(Sağlam, 2019:28). İki yıl sonra 30 Kasım 1936'da bir toplantı yapılmış ve tiyatro eğitiminin dersleri belirlenmiştir. Bu toplantıda Muhsin Ertuğrul, Cevat Dursunoğlu, Reşat Nuri Güntekin, Cevat Memduh Altar, Bedrettin Tuncel, Rauf Yener, Necil Kazım Akses, Edward Zuckmayer, Bert ve Bayan Adler yer almıştır. Belirlenen dersler ve bu derslerin eğitmenleri aşağıda yer almaktadır.

1. Teori (Fonetik ve Mimik) ve Retorik (Muhsin Ertuğrul)
2. Fonetik (Kuhnbuch)
3. Rol Etüdü (Carl Ebert)
4. Entenasyon (Halil Bedi Yönetken)
5. [Müzik] teori (Hasan Ferit Alnar)
6. Madrigal Koro (Zuckmayer)
7. Ritmik Jimnastik (Adler)
8. Eskrim (Vildan Aşır Savaşır)
9. Tiyatro tarihi (Bedrettin Tuncel)
10. Sanat ve Musiki Tarihi (Cevat Memduh Altar)
11. Kıraat [Ses ve Şarkı] (Ercüment Ekrem)
12. Almanca (Nihat Adil Erkman)
13. İtalyanca (Abdüsselam Buseyri) (And, 1973: 127-8).

Bu yıllarda Türkiye'de oyunculuk eğitiminde yer alan dersler incelendiğinde 13 ders olduğu görülmekte ve bu derslerin 4'ünün tiyatro, 5'inin müzik, 2'sinin dil, 1'inin müzik ve son olarak 1'inin spor alanıyla alakalı olduğu görülmektedir. Çakar'ın (2015:19) aktardığına göre kurulum aşamasında tiyatro öğrencilerinin öğrenim süresi, liseden sonra üç yıl olarak belirlenmiştir. Ayrıca Çakar, Ankara Devlet Konservatuvarı'ndaki tiyatro bölümünün ilk öğrencilerinin sınıf mevcudunu 3 kız ve 8 erkek olmak üzere 11 kişi olarak ifade etmiştir.

Geçen 4 yılın ardından 20 Nisan 1940'da çıkarılan kanunla konservatuvarlara tiyatro bölümü resmi olarak girmiştir. Bu kanunla tiyatro bölümünün öğrenim süresi beş yıl olmuş ve bölüme en az ortaokulu bitirenlerin alınması kararlaştırılmıştır. Bir yıl sonra, 1941 yılına gelindiğinde Devlet Konservatuvarı ilk mezunlarını vermiştir. Bu mezunlar, Muazzez Yücesoy, Melek Saltukalp, Nermin Ergün, Ertuğrul İlgin, Mahir Canova, Salih Canar, Nüzhet Şenbay ve Esat Tolga'dır (And, 1973: 129).

Eğitim verilen bir kurumda mezunlarının yönlendirilmesine ilişkin çalışmaların da planlanması doğaldır. Devlet Konservatuvarı mezunlarına istihdam yaratmak için

önemli adımların atıldığı da görülmektedir. Bu adımlardan ilki Ankara’da kurulan Tatbikat Sahnesi’dir. Bu sahnenin kuruluş amacı tiyatro bölümünden mezun olan oyuncuların çalışmasına ek olarak Ankara’da nitelikli tiyatro seyircisi yetiştirmektir. Gürzap’ın bu konu hakkındaki aktarımları şöyledir;

1941 yılında, Tiyatro Bölümü ilk mezunlarını verdiğinde, bu genç sanatçıların halka temsiller vermesini sağlayan yeni bir kurum ortaya çıkmıştır. Devrinde, çok önemli görevler yüklenmiş olan bir kurum: Tatbikat Sahnesidir. Tatbikat Sahnesinin o günlerde iki önemli görevi vardı. Birincisi, o yıllarda Ankara halkı, her gece olmasa da belirli aralarla temsiller veren bir tiyatroya kavuşmuştu. İkincisi ise, Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü’nün yeni mezunları bu sahnede seyirciyle karşılaşmak olanağını bulmuşlardı. 1947 yılında Carl Ebert Türkiye’den ayrılınca, Tatbikat Sahnesinin başına Muhsin Ertuğrul getirildi. 1949 yılında da Devlet Tiyatrosu açılınca Tatbikat Sahnesi kapatıldı (Gürzap, 1976: 80).

Bu sahne kapatıldıktan sonra yine Ankara ve ülkenin büyük şehirlerinde Devlet Tiyatroları açılmıştır. Devlet Tiyatroları’nın genel müdürlüğüne 1947-49 yılları arasında Muhsin Ertuğrul atanmış, batılı anlamda tiyatro anlayışını bu kurumda da sürdürmüştür. Bu süreçte mezunlar Devlet Tiyatrolarının yanı sıra halkevlerinde oyunculuk kurslarında eğitmenlik yapmışlardır. Mezunlar bu kurslarda Devlet Konservatuarı anlayışıyla çalışmalarını sürdürmüşlerdir (Yoldaş, 2016: 50).

Ancak 1951 yılına gelindiğinde Demokrat Parti hükümeti Halkevleri ve Köy Enstitülerini kapatmıştır. Bu kapanışın tiyatro alanında dönemin parlak yükselişini yavaşlattığı söylenebilir. Bu yavaşlatma Devlet Tiyatrolarının ülke genelinde büyük şehirlere açılması ve İstanbul’daki özel tiyatro topluluklarının oluşması ile birlikte kırılmış eski yükselişine devam etmeye dair çaba sarf edilmiştir (Nutku: 1985: 329 - 339). Bu çaba ile birlikte sadece İstanbul’da değil, Devlet Tiyatrolarının faaliyet gösterdiği diğer şehirlerde de tiyatro seyircisi ve kültürü oluşmasına katkı sağlanmıştır. Tiyatronun yanında sinema sektöründe de ciddi gelişmeler olmuş ve hem tiyatro hem de sinemada oluşan oyuncu ihtiyacını karşılamak üzere oyunculuk üzerine yeni akademik eğitim kurumları açılmıştır. Bunlardan ikincisi olan Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümünün temeli 1958 yılında bir Tiyatro Enstitüsü’nün kurulması ile atılmıştır. Tiyatroyu bir bilim dalı olarak ele alan, bu konuda araştırmalar yapan ve eğitim veren bu enstitü, Prof. Dr. İrfan Şahinbaş’ın girişimleri ile kurulmuştur. Prof. Dr.

Bedrettin Tuncel enstitünün başkanlık görevini, Prof. Dr. İrfan Şahinbaş ise yardımcılık görevini üstlenmiştir. Ardından enstitünün ilk asistanları olarak Sevdâ Şener ve Özdemir Nutku kadroya alınmıştır. 1962 yılında enstitü kapsamında ders verilemeyeceği gerekçesiyle kapanmış, 1964 yılına Tiyatro Kürsüsü adı altında yeniden eğitime başlanmıştır. Bu kürsüde dört yıllık bir eğitim uygulanmış, mezunlara üniversite diploması verilmeye başlanmıştır. Bu süreçte kürsü başkanlığına Prof. Dr. Melahat Özgü getirilmiştir. 1981 yılında yapılan yeni düzenlemeyle Tiyatro Bölümü adını alan bu eğitim kurumu, 1987-1988 ders yılında Tiyatro Bölümü, Tiyatro Tarihi ve Teorisi, Tiyatro Sanatı Anabilim Dallarına, Tiyatro Sanatı Anabilim Dalı ise Dramatik Yazarlık ve Oyunculuk Anasanat Dallarına ayrılmıştır (Ankara Üniversitesi [DTCF], 2018).

Ankara'nın ardından İstanbul, İzmir, Adana, Eskişehir, Erzurum, Konya, Antalya, Bursa, Çanakkale, İzmit gibi şehirlerdeki üniversitelerde oyunculuk eğitim programları açılmıştır. Günümüzde oyunculuk eğitim programlarına bakıldığında 20 devlet, 13 vakıf olmak üzere toplamda 33 üniversitede lisans düzeyinde oyunculuk eğitiminin aktif olarak sürdürüldüğü görülmektedir (YKS Klavuzu, 2021).

Oyunculuk eğitimi alanında atılan önemli adımlardan biri de kurultayların düzenlenmesi olmuştur. 1970 yılında yapılan Türkiye'nin ilk kurultayına dönemin yazar, oyuncu ve rejisörleri çağırılmıştır. Bu kurultayın ardından ikincisi 1990 yılında, üçüncüsü 1997 yılında, dördüncüsü ise 2009 yılında yapılmıştır. Yapılan ilk iki kurultayın içeriğine erişebilecek kaynak bulunamasa da kurultayda değerlendirilen konuları Devlet Tiyatroları Türkiye Opera ve Bale Vakfı Yönetim Kurulu şöyle ifade eder:

Birinci olarak adlandırılacak kurultay 1970'li yıllarda, Eskişehir'de yapılmıştı. Çağrılar, zamanın sivil toplum kuruluşlarından çok tiyatro konusunda fikir üretileceği düşünülmüş, yazarlar, oyuncular ve rejisörler idi. O zaman da bir özerk sanat konseyi kurulması tartışmaları yapılmış, hatta yarım kalan girişimlerde bulunulmuş idi. 1990 da yapılan ikinci kurultay ise, daha çok tiyatro akımları ve icra özellikleri üzerinden konuşulmuştu (Gökgücü ve diğ., 1997).

Bu alanda yapılmış en geniş kapsamlı kurultayın 1997 yılında T.C. Kültür Bakanlığı desteğiyle Mersin'de yapıldığı söylenebilir. Tiyatro ve oyunculuk alanında uzmanların konuşmacı olarak bildirileriyle katıldığı kurultay üç gün sürmüştü ve bu üç gün yapılan toplantılar ve değerlendirmeler sonucunda 15 Kasım 1997 günü 15 maddelik bir

sonuç bildirgesi yayınlanmıştır. Lisans düzeyinde akademik eğitimle ilgili sonuçlardan bazıları şunlardır:

Türk Tiyatro Eğitiminin hedefi: Çağdaş kültür ve dünya görüşü edinmenin alt yapısını almış; mesleğini sürdürmek için gereken bilgi, beceri yetenekleri edinmiş, araştırma yapan ve sonuçlarını yorumuna yansıtabilen; varlığını ve sanatçı kişiliğini korumak ve sürekli geliştirmek için gereken disiplin ve alışkanlıkları kazanmış, yüksek bir sanat duyarlılığı ve estetik düzeye açık özeleştirici yapabilen nitelikli tiyatro sanatçıları yetiştirmek olmalıdır.

Tiyatro Eğitimiyle ilgili araştırma, inceleme, koordinasyon, düzenleme vb. gibi görevleri üst düzeyde yürütecek özerk bir tiyatro kurumunun oluşturulmasında yarar görülmüştür. Bu kurum diplomaya yönelik eğitim programlarında var olması gereken minimum ölçütlerin saptanması ve denetimi; Ders kitaplarının, yardımcı literatürün telif ya da çeviri olarak hazırlanması, çoğaltımı, dağıtımı, uygulamalarda ihtiyaç duyulan her türlü araç ve gerecin sağlanması; yaygın tiyatro eğitimi, kurslar, çocuk tiyatrosu uygulamalarının izlenilmesi ve denetlenmesi; tiyatro eğitiminin nitelik olarak yükseltilmesini sağlamak amacıyla ulusal ve uluslararası bilimsel toplantılar, atölye çalışmaları ve sanatsal uygulamaların düzenlenmesi. Ders programları arasındaki bilgi akışı, öğrenci ve öğretim elemanları değişiminin planlanması ve uygulanmasını kolaylaştırıcı önlemler alınması gibi hizmetleri karşılamakla görevli olacaktır.

Yeterli fiziki donanım, program ve öğretim elemanı alt yapısı tamamlanmadan yeni tiyatro bölümlerinin açılmasına izin verilmemelidir.

Tiyatro Eğitiminde mesleki derslerin ağırlıklı olarak yer alacağı hazırlık sınıfına geçilmesi uygun görülmektedir.

Geleneksel Türk Tiyatrosu kapsamındaki türlerin kuramsal ya da uygulamalı olarak yükseköğretim kurumlarımızın programında yer alması daha fazla geciktirilmemelidir.

Akademik Programların düzenlenmesi, giriş sınavı uygulamalarında dil ve güç birliği sağlanması gibi konuların ele alınacağı kapsamlı bir tiyatro eğitim kurultayının toplanması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. (Ezici ve diğ., 1998: 175)

Bugünden bakıldığında tiyatro eğitimiyle ilgili kararların alınması için oluşturulmasında yarar görülen özerk bir kurum halen kurulamamıştır. Bu kuruma ilişkin kararların uygulanması oyunculuk eğitim programlarının geleceği açısından oldukça önemli görülmektedir. Bu kurumun ivedilikle oluşturulmasının alandaki sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sonuç bildirgesinde yer alan yeni bölümlerin açılmasına yönelik konuyla ilgili bir yaptırımın olmadığı gözlemlenmektedir.

Oyunculuk eğitim programlarının kaliteli bir eğitim sunması için elzem olan fiziki donanım ve öğretim elemanı alt yapısındaki eksikliklerin, yeni açılan bölümler şöyle dursun, uzun yıllardır eğitimine devam eden köklü bölümlerde bile var olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla yeni kurulan bölümlerle ilgili bu kararın da uygulanamadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bunun yanı sıra hazırlık sınıfının oluşturulması, Geleneksel Türk Tiyatrosu'na yönelik uygulamalı çalışmaların programda yer alması ve tiyatro eğitim kurultayının toplanması konuları da uygulanamamıştır. 1997 yılından günümüze kadar, böylesine önemli kararlara ilişkin girişimin olmaması bu bildirgenin düşünce düzeyinde kaldığını göstermektedir.

2.2. Oyunculuk Eğitim Programlarında Mevcut Duruma İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, ikinci araştırma sorusu olan “Oyunculuk eğitimini sürdüren akademik birimlerin mevcut durumu nedir?” konusunda toplanan bilgiler sunulacaktır. Burada mevcut durum ifadesiyle kastedilen, lisans düzeyinde oyunculuk eğitimi veren programların öğrenci kabul şartları, mezuniyet koşulları, zorunlu ve seçmeli dersleri olarak belirlenmiştir. Elde edilen verilerle somut bir karşılaştırma yapmak mümkün olacak, böylece oyunculuk eğitime ilişkin harita belirmeye başlayacaktır. Mevcut durum olarak kapsama alınan alanlar aşağıda farklı başlıklar altında sunulmuştur. Böylece veriler, bir bakıma programların olanaklarını birbirinden bağımsız olarak değerlendirilebilecektir.

Belirtilmesi gereken bir başka nokta da ‘oyunculuk eğitim programı’ ifadesidir. Burada oyunculuk eğitim programı ile tek başına dersler ya da öğretim planı değil, bunların hepsini içeren öğretim faaliyeti kastedilmektedir. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı'nın tanımlarında ‘program’, akademik birimlerin uyguladıkları öğretim faaliyeti olarak açıklanmıştır. Bu öğretim faaliyeti önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde açılabilir. Önlisans ve lisans programlarının bir kısmı fakülte düzeyinde (tıp, hukuk, ilahiyat), bir kısmı bölüm düzeyinde (sosyoloji, psikoloji), önemli bir bölümü ise anabilim/anasanat dalı düzeyinde yürütülmektedir (OSYM, 2022). Sıradaki alt başlıklarda lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programlarına ilişkin mevcut durum saptanmaya çalışılacaktır.

Oyunculuk programları incelenirken bakılması gereken ilk adım, bölümlerin kabul ettikleri öğrenci sayısıdır. Giriş ve mezuniyet koşullarının ayrıntıları, bir anlamda bu kontenjan ile ilişkilidir.

2.2.1. 2020-2021 Öğretim Yılı Kontenjanları

Kontenjan ile her yıl akademik birimlerin aldığı öğrenci sayısı kast edilmektedir. Üniversitelerin Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde bu sayının, her yıl ilgili birimlerin görüşü alınarak senatonun önerisi, Mütevelli Heyetin onayı ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kararı ile belirlendiği görülmektedir. Oyunculuk eğitiminde, birebir çalışmaların önemi göz önünde bulundurulduğunda kontenjan önemli bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle oyunculuk programlarının kontenjanlarını incelemenin çalışmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın kapsamı içinde yer alan oyunculuk eğitimi veren programların 2020-2021 öğretim yılına ait kontenjan verileri Tablo 5'te sunulmuştur.

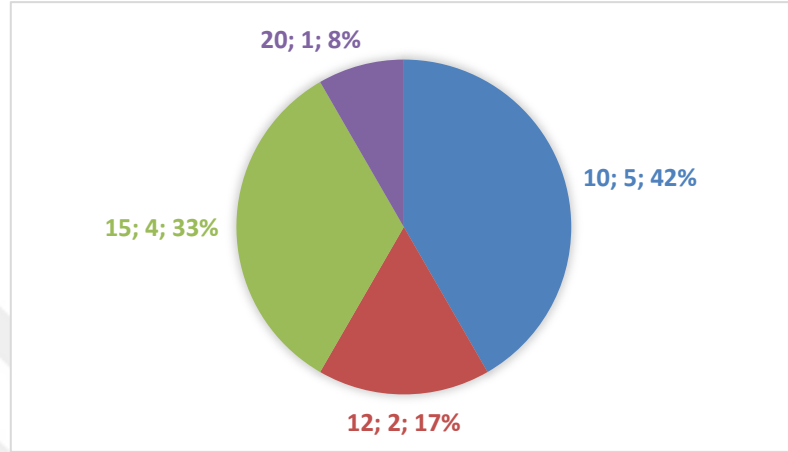
Tablo 5. 2020-2021 dönemi oyunculuk eğitimi veren programlar ve kontenjanları

Üniversite	Kontenjan
Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı (Hacettepe Devlet Konservatuarı)	15
İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro ASD*	10
Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü Oyunculuk ASD	10
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro ASD	15
Dokuz Eylül Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk ASD	12
Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro ASD	20
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk ASD	10
Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro ASD	15
Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro-Oyunculuk ASD	12
Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro ASD	10
Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk ASD (2004 yılında kurulmuş, 2006 yılında ilk öğrencilerini almıştır.)	10
Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk ASD	15
Toplam Lisans Oyunculuk Öğrenci Kontenjanları	149

* ASD: Ana Sanat Dalı

On senedir aktif olarak lisans düzeyinde oyunculuk eğitimi veren üniversitelerin kontenjanları incelendiğinde 5 üniversitenin 10 (İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi), 2 üniversitenin 12 (Dokuz Eylül Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi), 4 üniversitenin 15

(Hacettepe Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi), 1 üniversitenin ise 20 (Anadolu Üniversitesi) kontenjanı olduğu görülmektedir. Bu oranı görselleştirmek gerekirse:

Şekil 9. 2020-2021 dönemi oyunculuk programı kontenjanları

Şekil 9'a bakıldığında benzerlik olmayan tek kontenjanın 20 olduğu görülmektedir. Anadolu Üniversitesi'nin kontenjanına ait bu sayı aynı zamanda kapsamdaki programların en fazla kontenjanına sahip üniversitedir.

Kontenjanlar oyunculuk eğitiminde önemli bir role sahiptir. Bunun nedeni lisans düzeyindeki oyunculuk eğitiminin uygulamaya dönük bir program olmasıyla alakalıdır. Oyuncu adaylarının bu programda özellikle rol, sahne, konuşma, hareket, dans, ses, şan gibi branş derslerinde fiili olarak aktif katılım göstermeleri, yani icra etme, gözlemleme, eleştirme gibi eylemler içinde olmaları gerekmektedir. Ayrıca birebir eğitim de bu derslerde yoğunlukla uygulanmaktadır. Her oyuncu adayının biricik oluşundan kabulle, her bireyin ruhsal ve fiziksel yapısı değişkenlik göstermektedir. Dolayısıyla bu noktada birebir eğitimin avantajlarını kullanmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Aktif katılımlı, uygulamalı ve birebir eğitimin gereklilikleri düşünüldüğünde kontenjanların önemi ortaya çıkmaktadır. Belirtilen gereklilikleri uygulayabilmek için sınıf mevcudunun ders saatleri doğrultusunda uygun bir sayıda olması gerekmektedir. Bu konu başlı başına bir inceleme ve araştırma konusu olmakla birlikte, kontenjanın oyunculuk eğitimindeki birçok olguyu etkilediği görülmektedir.

2.2.2. Başvuru Koşulları

Kontenjanın ardından, eğitimin en temel konusu, giriş ve mezuniyet koşullarıdır. Lisans düzeyinde oyunculuk eğitimi veren kurumların ilan ettikleri giriş koşulları incelendiğinde bu programlara kayıt yaptırmak için ÖSYM'nin yürüttüğü Yükseköğretim Kurumları Sınavı'ndan TYT puan türünde çeşitli puanların alınması gerekmektedir. Bunun yanı sıra bazı programlara kayıt yaptırabilmek için adayın kurumlar tarafından belirtilen yaş şartını da sağlıyor olması gerekmektedir. Puan ve yaş şartları kurumlara göre farklılık göstermektedir. Bu şartlar Tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6. Oyunculuk programlarına başvuru için en düşük puanlar ve şartlar

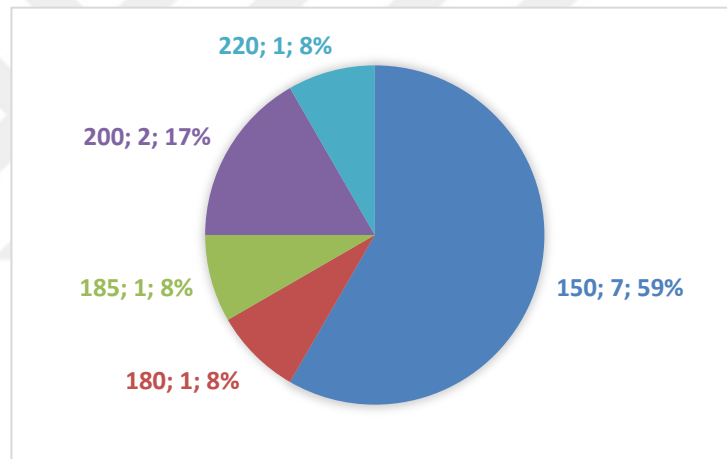
Üniversite	Puan Türü	Puan	Yaş
Hacettepe Üniversitesi	TYT	180	24
İstanbul Üniversitesi	TYT	150	21
Ankara Üniversitesi	TYT	220	-
Mimar Sinan G. S. Üniversitesi	TYT	185	21
Dokuz Eylül Üniversitesi	TYT	150	-
Anadolu Üniversitesi	TYT	150	-
Atatürk Üniversitesi	TYT	150	-
Selçuk Üniversitesi	TYT	150	-
Çukurova Üniversitesi	TYT	150	25
Akdeniz Üniversitesi	TYT	200	-
Kocaeli Üniversitesi	TYT	200	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	TYT	150	25

(TYT: Temel Yeterlilik Testi)

Tabloda belirtilen üniversitelerin oyunculuk alanında yapılan yetenek sınavlarındaki ortak zorunlu koşul, adayın ÖSYM tarafından yürütülen Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na (YKS) girmiş olmasıdır. Sınava giren aday Temel Yeterlik Testi'nden kurum tarafından belirlenen puanı aldığı ve varsa yaş şartını sağladığı takdirde sınava girmeye hak kazanmaktadır. Adayların Temel Yetenek Testi'nden en az alması gereken puanlar incelendiğinde 7 üniversitenin 150 puan (İstanbul Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi), 1 üniversitenin 180 puan (Hacettepe Üniversitesi), 1 üniversitenin 185 puan (Mimar Sinan Güzel Sanatlar

Üniversitesi), 2 üniversitenin 200 puan (Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) ve 1 üniversitenin ise 220 puan (Ankara Üniversitesi) olarak belirlediği görülmektedir. ÖSYM'nin 2021 yılı YKS puanlarının dağılımlarına bakıldığında 150 ve üstü puan alan 1.627.536 aday, 180 ve üstü puan alan 1.131.223 aday, 200 ve üstü puan alan 894.331 aday ve 220 ve üstü puan alan 894.331 aday olduğu görülmektedir (OSYM, 2021). Bu puan ve aday sayılarından 150 puan ile 220 puan arasında iki misli fark olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın özel yetenek sınavlarına başvuru sayısını büyük oranda etkilediği düşünülmektedir.

Üniversite/fakülte yönetim kurulu kararı ile belirlenen puan şartlarındaki benzerlik ve farklılıkların daha görünür olması için aşağıdaki şekil oluşturulmuştur.

Şekil 10. Giriş koşullarındaki TYT puan şartı

Şekil 9'da da görüldüğü gibi programların yarısından çoğunun puan şartının 150 olduğu görülmektedir (İstanbul Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi). Bu şartın diğer programlara göre en düşük puan şartı olduğu dikkate alındığında oyunculuk programlarına giriş için zorunlu tutulan puanın öğrenciler için çoğunlukla alt düzeyde tutulduğu görülmektedir. Programlarda puan şartı açısından benzerliğin olduğu diğer puan 200'dür (Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi). Diğer programlarda puan şartı açısından herhangi bir ortaklık bulunmamaktadır (Mimar

Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi). Ayrıca en yüksek puan şartının Ankara Üniversitesi'nde istendiği görülmektedir (220).

2.2.3. Özel Yetenek Giriş Sınavları

Her üniversite oyunculuk lisans programına başvuru yapan öğrencileri Özel Yetenek Sınavı'na tabi tutmaktadır. Bu sınavlar adayın temel oyunculuk becerisini, yaratıcılığını, düşünme gücünü, ritim duygusunu, kulağını, sesini, ifade becerisini değerlendirmeyi ve bedensel esnekliğini, dansa ve harekete yatkınlığını sınamayı hedeflemektedir. Bunların yanı sıra adayın tiyatro kültür birikiminin ölçüldüğü sınavlar da bulunmaktadır. Özel Yetenek Sınavların 2020-2021 yılında ön eleme de dahil olmak üzere toplamda 2 aşamadan 5 aşamaya kadar oluşturduğu görülmüş ve Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Oyunculuk programlarının özel yetenek giriş sınavları aşamaları (2020/21)

Üniversite	Ön Eleme	Birinci Aşama	İkinci Aşama	Üçüncü Aşama	Dördüncü Aşama
Hacettepe Üniversitesi	-	1. Baraj Sınavı Sahne + Diksiyon (1 Komedi, 1 Dram Tıratlar + Şiir)	2. Baraj Sınavı Hareket + Şan + Sahne (Zorunlu Parça)	Kesin Kabul Sınavı Yazılı Sınav + Doğaçlama	-
İstanbul Üniversitesi	-	Baraj Sınavı 2 Tırat + Şiir (Görüntü Kaydı)	Kesin Kabul Sınavı Şan + Doğaçlama	-	-
Ankara Üniversitesi	Ön Eleme Sınavı 2 Zorunlu Tırat + 2 Tırat + Şiir	Birinci Aşama Ses ve Kulak	İkinci Aşama * 2 Zorunlu Tırat + 2 Tırat + Şiir	Üçüncü Aşama Ritim ve Hareket	Dördüncü Aşama Sözlü + Sahne Uygulamaları Sınavı (Zorunlu Parça)
Mimar Sinan G. S. Üniversitesi	-	Birinci Aşama 1 Komedi, 1 Dram Tıratlar	Oyunculuk Düzey Sınavı Zorunlu Parça + Şiir + Kulak + Fiziksel Koordinasyon	-	-
Dokuz Eylül Üniversitesi	-	Birinci Aşama Sahne Sınavı (1 Komedi, 1 Dram Tıratlar + Şiir)	İkinci Aşama Hareket Sınavı + Şan Sınavı + Doğaçlama Sınavı	-	-
Anadolu Üniversitesi	Eleme Aşaması 1 Tırat (Görüntü Kaydı)	Seçme Aşaması 1 Tırat** (Canlı) + Şan + Hareket + Konuşma + Genel Kültür	-	-	-
Atatürk Üniversitesi	-	Seçme Sınavı Mimik + Ritim + Ses + Kulak + Doğaçlama + Okuma + Refleks	2. Aşama Sahne (1 Trajik, 1 Komik) + Şiir + Genel Kültür	-	-
Selçuk Üniversitesi	-	Baraj Sınavı 1 Tırat + Şiir/Masal/Öykü	Baraj Sınavı Kulak, Hareket, Koordinasyon Sınavı + Sahne Sınavı (Zorunlu Tırat + Doğaçlama + Genel Kültür)	Kesin Kabul Sınavı 1 Tırat + Genel Kültür	-
Çukurova Üniversitesi	Ön Eleme 1 Komedi, 1 Tragedya Tıratlar + Şiir	Baraj Sınavı Genel Kültür + Genel Tanıma + Ses-Kulak + Ritim-Dans + Hareket + 1 Komedi, 1 Tragedya Tıratlar	Kesin Kabul Sınavı Doğaçlama + Mülakat	-	-
Akdeniz Üniversitesi	-	Birinci Aşama 1 Tırat + Şiir	İkinci Aşama Ses-Ritim + Hareket-Dans + Zorunlu Tırat	Üçüncü Aşama Toplu Doğaçlama + Mülakat	-
Kocaeli Üniversitesi	-	Birinci Aşama 3 Tırat + Şiir + Kulak + Ritim + Doğaçlama + Esneklik + Okuma + Konuşma	İkinci Aşama Mülakat	-	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	Dünya genelinde yaşanan Covid-19 Pandemisi nedeniyle 2020-2021 öğretim yılı için öğrenci alımı Özel Yetenek Sınavı yapılmaksızın "Merkezi Yerleştirme" puanı dikkate alınarak yapılmıştır.				

Programların özel yetenek sınavı kılavuzlarından alınan verilere göre, sınav aşamaları ve içerikleri her üniversiteye göre farklılık göstermektedir. Buna göre; oyunculuk yetenek sınavları 2020 yılında 6 üniversitede (İstanbul Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) 2 aşama, 4 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) 3 aşama, 1 üniversitede (Ankara Üniversitesi) ise 5 aşama olarak yapılmıştır.

Atatürk Üniversitesi haricinde çalışma kapsamındaki tüm üniversitelerin ilk aşamalarında adaylar dram ve komedi türlerinde olmak üzere çalıştıkları 2 tiradı sahnelemektedirler. Adayların temel oyunculuk becerisini sınamayı amaçlayan bu aşamada 8 üniversitenin (Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) diğer üniversitelerden farklı olarak adaylardan 1 şiir ezberlemelerini ve okumalarını istediği gözlemlenmektedir. 2 üniversitenin (Anadolu Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi) özel yetenek sınavı istekleri arasında şiir bulunmamaktadır. Ayrıca Atatürk Üniversitesi diğer üniversitelerin ilk aşamada uyguladığı 2 tirat, şiir uygulamasının yanı sıra genel kültür bölümünü içeren sınavı 2. aşamada uygulamaktadır. 4 üniversite (Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi) aşamaları arasında Genel Kültür Sınavı'na yer verirken, diğer üniversitelerin bu sınavı aşama içeriklerine almadığı görülmektedir. 5 üniversite (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) adaylardan kendi isteklerine göre hazırladıkları tiratlara ek olarak zorunlu bir şekilde de (üniversitelerin belirledikleri) tirat sahnelemelerini istemektedirler. Buna zıt olarak 5 üniversite (Kocaeli Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi) adaylardan zorunlu tirat talep etmemektedir. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi diğer üniversitelerden farklı olarak Kesin Kabul Sınavı'nda Yazılı Sınav uygulamaktadır. Akdeniz Üniversitesi ise diğer üniversitelerde tekli olarak yapılan doğaçlama sınavların aksine toplu (çok kişili) doğaçlamaların uygulandığı görülmektedir.

Yaşanan pandemi nedeniyle 2020 yılı aşama sayıları ve içerikleri açısından önceki yıllara göre çeşitli farklılıkların gözlemlendiği bir yıldır. Tüm dünyada yaşanan salgın nedeniyle önlem olarak bazı üniversitelerin yüz yüze sınav yerine video kayıt gönderimi şeklinde sınavların ilk aşamalarını çevrimiçi bir şekilde gerçekleştirmişlerdir. Bu üniversiteler; İstanbul Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi'dir. İstanbul Üniversitesi Baraj Sınavında iki tırat ve bir şiiri adayların görüntü kaydı olarak iletmesini isterken, Anadolu Üniversitesi Eleme Aşamasında adaylardan görüntü kaydı olarak bir tırat istemiştir. Ayrıca Süleyman Demirel Üniversitesi diğer üniversitelerden tamamen farklı bir uygulamaya giderek Özel Yetenek Sınavı yapılmaksızın Merkezi Yerleştirme puanı dikkate alarak öğrenci alımını gerçekleştirmiştir.

Özel yetenek sınavı sonuçları tüm programlarda ÖSYS kılavuzunda yer alan yöntemlerle hesaplanarak adayların kayıt hakkı kazanıp kazanmadığı belirlenmekte ve adaylara duyurulmaktadır.

2.2.4. Mezuniyet Koşulları

Türkiye’de oyunculuk eğitimi veren 12 üniversitenin tamamının öğrencinin 4 yıl/8 yarıyıl içinde 240 AKTS kredinin tamamlanması ile mezuniyet hakkını kazandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra öğrencinin mezuniyet hakkı kazanabilmesi için Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde genel not ortalamasının 4.00 üzerinden en az 2.50 olması gerekirken, diğer üniversitelerde 2.00 olması gerekmektedir. Süleyman Demirel Üniversitesi internet sitesinde Genel Not Ortalaması’na (GNO) ilişkin bir açıklamaya rastlanmamıştır. İlgili üniversitelerin mezuniyet koşulları Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Oyunculuk eğitimi veren üniversitelerin mezuniyet koşulları

Üniversite	AKTS	GNO	Staj	Bitirme Çalışması
Hacettepe Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Var
İstanbul Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Yok
Ankara Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Var	Var
Mimar Sinan G. S. Üniversitesi	240	2.50 (min.)	Yok	Yok
Dokuz Eylül Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Var	Var
Anadolu Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Var
Atatürk Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Var

Selçuk Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Yok
Çukurova Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Yok
Akdeniz Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Yok	Yok
Kocaeli Üniversitesi	240	2.00 (min.)	Var	Var
Süleyman Demirel Üniversitesi	240	-	Yok	Var

(GNO: genel not ortalaması, AKTS: Avrupa kredi transfer sistemi)

Belirtilen koşullara ek olarak 3 üniversitede (Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) staj mezuniyet koşulları arasında yer alırken, 9 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Mimar Sinan G.S. Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi) zorunlu tutulmamıştır. Bitirme tezinin zorunlu olduğu 7 üniversite (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi), bitirme tezinin mezuniyet şartlarında yer almadığı 5 üniversite (İstanbul Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) vardır. Genel olarak bakıldığında 3 üniversitenin (Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) mezuniyet şartları arasında staj ve bitirme tezinin her ikisinin de yer aldığı görülmektedir.

2.2.5. Oyunculuk Eğitim Programlarının Müfredat Yapısı

2.2.5.1. Zorunlu Dersler

Türkiye’deki oyunculuk eğitimi veren üniversitelerin 2020-2021 eğitim-öğretim yılındaki zorunlu dersleri incelendiğinde aşağıdaki bulgulara erişilmiştir.

Oyunculuk eğitim programının zorunlu derslerini 5 ana kola ayırmak mümkündür. Bu kollar rol çalışmaya yönelik dersler, hareket bağlamli dersler, konuşma bağlamli dersler, tiyatro tarihi bağlamli dersler ve yardımcı derslerdir.

Rol çalışmaya ve konuşma eğitimine yönelik derslerin tüm üniversitelerin programlarında zorunlu dersler arasında yer aldığı görülmektedir. İncelemeye dahil edilen üniversitelerin zorunlu derslerinde tek ortak yanın bu olduğundan söz edilebilir. Ayrıca YÖK derslerinin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi haricinde tüm

üniversitelerin programında yer aldığı gözlenmiştir. Benzer bir durum hareket ve ses eğitimi bağlamı dersler için de geçerlidir. Akdeniz Üniversitesi haricindeki tüm üniversitelerde hareket ve ses eğitimi bağlamı dersler zorunlu olarak yürütölmektedir.

Tiyatro Tarihi'ne yönelik derslerin 2 üniversite (İstanbul Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) haricinde tüm üniversitelerin zorunlu dersleri arasında yer aldığı görölmektedir. Yardımcı dersler içinde değeriendirilebilecek dramaturgiye yönelik dersler 4 üniversitenin (Atatürk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi) zorunlu dersleri arasında yer almazken, Metin İncelemeye yönelik derslerin ise 3 üniversitede (Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) zorunlu dersler arasında bulunmamaktadır. Ayrıca dans derslerinin 3 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi), Mezuniyet Projesi kapsamında Sahne Uygulaması ya da Oyun Projesi gibi derslerin 4 üniversitede (İstanbul Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi) yer almadığı görölmektedir.

Tüm bunlara ek olarak üniversitelerin zorunlu dersleri arasında öğrencilerin çalışmak istedikleri sektöre ilişkin kariyerlerini planlamaya dair yardımcı derslerin bulunduğu da dikkati çekmiştir. Kariyer Planlama dersini zorunlu olarak öğretim planına dahil eden 2 üniversite (Dokuz Eylül Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi öğretim planında yer alan Mesleki Yaşama Uyum dersi de ismen bir kariyer planlama dersi gibi görünse de Bologna Bilgi Sisteminde dersin içeriğine bakıldığında Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dallarının tanıtımına dair olduğu gözlenmiştir.

Oyunculuk Eğitim Programı'ndaki yardımcı dersler arasına alınabilecek bir diğeri ders, günlük hayatta ve eğitim-öğretim sürecinde gerekli temel bilgisayar kullanım becerisinin kazandırılmasının amaçlandığı Bilgi ve İletişim Teknolojileri dersi'dir. Bu ders zorunlu olarak 5 üniversitede (Kocaeli Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi) yer almaktadır.

Yardımcı dersler arasındaki bir diğeri ders, bedenın fiziksel yapısını düzeltmeyi, geliştirmeyi, güçlendirmeyi ve esnekliğini arttırmayı amaçlayan Akrobasi dersi'dir. Bu

ders zorunlu olarak 2 üniversitenin (Dokuz Eylül Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi) eğitim programında bulunmaktadır. Akrobasi dersi ile benzer amaçları taşıyan bir diğer yardımcı ders Eskrim'dir. Bu ders 2 üniversitenin (Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi) zorunlu dersleri arasındadır.

Oyuncunun rolü gereği sahne üzerinde dövüş sahnelerini ve olası ekstrem sahneleri gerçeğe uygun bir şekilde uygulayabilmesini amaçlayan Sahne Dövüşü dersi ise 2 üniversitede (Çukurova Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi) yer almaktadır. Süleyman Demirel Üniversitesi'nde sahne dövüşüne ait ders içeriğinin Hareket ve Dans dersinde yer aldığı görülmektedir. Yardımcı dersler kategorisinde incelenebilecek bir diğer ders ise Makyaj'dır. Oyuncu adayının temel makyaj bilgilerini edinmesini ve uygulamasını amaçlayan bu ders 4 üniversitenin (Çukurova Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi) zorunlu dersleri arasındadır. Ayrıca oyuncu adaylarının farklı tiyatro, oyunculuk biçimlerini öğrenmeleri ve öğrendiklerini sanathı bir biçimde sunabilmelerine odaklanan Oyunculuk Üslupları, Oyunculuk Biçimleri dersleri 2 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi) zorunlu dersler arasında yer almaktadır. Yine sadece 2 üniversitede (Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) yer alan Mitoloji dersi de yardımcı dersler arasında değerlendirilebilmektedir. Bu derslerin amacı ise mitleri araştırmak, Batı mitolojisinin sanata etkilerini belirlemek ve Antik Yunan Mitolojisini incelemektir.

Oyunculuk eğitim programında zorunlu dersler incelendiğinde programlarda ortak olmayan, sadece bir üniversitenin programında yer alan dersler de bulunmaktadır. Seminer ve Sunum Teknikleri dersi sadece İstanbul Üniversitesi'nin zorunlu dersleri arasında yer alırken, Uyum dersleri (Üniversite Yaşamına Uyum vb.) sadece Ankara Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Yoga dersinin zorunlu dersler arasında yer aldığı tek üniversite Anadolu Üniversitesi'dir. Tiyatro Toplumbilim dersi ise sadece Atatürk Üniversitesi'nin zorunlu dersleri arasındadır. Rejisörlük Bilgisi ve Reji Sanatı gibi reji kapsamlı derslerin yanı sıra Sanat Felsefesi dersi de sadece Selçuk Üniversitesinin zorunlu dersleri arasında yer almaktadır. Ayrıca Mimar Sinan G. S. Üniversitesi'nde

zorunlu dersler arasında Oyun Okuma, Kostüm Tarihi ve Enstrüman dersleri, Süleyman Demirel Üniversitesi'nde ise Sanat Tarihi dersi bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen 5 ana koldan yardımcı dersler haricindeki diğer kolları ayrı ayrı incelemek gerekirse;

Rol çalışmaya yönelik dersler, bu programın temel branş dersleri olup dört yıl boyunca birbirinin devamı olarak eğitim programında bulunmaktadır. Bu dersler kapsama alınan tüm üniversitelerde içerik olarak ortaklaşsa da ders isimleri olarak farklılaşmaktadır. Derslerin isimleri ve program içerisindeki dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Rol çalışmaya yönelik zorunlu dersler

Üniversite	Rol Çalışmaya Yönelik Zorunlu Dersler
Hacettepe Üniversitesi	Doğaçlama I, II, Oyunculuk I, II, III, IV, Geleneksel Oyunculuk I, II, Sahne I, II, Oyunculuk Biçimleri I, II, Oyun I, II
İstanbul Üniversitesi	Oyunculuk I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, Doğaçlama I, II, III, IV
Ankara Üniversitesi	Oyunculuğa Giriş I, II, Rol Uygulamaları I, II, III, IV, Doğaçlamaya Giriş I, II, Oyunculuk I, II, Sahne-Sahneleme Teknikleri I, II, Proje: Oyun I, II, Oyunculuk Üslupları I, II, Sahne-Sahnelemede Uzun I, II, Oyunculuk Araştırmaları I, II, Oyun Projesi Ortak Yapım I, II
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi	Mimik I, II, Rol I, II, Sahne I, II, Sahne III, Sahne IV
Dokuz Eylül Üniversitesi	Doğaçlama ve Mimik I, II, Rol I, II, Sahne I, II, III, IV, Sahne Uygulaması I, II
Anadolu Üniversitesi	Mimik-Rol I, II, Doğaçlama I, II, III, IV, Role Hazırlık I, II, Oyunculuk I, II, III, IV, Sahne Çalışması I, II, III, IV
Atatürk Üniversitesi	Mimik I, II, Rol I, II, Sahne Uygulamasına Giriş I, II, Sahne I, II, III, VI, Sahne Uygulaması I, II, III, VI
Selçuk Üniversitesi	Mimik-Rol I, II, Role Hazırlık I, II, Oyunculuk I, II, Sahne Uygulaması I, II, Proje Oyun I, II
Çukurova Üniversitesi	Oyunculuk I, II, III, VI, Doğaçlama, Sahne I, II, III
Süleyman Demirel Üniversitesi	Doğaçlama, Mimik, Oyunculuğa Giriş, Rol, Oyunculuk ve Konuşma, Oyunculuk ve Tavrı, Sahne ve Oyunculuk Teknikleri, Sahne ve Performans Oyunculuğu Teknikleri, Sahne Uygulaması, Bitirme Ödevi
Akdeniz Üniversitesi	Oyunculuk I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, Doğaçlama I, II, III, VI, Sahne I, II, III, VI, Ortak Çalışma Oyun I, II, III, VI
Kocaeli Üniversitesi	Oyunculuk I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, Sahne Uygulaması I, II, III

Programın birinci sınıfında rol çalışma bağlamı dersler incelendiğinde rol çalışma hazırlığına yönelik dersler (Mimik, Oyunculuğa Giriş, Oyunculuk I) olduğu görülmektedir. 6 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi)

belirtilen role hazırlık derslerinin yanı sıra birinci sınıfta öğrencinin doğaçlama kabiliyetini geliştirmeye yönelik derslerin (Doğaçlama) olduğu görülmektedir. Ayrıca İstanbul Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi diğerlerinden farklı olarak ikinci sınıfta da bu dersi sürdürmektedirler. Programlarda genel eğilim rol çalışmaya yönelik branş derslerinin yanında doğaçlama derslerinin de sunulmasıdır. Ancak Süleyman Demirel Üniversitesi diğer üniversitelerden farklı olarak öğretim planının 1. yarıyılında sadece Doğaçlama dersine yer verirken, 2. yarıyılta doğaçlama dersine gereksinim duymadan sadece mimik derslerine yer verdiği görülmektedir.

İkinci sınıftan itibaren rol çalışma bağlamı derslerin içerikleri tekli monolog çalışmalarına yönelirken, üçüncü ve dördüncü sınıfta sahne olarak adlandırılan çoklu sahne çalışmalarını içermektedir. 8 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) diğerlerinden farklı olarak bir tiyatro oyununu çalışmaya yönelik Oyun, Sahne Uygulaması vb. proje derslerinin programda yer aldığı görülmektedir. Ayrıca yine diğer üniversitelerden farklı olarak 3 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) Oyunculuk Biçimleri, Oyunculuk Üslupları, Oyunculuk Teknikleri gibi dersler rol çalışma bağlamındaki dersler arasındadır. Öğrenciler bu derslerde farklı oyunculuk üslup ve biçimlerini görmekte ve uygulama yapmaktadırlar. Ayrıca yine Hacettepe Üniversitesinin diğer üniversitelerden ayrı olarak Geleneksel Oyunculuk dersine programda yer verdiği görülmektedir. Bu dersin içeriği Geleneksel Türk Tiyatrosunun kaynağının ve genel özelliklerinin incelenmesinin yanı sıra uygulama olarak pekiştirilmesi ve model oyunların sahnelenmesinden oluşturmaktadır. Diğer üniversitelerde çoğunlukla Geleneksel Türk Tiyatrosuna dair dersler uygulama yerine teorik olarak yürütülmektedir.

Oyunculuk eğitim programlarındaki branş derslerinde bir diğer kol konuşmaya yönelik derslerdir. Bu dersler öğrencinin ses ve nefesi öğrenmesini, sesini ve nefesini nasıl kontrollü kullanacağını, bunu nasıl geliştireceğini ve doğru, temiz ve ifade zenginliği içeren bir telaffuz kazanmasını amaçlamaktadır. Derslerin isimleri ve program içerisindeki dağılımı Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Konuşmaya yönelik zorunlu dersler

Üniversite	Konuşmaya Yönelik Zorunlu Dersler
Hacettepe Üniversitesi	Ses ve Konuşma Tekniği I, II, III, IV, Ses ve Konuşma I, II, III, IV
İstanbul Üniversitesi	Diksiyon ve Ses Eğitimi I, II, III, IV
Ankara Üniversitesi	Nefes-Ses-Konuşma I, II, III, IV, Rol ve Konuşma I, II
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi	Diksiyon I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
Dokuz Eylül Üniversitesi	Dil ve Konuşma Eğitimi I, II, Dil Kuralları ve Konuşma Eğitimi I, II, Konuşma Eğitimi ve Yaratı I, II, Rol ve Karakterde Konuşma Eğitimi I, II
Anadolu Üniversitesi	Ses-Konuşma I, II, III, IV, Ses-Konuşma Sahne Uygulaması I, II
Atatürk Üniversitesi	Konuşma Sanatı Tekniği I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
Selçuk Üniversitesi	Ses Konuşma I, II, III, IV, V, VI
Çukurova Üniversitesi	Fonetik ve Diksiyon I, II, Diksiyon I, II
Süleyman Demirel Üniversitesi	Ses-Nefes Teknikleri, Konuşma Sanatı Tekniği, Konuşma-Doğaçlama, Konuşma-Tavır, Konuşma-Mimik, Kişileştirme, Konuşma-Kurgu, Öyküleme
Akdeniz Üniversitesi	Ses ve Konuşma I, II, III, IV
Kocaeli Üniversitesi	Konuşma Sanatı ve Tekniği I, II, III, IV

Konuşmaya yönelik zorunlu derslerin 6 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi) eğitim yıllarının tamamında (4 yıl) her dönem yer almaktadır. Sadece ilk iki sınıfta zorunlu olarak bu derslere yer veren 2 üniversite (Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) bulunmaktayken, ilk üç sınıfta belirtilen derslere zorunlu olarak yer veren 3 üniversite (Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi) vardır. Ayrıca 2 üniversitede (Kocaeli Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) konuşmaya yönelik dersler üçüncü sınıfta seçmeli olarak yer almaktadır. Bu dersler 1 üniversitede (Akdeniz Üniversitesi) dördüncü sınıfta seçmeli olarak yer alırken, 5 üniversitede (Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) dördüncü sınıfta yer almamaktadır.

Oyunculuk eğitim programındaki başka bir kol da hareket bağlamalı derslerdir. Bu dersler öğrencinin kondisyonunu yükseltmek, esneklik kazandırmak gibi profesyonel sürecinde ihtiyaç duyabileceği fiziksel özelliklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bunun yanı sıra bu dersler arasında öğrenciye bedensel anlatım olanaklarını, teorik ve uygulamalı olarak öğretilmesini de amaçlayan dersler yer almaktadır. Derslerin isimleri ve program içerisindeki dağılımı Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Harekete yönelik zorunlu dersler

Üniversite	Harekete Yönelik Zorunlu Dersler
Hacettepe Üniversitesi	Hareket I, II, III, VI
İstanbul Üniversitesi	Hareket I, II, III, VI
Ankara Üniversitesi	Hareket I, II, Doğaçlama ve Hareket I, II
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi	Hareket I, II, III, IV
Dokuz Eylül Üniversitesi	Hareket Bilgisi I, II, Hareket-Doğaçlama I, II, Hareket-Uzam I, II, Hareket ve Efor Bilgisi, Hareket Zaman Bilgisi
Anadolu Üniversitesi	Hareket I, II, III, IV
Atatürk Üniversitesi	Hareket I, II, III, IV, V, VI, Hareket ve Uzam I, II
Selçuk Üniversitesi	Sahne Hareketi I, II, III, IV
Çukurova Üniversitesi	Sahne Hareketi I, II, Vücut Dili ve Plastigi I, II
Süleyman Demirel Üniversitesi	-
Akdeniz Üniversitesi	-
Kocaeli Üniversitesi	Hareket I, II

Harekete yönelik zorunlu dersler 2 üniversitede (Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi) eğitim yıllarının tamamında (4 yıl boyunca) program içerisinde yer almaktadır. Sadece birinci sınıfta zorunlu olarak bu derslere yer veren 2 üniversite (Çukurova Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) bulunurken, 5 üniversitede (İstanbul Üniversitesi, Ankara üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi) bu dersler ilk iki sınıfta yer almaktadır. Ayrıca belirtilen dersler Hacettepe Üniversitesinde ikinci ve üçüncü sınıfta zorunlu olarak bulunmaktayken, Akdeniz Üniversitesi programında bu derslere zorunlu olarak yer vermemiştir. Süleyman Demirel Üniversitesi programında ise bu dersler zorunlu ya da seçmeli olarak bulunmamaktadır.

Tiyatro Tarihi'ne yönelik zorunlu dersler ise Türk Tiyatrosu ve Dünya Tiyatrosu olarak iki ana başlığa ayırmak mümkündür. Bu dersler başlıklarına göre öğrencilere dünyada ya da ülkemizde tiyatro sanatının tarihini aktarmayı amaçlamaktadır. Derslerin isimleri ve program içerisindeki dağılımı Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Tiyatro tarihine yönelik zorunlu dersler

Üniversite	Tiyatro Tarihine Yönelik Zorunlu Dersler
Hacettepe Üniversitesi	Dünya Tiyatro Tarihi I, II, III, IV, Türk Tiyatrosu I, II, III, IV
İstanbul Üniversitesi	-

Ankara Üniversitesi	Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Antik Yunan-Roma, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Orta Çağ-Rönesans, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Klasik-Romantik, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Gerçekçilik, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-20yy. I, II, Türk Tiyatrosu-Geleneksel Kaynakları, Türk Tiyatrosu-Tanzimat-Meşrutiyet, Türk Tiyatrosu-1960 Öncesi, Türk Tiyatrosu-1960 Sonrası
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi	Metinlerle Dünya Tiyatro Tarihi I, II, Türk Tiyatro Tarihi I, II
Dokuz Eylül Üniversitesi	Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Başlangıç ve Antik Yunan, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Roma ve Orta Çağ, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-Rönesans I, II, Tiyatro Tarihi ve Kuramları-17.yy., Türk Tiyatrosu Tarihi I, II, Tiyatro Tarihi ve Kuramları 18.yy., Tiyatro Tarihi ve Kuramları-19.yy., Tiyatro Tarihi ve Kuramları-20.yy., Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu I, II
Anadolu Üniversitesi	Tiyatro Tarihi ve Teorisi I, II, III, IV, V, VI, Cumhuriyet Öncesi Türk Tiyatrosu, Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu
Atatürk Üniversitesi	Tiyatro Tarihi Kuramları I, II, III, IV, V, VI, Türk Tiyatro Tarihi I, II
Selçuk Üniversitesi	Tiyatro Tarihi ve Kuramları I, II, III, IV, V, VI
Çukurova Üniversitesi	Dünya Tiy. Tar. Ve Kur. I, II, III, IV
Süleyman Demirel Üniversitesi	Antik Yunan Tiyatrosu Tarihi ve Kuramları, Roma Tiyatrosu Tarihi ve Kuramları, Ortaçağ Tiyatrosu Tarihi ve Kuramları, Rönesans Tiyatrosu Tarihi ve Kuramları, Neo-Klasik Tiyatro Tarihi ve Kuramları, XVIII. Yüzyıl Tiyatrosu Tarihi ve Kuramları, XIX. Yüzyıl Tiyatrosu Tarihi ve Kuramları, XX. Yüzyıl Tarihi ve Kuramları, Geleneksel Türk Tiyatrosuna Giriş, Geleneksel Türk Tiyatrosu, Türk Tiyatrosunda Tazimat Dönemi, Türk Tiyatrosunda Meşrutiyet Dönemi, Türk Tiyatrosunda Cumhuriyet Dönemine Giriş, Türk Tiyatrosunda Cumhuriyet Dönemi
Akdeniz Üniversitesi	-
Kocaeli Üniversitesi	Tiyatro Tarihi ve Kuramları I, II, III, IV, Türk Tiyatrosu I, II

Dünya Tiyatro Tarihi'ne yönelik derslerin 3 üniversitede (Dokuz Eylül Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) eğitim yıllarının tamamında (4 yıl) her dönem yer almaktadır. Sadece ilk iki sınıfta zorunlu olarak bu derslere yer veren 1 üniversite (Hacettepe Üniversitesi) bulunmaktayken, ilk üç sınıfta belirtilen derslere zorunlu olarak yer veren 4 üniversite (Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi) vardır. Mimar Sinan G. S. Üniversitesi'nde bu dersler sadece birinci sınıfta zorunlu olarak bulunmaktayken, Kocaeli Üniversitesi'nde ikinci ve üçüncü sınıfta zorunlu olarak yer almaktadır. 2 üniversitede (İstanbul Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) ise bu dersler zorunlu olarak yer almamaktadır.

7 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) ders isimleri rakamlar ile ayrılmaktayken, 3 üniversitede (Dokuz Eylül Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) tarih aralıklarına

ayrılarak programa dahil edildiği gözlenmektedir. Ders isimlerinden çıkarım yapılarak tarih aralıklarına ayrılan derslerin ortak özelliği olarak Antik Yunan döneminden günümüze kadar bir tarihsel aralığın olduğundan söz edilebilir.

Türk Tiyatro Tarihi'ne yönelik dersler ise 2 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi) ilk iki sınıfta zorunlu olarak yer almaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi üçüncü ve dördüncü sınıflarda bu derslere zorunlu olarak yer verirken, Anadolu Üniversitesi'nin programında zorunlu olarak sadece son sınıfta yer almaktadır. Türk Tiyatro Tarihi'ne yönelik derslere zorunlu olarak ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda yer veren tek üniversite Süleyman Demirel Üniversitesi'dir. Ayrıca dersler zorunlu olarak 1 üniversitede (Mimar Sinan G. S. Üniversitesi) sadece birinci sınıfta, 2 üniversitede (Atatürk Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) ise üçüncü sınıfta okutulmaktadır. Programda sadece bir yarıyıl (VII. Yarıyıl) bu derse zorunlu olarak yer veren yalnızca Selçuk Üniversitesi bulunmaktadır. 3 üniversitede (Çukurova Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) ise Türk Tiyatro Tarihine yönelik zorunlu ders bulunmamaktadır. Ayrıca daha önce Dünya Tiyatro Tarihi derslerinde gözlemlenen tarihsel aralıklara göre ders isimlerinin belirlenmesi Türk Tiyatro Tarihi dersi için de 3 üniversitede (Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) benzer şekilde olduğu görülmektedir.

2.2.5.2. Seçmeli Dersler

Oyunculuk eğitim programındaki seçmeli dersler incelendiğinde büyük oranda farklılar olduğu gözlenmektedir. Özellikle 3 üniversitede (İstanbul Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi) diğer üniversitelere göre seçmeli derslerin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Programa ilişkin seçmeli dersler tabloda (Tablo 13) sunulmuştur.

Tablo 13. Oyunculuk programları kapsamındaki seçmeli dersler

Üniversite	Seçmeli Dersler
Hacettepe Üniversitesi	Çocuk Tiyatrosu I, II, Sahne Sanatlarında Mitoloji I, II, Yaratıcı Drama I, II, Eskrime Giriş I, II, Dramatik Yazarlık I, II, Uygulamalı Solfej ve Koro I, II, Dekor ve Kostüm Tarihi I, II, Oyuna Yaklaşım I, II, Salon Dansları I, II, Sahne Dövüşü I, II, Modern Sonrası Tiyatro I, II, Halk Dansları I, II, Modern Akımlar I, II, Dramatik Yazarlık I, II, Oyuncu ve Beden I, II, Kamera Oyunculuğu I, II

İstanbul Üniversitesi	Güzel Sanatlar I, II, Müzik Bilgisi I, II, III, IV, Sanat Tarihi I, II, Solfej I, II, III, IV, Tarihî Danslar I, II, Tiyatro Tarihi I, II, III, IV, Dünya Müzik Kültürleri I, II, Gitar I, II, Hareket ve Beden Farkındalığı I, II, Mitoloji I, II, Avrupa Müzik Tarihi I, II, Dekor Kostüm I, II, III, IV, Gönüllülük Çalışmaları, Oyun Yazarlığı I, II, Performans Psikolojisi I, II, Sahne Dövüşü I, II, III, IV, Sanat Felsefesi ve Estetik I, II, Sinema I, II, III, IV, Türk Müzik Tarihi ve Kültürü I, II, Türk Tiyatro Tarihi I, II, Caz Tarihi I, II, Çağdaş Müzik Akımları I, II, İşaret Dili, Kariyer Geliştirme-Planlama I, II, Koreografi I, II, Müzik İşletmeciliği I, II, Yönetmenlik I, II, Uygulamalı Girişimcilik
Ankara Üniversitesi	Eğitimde Drama Kuramları I, II, Oyun Analizine Giriş I, II, Oyun Analizi I, II, Film Analizi Giriş I, II, Film Analizi I, II, Reji Çalışmaları Giriş I, II, Reji Çalışmaları I, II, Oyun Müziği I, II
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi	Metinlerle Dünya Tiyatro Tarihi III, IV, V, VI, VII, VIII, Enstrüman III, IV, V, VI, VII, VIII, Ses Eğitimi III, IV, V, VI, VII, VIII, Eskrim I, II, III, IV, Dans I, II, III, IV, Tiyatro Estetiği I, II, III, IV, Konstantin Stanislavski Yöntemi ve Rus Tiyatrosu I, II, Stil Kostüm Tarihi I, II
Dokuz Eylül Üniversitesi	Plastik Makyaj I, II, Salon Dansları, Ses Eğitimi I, II, Koreografi I, II, Dünya Dansları, Geleneksel Halk Dansları, Şan I, II, III, IV, Görsel Sanatlarda Makyaj I, II, Fiziksel Tiyatro I, II, Türk Halk Dansları, Çağdaş Yönetmenler I, II, Müzikal Danslar I, II
Anadolu Üniversitesi	Temel Bilgi Teknolojisi, Kültürel Etkinlikler, Oyun Okuma I, II, Yoga ve Bedensel Farkındalık, Sinema, Kampüste Yaşam, Gönüllülük Çalışmaları, Oyun Kavramına Giriş, Hareket Tiyatrosu II, Çağdaş Tiyatro Metinleri, Tiyatro ve Mitoloji I, II, Çocuk Tiyatrosu I, II, Müzikli Tiyatro I, II, Teknik Tasarım Uygulaması I, II, Sinema Televizyon Oyunculuğu Uygulaması, Dramatik Edebiyat I, II, Batı Müzikalleri, Türk Müzikalleri, Proje-Oyun I, II, III, IV
Atatürk Üniversitesi	Alexander Tekniği I, II, Toplu Ses Eğitimi I, II, Doğaçlama Teknikleri I, II, Oyunculuk Tarihi I, II, Sanat Akımları I, II, Sanat Felsefesi I, II, Geleneksel Türk Tiyatrosu'nda Trükler, Gölge ve Kukla Tiyatrosu I, Shakespeare Dönemi Oyunculuk Teknikleri I, II, Çağdaş Yönetmenler I, II, Epik Oyunculuk I, Fiziksel Tiyatro I
Selçuk Üniversitesi	Oyun Hazırlık, Oyun Uygulama, Ses Eğitimi I, II, III, IV, Oyunculuk Teknikleri I, II, Milli Danslar I, II, III, IV, Çağdaş Danslar I, II, Sanat Felsefesi, Post-Dramatik Tiyatro, Batı Edebiyatı, Metin İncelemesi I, II, Koreografi I, II, Postmodern Metin Çözümlemesi, Çağdaş Türk Tiyatrosu Metinleri, Karşılaştırmalı Metin İncelemesi I, II, Çocuk Tiyatrosu, Belgesel Tiyatro, Film Okumaları I, II
Çukurova Üniversitesi	Uygarlık Tarihi, Solfej I, II, Eskrim I, II, III, Davranış Psikolojisi, Sahne Hareketi III, Şan II, Sosyal Psikoloji, Estetik ve Sanat Kuramları, Türk Tiyatrosu Tarihi, Salon Dansları, Makyaj II
Süleyman Demirel Üniversitesi	Eskrim ve Flore, Solfej, Roma Dönemi Oyun Analizi, Dramaturgi, Uygulamalı Dramaturgi, Ortaçağ Dönemi Oyun Analizi, Sahne Uygulamasına Giriş, Psikoloji I, II, Halk Dansları, Eskrim ve Kılıç, Şan Solfej I, II, Modern Dans, Artistik Eskrim, Sahne Uygulaması Problemleri, Rönesans Dönemi Oyun Analizi, Metinlerle Türk Tiyatrosu I, II, Sahne Makyaj Teknikleri, Sahne Uygulaması ve Optik Yorum, Neo Klasik Dönem Oyun Analizi, XVIII. Yüzyıl Dönemi Oyun Analizi, Sahne Uygulaması ve Plastik Yorum, XIX. Yüzyıl Dönemi Oyun Analizi, XX. Yüzyıl Dönemi Oyun Analizi
Akdeniz Üniversitesi	Temel Sanat Kavramları, Tiyatroya Giriş, Oyun İnceleme I, II, III, IV, V, VI, Yunan Mitolojisi I, II, Role Hazırlık I, II, IV, Tiyatro Tarihi ve Teorileri I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, Jimnastik I, II, Seçmeli Yabancı Dil I, II, Solfej I, II, Dans I, II, Kostüm Dekor Tarihi I, II, Geleneksel Türk Tiyatrosunda Oyun ve Oyunculuk I, II, III, Dramaturgi I, II, Pantomim I, II, Sahne Hareketi I, II, Eskrim I, II, III, IV, V, VI, Enstrüman I, II, III, IV, V, VI, Sinema-TV Kültürü I, II, Estetik, Seyirci, Bireysel Proje I, II, III, IV, Türk Halk Dansları I, II, Şan I, II, Ses ve Konuşma V, VI, Müzik Kültürü, Makyaj, Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu I, II, Sinema Tv Uygulamaları I, II, Sanat Akımları, Çocuk Tiyatrosu I, II, Koro I, II, Modern Sanat Kuramları, Türk Tiyatrosu Oyun Metinleri

Kocaeli Üniversitesi	Temel Tasarım I, II, III, IV, Yazarlık I, II, III, IV, Geleneksel Türk Tiyatrosu I, II, Hareket III, IV, Şan II, III, Yaratıcı Drama I, II, Çocuk Tiyatrosu I, II, Dans III, IV, Film Atölyesi I, II, III, IV, Konuşma Sanatı ve Tekniği V, VI, Pantomim I, II, III, IV, Sahne Dövüşü Teknikleri, Sahnelemeye Giriş I, II, Akrobasi, Film Çözümleme, Reklam Prodüksiyonu, Kamera Oyunculuğu I, II, Makyaj, Sahneleme I, II, Binicilik
----------------------	---

Programlardaki seçmeli dersler incelendiğinde derslerin çok çeşitli ve her üniversiteye göre farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Programlardaki seçmeli dersler iki grupta incelenmiştir. İlki oyunculukla doğrudan ilişkili mesleki dersler, ikincisi oyunculukla dolaylı ilişkide olan derslerdir.

Tablo incelendiğinde 8 üniversitede (Ankara Üniversitesi, Mimar Sinan G. S. Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) seçmeli derslerin çoğunluğunun oyunculukla doğrudan ilişkili derslerden oluştuğu görülmektedir. 4 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi) oyunculukla dolaylı ilişkili seçmeli derslerin sayıca fazla olduğu görülmektedir.

Oyunculukla doğrudan ilişkili seçmeli dersler incelendiğinde rol çalışmaya yönelik yardımcı derslerin yanı sıra hareket, konuşma, tiyatro tarihi, oyun inceleme, müzikal, çocuk tiyatrosu, çağdaş tiyatro metinleri, koreografi, metin çözümlemesi, belgesel tiyatro ve dramaturgi derslerinin yer aldığı gözlenmiştir. Oyunculukla dolaylı ilişkili seçmeli dersler ise dans, eskrim, felsefe, sanat akımları, ses eğitimi, drama, tasarım, yazarlık, mitoloji, akrobasi, temel bilgi teknolojisi, film okumaları, yoga ve binicilik, sinema ve müzik derslerinden oluşmaktadır.

2.2.5.3. Zorunlu Teori – Uygulama Ders Dağılımları

Öğretim elemanları görüşme formu sorularında teori ve uygulama ders dağılımlarına yönelik bir soru yer almaktaydı. Bu soru, öğretim elemanlarının mevcut dağılımı nasıl değerlendirdiklerine ek olarak olması gerekene yönelik beklentilerini araştırmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu soruya bir zemin oluşturması açısından bu başlık altında ders dağılımlarını teori ve uygulama açısından değerlendirilmenin faydalı olacağı düşünülmüştür.

Oyunculuk eğitim programındaki zorunlu teori ve uygulama derslerinin sayıları ve dağılımları yüzdelik olarak hesaplanmıştır. Bu hesaplama, ders saati ya da AKTS bazlı değil, programdaki zorunlu derslerin tamamının sayıları baz alınarak yapılmıştır. Üniversitelerin zorunlu teori ve uygulama ders sayıları ve dağılımları Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. Oyunculuk eğitim programlarının zorunlu ders dağılımları

Üniversite	Teori Ders Sayısı	Uygulama Ders Sayısı	Toplam Ders Sayısı	Teori Yüzdesi	Uygulama Yüzdesi
Hacettepe Üniversitesi	22	40	62	%35,48	%64,51
İstanbul Üniversitesi	13	26	49	%33,33	%66,66
Ankara Üniversitesi	32	43	75	%42,66	%57,33
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	20	26	46	%43,47	%56,52
Dokuz Eylül Üniversitesi	28	34	62	%45,16	%54,83
Anadolu Üniversitesi	19	41	60	%31,66	%68,33
Atatürk Üniversitesi	23	50	73	%31,50	%68,49
Selçuk Üniversitesi	26	26	32	%50	%50
Çukurova Üniversitesi	12	25	37	%32,43	%67,56
Süleyman Demirel Üniversitesi	27	23	50	%54	%46
Akdeniz Üniversitesi	6	25	31	%19,35	%80,64
Kocaeli Üniversitesi	26	25	51	%50,98	%49,01

Oyunculuk eğitim programlarının zorunlu derslerinin yoğunlukları incelendiğinde 9 üniversitede (Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi) uygulamalı derslerin teori derslerine göre sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. 2 üniversitede (Kocaeli Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi) ise bu durum tam tersi, yani teori dersleri sayıca daha fazladır. Ayrıca 1 üniversitede (Selçuk Üniversitesi) uygulama ve teori ders sayılarının aynı olduğu saptanmıştır. Teori ve uygulama ders sayı dağılım yüzdeleri çoğunlukla birbirine yakınken, Akdeniz Üniversitesi'nde uygulama derslerin sayıca programdaki yoğunluğu %80,64'tür.

Ankara Üniversitesi'nin internet sitesinde yer alan Bologna Bilgi Sistemi'nden alınan verilerde uygulamalı derslerin teori ve uygulamalı bir şekilde iki ayrı ders olarak açıldığı gözlenmektedir. Tablo 16 oluşturulurken diğer üniversitelerdeki verilerle benzerlik oluşturması için uygulama ve teori olarak ayrılan dersler diğer programlara uygun olarak birleştirilmiştir.

2.3. Öğrencilerin Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, üçüncü araştırma sorusu olan “Oyunculuk lisans öğrencilerinin fakülte/üniversite olanakları, öğretim elemanları, eğitim programı, aldıkları derslerin kariyer ve kişisel gelişimlerdeki yeri hakkındaki görüşleri nelerdir?” konusunda toplanan bilgiler sunulacaktır.

Eğitimin değerlendirilmesi için programın içeriği ya da ders bazlı bir değerlendirme tek başına yeterli görülmemektedir. Stake (1967), program değerlendirme sürecinde paydaşların önemine dikkat çekerek, paydaş katılımının program değerlendirme çalışmalarının vazgeçilmez bir parçası olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Demirel de (2017) geliştirdiği Analitik Program Değerlendirme Modeli'nde programın yapısına, içeriğine ve uygulanmasına yönelik paydaş görüşlerinin ayrıntılı bir şekilde alınmasını önermektedir. Eğitim programı değerlendirmelerinde paydaş görüşlerinin odak noktası eğitim programı olmakla birlikte eğitimin kalitesine etki edecek farklı olguları da araştırmanın içine dahil edilmesinin araştırmaya veri çeşitliliği ve kapsamlı sonuç çıkarma açısından yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Eğitim alanında yapılan birçok çalışma, bu görüşü destekler niteliktedir. Örneğin, eğitimde fiziksel koşullara ilişkin birçok çalışma, okul yapısının fiziki koşulları ile eğitim performansı arasında önemli bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmalarda fiziksel koşulların öğrencinin başarısını doğrudan veya dolaylı olarak etkilediği saptanmıştır (Lyons, 2001; Lackney, 1999; Vandier, 2011; Bullock, 2007, Edwards, 2006).

Fiziksel koşulların yanı sıra programın eğitmen kadrosunun da eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen faktörler arasında olduğu bilinmektedir. Bu nedenle alınan

görüşler, fiziksel koşullar, olanaklar, eğitim kadrosu ve öğretim planı konuları altında ayrı ayrı değerlendirilerek sunulmuştur.

2.3.1. Fiziksel Koşullar, Olanaklar ve Eğitim Kadrosu

Öğrenci – Oyunculuk Eğitim Programı Değerlendirme Anketi'nin ilk bölümü fiziksel koşullar ve fakülte/bölüm olanaklarına ek olarak öğretim elemanlarına da odaklanmaktadır. Eğitim programı için kapsamlı bir veri elde etmek amacıyla anketin ilk bölümünde kütüphane, staj, workshop/söyleşi, fiziksel koşullar, eğitim kadrosu gibi olanaklara yönelik maddeler hazırlanılmıştır. Tüm bu maddelere ilişkin, yüzde, frekans ve aritmetik ortalamalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 15. Öğrenci Değerlendirme Anketinin İlk Bölümüne İlişkin Betimsel İstatistikler

Fakülte ve Bölüm Olanakları	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Üniversitemiz kütüphanesinde oyunculuk alanına yönelik yeterli kaynak bulunmaktadır.	16	14,8	19	17,6	33	30,6	36	33,3	4	3,7	2,94
2. Fakültemiz stajla deneyim kazanma imkânı sunmaktadır.	47	43,5	26	24,1	8	7,4	16	14,8	11	10,2	2,24
3. Fakültemiz senede en az bir kez fakülte öğretim elemanları dışında alanda bilgili ve tecrübeli sanatçı/eğitmenlerle workshop/söyleşi etkinlikleri yapmaktadır.	17	15,7	22	20,4	15	13,9	42	38,9	12	11,1	3,09
4. Fakültemizde derslikler, atölyeler ve sahne, oyunculuk eğitime uygun teknolojik altyapıyla donatılmıştır.	23	21,3	14	13	15	13,9	37	34,3	19	17,6	3,14
5. Anasanat dalındaki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.	27	25	29	26,9	16	14,8	30	27,8	6	5,6	2,62
6. Öğretim elemanları mesleki gelişimimizde bize rehberlik etmektedir.	5	4,6	11	10,2	23	21,3	46	42,6	23	21,3	3,66

7. Öğretim elemanları, alanlarıyla ilgili yenilikleri ve gelişmeleri izlemektedir.	3	2,8	15	13,9	24	22,2	52	48,1	14	13	3,55
8. Öğretim elemanları uzmanlık alanlarına uygun dersler yürütmektedir.	1	0,9	13	12	30	27,8	50	46,3	14	13	3,58
9. Öğretim elemanları dersleri etkili ve verimli kılacak bilgi ve donanımına sahiptir.	1	0,9	10	9,3	28	25,9	47	43,5	22	20,4	3,73

Cronbach's Alpha= 0,780

Not: "X" aralık değerleri; 1-1.79 çok düşük, 1.80-2.59 düşük, 2.60-3.39 orta, 3.40-4.19 yüksek, 4.20-5.00 çok yüksek düzeyde güçlük olarak tanımlanmıştır.

f. Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tabloya bakıldığında, öğrencilerin %37'si üniversitelerinin kütüphanelerinde oyunculuk alanına yönelik yeterli kaynak bulunduğunu düşünürken %30,6'sı bu konuda kararsız kalmıştır. Fakültenin stajla deneyim kazanma imkânı sunma olanağına ise öğrencilerin çoğunluğunun (%67,6) yüksek düzeyde katılmadığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin yarısı, fakülte öğretim elemanlarının dışında alanda bilgili ve tecrübeli sanatçı/öğretmenlerle workshop/söyleşi etkinlikleri yapılmakta olduğu konusunda olumlu görüşe sahiptirler (%50). Öğrencilerin %51,9'u ise fakültelerde dersliklerin, atölyelerin ve sahnenin oyunculuk eğitime uygun teknolojik altyapıyla donatılmış olduğunu düşünmektedir.

Öğrencilerin yarısından fazlası (%51,9) anasanat dalındaki öğretim elemanı sayısını yetersiz bulmaktadır. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu (%63,9) öğretim elemanlarının mesleki gelişimlerinde rehberlik etmesi hakkında olumlu görüşe sahiptir. Öğrencilerin %61,1'i öğretim elemanlarının alanları hakkındaki gelişmeleri ve yenilikleri takip ettiklerini, %59,3'ü ise öğretim elemanlarının alanları ile alakalı dersler yürüttüğü görüşündedir. Ayrıca öğretim elemanlarının dersleri etkili ve verimli kılacak bilgi ve donanımına sahip olduğunu düşünen öğrenciler %63,3 oranındadır.

Ankette bir açık uçlu soruya yer verilmiştir. Bu soru şudur: "Şu an bulunduğunuz noktaya kadar oyunculuk eğitiminde karşılaştığınız en önemli sorun ya da aksaklık sizce neydi?". Bu nitel açık uçlu soru herhangi bir zorunluluk içermemekle birlikte, toplam 79 öğrenci soruyu cevaplamıştır. En çok görüşün yer aldığı temalar belirlendiğinde fiziksel

olanaklar, öğretim elemanı eksikliği ve öğretim elemanlarının yetersizlikleri konuları ortaya çıkmaktadır. Fiziksel olanaklarla ilgili 14 katılımcı olumsuz görüş bildirmiştir. Farklı iki katılımcının görüşleri aşağıda yer almaktadır.

“Okulumun mevcut binasından taşınmak durumunda bırakılması ve kesinlikle yetersiz ve uygun olmayan bir yere taşınması.”

“...teknik donanımına sahip olmayan, biz öğrencilere yetmeyen tek bir sahnesi olan okul.”

Örneklerde de görüldüğü gibi fiziksel olanakların yetersizliğinin nedenleri arasında çoğunlukla fakültenin/konservatuvarın taşınması görülmektedir. Bunun yanı sıra sahnenin teknik donanımına sahip olmaması ve dersliklerdeki havalandırma sorununa değinen katılımcılar da bulunmaktadır.

En çok görüşün yer aldığı ikinci tema ise öğretim elemanlarının sayıca eksikliğidir. 7 katılımcı bu konuda olumsuz görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden bazıları şöyledir:

“Yeterli ve donanımlı eğitmen eksikliği...”

“Elbette hocalarımızın eksikliği... Herkes elinden geleni yapıyor bize de çok eksiklikleri hissettirilmiyor. Ama hocaya gerçekten ihtiyacımız var.”

Öğrencilerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları en büyük sorun ya da aksaklıklara ilişkin en çok görüşün olduğu üçüncü tema ise öğretim elemanlarının eğitmenlik ve sektörel açılardan yetersizlikleri ile ilgilidir. 6 katılımcı bu konuda olumsuz görüş bildirmiştir. Farklı iki katılımcının görüşleri şöyledir;

“Hocaların sektörel olarak yetersiz tecrübeleri”

“Daha önce hocalık yapmamış hocaların oyunculuk dersimize verilmesi ve ondan sonra gelişen olaylar”

Bu temada olumsuz görüşlere bakıldığında öğretim elemanlarının sektörel açıdan yani tiyatro alanında yeterli deneyime sahip olmamaları ve eğitmenlik açısından yetersiz oluşlarına odaklanmaktadır.

Öğrencilerin fiziksel koşullar, olanaklar ve öğretim elemanları ile görüşleri hakkında genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, öğrencilerin teknolojik altyapı, öğretim üyelerinin rehberliği, öğretim üyelerinin alan hakkındaki gelişmeleri takibi, dersler hakkındaki etkili ve verimli donanıma sahip oldukları konularında olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Ancak kütüphanedeki, eğitim alanına yönelik yeterli kaynak bulunma konusunda öğrencilerin üçte biri kararsız kalırken, staj ve öğretim elemanı sayısı konularında olumsuz görüş bildiren öğrenci sayıca fazladır. Öğrencilerin eğitimleri süresince karşılaştıkları en önemli sorun ya da aksaklığa ilişkin açık uçlu soruya verdikleri cevaplara bakıldığında ise en çok görüşlerin fiziksel koşullar ve öğretim elemanları ile ilgili olduğu görülmektedir.

2.3.2. Öğretim Planı

Öğrenci – Oyunculuk Eğitim Programı Değerlendirme Anketi'nin ikinci bölümü öğretim planına odaklanmaktadır. Öğretim planının güncelliği, ilgi ve ihtiyaçlara uygunluğu, teori ve uygulama dengesi, nitelikli oyuncu yetiştirmeye yeterliliği, grupla çalışmayı ve işbirlikli öğrenmeyi desteklemesi, uygulama ve teorik ders saatleri ve derslerin birbirinin benzeri/tekrarı oluşuna yönelik hazırlanan maddelere ilişkin, yüzde, frekans ve aritmetik ortalamalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 16. Öğrenci Değerlendirme Anketi- Programın Genel Özelliklerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Fakülte ve Bölüm Olanakları	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Oyunculuk lisans programı günceldir.	10	9,3	14	13	30	27,8	36	33,3	18	16,7	3,35
2. Oyunculuk lisans programı ilgi ve ihtiyaçlarımıza uygundur.	6	5,6	22	20,4	30	27,8	35	32,4	15	13,9	3,29
3. Oyunculuk lisans programında teori-uygulama dengesi sağlanmaktadır.	7	6,5	11	10,2	21	19,4	47	43,5	22	20,4	3,61
4. Oyunculuk lisans programı nitelikli bir oyuncu olabilmemiz için yeterlidir.	18	16,7	24	22,2	25	23,1	31	28,7	10	9,3	2,92

5. Oyunculuk lisans programı grupla çalışmayı, işbirlikli öğrenmeyi desteklemektedir.	7	6,5	6	5,6	13	12	57	52,8	25	23,1	3,81
6. Oyunculuk lisans programında uygulamalı dersler için ayrılan süre yeterlidir.	14	13	13	12	20	18,5	44	40,7	16	14,8	3,33
7. Oyunculuk lisans programında teorik dersler için ayrılan süre yeterlidir.	1	0,9	9	8,3	15	13,9	57	52,8	25	23,1	3,90
8. Oyunculuk lisans programında dersler birbirinin benzeri/tekrarıdır.	13	12	45	41,7	23	21,3	24	22,2	2	1,9	2,60

Cronbach's Alpha= 0,757

Not: "X" aralık değerleri; 1-1.79 çok düşük, 1.80-2.59 düşük, 2.60-3.39 orta, 3.40-4.19 yüksek, 4.20-5.00 çok yüksek düzeyde güçlük olarak tanımlanmıştır.

f. Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tabloya bakıldığında, öğrencilerin yarısı (%50) oyunculuk lisans programının güncel olduğunu düşünürken, %27,8'i bu konuda kararsız kalmıştır. Oyunculuk lisans programının öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygunluğuna ise öğrencilerin %46,3'ünün katıldığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu (%63,9), oyunculuk lisans programında uygulama ve teori dengesinin sağlanmasına yönelik olumlu görüşe sahiptirler. Öğrencilerin %38,9'u ise oyunculuk lisans programının nitelikli bir oyuncu olmak için yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu maddeyi yeterli bulan öğrencilerin oranı ise %38'dir.

Öğrencilerin çoğunluğu (%75,9) oyunculuk lisans programının grupla çalışmayı ve iş birlikli öğrenmeyi desteklediğini düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %55,5'i uygulamalı dersler için ayrılan sürenin yeterli olduğunu, %75,9'u ise teorik dersler için ayrılan sürenin yeterli olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası (%53,7) derslerin birbirinin benzeri/tekrarı olması konusunda olumsuz görüşe sahiptirler.

Tabloda görüldüğü üzere, öğrenciler oyunculuk lisans programının güncel, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olduğu, teori ve uygulama derslerinin dengesinin sağlandığı, grupla ve iş birlikli öğrenmeyi desteklediği konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Ancak programın nitelikli bir oyuncu olabilmeleri için yeterli olmasına dair olumsuz

görüş bildiren öğrenci sayıca fazladır. Benzer şekilde derslerin birbirinin benzeri/tekrarı olma konusunu da olumsuz görüş bildiren öğrenciler sayıca fazladır. Ancak bu maddede olumsuz kalıpla kullanıldığından ters bir orantının söz konusu olduğunu belirtmek gerekir. Bu nedenle öğrencilerin derslerle ilgili olarak birbirinin benzeri/tekrarı olmadığı konusunda görüş bildirdiği görülmektedir.

2.3.3. Dersler ve Verimlilik

Yüksek Öğretim Kurumlarında yürütülen eğitimin etkinliğini ve niteliğini belirleyen yöntemlerden biri, derslerin verimliliğine ilişkin öğrencilerin görüşlerini anket yoluyla araştırmaktır. Bu araştırma öğretim elemanlarının dersleri ve öğretim yöntemlerini geliştirmelerine yardımcı olmayı sağlamaktadır. Yüksek Öğretim Kurumu’nun birimlere her dönemin sonunda uygulamasını önerdiği bu yöntem (YÖK, 2000) bu çalışmada da kullanılmıştır. Öğrenci – Oyunculuk Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’nin üçüncü/son bölümü derslerin üç farklı kategorideki verimliliğine odaklanmaktadır. Bu kategoriler derslerin kişisel, mesleki ve uygulanabilir oluşunu kapsamaktadır. Belirlenen kategorilere göre oluşturulan üç madde aşağıda yer almaktadır.

1. Dersin/Derslerin kişisel gelişime katkıda bulunduğunu düşünüyorum.
2. Dersin/Derslerin mesleki gelişime katkıda bulunduğunu düşünüyorum.
3. Derste/Derslerde öğrendiklerimi aktif oyunculuk hayatımda kullanacağımı/uygulayacağımı düşünüyorum.

Derslerin değerlendirildiği anketin son kısmında yukarıdaki maddelere ilişkin bulgular, “Oldukça çok” ve “Çok” seçenekleri birleştirilmiş, “Hiç” ve “Az” seçenekleri birleştirilmiş ve “Orta” seçenekleri ile birleştirilen seçenekler üç ayrı şekilde değerlendirilmiştir. Yüzde hesaplamaları yapılırken dersi almayan öğrenciler dahil edilmemiştir.

Öğrencilerin dersleri kişisel gelişime katkı açısından değerlendirdiği anket sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 17. Lisans Programında Yer Alan Derslerin Kişisel Gelişime Katkı Açısından Bulguları

Dersler	Hiç		Az		Orta		Çok		Oldukça çok		Dersi / Dersleri almadım.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
Rol Çalışma Bağlamlı (Mimik, Doğaçlama, Rol, Oyunculuk, Sahne vb.)	2	1,8	18	16,8	29	27,1	33	30,8	25	23,3	0
Konuşma Bağlamlı (Dil Kuralları, Diksiyon, Konuşma Eğitimi vb.)	5	4,6	12	11,2	32	29,9	36	33,6	22	20,5	0
Hareket Bağlamlı (Hareket, Sahne Hareketi vb.)	8	7,5	23	21,7	27	25,4	24	22,6	24	22,6	1
Tiyatro Tarihi	4	3,7	16	14,9	33	30,8	30	28,0	24	22,4	0
Oyun İnceleme Bağlamlı (Oyun İnceleme, Metin Analizi vb.)	8	7,7	9	8,7	28	27,1	28	27,1	30	29,1	4
Ses Eğitimi (Şan, Solfej, Şarkı, Müziksel İşitme vb.)	9	8,4	23	21,7	21	19,8	27	25,4	26	24,5	1
Dramaturgi Bağlamlı (Dramaturgi ve Metin, Dramaturgi Uygulama)	9	9,6	16	17,2	20	21,5	27	29,0	21	22,5	13
Dans (Halk Dansları, Tarihi Dans, Ritmik Dans vb.)	14	13,8	29	28,7	30	29,7	16	15,8	12	11,8	6
Eskrim	19	21,1	20	22,2	14	15,5	25	27,7	12	13,3	15
Akrobasi	20	25,0	13	16,2	23	28,7	13	16,2	11	13,7	27
Sahne Dövüşü	18	28,1	15	23,4	16	25,0	3	4,6	12	18,7	41
Yoga	23	43,4	9	16,9	4	7,5	9	16,9	8	15	51
Sahne Uygulaması (Proje, Oyun vb.)	7	7,2	9	9,3	33	34,3	19	19,7	28	29,1	10
Reji (Reji Sanatı, Rejisörlük Bilgisi vb.)	9	13,4	8	11,9	17	25,3	17	25,3	16	23,8	40
Makyaj	21	25,6	16	19,5	20	24,3	10	12,2	15	18,2	24
Sahne Tasarımı (Temel Tasarım, Teknik Tasarım vb.)	20	31,2	16	25,0	6	9,3	11	17,1	11	17,1	42
Seminer ve Sunum Teknikleri	17	36,1	8	17,0	9	19,1	8	17,0	5	10,6	55
Bilgi ve İletişim Teknolojileri (Temel Bilgi Teknolojisi vb.)	35	58,3	8	13,3	12	20,0	4	6,6	1	1,6	42
Uyum (Üniversite Yaşamına Uyum, Mesleki Yaşama Uyum, Kariyer Planlama vb.)	24	38,7	12	19,3	12	19,3	8	12,9	6	9,6	40
Sanat Felsefesi	13	25,4	11	21,5	10	19,6	9	17,6	8	15,6	50
Sanat Tarihi	10	15,8	6	9,5	18	28,5	21	33,3	8	12,7	37
Mitoloji	12	17,6	7	10,2	18	26,4	16	23,5	15	22	33

f: Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tablodaki derslerin **kişisel gelişime katkısına** ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin en fazla katkı sunduğunu düşündükleri ders Oyun İnceleme dersidir (%56,3). Öğrencilerin %27,1'i bu dersin orta derecede katkı sunduğunu düşünürken, %16,5'i katkısının hiç ve az olarak değerlendirmiştir. Kişisel gelişim açısından en fazla katkı sunan derslerde Oyun İnceleme dersini Rol Çalışma (%54,2) ve Konuşma (%54,2) dersleri takip etmektedir. Öğrencilerin çoğunlukla orta derecede katkı sunduğunu düşündüğü derslerin başında ise Sahne Uygulaması (%34,3) ve Tiyatro Tarihi (%30,8) gelmektedir. Ayrıca öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkısının az olduğunu ya da hiç olmadığını düşündükleri derslerin başında ise Bilgi ve İletişim Teknolojileri (%71,6) gelmektedir. Öğrencilerin %8,3'ü bu dersin kişisel gelişim açısından katkısının çok ya da oldukça çok olarak düşünmekteyken, %20'si orta derecede katkı sunduğunu düşünmektedir. Kişisel gelişim açısından öğrencilerin katkısının olmadığını ya da az olduğunu düşündükleri Bilgi ve İletişim Teknoloji derslerini Yoga (%60,3) ve Uyum (%58) dersleri takip etmektedir.

Çalışmada bu derslerin öğrencilerin mesleki gelişimlerine olan katkısı incelenmiş, bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 18. Lisans programında yer alan derslerin mesleki gelişime katkı açısından bulguları

Dersler	Hiç		Az		Orta		Çok		Oldukça çok		Dersi / Dersleri almadım.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
Rol Çalışma Bağlamlı (Mimik, Doğaçlama, Rol, Oyunculuk, Sahne vb.)	3	2,8	18	16,8	28	26,1	32	29,9	26	24,3	0
Konuşma Bağlamlı (Dil Kuralları, Diksiyon, Konuşma Eğitimi vb.)	6	5,6	10	9,3	39	36,4	30	28	22	20,5	0
Hareket Bağlamlı (Hareket, Sahne Hareketi vb.)	11	10,4	20	19,0	28	26,6	24	22,8	22	20,9	1
Tiyatro Tarihi	2	1,8	13	12,1	41	38,3	26	24,3	25	23,3	2
Oyun İnceleme Bağlamlı (Oyun İnceleme, Metin Analizi vb.)	6	5,8	6	5,8	33	32	23	22,3	35	33,9	4
Ses Eğitimi (Şan, Solfej, Şarkı, Müziksel İşitme vb.)	10	9,4	21	19,8	21	19,8	26	24,5	28	26,4	1

Dramaturgi Bağlamlı (Dramaturgi ve Metin, Dramaturgi Uygulama)	7	7,5	17	18,2	24	25,8	22	23,6	23	24,7	11
Dans (Halk Dansları, Tarihi Dans, Ritmik Dans vb.)	14	13,8	24	23,7	32	31,6	18	17,8	13	12,8	6
Eskrim	16	17,7	25	27,7	15	16,6	21	23,3	13	14,4	13
Akrobasi	19	23,7	16	20	19	23,7	15	18,7	11	13,7	27
Sahne Dövüşü	17	26,5	13	20,3	20	31,2	3	4,6	11	17,1	39
Yoga	23	43,4	11	20,7	2	3,7	10	18,8	7	13,2	49
Sahne Uygulaması (Proje, Oyun vb.)	7	7,2	10	10,4	30	31,2	22	22,9	27	28,1	10
Reji (Reji Sanatı, Rejisörlük Bilgisi vb.)	8	11,9	9	13,4	19	28,3	15	22,3	16	23,8	38
Makyaj	21	25,9	14	17,2	21	25,9	10	12,3	15	18,5	25
Sahne Tasarımı (Temel Tasarım, Teknik Tasarım vb.)	18	28,1	15	23,4	9	14,0	11	17,1	11	17,1	40
Seminer ve Sunum Teknikleri	18	38,3	6	12,7	11	23,4	8	17,0	4	8,5	53
Bilgi ve İletişim Teknolojileri (Temel Bilgi Teknolojisi vb.)	37	61,6	10	16,6	8	13,3	4	6,6	1	1,6	40
Uyum (Üniversite Yaşamına Uyum, Mesleki Yaşama Uyum, Kariyer Planlama vb.)	24	38,7	11	17,7	15	24,1	7	11,2	5	8,0	38
Sanat Felsefesi	13	25,4	9	17,6	11	21,5	10	19,6	8	15,6	46
Sanat Tarihi	11	17,4	8	12,7	15	23,8	20	31,7	9	14,2	37
Mitoloji	11	16,1	9	13,2	16	23,5	18	26,4	14	20,5	31

f. Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tablodaki derslerin **mesleki katkısına** ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin en fazla katkı sunduğunu düşündükleri ders Oyun İnceleme dersidir (%56,3). Bu noktada hiç ve az, çok ve oldukça çok ifadelerinin birlikte, orta ifadesinin ise tek başına incelendiğini hatırlatmak yararlı olacaktır. Öğrencilerin %32'si bu dersin orta derecede katkı sunduğunu düşünürken, %11,6'sı katkısının hiç olmadığını ya da az olduğunu düşünmektedirler. Mesleki gelişim açısından en fazla katkı sunan derslerde Oyun İnceleme dersini Rol Çalışma (%54,2) ve Sahne Uygulaması (%51) dersleri takip etmektedir. Öğrencilerin çoğunlukla orta derecede katkı sunduğunu düşündüğü derslerin başında ise Tiyatro Tarihi (%38,3) ve Konuşma (%36,4) gelmektedir. Ayrıca öğrencilerin mesleki gelişimlerine katkısının az olduğunu ya da hiç olmadığını düşündükleri derslerin başında ise Bilgi ve İletişim Teknolojileri (%78,3) gelmektedir. Öğrencilerin %8,3'ü bu dersin mesleki gelişim açısından katkısının çok ya da oldukça çok olarak düşünmekteyken, %13,3'ü orta derecede katkı sunduğunu düşünmektedir. Mesleki

gelişim açısından öğrencilerin katkısının olmadığını ya da az olduğunu düşündükleri Bilgi ve İletişim Teknoloji derslerini Yoga (%64,1) ve Uyum (%56,4) dersleri takip etmektedir.

Çalışmada bu derslerin öğrenciler açısından uygulanabilirliği incelenmiş, bulgulara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 19. Lisans Programında Yer Alan Derslerin Uygulanabilirliğine Ait Bulgular

Dersler	Hiç		Az		Orta		Çok		Oldukça çok		Dersi / Dersleri almadım.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
Rol Çalışma Bağlamlı (Mimik, Doğaçlama, Rol, Oyunculuk, Sahne vb.)	3	2,8	15	14	24	22,4	34	31,7	31	28,9	0
Konuşma Bağlamlı (Dil Kuralları, Diksiyon, Konuşma Eğitimi vb.)	4	3,8	15	14,2	27	25,7	37	35,2	22	20,9	0
Hareket Bağlamlı (Hareket, Sahne Hareketi vb.)	9	8,7	23	22,3	27	26,2	24	23,3	20	19,4	1
Tiyatro Tarihi	5	4,6	15	14,0	46	42,9	17	15,8	24	22,4	0
Oyun İnceleme Bağlamlı (Oyun İnceleme, Metin Analizi vb.)	7	6,8	6	5,8	28	27,1	29	28,1	33	32	4
Ses Eğitimi (Şan, Solfej, Şarkı, Müziksel İşitme vb.)	9	8,6	20	19,2	21	20,1	26	25,0	28	26,9	1
Dramaturgi Bağlamlı (Dramaturgi ve Metin, Dramaturgi Uygulama)	7	7,4	17	18	23	24,4	23	24,4	24	25,5	11
Dans (Halk Dansları, Tarihi Dans, Ritmik Dans vb.)	12	11,8	27	26,7	27	26,7	22	21,7	13	12,8	6
Eskrim	15	16,6	28	31,1	16	17,7	16	17,7	15	16,6	13
Akrobasi	19	23,7	16	20	21	26,2	13	16,2	11	13,7	26
Sahne Dövüşü	17	26,5	12	18,7	20	31,2	3	4,6	12	18,7	39
Yoga	24	45,2	10	18,8	2	3,7	9	16,9	8	15	48
Sahne Uygulaması (Proje, Oyun vb.)	6	6,2	13	13,5	30	31,2	22	22,9	25	26,0	10
Reji (Reji Sanatı, Rejisörlük Bilgisi vb.)	8	11,9	9	13,4	17	25,3	17	25,3	16	23,8	38
Makyaj	22	27,1	13	16	20	24,6	11	13,5	15	18,5	25
Sahne Tasarımı (Temel Tasarım, Teknik Tasarım vb.)	21	33,3	13	20,6	7	11,1	13	20,6	9	14,2	39
Seminer ve Sunum Teknikleri	18	38,3	6	12,7	11	23,4	7	14,8	5	10,6	52
Bilgi ve İletişim Teknolojileri (Temel Bilgi Teknolojisi vb.)	37	61,6	11	18,3	8	13,3	3	5	1	1,6	39

Uyum (Üniversite Yaşamına Uyum, Mesleki Yaşama Uyum, Kariyer Planlama vb.)	25	40,3	9	14,5	14	22,5	8	12,9	6	9,6	37
Sanat Felsefesi	14	27,4	9	17,6	10	19,6	10	19,6	8	15,6	48
Sanat Tarihi	12	19,0	9	14,2	15	23,8	18	28,5	9	14,2	36
Mitoloji	13	18,8	7	10,1	15	21,7	20	28,9	14	20,2	30

f: Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tablodaki **derslerin öğrenciler açısından uygulanabilirliğine** ilişkin bulgular incelendiğinde, öğrencilerin en fazla aktif oyunculuk hayatında uygulayacaklarını düşündükleri dersin Rol Çalışma Bağlamlı (%60,7) dersler olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %22,4’ü bu dersin orta derecede aktif oyunculuk hayatında uygulanabilir olduğunu düşünürken, %16,8’i uygulanabilir yönünün hiç olmadığını ya da az olduğunu düşünmektedirler. Öğrenciler açısından aktif oyunculuk hayatlarında en fazla uygulanabilir olduğunu düşündükleri derslerde Rol Çalışma Bağlamlı derslerini Oyun İnceleme (%60,1) ve Konuşma (%56,1) dersleri takip etmektedir. Öğrencilerin çoğunlukla orta derecede aktif oyunculuk hayatlarında uygulanabilir olduğunu düşündüğü derslerin başında ise Tiyatro Tarihi (%42,9), Sahne Uygulaması (%31,2) ve Sahne Dövüşü (%31,2) gelmektedir. Ayrıca öğrencilerin uygulanabilirliğinin az olduğunu ya da hiç olmadığını düşündükleri derslerin başında ise Bilgi ve İletişim Teknolojileri (%80) gelmektedir. Öğrencilerin %6,6’sı bu dersin aktif oyunculuk hayatlarında uygulanabilir olması konusunda çok ya da oldukça çok olarak düşünmekteyken, %80’i orta derecede uygulanabilir olduğunu düşünmektedir. Aktif oyunculuk hayatlarında uygulanabilirlik açısından öğrencilerin katkısının olmadığını ya da az olduğunu düşündükleri Bilgi ve İletişim Teknoloji derslerini Yoga (%64,1) ve Uyum (%54,8) dersleri takip etmektedir.

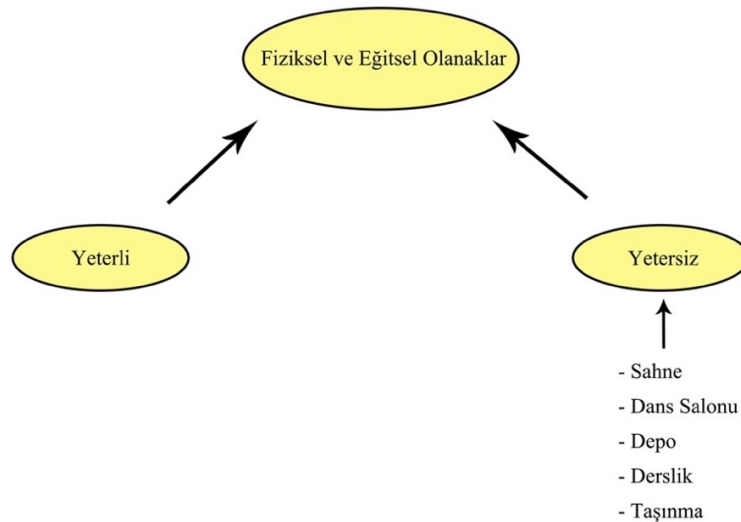
2.4. Öğretim Elemanlarının Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, dördüncü araştırma sorusu olan “Oyunculuk eğitimi veren akademik kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının fakülte/üniversite olanakları, oyunculuk lisans programı hakkındaki görüşleri nelerdir?” konusunda toplanan bilgiler yer almaktadır.

Eğitim programlarının değerlendirmesine odaklanan çalışmalarda öğretim elemanlarının görüşlerinin alınması önerilmektedir (Özdemir, 2019). Değerlendirme aşamasında öğretim elemanlarının görüşlerinin alınması birçok nedenle yararlı görülmektedir. Bu nedenler, değerlendirilecek alana dair öğretim elemanlarının ayrıntılı bilgiye sahip olmalarının yanı sıra programın gelişimini yıllar içerisinde gözlemlmeleri ve tanıklık etmeleridir. Bu nedenlerle öğretim elemanlarından görüşme formuyla alınan görüşler, fiziksel koşullar, eğitim kadrosu ve öğretim planı konuları altında ayrı ayrı değerlendirilerek sunulmuştur.

2.4.1. Fiziksel koşullar

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programında görev yapan öğretim elemanlarına “Oyunculuk lisans programının etkin uygulanabilmesi için fakültenizin/üniversitenizin fiziksel ve eğitsel (kurumsal iletişim ve iş birlikleri vb.) olanaklarının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Gördüğünüz eksiklik ya da aksaklıklar nelerdir? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretim elemanların bu soruya verdikleri yanıtlara yönelik temalar aşağıda bulunmaktadır.

Şekil 11. Olanaklara İlişkin Şema

Görüşme yapılan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda oluşan alt temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 20. Öğretim elemanlarının fiziki koşullara ilişkin görüşleri

Tema ve Alt Temalar	f
Yeterli	6
Yetersiz	16
Dans Salonu (Yok / Zemin Sorunlu / Havalandırma Sorunu)	9
Sahne (Ortak Kullanım / Teknik Sorunlar)	6
Taşınma	4
Depo (Dekor ya da Kostüm Deposu Yok)	3
Derslik (Az / Küçük)	2

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 6'sı fakülte/bölüm olanaklarını yeterli bulmuştur. Oyunculuk lisans programının etkin bir şekilde uygulanması için fakültenin/üniversitenin olanaklarını yeterli bulan katılımcıların bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K3: “Okulumuz Türkiye’nin sayılı imkanlarına sahip bir okul, dolayısıyla her türlü imkanlarımız var. Herhangi bir sıkıntı yaşamıyoruz... Üç tane dans stüdyomuz var, sahnelerimiz var, hocaların kendilerine ait odaları var, öğrenciler istedikleri vakit istediği yerde çalışabiliyorlar. Çalışma konusunda bir sıkıntı yaşamıyorlar.”

K11: “Oyunculuk öğrencilerimizin kullanabileceği iki sahnemiz var. Araştırma laboratuvarı gibi kullandığımız sahneler bunlar. Aynı zamanda öğrencilerimizin üçüncü ve dördüncü sınıfta gösterilerini seyirciler ile paylaştığı sahneler.”

Olanakların yeterli olduğunu belirten katılımcıların görüşleri incelendiğinde sahne, dans stüdyoları, akademisyen odaları ve öğrenciler için çalışma alanlarının olmasına odaklanıldığı görülmektedir. Yukarıdaki katılımcılarla benzer şekilde K13’ün sahneye ilişkin görüşü şöyledir.

“...teknik olarak bakarsan bizim üniversitemiz özellikle şanslı, sahnesi var. Ayrıca çalışma alanları var... Türkiye standartlarında yeterli olduğunu söyleyebilirim”

Katılımcı, oyunculuk eğitimi veren bir akademik birimlerin her zaman yeterli fiziki koşullara, örneğin sadece kendi kullanımlarında olacak bir sahneye sahip olamadığını imleyerek kendi akademik biriminin bir sahneye sahip olmasını ‘şans’ olarak değerlendirmektedir.

Olanakların yetersiz olduğunu düşünen öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde sahne, dans salonu, depo ve derslik alt temaların var olduğu görülmektedir. Katılımcılardan altısı sahne ile ilgili çeşitli yetersizlikler üzerine görüş bildirmiştir. Bu görüşler sahnenin ortak kullanıma açık olmasından dolayı yeterli sürede çalışma imkânı bulmadıkları (K4, K5, K14) ya da sahne özelinde çeşitli teknik sorunların var olduğu konusunda (K5, K9, K10, K22) ortaklaşmaktadır. Örneğin, K10 tasarlanmış olan sahnenin tiyatro koşullarına elverişli olmadığından, konferans salonu için uygun bir yapıda olduğundan söz etmiştir;

K10: “Oysa ki burada tiyatrocular için ayrı bir sahne olması lazım... Bunların hiçbirisi sağlıklı koşullarda inşa edilmemiş. Böyle olunca mesela mezuniyet oyunu sahneleyeceksiniz, oynanamıyor. Doğru düzgün sahne olmadığı, koşulları uygun olmadığı için öğrencilere ışıkla ilgili bir şeyler öğreteceksiniz ya da bir oyunun baştan sona çalışılmasındaki aşamaları öğreteceksiniz. Ama koşullar uygun olmadığı için bu da olmuyor.”

Bazı fakülte ve konservatuvarlarda sahnenin mimari açıdan tiyatro koşullarına uygun olmamasına ek olarak fakülte/konservatuvar altındaki diğer bölümlerle ya da farklı fakültelerdeki diğer bölümlerle ortak kullanımda olan sahnelerin de çeşitli sorunlara yol açtığını belirten katılımcılar da bulunmaktadır (K4, K5, K14).

K4: “Mekânın kullanımı oldukça sınırlı. Neden, çünkü bizde değil kullanımı. Dışarıdan farklı kurumlara ya da ekiplere veriliyor. Çeşitli toplantılar düzenleniyor. Dolayısıyla bizim sadece 9’dan 17’ye kadar haftanın belirli günlerinde kullanabildiğimiz bir zaman dilimi kalıyor. Bu zaman diliminde de yoğunlukla dersler olduğu için öğrencinin anlatılanı içselleştirmesi ve tiyatro eğitiminin pratiğini uygulayabilmesi için bir zamanı kalmıyor.”

K14: “Fiziksel olarak yani mekânsal olarak eksiklikler var. Bu yüzden de derslerin yapılması, ders dışında provaların yapılması öğrencilerin kendi çalışmalarını yapacak vakitler bulabilmesi açısından bayağı zorlanıyoruz. Çünkü iki tane sahne var ve bu iki sahneyi sadece tiyatro bölümü olarak değil, diğer bölümlerle de paylaşıyoruz. Dolayısıyla fiziksel olarak mekân sıkıntısı ciddi.”

Bu sorunlara ek olarak sahnenin teknik imkanlarla donatılması da önemli ihtiyaçlar arasındadır. Bu konuyla alakalı olarak K6’nın aşağıdaki görüşü temel bir ihtiyaca dikkat çekmektedir;

K6: “Ses, ışık odalarında, ses ve efekt anlamında bilgisayar sorunumuz var. Kendi bilgisayarlarımızı koyup oradan idare etmeye çalışıyoruz. Her ne kadar istesek de bazı şeyleri, şu ana kadar masaüstü ya da dizüstü bir bilgisayar verilmedi. Bu bir problem.”

K6’nın yukardaki görüşü ile benzer görüşe sahip olan K22 de sahnedeki donanım eksikliğine ek olarak sahne akustiği hakkında olumsuz görüş bildirmiştir.

K22: “Işık ve ses sistemi doğru düzgün yok, akustiğe hiç önem verilmemiş”

Bu görüşten yola çıkılarak sahne akustiğinin de teknik olarak uygun olması gerektiğinin altını çizmek gerekir.

Üniversitelerin fiziki ve eğitsel açıdan olanaksızlıklara ilişkin yedi katılımcının dans salonlarına odaklandığı gözlemlenmiştir (K2, K6, K11, K12, K17, K20, K22). Bu olumsuz görüşlerin üçü hareket, dans gibi derslerin yapılabilmesi için dans salonlarının ya da stüdyoların olmaması yönündedir. Ayrıca katılımcıların ikisi dans salonları zemininin çalışma şartlarına uygun olmadığına yönelik görüş belirtirken, diğer ikisi bu salonların havalandırma problemlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu görüşle benzer özellikleri taşıyan K2’nin görüşü ise şöyledir.

K2: “Çalışma alanları açısından esnek tabanlı dans salonlarının olmaması büyük sorun yaratıyor. Çünkü şu an kullandığımız zemin buna hiç uygun değil. Sakatlanmalara neden olabiliyor.”

Bu konu ile ilgili görüş belirten diğer katılımcı K20 ise salonların bakımına yönelik aşağıdaki görüşü bildirmiştir;

K20: “Zeminin her yıl bakımdan geçmesi gerekiyor. Zeminin zımparalanması gerekiyor, kayganlığını yitirmemesi gerekiyor. Herhangi bir şişme, kabarma, boya atma, verniğinde çatlama olduğu zaman bakımının yapılması gerekiyor. Öğrencinin zemin üzerinde kıymık vs. batmadan rahatça hareket etmesi gerekiyor. Benim öğrencilik zamanıma bakıyorum, o zaman da benzer sorunlar vardı. Dışarıda kar yağdığında stüdyoya su basıyordu. O tahtalar, rabitalar şişiyordu. Fakültenin yıllık giderinin dışında olağanüstü bir gider olduğu için de maalesef yapılmıyordu o rabitalar. Şimdi aradan geçmiş 30 yıl, benzer şeyleri yine yaşıyoruz. Şimdi diyorum ki bunların yapılması lazım, aldığım cevap ödenek yok.”

Fiziksel şartların olumsuzlukları konusunda görüşler genellikle K20'nin de belirttiği gibi ödeneğin olmaması şartına bağlanmaktadır. Dans salonu özelinde havalandırma problemine değinen katılımcılardan K22 ise şöyle değinmiştir.

K22: “bürodan bozma bir hareket salonu yapılmış, nefes alamıyorsun. Çünkü cam yok, havalandırma çok iyi çalışmıyor, tavan çok basık ve alan çok dar... Orada ders yapmak büyük sıkıntı.”

Türkiye üniversitelerindeki fiziksel ve eğitsel olanakların yetersizliğine ilişkin bir diğer alt tema taşınmadır. Bu alt temaya ilişkin görüşler, çeşitli nedenlerden dolayı taşınan konservatuvar ve fakültelerin yeni ya da geçici olarak tahsis edilen binalarının oyunculuk eğitimine uygun donanımına sahip olmadığı konusunda ortaklaşmaktadır (K4, K14, K15, K19). Örnek olarak bu konuda görüş belirten katılımcılardan birinin görüşüne aşağıda yer verilmiştir;

K15: “Fiziksel açıdan iyileştirilmiş bir okulumuz vardı ama taşınmadan sonra tam tersi bir durum ortaya çıktı. Yani eğitim yapmanın mümkün olmadığı tamamen özverilerle sürdürülen ve idealden çok uzaklaşılan bir düzende eğitim vermeye başladık. Dolayısıyla kalitede bir düşüş olduğunu düşünüyorum.”

Yukarıdaki görüş göz önüne alındığında konservatuvar ve fakülte binalarının mimari açıdan eğitime uygun olmasının eğitim kalitesi açısından ciddi öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Öğretim elemanlarına yöneltilen sorulara verilen yanıtların bir diğer alt teması depoların yetersizliğidir. Oyunculuk eğitim programında özellikle uygulamalı derslerde kullanılan aksesuar, kostüm ve dekorların tutulduğu çeşitli depolara gereksinim bulunmaktadır. K5'in depolarla ilgili yetersizlikler hakkında şöyle düşünmektedir;

K5: “Binada dekor, kostüm koyacağımız bir depomuz yok. Başka bir fakültenin altında bulunan bir depoya yerleştiriyoruz. Orası da uzak olunca depoyu koruma şansımız zorlaşıyor. Oradaki kostümler eskiyebiliyor, çürüyebiliyor... Deponun anahtarı bizde ama başka bir fakültenin içinde olduğundan oraya girmek için izin almak gerekiyor. Bu da hem temizlik açısından hem de kullanım açısından sorun yaratıyor.”

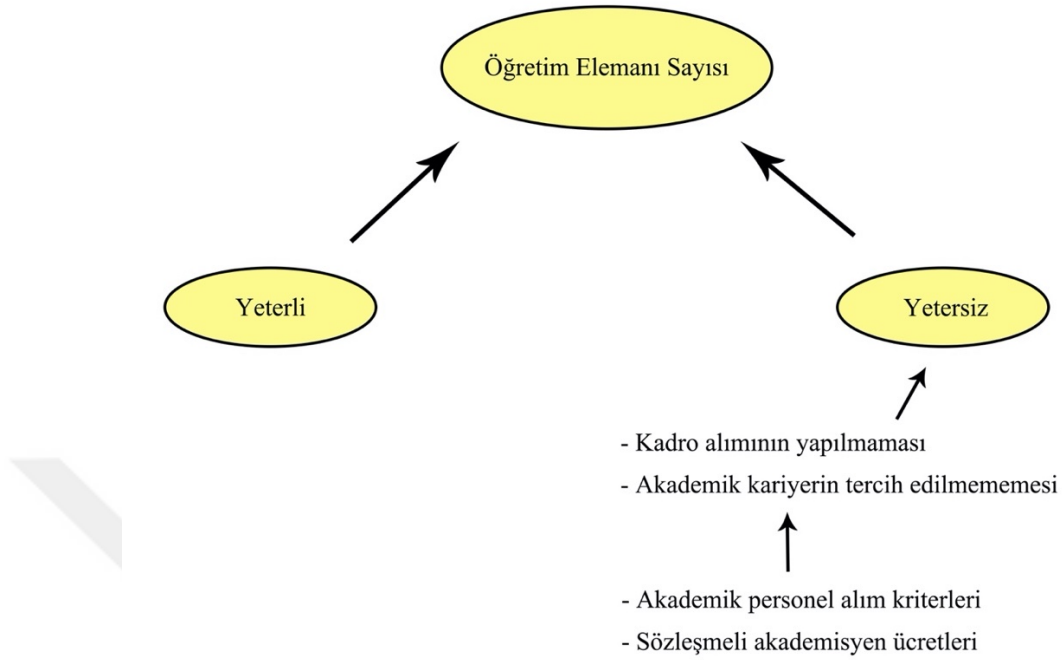
Depoların fakülte/konservatuvar dışında farklı bir binada olması konusunda benzer görüşe sahip olan K4, herhangi bir aksesuar deposunun olmadığını belirtmiştir.

K20 ise dekor, kostüm ya da aksesuar için herhangi bir alanın olmadığını kendi imkanları ile alan yaratmaya çalıştıklarını, bu alanların da fazlasıyla küçük olduğu görüşündedir. Katılımcıların görüşlerinden yola çıkıldığında depoların yeterli büyüklükte olmasının yanı sıra özellikle kostümlerin rutubetten uzak alanlarda tutulması önemli olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu gereksinimlerin bazı konservatuvar ve fakülteler açısından sağlanamadığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Oyunculuk eğitiminin sürdürüldüğü kapsamdaki üniversitelerin fiziksel ve eğitsel olanaklarındaki yetersizliklerle ilgili bir diğer alt tema dersliklerdir. 3 katılımcı (K7, K9, K12) uygulamalı dersliklerin (oyunculuk stüdyolarının, prova sahnelerinin) sayıca yeterli olmadığı ya da bu alanların küçüklüğüyle ilgili sorunlara değinmiştir. Katılımcılar tarafından konservatuvar ve fakültelerin bazılarında her sınıfa ait küçük prova sahnelerinin var olduğu belirtilmiştir. Bu sahneler sınıfların özellikle oyunculuk ve konuşma bağlamı derslerin yapılmasına olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla öğrenciler sahneye dair çeşitli deneyimleri kendi sınıflarında edinme imkanına sahip olmaktadır. Bunun yanı sıra ders dışı çalışma imkânı açısından da bu alanların varlığı oldukça önemlidir. Ancak K7 bu çalışma alanlarının her sınıf için olması gerektiğine değinirken, kendi çalıştığı kurumda sadece iki sınıf olduğunu ve özellikle son sınıf öğrencilerinin bu anlamda sorun yaşadığını belirtmiştir. Bu alt temanın yetersizliği ile ilgili görüş belirten diğer katılımcılar da K7 ile benzer görüşe sahiptirler.

2.4.2. Eğitim Kadrosu

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programında görev yapan öğretim elemanlarına “Oyunculuk lisans programının etkin uygulanabilmesi için bölümünüzdeki öğretim elemanı sayısının ve niteliğinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun sayı ve nitelik açısından iki aşaması olduğu için ilk olarak öğretim elemanlarının sayısına ilişkin verilen görüşler, ikinci olarak ise niteliğine ilişkin görüşlere yer verilmiştir. Öğretim elemanların sayısına ilişkin temalar aşağıda bulunmaktadır.

Şekil 12. Öğretim Elemanı Sayısına İlişkin Şema

Görüşme yapılan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda oluşan temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 21. Öğretim elemanı sayısına ilişkin görüşler

Temalar	f
Yeterli	3
Yetersiz	19

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 3’ü oyunculuk lisans programlarında görev yapmakta olan öğretim elemanı sayısını yeterli bulurken, 19’u yetersiz bulmuştur. Sayıların yetersiz olduğunu düşünen öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde kadro alımlarının yapılmaması ve mezunlar tarafından akademik kariyerin tercih edilmemesine odaklanıldığı görülmektedir.

K6: “Oyunculuk eğitmeni anlamında Türkiye’deki diğer bölümler gibi bizim de çok ihtiyacımız var. Çünkü lisanstan mezun olan öğrenci, yüksek lisans, doktora yapmak istemiyor. Maalesef ki İstanbul’a gidip dizilere, sinema sektörüne, filmlere girmek istiyor. Bu anlamda eğitimi devam ettirecek mezunu kadromuza alamıyoruz. Bu şekilde hoca bulma şansımız çok çok az.”

K12: “Öğretim üyesi yetişmiyor, öğretim elemanı olmak istese var olan koşullardan dolayı kriterlere uymak zor. Koşullar zorlaştığı için kimse akademisyen olmak istemiyor. Bir öğretim elemanının yetişmesi minimum beş yıl. Bunun okulda eğitimini alamıyorsun ki...”

Katılımcılar, akademik kariyerin tercih edilmemesine ilişkin akademik personel alım kriterlerinin zorluğunun etkili olduğunu belirtmişlerdir (K6, K12, K17, K22). Öğretim elemanlarının sayısındaki eksikliği kapatabilmek adına geçmişten bugüne çeşitli formüller geliştirilmeye çalışılmıştır. Bunlardan biri sektörel paydaşlardan alınan sözleşmeli sanatçılarla yapılan iş birlikleridir. Sanatçıların deneyimlerini aktardıkları, eğitmenlik görevini üstlendikleri dolayısıyla sözleşmeli şekilde eğitime katkı sağlamaya çalıştıkları bilinmektedir. Ancak K17’nin aşağıdaki görüşü sorunu bu şekilde gidermeye çalışmanın da bir çözüm olamayacağı yönündedir;

K17: “Bölümümüzdeki öğretim elemanı sayısının yeterli olmadığını düşünüyorum. Özellikle son yıllarda çok büyük bir öğretim elemanı eksiliği sıkıntısı çekiyoruz. Bu konuda zaten akademide kalmak isteyen çok fazla insan yok. Olsa bile akademisyenin yetişmesi çok uzun yıllar alan bir süreç. Bu nedenle daha çok dışarıdan, ödenekli tiyatrolardan alınan yardım ile eksiklik giderilmeye çalışılıyor. Ama tabii ki akademinin yetiştirdiği süreçten geçmek başka bir şey. Dolayısıyla bu sıkıntının dışarıdan alınan yardımlarla tam olarak tamamlanmayacağını düşünüyorum.”

Akademide eğitmenlik öncesi asistanlık sürecinden geçen personelin eğitim alanında daha faydalı olacağını düşünen K17’ye zıt görüşte olan katılımcılar da yer almaktadır. Örnek olarak K22’nin görüşüne aşağıda yer verilmiştir.

K22: “Biz daha çok 10-15 yıl sahnede deneyim kazanmış sanatçılarla çalışıyoruz. Fakat üniversite akademik kariyeri olacak diyor, ama sanatçıların akademik kariyeri biraz zor. Zira sahnede olan sanatçılar bu alana pek yönelmiyor. Bu tarafa yönelen insan da zaten sahnede olamıyor.”

Bu noktada oyunculuk eğitiminde sahne üzerinde deneyim kazanmış sanatçıların da tercih edildiği görülmektedir. Ancak farklı bir üniversitede görev yapmakta olan K14 son zamanlarda sektörel paydaşlardan personel alımının zorlaştığı konusunda görüş bildirmiştir;

K14: “Devlet üniversitelerinde birkaç sene önceye kadar farklı branşlarda dışarıdan birçok eğitmen getirebiliyorduk, fakat birkaç sene önce bir genelde

yayınlandı. Mümkin olduğu kadar var olan eğitmenlerle dersleri sürdürün denildi. Bu yüzden ben mesela alanım olmayan bir dersi vermek zorundayım. Çünkü bu dersi verecek eğitmeni dışarıdan getiremiyoruz.”

Bu görüşten de anlaşılacağı gibi öğretim elemanındaki eksiklik pek çok başka soruna yol açmaktadır. Bu sorunların başında ders özelinde uzmanlık alanı olmayan personelin eğitmenlik yapması gelmektedir. Oyunculuk eğitiminin yer aldığı programlardaki öğretim elemanlarından birçoğu yukarıdaki konuya farklı şekillerde değinmişlerdir;

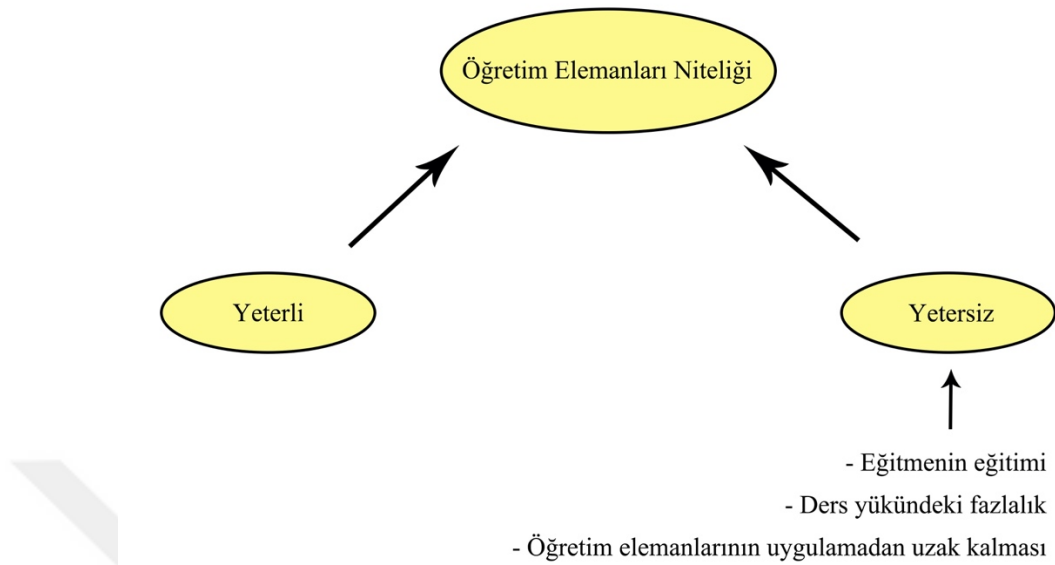
K1: “öğretim elemanı sayısının çok yetersiz olduğunu düşünüyorum. Uygulama derslerine girebilecek sadece iki öğretim elemanı mevcut. Bu yüzden ders yükümüz çok ağır ve kendi alanımız dışındaki derslere de girmek mecburiyetinde kalıyoruz. Ben Rol ve Sahne gibi derslere girerken, hareket derslerine de girmek zorunda kalıyorum.”

K8: “Kesinlikle personel eksikliği çok yüksek derecede. Bu başka zorunluluklara neden oluyor... Öğretim elemanı az olduğu için ekstra bir sürü derse girmek zorunda kalıyorum. Gerçek anlamda bir eğitim vermek istiyorsanız bunun için hazırlanmanız gerekiyor. Uzmanlık alanım olmayan bir şey için zaman kaybediyorum. Bu anlamda niceliğin niteliğe de etki ettiğini düşünüyorum.”

K9: “Sayı yetersiz... Şu koşullara baktığınızda ben aşağı yukarı 8-9 derse giriyorum. Bu normal bir şey değil, bunun olması imkanı da değil, doğru da değil. Koşullar böyle olunca girmek zorunda kalıyoruz. Bu sağlıklı bir eğitimde olmaz, eğitimi sekteye uğratır.”

Yukarıda, görüşleri yer alan katılımcıların ortak düşünceleri öğretim elemanı sayısındaki yetersizliğin eğitimin kalitesini olumsuz bir şekilde etkilemesidir. Katılımcılara göre eğitimin kalitesini olumsuz bir şekilde etkileyen bu konudaki en büyük faktörlerden biri uzmanlıklarının olmadığı derslerde eğitmenlik yapma zorunluluğudur. Dolayısıyla eğitmen sayısındaki yetersizliğin görüşme sorusunun ikinci aşamasını da etkilediği görülmektedir. Soruyu tekrar hatırlamak gerekirse; “Oyunculuk lisans programının etkin uygulanabilmesi için bölümünüzdeki öğretim elemanı sayısının ve niteliğinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?”

Görüşme sorusunun ikinci aşamasına gelinliğinde ise öğretim elemanlarının niteliğine ilişkin temalar aşağıdaki gibidir;

Şekil 13. Öğretim Elemanlarının Niteliğine İlişkin Şema

Görüşme yapılan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda oluşan temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 22. Öğretim elemanlarının niteliğine ilişkin görüşler

Temalar	f
Yeterli	6
Yetersiz	14
Cevapsız	2

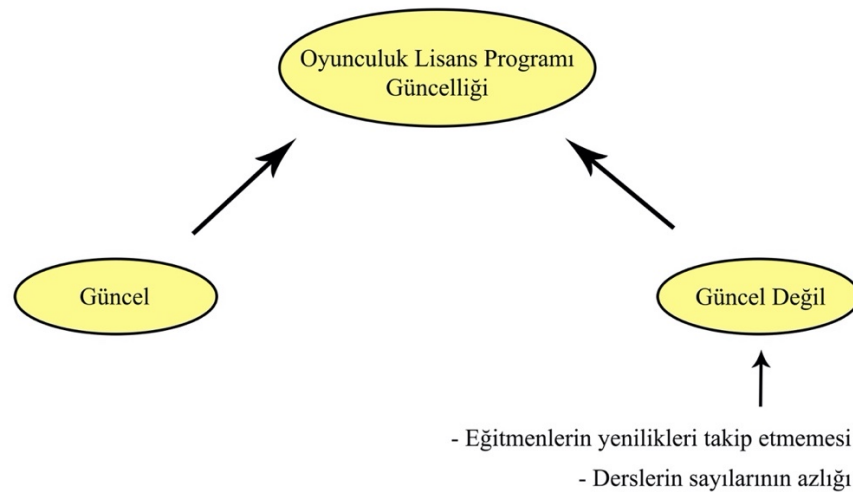
f: Frekans (Temaya atf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 6'sı oyunculuk lisans programlarında görev yapmakta olan öğretim elemanlarının niteliğini yeterli bulurken, 14'ü yetersiz bulmuş, 2'si ise cevap vermekten kaçınmıştır. Niteliği yeterli bulan katılımcılar genellikle öğretim elemanlarının alanlarında deneyimli olmasından kaynaklandığını düşünmektedirler. Nitelik açısından yetersiz bulan öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde bu görüşleri üç başlık altında toplamak mümkündür. Nitelik konusunda yetersiz görüş belirten 8 katılımcı öğretim elemanlarının sayıca fazla derse girme mecburiyetini neden olarak sunmuştur (K1, K6, K8, K9, K14, K15, K18, K20). 4 katılımcı eğitmenin eğitimindeki sorunların nitelik açısından yetersizliğe sebep olduğunu belirtmiştir (K2, K3, K13, K21). Ayrıca 1 katılımcı (K16)

öğretim elemanlarının uygulamadan uzak kalması nedeniyle niteliği yetersiz bulurken, 1 katılımcı da (K17) sektörel paydaşlardan gelen sözleşmeli sanatçıların akademik eğitimden uzak olması bakımından niteliğin düştüğünü belirtmiştir.

2.3.3. Öğretim Planı

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programında görev yapan öğretim elemanlarına “Oyunculuk lisans programını güncellik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki düşüncelerinizi paylaşabilir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Programın güncelliğine ilişkin temalara aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 14. Oyunculuk Lisans Programının Güncelliğine İlişkin Şema

Görüşme yapılan öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda oluşan temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 23. Lisans programının güncelliğine ilişkin görüşler

Temalar ve Alt Temalar	f
Güncel	12
Güncel Değil	10
Eğitmenlerin yenilikleri takip etmemesi	5
Derslerin sayılarının azlığı	5
f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)	

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 12'si oyunculuk lisans programlarını güncel bulurken, 10'u güncel olmadığı konusunda görüş bildirmiştir. Eğitim programının güncel olduğunu düşünen katılımcılar programın periyodik olarak değerlendirildiğini ve çeşitli düzenlemelerin alınan kararlar sonrasında yapıldığını belirtmişlerdir. Programın güncel olmadığını düşünen öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin yenilikleri takip etmemesi, derslerin sayısı olarak azlığı, programın bilimden uzak oluşu ve yeni öğrenim teknikleri ihtiyacına odaklanıldığı görülmektedir. Öğitmenlerin yenilikleri takip etmemesine ilişkin 5 katılımcı görüş ortaklığında bulunmuştur (K2, K5, K8, K13, K15). Bu konuda görüş bildiren K2, oyunculuk eğitim programının güncelliği açısından özellikle yurtdışı ile karşılaştırdığında geride kaldığını belirtmiştir;

K2: “1950’lerin 60’ların teorileri o zaman dünyayı heyecanlandıran konularken bizde sanki şu an daha yeni duyuluyormuş gibi hareket ediliyor. Nereden baksanız 80 yıllık bir zaman farkı var. Bu da 80 yıl geriden geldiğimizi gösteriyor. Biz halen doğu ve batı tiyatrosunun farklarından bahsediyoruz ve bu bana çok ilkel geliyor. Tabii kaynak olarak ulaşım olarak teknolojinin geldiği konumla düşünürsek belki son zamanlarda bir ivmelenme var ama yine de çok geride olduğumuzu düşünüyorum.”

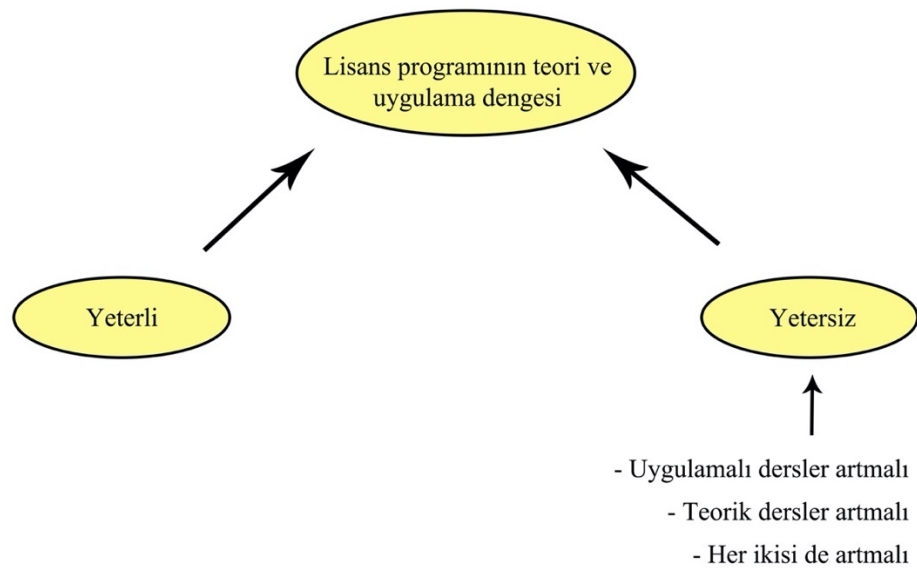
K2’nin ve diğer iki katılımcının görüşlerine zıt görüşte olan katılımcılar da bulunmaktadır;

K13: “Son zamanlarda görüyorum ki ben ve meslektaşlarımın birçoğu makaleleri, yurtdışındaki yayınları takip eden, zaten yüksek lisansta ve doktora bir şekilde bu eğitimden geçmiş, bu tez yazma süreçlerini yaşamış, o yüzden de dünyada ne olup bittiğini takip edebilen, bir zamanlar ki hocalarımız gibi mail atmayı bile bilmeyen, teknolojiden bir haber değiller. Bence bu sorun büyük ölçüde aşıldı. O anlamda dünyada neler olup bittiğini çok daha yakinen takip eden akademisyenler var diye düşünüyorum.”

Eğitmenlerin yenilikleri takip etmemesi alt teması üzerine katılımcıların çoğunlukla ayrı görüşte olduğu görülmektedir. Programın güncelliğiyle ilgili katılımcıların görüşlerinden elde edilen bir diğer alt tema derslerin sayılarının azlığıdır. Programın yetersizliğiyle ilgili görüş belirten katılımcılar çoğunlukla bu alt temada ortaklaşmaktadır (K6, K11, K12, K20, K21). Bu alt temadaki görüşler incelendiğinde ise kamera tekniğine dair derslerin program içine dahil edilmesiyle ilgili görüşlerin

çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu derslerin detaylarına altıncı soruya ait bulgular kısmında yer verilecektir. Bunun nedeni “Hangi dersler eklenmeli veya çıkarılmalı?” sorusunun altıncı soru içinde yer almasıdır.

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarına “Ders saatleri açısından oyunculuk lisans programında teorik ve uygulama derslerin dengesinin nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Kadrosunda bulunduğunuz ana sanat dalında ders saatleri açısından düşündüğünüzde teori ve uygulama derslerinin programdaki yoğunluklarını nasıl değerlendirirsiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin temalara aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 15. Teori ve Uygulama Dengesine İlişkin Şema

Yukarıdaki şemaya göre öğretim elemanlarının Oyunculuk lisans programının teori ve uygulama dengesi ile ilgili verdiği cevaplar neticesinde; “yeterli”, “yetersiz”, “uygulamalı dersler artmalı”, “teorik dersler artmalı” ve “her ikisi de artmalı temaları oluşturulmuştur. Katılımcıların yanıtlarından oluşturulan bu tema ve alt temalar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 24. Oyunculuk lisans programının teori ve uygulama dengesine ilişkin görüşler

Temalar ve Alt Temalar	f
Yeterli	10
Yetersiz	12
Uygulamalı dersler artmalı	7
Teorik dersler artmalı	4
Her ikisi de artmalı	1

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 10'u oyunculuk lisans programlarındaki uygulama ve teori dengesini yeterli bulurken, 12'si yetersiz olduğu konusunda görüş bildirmiştir. Yetersiz bulan öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde uygulamalı derslerin artması gerektiğini düşünenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir (K2, K5, K6, K10, K14, K20, K22). Dört katılımcı ise teorik derslerin yetersiz olduğu konusunda ortak görüştedir (K3, K4, K7, K15). Bu görüşte olan katılımcıların genellikle programa teorik derslerin eklenmesi gerektiğinin altını çizmişlerdir. Örneğin;

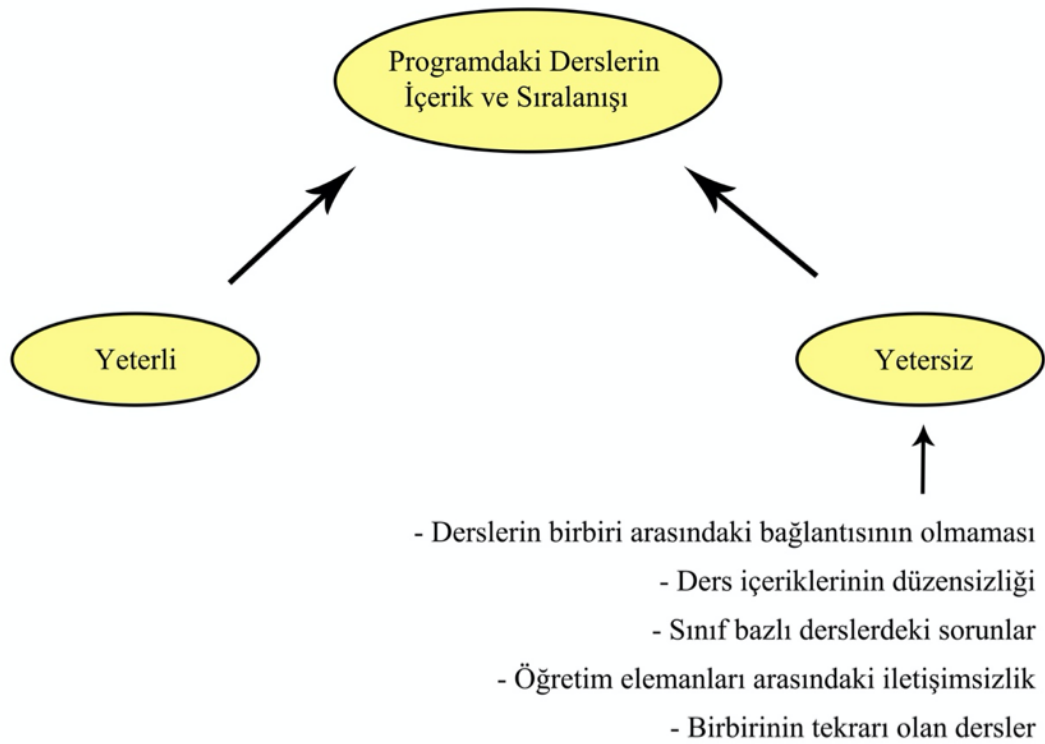
K15: “Şu andaki öğrenci profiline göre daha fazla sanat tarihi, medeniyet tarihi, uygarlık tarihi, felsefe tarihi gibi hazırlık ve oryantasyon olarak tabir edebileceğim derslere ihtiyaç var diye düşünüyorum. Sanat öğrencilerinin sanat alanında ne ile uğraştığını bilmesi lazım. Kavramları öğrenmesi lazım.”

Bu alt temada katılımcıların eklenmesini düşündüğü derslerin detaylarına altıncı soruya ait bulgular kısmında yer verilecektir. Bunun nedeni “Hangi dersler eklenmeli veya çıkarılmalı?” sorusunun altıncı soru içinde yer almasıdır. Yukarıdaki K15'in görüşü ile benzer görüşte olan K21, teori derslerinin artması konusunda hem fikir olduğunu belirtirken, aynı zamanda uygulama derslerinin de programda daha yoğun olması gerektiği görüşündedir;

K21: “Uygulama yoğunluklu olmalı ama teorinin de kesinlikle az olmaması gerektiğini düşünüyorum. Yani öğrencinin entelektüel birikime sahip olması gerekiyor... İstanbul'da artık bir ekibe girerken oyunculuk mezunuysanız sizin entelektüel birikiminize bakıyorlar... Ne biliyorsun, nasıl yorum yapıyorsun, alanlar arasında bağlantı kurabiliyor musun? Bu yüzden teorik derslerin yoğun olması gerektiğini düşünüyorum... Uygulama açısından da yetersiz.”

Daha önce yukarıda uygulama derslerini yetersiz bulan katılımcıların görüşleri ile uygulama yönünden neredeyse benzer görüşte olan K21, öğrencilerin alana ait teorik çerçevede daha fazla ders görmesi gerektiğinin de altını çizmiştir.

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarına “Oyunculuk lisans programında yer alan derslerin içerik ve programdaki sıralanışı (öncelik-sonralık, birbirinin tekrarı olma, vb.) açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin temalara aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 16. Derslerin İçerik ve Programdaki Sıralanışına İlişkin Şema

Yukarıdaki şemaya göre öğretim elemanlarının Oyunculuk lisans programındaki derslerin içerik ve sıralanışı ile ilgili verdiği cevaplar neticesinde; “yeterli”, “yetersiz”, temaları oluşturulmuştur. Katılımcıların yanıtlarından oluşturulan bu temalar ve alt temalar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 25. Derslerin içerik ve programdaki sıralanışına ilişkin görüşler

Temalar ve Alt Temalar	f
Yeterli	10
Yetersiz	12
Ders içeriklerinin düzensizliği	4
Derslerdeki sınıf bazlı sorunlar	3
Derslerin birbiri arasındaki bağlantısının olmaması	2
Öğretim elemanları arasındaki iletişimsizlik	2
Birbirinin tekrarı olan dersler	1

f. Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 10'u derslerin içerik ve programdaki sıralanışı hakkında olumlu görüş belirtirken, 12'si olumsuz görüş bildirmiştir. Olumsuz görüş bildiren öğretim elemanlarının görüşleri incelendiğinde 'derslerin birbiri arasındaki bağlantısının olmaması', 'ders içeriklerinin düzensizliği', 'sınıf bazlı derslerdeki sorunlar', 'öğretim elemanları arasındaki iletişimsizlik', 'birbirinin tekrarı olan dersler' gibi başlıklara odaklanıldığı görülmektedir. Bu başlıklar arasından ders içeriklerinin düzensizliği ile ilgili görüş bildiren 4 katılımcı bulunmaktadır (K8, K11, K18, K21). Belirtilen sorunların tamamı rol çalışma bağlamı uygulama dersleriyle ilişkilidir. Örneğin K8'in bu derslerle alakalı içeriklere ve programdaki sıralanışa ilişkin düşünceleri aşağıda yer almaktadır;

K8: "Birinci sınıfta genellikle benim gördüğüm çalışmalarda öğrenci gelir ve Antik Yunan üzerine çalışmaya başlar. Öğrenciye ruhunun, aklının yetmeyeceği şekilde görevler verilir. Benim genel eğitim sistemimde gördüğüm, kendimin de yaşadığı bir süreçten tahlil etmeye çalışıyorum. Birinci sınıf zaten tamamen oyuncunun kendi malzemesini tanıması, kendi var olan handikaplarının, problemlerinin çözüldüğü bir sınıf. Bu anlamda parçayla iletişime geçmemesi gerekir. İkinci dönemin sonuna doğru parçalar üzerinden yapılmış alıştırmalara geçmek suretiyle ikinci sınıfta role geçilmeli. Haydi sen Antigone'yi oyna. Bu bana çok acayip geliyor. Kabul edemiyorum."

Katılımcının birinci sınıfa dair yaptığı açıklama, rol çalışma bağlamı derslere ilişkindir. Bu derslerde bazı üniversitelerin müfredatında Antik Yunan tragedyaları ve komedyalarına dair tiratlar öğrenciler tarafından icra edilmektedir. K8 böylesine bir başlangıcın öğrenci açısından yoğun olduğunu vurgulamaktadır. Bu müfredatın dışında kalan üniversiteler çoğunlukla Mimik ya da Oyunculığa Giriş gibi derslerde K8'in tanımladığı gibi öğrencinin sahne üzerinde sözsüz bir şekilde, kendini tanımasına dair ve

karakter yaratma sürecinden uzak, kendine kolaylıkla yakınlık kurabileceği çeşitli alıştırmaları barındıran bir müfredat üzerine yoğunlaşmaktadır. Birinci sınıfta bu süreci geçen öğrenciler, ikinci sınıfta Antik Yunan dönemine ait çeşitli tragedya ve komedyalardan tiratların yanı sıra Shakespeare'in ve modern dönemin metinlerinden çeşitli tiratları icra etmektedirler. K8 özellikle rol çalışma bağlamı dersler açısından bu müfredatın öğrenci açısından daha verimli olabileceğinin altını çizmektedir. Benzer görüşte olan K21'in görüşü ise;

K21: "Acaba ikinci sınıfta ilk karakter oluşturmaya başlarken daha günümüze yakın bir dönemden oyunlarla başlarsak oyuncu daha kendine benzeyenden yola çıktığı için daha rahat mı olur? Sonra Shakespeare gibi, Antik Yunan gibi oyunlardan karakterleri ele alsın... Henüz karar vermiş değiliz. Sonra şunu da düşünüyoruz. Belki yoğun bir sürecin içinden çıkıp güncel olanı daha kolay uygulayacaklar. Müfredatta sıralama, bizim de halen üzerinde düşündüğümüz bir konu açıkçası."

Özellikle rol çalışma bağlamı derslerin içerikleri ve programdaki sıralanışı üzerine farklı görüşlerin olduğu tespit edilmiştir. Birinci ve ikinci sınıfa dair bu tespitlerin yanı sıra üçüncü sınıfın yine rol çalışma bağlamı derslerine ilişkin de öğrenciler açısından farklı bir probleme K8 şöyle değinmiştir;

K8: "Üçüncü sınıfta üsluba girmeliyiz. Öğrenciler grotesk üslup nedir bilmiyor, ben de bilmiyordum... Epik ne? Grotesk ne? Bunun bir yöntemi var mı? Üçüncü sınıfta bunlar öğrenilmeyince öğrenci absürt oyunu gerçekçi oynamaya çalışıyor. Ama bu böyle bir şey değil ki."

K8 yukarıdaki görüşünde öğrenim sürecinde çağdaş tiyatro türlerine dair rol çalışma bağlamı derslerin içeriklerinde özellikle uygulama açısından eksiklerin olduğunu belirtmiştir. K11 ise ders içeriklerine dair bir başka eksikliğe şöyle değinmiştir;

K11: "Türkiye'deki bütün üniversitelerdeki en büyük eksiklik, Geleneksel Türk Tiyatrosu ile ilgili derslerin olmaması. Mesela meddahlık, karagöz ya da orta oyununda tavır ile ilgili derslerimiz yok. Konuşma sanatı derslerinde de ders içerikleri hocanın inisiyatifine bırakılmıştır. Ama Türkçe'de şive ve ağızların çeşitliliği ile ilgili içeriğin olması lazım... Şive ve ağız dersleri veren bir hocamız yok. Bunun büyük bir eksiklik olduğunu düşünüyorum."

Daha önce Geleneksel Türk Tiyatrosu'na dair derslerin teorik olarak hangi oyunculuk lisans programlarında var olduğu belirtilmişti. Buradan hareketle K11'in

belirttiği bu ders özelinde eksiklik özellikle uygulama yönünde olduğu düşünülmektedir. Ayrıca K11 konuşma bağlamı derslerin içeriklerine dair şive ve ağız üzerine uygulamalı çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ders içeriklerinin yanı sıra bu başlıktaki bulgulara dair bir diğer alt temanın derslerdeki sınıf bazlı sorunlar olduğuna değinilmişti. Bu alt tema ile ilgili görüş bildiren 3 katılımcı vardır. Bu katılımcılardan biri (K13) Konuşma bağlamı derslerin diğer katılımcı (K3) ise Hareket bağlamı derslerin 4 yıl boyunca programda yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. K9 ise son sınıfta öğrencilerin profesyonel meslek hayatlarına yönelik hazırlık olması açısından daha yalınlaştırılmış bir ders programı sunulması gerektiğini şu şekilde ifade etmiştir;

K9: “Şöyle bir şey olabilir. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıfta bir problem yok. Onlar normal eğitimi sürdürebilir. Dördüncü sınıfta sadece dans, şarkı ve oyun çalışması söz konusu olması yararlı olabilir. Başka bir şey olmayacak, dans, müzik ve oyun, o zaman öğrenciler ağırlıklı olarak buna yüklenecek ve mezun olacaklar.”

Bu başlık altındaki bir diğer alt tema olan derslerin birbirini arasında bağlantı olmamasına ilişkin 2 katılımcı (K2, K4) benzer görüş belirtmişlerdir;

K2: “Öğrencilerin dersler birbirine transfer etme gibi bir sıkıntıları var. Yani şan dersi şanda kalıyor, ses konuşma dersi ses ve konuşmada kalıyor, oyunculuk oyunculukta kalıyor. Bütüncül bir çalışma olması gerekiyor. Bence temel sıkıntılardan biri bu. Eğitim programımızdaki bütüncül çalışmayı oluşturamıyoruz. Kuramsal bir dersin uygulama ile ilgisi yokmuş gibi algılanabiliyor ama aksine hepsi iç içe geçmiş durumda.”

K4: “Bizde sanki oyunculuk eğitiminde her şeyden biraz biraz eklenmiş gibi, sanki burada bütünlenmiş, tamamlanmış bir oyuncu çıkartıyoruz gibi oluyor. Öyle olmuyor... Tamamlayıcı bir bakışa, daha bütünsel bir programa ihtiyaç var gibi düşünüyorum.”

Derslerin öğrenciler açısından tüm öğrenim yıllarında birbiri ile bağlantılı bir şekilde ilerlemesi gerektiğini belirten K2, bağlantının sağlanabilmesi için özellikle rol çalışma bağlamı derslerin zaman zaman hareket, konuşma ve şan bağlamı derslerin eğitmenleri ile birlikte yürütülmesi gerektiğinin altını çizmiştir. K4 ise yine rol çalışma bağlamı derslerle dramaturgi derslerinin bağlantılı ilerlemesi gerektiği ve özellikle dramaturgi derslerinin uygulamaya dönük yapılması gerektiği konusunda görüş bildirmiştir.

Programdaki derslerin içerikleri ve sıralanışına ilişkin olumsuzluklara dair görüş bildiren 2 katılımcı (K15, K10) ise bu olumsuzluğun öğretim elemanları arasındaki iletişimsizlikten kaynaklandığını düşünmektedirler. Örneğin K15'in bu olumsuzlukla ilgili görüşü şöyledir;

K15: “Bir kere şeffaflaşmak gerekiyor. Ders alanı mahrem alanı olarak görülüyor. Bu eski bir şey herhalde bilemiyorum. Dersin işlenme alanı mahrem olabilir ama o derste ne işlendiği ve o öğrenme çıktıları, eğitim çıktıları bunlar kapalı olamaz. Dolayısıyla burada bir şeffaflaşmaya ihtiyaç var. Öğretim elemanlarının bilgisinin yarıştırılması çok tehlikeli ve yanlış bir şey. İnsanları kapatmaya götürüyor... Eğitimcilerin dersler içinde yaptıklarının daha açık ve tartışılabilir olması gerekiyor... Ancak ondan sonra müfredat düzeltilebilir diye düşünüyorum... Şeffaflaşmaya ihtiyaç var.”

Programdaki derslerin içeriklerindeki ve sıralanışlarındaki sorunları düzeltmenin yolu K15'e göre öğretim elemanlarının paylaşımcı ve şeffaf olmalarına bağlıdır. K10 da benzer bir şekilde bu sorunların çözümü ulaşması için periyodik bir şekilde öğretim elemanlarının toplantılar yapması gerektiğini vurgulamıştır.

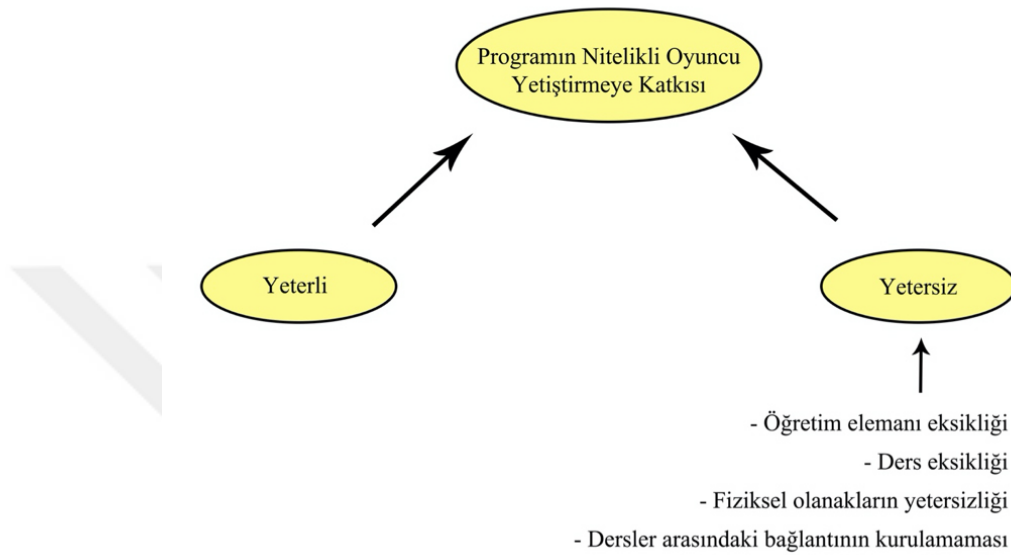
Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda ders içerikleri ve sıralanışına ilişkin ilişkin son alt tema birbirinin tekrarı olan derslerdir. Aşağıda görüşü yer alan katılımcı programdaki derslerin içerikleri ya da sıralamaları ile ilgili sorunun öğretim elemanlarının yönetime geçmesi ile kendi çıkarlarına göre değişkenlik gösterdiğini belirtmiştir;

K22: “Yani çok açık konuşayım. Bir yönetici geliyor, bir akademisyen geliyor, bakıyor. Kendi ders saati çok az, hemen ilaveler yapıyor. Ders saatleri artıyor. Ama diğer taraftan gerçekten işlevsel olan ve gerçekten öğrenciye bir şeyler öğreten ders saati azalmış oluyor. Bu tür aksaklıkların giderilmesinden yanayım. Bir de içeriği aynı olan derslerin ya da birbirine çok yakın olan derslerin bir ders olarak toplanmasından yanayım.”

K22, ders saatlerine ilişkin bu düşüncesine ek olarak birbirine ile içerik açısından benzerlik gösteren derslerin tek bir ders altında toplanması gerektiği görüşünde olduğunu belirtmiştir.

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarına “Lisans programındaki derslerin nitelikli oyuncu yetiştirmenize katkı

sunduğunu düşünüyor musunuz? Sunmadığını düşünüyorsanız, nedenlerini açıklar mısınız? Hangi dersler eklenmeli veya çıkarılmalı?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin temalara aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 17. Programın Nitelikli Oyuncu Yetiştirmeye Katkısına İlişkin Şema

Yukarıdaki şemaya göre öğretim elemanlarının Oyunculuk lisans programındaki derslerin içerik ve sıralanışı ile ilgili verdiği cevaplar neticesinde; “yeterli”, “yetersiz”, temaları ve ‘öğretim elemanı eksikliği’, ‘ders eksikliği’, fiziksel olanakların yetersizliği’, ‘dersler arasındaki bağlantının kurulamaması’ alt temaları oluşturulmuştur. Katılımcıların yanıtlarından oluşturulan bu tema ve alt temalar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 26. Programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkısına ilişkin görüşler

Temalar ve Alt Temalar	f	
Yeterli	2	
Yetersiz	20	
Ders eksikliği	11	
Öğretim elemanı eksikliği	5	
Dersler arasındaki bağlantının kurulamaması	3	
Fiziksel olanakların yetersizliği	1	

f: Frekans
(Temaya atıf yapan
katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından 2'si oyunculuk lisans programındaki derslerin nitelikli oyuncu yetişmesine katkı sunduğunu düşünürken, 20'si bu konuda yetersizliklerin olduğunu belirtmiştir. 20 katılımcıdan 11'i programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkı sunması için dersler eklenmesi gerektiğini konusunda görüş bildirmiştir. K2 hareket bağlamlı derslerin ve dans derslerinin programda yoğunlukla var olması gerektiğini belirtirken, K3 yoga ve akrobasi gibi derslerin programa eklenmesini gerektiğini belirtmiştir. K7 sanat felsefesi ve enstrüman, K10 yoga, eskrim, bale, solfej, psikoloji, K11 oyunculuk yöntemleri ve oyunculuk tarihi, K13 tiyatral akrobasi, K14 çağdaş tiyatro türleri üzerine oyunculuk, K16 sanat tarihi, sosyoloji, psikoloji, K20 felsefe, psikoloji, K21 sosyoloji, anatomi, psikoloji, sanat tarihi, geleneksel türk tiyatrosu, felsefe, K22 ise müzikal oyunculuk derslerinin programa eklenmesi gerektiği görüşündedir. Derslere bakıldığında çeşitli oyunculuk tekniklerine ek olarak oyuncunun bedenine yönelik yan derslerin olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların felsefe, psikoloji ve tarih gibi derslerle birlikte enstrüman gibi yan derslere de odaklanan katılımcılar da vardır.

Programdaki derslerin nitelikli oyuncu yetişmesine katkısı açısından olumsuz görüş bildiren katılımcıların 5'i öğretim elemanı eksikliğinin bu olumsuzluğa neden olduğu konusunda ortaklaşmıştır. Bu katılımcılar (K1, K9, K12, K15, K18) nitelikli oyuncu yetiştirmek için eğitmen kadrosunun zengin olmasını ve farklı alanlarda uzmanlaşmış kişilerden oluşması gerektiğini vurgulamışlardır. Katılımcıların görüşleri incelendiğinde çoğunlukla eğitmen eksikliğinin özellikle hareket bağlamlı derslerin eğitmenleri açısından var olduğu görülmektedir.

Bu konuda görüş bildiren 3 katılımcı ise dersler arasındaki bağlantının kurulamadığı hakkında olumsuz görüşe sahiptir (K4, K8, K17). Beşinci görüşme sorusuna ilişkin bulgularda da tespit edilen bu alt temaya ilişkin görüşler incelendiğinde katılımcılar özellikle yardımcı derslerin mesleğe dair bağlantısının eksik olduğunu belirtmişlerdir. Örnek olarak K6'nın aşağıdaki görüşüne değinmek gerekirse;

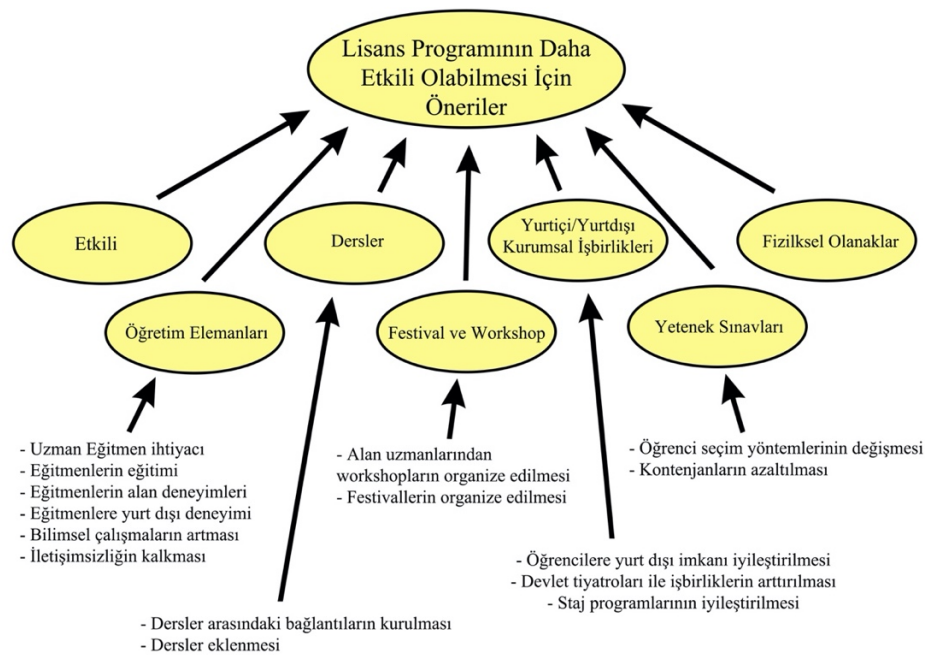
K6: "Bu derslerin bağlantısının tiyatral anlamda kurulmaması ile ilgili bir sıkıntı var. Örneğin ben mezun olduğum üniversitede bir yıl boyunca akrobasi dersini aldım. Trambolinde takla attık, salto öğrendik, aikido dersleri verildi. Bunlar çok

muhteşem öneriler ama burada temel sorun benim neden aikido yaptığımı bilmemem. Burada aikido felsefesinin anlatılması, dengenin oluşturulması neden önemli, sahne dengesini barba ile ilişkilendirerek öğrenciye anlatılması gerekiyor... temel sorun bence bu derslerin verilisinde sıkıntı var... derslerin oyunculuk temelindeki bağlantısının aktarılması ile ilgili ciddi problemler var.”

Bu alt temadaki görüşler yukarıdaki görüşe benzer şekildedir. Yardımcı derslerin genellikle oyunculukla bağlantısının kurulmamasına odaklanan görüşlere ek olarak K17, rol çalışma bağlamı derslerde ya da çoğunlukla son sınıfta var olan oyun, proje gibi derslerin hareket ve şan eğitmenleri ile birlikte yapılmasının faydalı olacağı görüşündedir.

Bu başlıktaki son alt tema olan fiziksel olanakların yetersizliğine ilişkin görüş bildiren K5 ise sahne ve dersliklerin tiyatroya yönelik uygun donanımı barındırması gerektiğini, uygun donanımda olmamasının nitelikli oyuncu yetişmesine katkısının olumsuz olacağını belirtmiştir.

Araştırma kapsamında oyunculuk lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarına “Oyunculuk lisans programının daha etkili olabilmesi için sizce neler yapılabilir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin temalara aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 18. Oyunculuk Lisans Programının Daha Etkili Olabilmesine İlişkin Şema

Yukarıdaki şemaya göre öğretim elemanlarının Oyunculuk lisans programının daha etkili olabilmesi ile ilgili verdiği cevaplar neticesinde; “etkili”, “öğretim elemanları”, ‘dersler’, ‘festival ve workshop’, ‘yurtiçi/yurtdışı kurumsal iş birlikleri’, ‘yetenek sınavları’ ve ‘fiziksel olanaklar’ temaları oluşturulmuştur. Katılımcıların yanıtlarından oluşturulan temalar aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Katılımcılar bu soruya cevaben çoklu seçenek sundukları için yanıtlarında birden fazla temaya ait görüş bildirdikleri olmuştur. Aşağıdaki tabloda bu temaların toplamına yer verilmiştir.

Tablo 27. Programın Daha Etkili Olabilmesine İlişkin Görüşler

Temalar ve Alt Temalar	f
Etkili	1
Öğretim elemanları	14
Festival ve workshop	5
Dersler	4
Yurtiçi/yurtdışı kurumsal iş birlikleri	4
Fiziksel olanaklar	3
Yetenek sınavları	2

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 22 öğretim elemanından yalnızca 1’i oyunculuk lisans programını etkili ve yeterli olduğunu düşünürken, 21’i bu konuda çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcıların soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğu öğretim elemanları ile ilgili çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. 14 öneri arasında 8’i öğretim üyesi eksikliğinin giderilmesi üzerine görüş bildirmiştir (K1, K5, K9, K12, K15, K18). Katılımcıların görüşlerine göre özellikle yardımcı derslerde eğitim verecek öğretim elemanları açısından bu eksikliğin ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu alt temadaki önerilerden bir diğeri ise öğretim elemanlarının sahne deneyiminin olması gerektiğine odaklanmaktadır. Bu öneri hakkında görüş bildiren 4 katılımcı özellikle rol çalışma bağlamı dersleri üstlenen öğretim elemanlarının sahne deneyimini eş zamanlı bir şekilde sürdürmesi gerektiği görüşündedir (K5, K11, K16, K22). Katılımcılar bu deneyimin ders özelinde tecrübe ve deneyim paylaşımına neden olacağı için öğrencilerin eğitim kalitesine olumlu yönde etki edebileceğini vurgulamışlardır. Oyunculuk lisans programının daha etkili olması için öğretim elemanları başlığı altındaki bir diğer öneri eğitmenlerin eğitimi ile ilgilidir. Alandaki öğretim elemanlarının pedagojik açıdan bir

eğitime tabi tutulması gerektiği konusunda öneri getiren 2 katılımcı bulunmaktadır (K3, K8). Ayrıca 1 katılımcı (K6) bu konuda öğretim elemanlarına eğitim ya da gözlem amacıyla yurtdışı imkanlarının geliştirilmesini önerirken, 1 katılımcı (K8) öğretim elemanlarının alandaki bilimsel çalışmalarını arttırması gerektiğini önermiştir. Yine bu konuda bir diğer öneri ise akademisyenler arasındaki iletişim ve işbirlikçi çalışmanın artmasına odaklanmaktadır. Bu konuda önerisi olan 1 katılımcı vardır (K21). Bu temalarla ilgili olarak bir katılımcının birden fazla alt temaya ilişkin önerisi olduğu unutulmamalıdır.

Programın daha etkili olabilmesi adına katılımcılar workshop ve festivallerin olması veya artmasına yönelik önerilerde bulunmuşlardır. Bu konuda ortak görüşte olan 5 katılımcı vardır. 4 katılımcı alanda deneyimli sanatçılarla, eğitmenlerle çeşitli workshopların/atölye çalışmalarının yapılmasına ilişkin önerilerde bulunmuştur (K1, K14, K13, K15). Bu 4 katılımcıdan 1'i (K14) bu sanatçıların ya da eğitmenlerin özellikle yurtdışından olması gerektiğini belirtmiştir. 1 katılımcı ise üniversiteler tarafından çeşitli tiyatro festivallerinin organize edilmesi önerisinde bulunurken, bu organizasyonlarda diğer üniversitelerle çeşitli iş birliklerinin yapılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu organizasyonun öğrencilerin başka üniversiteden öğrencilerle tanışması ve sanatsal üretimlerini izlemesi açısından öğrencilere önemli katkı sağlayacağını düşünmektedir (K10).

Oyunculuk lisans programının daha etkili olabilmesine ilişkin bir diğer öneri dersler alt teması altında toplanmaktadır. 4 katılımcı dersler konusunda çeşitli önerilerde bulunmuştur. Bu önerilerin büyük çoğunluğu dersler arasındaki bağlantının kurulması üzerinedir. Bu öneriyi getiren 3 katılımcının görüşleri incelendiğinde profesyonel meslek yaşamına derslerin ne açıdan etki ettiğinin ders sürecinde öğrencilere aktarılması gerektiğidir. Aynı zamanda bu katılımcılar eğitim sürecinde derslerin birbirinden bağımsız gibi görünmemesi açısından dersler arasında bağlantının kurulması gerektiğini de dile getirmişlerdir (K2, K4, K17). Örnek olarak K4 bu bağlantının metin analizi ve dramaturgi dersleri ile rol çalışma bağlamı dersler arasında kurulması için öneride bulunmuştur. 1 katılımcı ise programa enstrüman gibi derslerin eklenmesi gerektiği görüşündedir (K20).

Bu başlık altındaki iş birlik alt temasına yönelik görüş bildiren 4 katılımcı bulunmaktadır. Bu alt temadaki öneriler incelendiğinde 2 katılımcı (K11, K16) oyunculuk lisans programı bulunan bölümlerin yurtiçindeki kurumlarla işbirlikçi çalışmalar gerçekleştirmesi gerektiği düşüncesindedir. Ödenekli ya da özel tiyatrolarla yapılacak olan iş birliklerinin öğrencilerin profesyonel meslek sürecine hazırlanması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu konuda öneri getiren diğer 2 katılımcı (K10, K15) ise yurtiçi ve yurtdışında oyunculuk lisans programının yer aldığı üniversitelerle ya da ödenekli, özel tiyatrolarla çeşitli iş birliklerin kurulmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu iş birlikleri sonucunda sanatsal buluşmalar, atölye çalışmaları, sempozyumlar ve kongrelerin organize edilmesi eğitim kalitesini yükselteceğini dile getiren K15, bu organizasyonların yapılabilmesi için üniversitelere fon bazında destek sağlanması gerektiğini de özellikle vurgulamıştır.

Fiziksel olanakların geliştirilmesine yönelik alt tema içinde 3 katılımcının görüşü yer almaktadır (K9, K14, K15). Bu görüşler birinci görüşme sorusunda da ortaya koyulduğu gibi sahne, stüdyolar, depolar vb. alanların tümüyle oyunculuk eğitime uygun donanımda olması gerektiğine odaklanmaktadır. Özellikle taşınma sürecinde olan fakültelerin ya da konservatuvarlarda görev yapan öğretim elemanları bu konuda ortak öneri bildirmişlerdir.

Yedinci görüşme sorusuna dair son alt tema yetenek sınavları ile ilgilidir. Yetenek sınavlarına yönelik öneride bulunan 2 katılımcı (K2, K20) bulunmaktadır. K2, yetenek sınavlarında öğrenci seçim yöntemlerinin revize edilmesi gerektiği görüşündedir. Adayların katılımıyla gerçekleştirecek bir atölye çalışması yapılmasının öğrenci seçimi açısından yetenek sınavlarına katkı sunacağını düşünmektedir. K20 ise oyunculuk lisans programlarındaki kontenjanların günden güne artmasının eğitim kalitesini düşürdüğünü belirtmiş, bu artışın öğrenci başına düşen ders süreci açısından bir azalmaya sebebiyet verdiğini dile getirmiştir. K20 programın daha etkili olabilmesi için kontenjanların düşmesi gerektiğini düşünmektedir.

2.5. Mezunların Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, beşinci araştırma sorusu olan “Oyunculuk lisans programı mezunlarının aldıkları eğitim ve fakülte olanakları hakkındaki görüşleri nelerdir?” konusunda toplanan bilgiler yer almaktadır.

Eğitim programlarının değerlendirilmesinde, mezunlardan görüş alınmasının faydalı olacağına değinen çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Ingram ve diğerleri, 2004; Marshall ve diğerleri, 2009; Mijic ve Jankovic, 2012; Sturgill, 2013). Bu faydalar mezunların eğitim sürecinden geçmiş, olumlu ve olumsuz koşulları deneyimlemiş, aldıkları eğitimin sektördeki karşılığını görmüş olmaları nedeniyle zengin bir veri kaynağı olmalarından kaynaklanmaktadır. Anket yoluyla alınan görüşler, fiziksel koşullar, eğitim kadrosu ve öğretim planı konuları altında ayrı ayrı değerlendirilerek sunulmuştur.

2.5.1. Fiziksel Koşullar

Mezunların eğitimleri sırasındaki fiziksel koşullara ilişkin görüşlerini araştırmak amacıyla oluşturulan Mezun Değerlendirme Anketi’nin 9. sorusuna ilişkin, yüzde, frekans ve aritmetik ortalamalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 28. Mezun Anketi- Fakülte Bölüm Olanaklarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Fakülte ve Bölüm Olanakları	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
9. Eğitimim sırasında derslikler, atölyeler ve sahne oyunculuk eğitimine uygun teknolojik altyapıyla donatılmıştı.	12	13,6	18	20,5	7	8	25	28,4	26	29,5	3,40

Cronbach’s Alpha= 0,792

Not: “X” aralık değerleri; 1-1.79 çok düşük, 1.80-2.59 düşük, 2.60-3.39 orta, 3.40-4.19 yüksek, 4.20-5.00 çok yüksek düzeyde güçlük olarak tanımlanmıştır.

f: Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tabloya bakıldığında, mezunların yarısından fazlasının (%57,9) eğitimi sırasında fakülte/bölüm olanaklarının yeterli olmasına ilişkin olumlu yönde görüş

bildirmiştir. Mezunların %8'i bu maddeye yönelik görüşünde kararsız kalırken, %34,1'i olanakların yetersiz olduğunu düşünmektedir.

2.5.2. Eğitim Kadrosu ve Öğretim Planı

Mezun – Oyunculuk Eğitim Programı Değerlendirme Anketi'nin dokuz sorusu öğretim planı ve eğitim kadrosuna odaklanmaktadır. Bu maddelere ilişkin, yüzde, frekans ve aritmetik ortalamalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 29. Mezun değerlendirme anketi- aldıkları eğitime ilişkin betimsel istatistikler

Oyunculuk Lisans Programı Hakkındaki Görüşler	Hiç Katılmıyorum		Çoğunlukla Katılmıyorum		Orta Derecede Katılıyorum		Çoğunlukla Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Ort
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1. Oyunculuk lisans programında öğrendiklerimi oyunculuk yaptığım mevcut koşullarda uygulayabiliyorum.	0	0	8	9,1	10	11,4	55	62,5	15	17	3,88
2. Oyunculuk lisans programının nitelikli bir oyuncu olarak yetişmeme katkı sağladığını düşünüyorum.	1	1,1	4	4,5	22	25	45	51,1	16	18,2	3,81
3. Oyunculuk lisans programı mesleki ve etik sorumluluk sahibi olmamı sağladı.	0	0	2	2,3	7	8	50	56,8	29	33	4,20
4. Halen/Son çalıştığım iş doğrudan ya da dolaylı olarak bölümümde aldığım eğitimle ilgilidir.	6	6,8	6	6,8	3	3,4	33	37,5	40	45,5	4,08
5. Aldığım eğitim mesleki hayat ve iş dünyasındaki gereksinimlere yönelik etkin önerilerde bulundu.	5	5,7	13	14,8	20	22,7	34	38,6	16	18,2	3,49
6. Tekrar seçme şansım olsaydı yine aynı bölümü/programı tercih ederdim.	2	2,3	0	0	14	15,9	17	19,3	55	62,5	4,40
7. Alanlarında uzman öğretim elemanlarından dersler aldım.	2	2,3	4	4,5	33	37,5	35	39,8	14	15,9	3,63

8. Eğitimim sırasında öğretim elemanı sayısı yeterliydi.	22	25	20	22,7	18	20,5	22	25	6	6,8	2,66
10. Bölümümde aldığım eğitim başlangıçtaki beklentilerimi karşıladı.	12	13,6	18	20,5	7	8	25	28,4	26	29,5	3,40

Cronbach's Alpha= 0,792

Not: "X" aralık değerleri; 1-1.79 çok düşük, 1.80-2.59 düşük, 2.60-3.39 orta, 3.40-4.19 yüksek, 4.20-5.00 çok yüksek düzeyde güçlük olarak tanımlanmıştır.

f. Frekans (İfadeye katılan katılımcı sayısını göstermektedir.)

Tablo incelendiğinde, mezunların %79,5'i oyunculuk lisans programında öğrendiklerini oyunculuk yaptığı mevcut koşullarda uygulayabildikleri görüşündedir. Oyunculuk lisans programının nitelikli bir oyuncu olarak yetişmelerine katkı sunmasına ise mezunların büyük çoğunluğunun (%69,3) yüksek düzeyde katıldığı görülmektedir. Benzer şekilde mezunların büyük çoğunluğu (%89,8) oyunculuk lisans programının mesleki ve etik sorumluluk sahibi olmalarına katkı sunduğunu düşünmektedir. %83 oranında olumlu katılımın görüldüğü bir başka madde ise, mezunların halen ya da son çalıştıkları işin doğrudan ya da dolaylı olarak bölümleriyle ilgili olduğudur. Mezunların aldığı eğitim konusunda mesleki hayat ve iş dünyasındaki gereksinimlere etkin önerilerde bulunmasına ise görüşlerin yarıdan fazlası (%56,8) olumlu görüş belirtirken, %22,7'si kararsız kalmıştır. Ayrıca mezunlar yüksek katılım oranıyla (%81,8) tekrar seçme şansları olsaydı aynı bölümü/programı tercih edeceği görüşünü belirtmiştir. Alanlarında uzman öğretim elemanlarından dersler aldığını düşünen mezunların oranı %55,7'dir. Bu konu hakkında kararsız olduğunu belirten mezunların oranı ise %37,5'tir. Tabloya bakıldığında en düşük olumlu katılımın öğretim elemanı sayısına ilişkindir. Mezunların %31,8'i aldıkları eğitim sırasında öğretim elemanı sayısının yeterli olduğunu düşünürken, %47,7'si yeterli olmadığı konusunda görüş bildirmiştir. Ayrıca mezunların yarıdan fazlası (%57,9) bölümünde aldıkları eğitimin başlangıçtaki beklentilerini karşılığı görüşündedir.

Mezunlara sunulan ankette bir açık uçlu soruya yer verilmiştir. Bu soru şudur: 'Bir mezun olarak düşündüğünüzde aldığınız oyunculuk eğitiminin sektörde aksayan yönleri sizce neler olabilir?'. Bu soru herhangi bir zorunluluk içermemekle birlikte,

toplam 52 mezun soruyu cevaplamıştır. En çok görüşün yer aldığı temalar belirlendiğinde programda kamera önü oyunculuğa ve farklı oyunculuk yöntemlerine yönelik eğitimin yer almaması ve sektörle programın bağlantılı olmaması konuları ortaya çıkmaktadır.

En çok görüşün yer aldığı kamera önü oyunculuğa yönelik eğitimin yer almamasına ilişkin 10 katılımcı olumsuz görüş bildirmiştir. Bu temaya ilişkin iki farklı katılımcının görüşleri şöyledir.

“Olumsuz olarak düşündüğüm, mesleğimizin bir parçası olan kamera önü oyunculuk dersinin olmaması.”

“Birçok mezun gibi kamera önüne yönelmek istiyorum ama bu konuda yeteri kadar donanıma sahip değilim. Lisans dönemimde böyle bir eğitim almak isterdim.”

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılabacağı üzere oyunculuk lisans programı mezunlarının iş ağıları arasındaki sinema ve televizyon sektörüne dair derslerin olmaması bir eksiklik olarak görülmektedir. Katılımcıların tamamına yakına bu eksikliğin sektörel başarı anlamında sorun yarattığını vurgulamıştır.

Mezunların oyunculuk eğitiminin sektörde aksayan yönlerine ilişkin en çok görüşün yer aldığı ikinci tema, farklı oyunculuk yöntemleri üzerine eğitimlerin eksik oluşuyla ilgilidir. 8 katılımcı bu görüşte olmakla birlikte iki farklı katılımcının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Mezun olduğum okul gerçekçi doğalcı tiyatro yöntemi üzerine eğitim verdi yani Stanislavski'nin oyunculuk yöntemi üzerine aldığımız eğitim sebebiyle diğer tiyatro yöntemleri hakkında yeterli bir çalışma yapamadığımı düşünüyorum.”

“Her okul eskilerden kalma eğitim modeliyle eğitim vermekte ancak profesyonel tiyatrolar mecburen güncel tiyatro tarzlarına uyum sağlamaya çalışırken alınan eğitimler eksik kalıyor.”

Katılımcılar programda yönetsel açıdan farklılıkların yer almasını talep etmektedir. Bilindiği gibi ülkemizdeki oyunculuk eğitim programlarında Stanislavski oyunculuk tekniği benimsenmektedir. Ancak son yıllarda bu programlardan mezun olan adayların İstanbul gibi sektörün merkezi olarak bilinen illerde farklı oyunculuk

yöntemleri üzerine atölye çalışmalarına katılma gereksinimi duymaktadırlar. Bu gereksinim aynı zamanda eğitim programı açısından bir ihtiyaca işaret etmektedir. Açık uçlu soruda mezunların görüşleri bu ihtiyacı desteklemektedir.

Mezun katılımcıların sektörde oyunculuk eğitiminin aksayan yönlerine ilişkin en çok görüş belirttiği üçüncü tema, sektörle programın bağlantısının olmamasıyla ilgilidir. Bu görüşü paylaşan 5 katılımcı bulunmaktadır. Görüşlerden bazıları şöyledir.

“Dış paydaşlarla etkileşim yetersizliği ve öğrencilere bu noktada dışarıdan yeterli uygulama sunulmaması.”

“Dört yıl boyunca aldığım eğitimin öğrendiğim sanatsal çalışmaların sektörde çalışmak için hiçbir faydası olmadığını gördüm.”

Örnek görüşlerden de anlaşılacağı üzere eğitim sürecinden geçmiş, sektörde aldıkları eğitimi uygulamaya çalışmış mezun katılımcılar dış paydaşlarla etkileşimdeki yetersizlik, aldıkları eğitimin sektördeki beklentileri karşılamaması üzerine ortak görüştedirler.

Mezunların öğretim planı ve eğitim kadrosu görüşleri üzerine genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, anketten yola çıkarak, mezunların eğitimleri sırasında öğretim elemanı sayısını yetersiz buldukları ancak ankette bulunan diğer maddelere ilişkin olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Alanlarında uzman öğretim elemanlarından dersler aldıkları konusunda kararsız kalan mezun sayısının diğer maddelere göre çoğunlukta olduğunu belirtmekte fayda vardır. Açık uçlu soruya gelindiğinde ise, en çok görüşün yer aldığı temalar, programda kamera önü oyunculığa ve farklı oyunculuk yöntemlerine yönelik eğitimin yer almaması ve sektörle programın bağlantılı olmaması olarak görülmektedir.

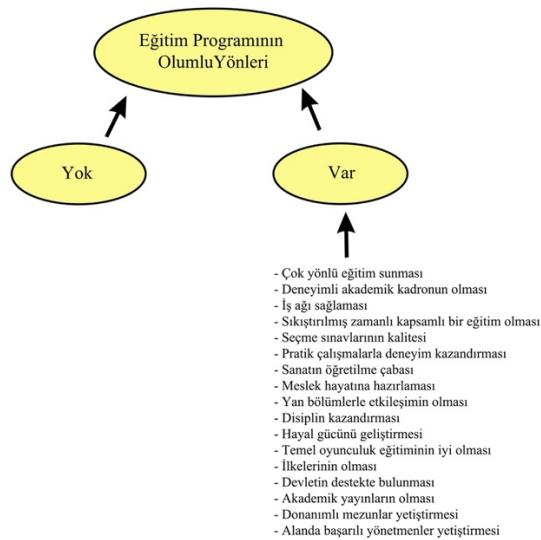
2.6. Sektörel Paydaşların Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında, altıncı araştırma sorusu olan “Sektörel Paydaşların oyunculuk lisans programı ile ilgili görüşleri ve üniversite-sektör iş birliği hakkındaki beklentileri nelerdir?” konusunda toplanan bilgiler yer almaktadır.

2015'ten itibaren katı güvence sistemine, dolayısıyla program akreditasyonuna yönelik Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yoğunluklu olarak çalışmalar yapılmaktadır. Program Akreditasyonu bir akreditasyon kuruluşu tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş, akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim programı tarafından karşılanıp karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence sürecini ifade etmektedir. 2022 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu tarafından yayınlanan Kurumsal Dış Değerlendirme ve Akreditasyon Ölçütleri'nde yükseköğretim kurumlarının dış paydaşlardan geri bildirim almak için gerekli sistemleri oluşturması gerektiği yer almaktadır (YOKAK, 2022). Buradaki dış paydaşlardan kasıt sektörel paydaşlardır. Çalışmanın bu aşamasında sektörel paydaşlardan görüşme formuyla alınan görüşler, oyunculuk eğitimi hakkındaki düşünceler ve sektörel beklentiler konuları altında ayrı ayrı değerlendirilerek sunulmuştur.

2.6.1. Oyunculuk Eğitimi Hakkında Düşünceler

Araştırma kapsamında sektörel paydaşlara 'Üniversitelerde yer alan oyunculuk eğitiminin olumlu bulduğunuz yönleri nelerdir?' sorusu yöneltilmiştir. Paydaşların cevaplarına göre oyunculuk eğitiminin olumlu yönlerine ilişkin temalar aşağıda bulunmaktadır.

Şekil 19. Olumlu Yönlerle İlişkin Şema

Görüşme yapılan paydaşların görüşleri doğrultusunda oluşan temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 30. Olumlu yönlerle ilişkin görüşler

Temalar	f
Yok	2
Var	32
Çok yönlü eğitim sunması	9
Deneyimli akademik kadronun olması	8
İş ağı sağlaması	5
Sıkıştırılmış zamanlı kapsamlı bir eğitim olması	3
Seçme sınavlarının kalitesi	3
Pratik çalışmalarla deneyim kazandırması	2
Sanatın öğretilme çabası	2
Meslek hayatına hazırlaması	2
Yan bölümlerle etkileşimin olması	2
Disiplin kazandırması	2
Hayal gücünü geliştirme	1
Temel oyunculuk eğitiminin iyi olması	1
İlkelerinin olması	1
Devletin destekte bulunması	1
Akademik yayınların olması	1
Donanımlı mezunlar yetiştirmesi	1
Alanda başarılı yönetmenler yetiştirmesi	1

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 34 sektörel paydaştan 32'si oyunculuk eğitim programlarında olumlu yönlerin olduğunu düşünürken, 2'si olumlu yönlerinin olmadığını düşünmektedir. Görüşlere ilişkin temaların yer aldığı yukarıdaki tabloya bakıldığında konuya ilişkin verilen cevapların çok çeşitli olduğu görülmektedir. Bu çeşitli cevaplar arasında yoğunlukla belirtilen olumlu yönlerin başında oyunculuk eğitim programlarının çok yönlü eğitim sunması gelmektedir. 9 kişi olumlu yönlerle ilişkin bu görüşü sunarken eğitimin şan, hareket, dans ya da konuşma gibi yönlerinin olmasının altını çizmişlerdir (K35, K38, K42, K43, K44, K45, K52, K53, K55). Katılımcılar bu derslerin çok yönlü oyuncular yetiştirmeye katkı sunduğunu düşünmektedirler. Ayrıca sadece mesleğin uygulama yönünün değil, tiyatro ya da yönetmenlik tarihi, oyun inceleme ya da

dramaturgi gibi derslerle teorik alt yapının da oluşturulması, katılımcıların bazılarına göre çok yönlülüğü destekleyen bir başka etkidir.

Eğitimin olumlu yönlerine ilişkin 8 katılımcının ortak görüşte olduğu bir diğer alt tema ise deneyimli akademik kadronun olmasıdır (K27, K28, K33, K34, K35, K36, K47, K48). Burada deneyimden kasıt eğitmenlerin akademi dışında tiyatronun fiili olarak yapmış veya yapıyor olmasıdır. Yönetmenlik, oyunculuk, koreograflık, yazarlık ya da dramaturgluk gibi tiyatronun herhangi bir alanında üretimlerini gerçekleştiren akademisyenlerden bahsedilmektedir. Deneyimli akademik kadronun olmasına ilişkin katılımcılar ortak görüşte olsa da içerikte farklı görüşlerin olduğu tespit edilmiştir. Bu görüşlerden bazıları akademik sürecin içinde olan eğitim kadrosunun olumlu yönlerine odaklanırken, diğer görüşler dış paydaşlardan sözleşmeli olarak eğitim kadrosuna dahil olan sanatçılara yönelik olumlu yönleri odaklanmıştır. Dolayısıyla bu olumlu yöne ilişkin içerikte iki farklı görüşün var olduğunu belirtmekte fayda vardır.

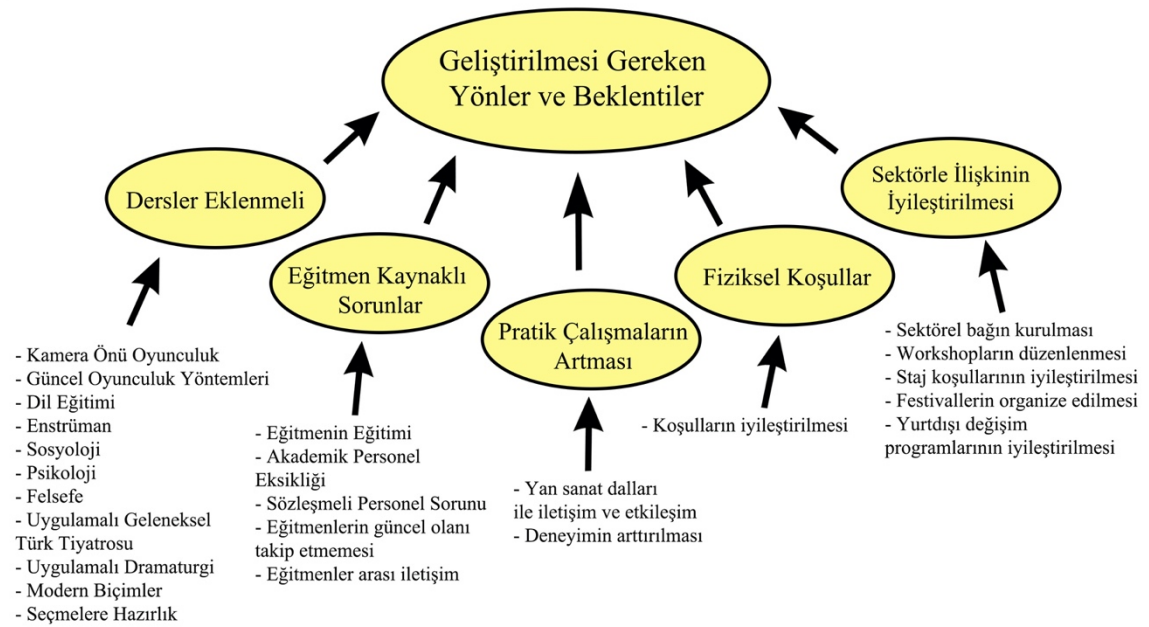
Olumlu yönleri ilişkin bir diğer ortak görüş eğitimin iş ağı sağlamaya katkısıdır. 5 katılımcı bu konuda görüş belirtmiş ve eğitim sürecinde özellikle eğitmenler aracılığıyla çeşitli iş ağlarının oluşturulması vurgulanmıştır (K24, K29, K32, K33, K39). Katılımcıların belirttiği olumlu yönlerden bir diğeri ise programın sıkıştırılmış zamanda kapsamlı bir eğitim sunmasıdır. 3 kişi bu görüşte ortaklaşmış ve katılımcılar bu cevabı verirken lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programlarını, usta çırak eğitim sistemi ile kıyas etmişlerdir (K30, K44, K51). Yine 3 katılımcının ortak görüşte olduğu bir diğer konu ise seçme sınavlarının kalitesidir. Bu konuda olumlu görüş bildiren 3 katılımcı, seçme sınavlarının sistemli, yetenekli aday bulmaya yönelik ve adil bir şekilde olduğunu belirtmişlerdir (K32, K46, K56).

Eğitim programının olumlu yönlerine ilişkin pratik çalışmalarla deneyim kazandırması (K45, K54), sanatın öğretilme çabası (K23, K53), meslek hayatına hazırlaması (K35, K45), yan bölümlerle etkileşimin olması (K31, K34) ve disiplin kazandırması (K36, K41) cevapları 2'şer katılımcı tarafından verilmiştir. Ayrıca 1'er katılımcı ise hayal gücünü geliştirmesi (K25), temel oyunculuk eğitiminin iyi olması (K26), ilkelerinin olması (K27), devletin destekte bulunması (K37), akademik yayınların

olması (K37), donanımlı mezunlar yetiştirmesi (K49) ve alanda başarılı yönetmenler yetiştirmesi (K56) konusunda olumlu görüş bildirmiştir.

2.6.2. Sektörel Beklentiler

Araştırma kapsamında sektörel paydaşlara ‘Üniversitelerde yer alan oyunculuk eğitiminin geliştirilmesi gereken yönleri nelerdir? Bu konudaki beklentilerinizi paylaşabilir misiniz?’ sorusu yöneltilmiştir. Paydaşların cevaplarına ilişkin temalar aşağıda sunulmuştur.

Şekil 20. Geliştirilmesi Gereken Yönler ve Beklentilere İlişkin Şema

Görüşme yapılan sektörel paydaşların görüşleri doğrultusunda oluşan temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 31. Geliştirilmesi gereken yönler ve beklentilere ilişkin görüşler

Temalar	f
Dersler Eklenmeli	42
Kamera Önü Oyunculuk	8
Uygulamalı Geleneksel Türk Tiyatrosu	6

Modern Biçimler	5
Güncel Oyunculuk Yöntemleri	3
Sosyoloji	3
Psikoloji	2
Felsefe	2
Seçmelere Hazırlık	2
Uygulamalı Dramaturgi	1
Enstrüman	1
Derslerin Kazanımları ya da Süreleri Arttırılmalı	13
Hareket	5
Şan	4
Dil Eğitimi	3
Konuşma	1
Eğitmen Kaynaklı Sorunlar	14
Eğitmenin Eğitimi	6
Akademik Personel Eksikliği	4
Sözleşmeli Personel Sorunu	1
Eğitmenlerin sahne deneyimi olmaması	2
Eğitmenler arası iletişimsizlik	1
Öğrencilere Deneyimin Arttırılması	11
Yan sanat dalları ile iletişim	7
Pratik çalışma	4
Fiziksel Koşullar	2
Koşulların iyileştirilmesi	2
Sektörle İlişkinin İyileştirilmesi	12
Workshopların düzenlenmesi	7
Staj koşullarının iyileştirilmesi	3
Yurtdışı değişim programlarının iyileştirilmesi	2

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 34 sektörel paydaştan birden fazla geliştirilmesi gereken yön ve beklentiye yönelik cevap gelmiş ve bu cevaplara ilişkin temalar oluşturulmuştur. Bu temalara göre derslerin eklenmesine yönelik 42, eğitmen kaynaklı sorunlara yönelik 14, öğrencilere deneyimin arttırılmasına yönelik 11, fiziksel koşulların iyileştirilmesine yönelik 2 ve sektörle ilişkinin iyileştirilmesine yönelik ise 12 görüş yer almaktadır. Bu soruya dair bulgular incelendiğinde dersler eklenmeli temasının toplamda 11 alt teması bulunmaktadır. Kamera önü oyunculuk dersinin eklenmesi gerektiğini düşünen 8 katılımcı yer almaktadır (K24, K25, K26, K32, K36, K39, K44, K48). Bu derse ilişkin eklemenin yapılması üzerine görüş belirten katılımcılar, sinema, televizyon ya da

dijital platformlarda iş bulma olanaklarını arttırması açısından önemli olduğunu düşünmektedirler. Sinema ve televizyon sektöründe çalışan bir yönetmenin bu konudaki görüşü aşağıda yer almaktadır;

K26: “Şimdi kurslar açılıyor. Bir yerde bir eksiklik ya da bir ihtiyaç varsa o zaman kurslar açılır. Temel eğitimde başka sorun varsa o başka şekilde karşılanır. Onun alternatifleri ortaya çıkar. Her taraf şimdi kamera önü oyunculuğu diye kurslarla dolu. Orada neler yapılıyor, tam eğitim verilebiliyor mu, gerektiği gibi yapılabiliyor mu? Bundan hiç emin değilim. Hatta doğru şeyler yapılmadığını düşünüyorum. Her taraf kurs dolu. Neden? Çünkü bu kamera önü oyunculuğu denilen şey konservatuvarlarda ne kadar var? Onu bilemem ama bu olmazsa olmaz artık. Çünkü oyuncuların kendilerini gösterebildikleri var oldukları yer artık tiyatro sahnesinden ziyade, kamera önü. Bu ikisinin farkının da konulması gerektiğini düşünüyorum. Yani çok üzücü ve çok büyük bir eksiklik, çünkü bunların farkını anlatmakla zaman geçiriyoruz. Oyunculuk eğitimi almış insanlara kameranın ne olduğunu anlatmak için bir zaman geçirmek zorunda kalıyorsunuz.”

Bu alt temaya ilişkin benzer bir diğer görüş ise sinema ve televizyon sektöründe çalışan bir yapımcı/yönetmene aittir. Bu görüş;

K39: “Şu anda üniversitelere tiyatro eğitimi için gelenlerin yüzde doksanı aslında tiyatro yapmak için eğitim almıyor. Hemen hemen hepsinin temel amacı tanınmak, popüler olmak, iyi para kazanmak üzerine kurulu. Temel amaç bu değil tabii ama tiyatro eğitimi veriyorsunuz, hem akademik bilgiler hem de pratik bilgiler anlamında yaşama hazırlamak için 4 yıl boyunca uğraşıyorsunuz ama en temelinde yüzde doksanı çıkıp kameraya yöneliyorsa muhakkak derslerin içine kameranın da alınması gerekiyor... Muhakkak bir dersin kamerasal oyunculuk teknikleri olması gerektiğini düşünüyorum. Bunun da başka türlü çözümü olduğunu sanmıyorum.”

Dolayısıyla sektörel paydaşlar arasından yapılan iki yapımcı/yönetmenin de benzer görüşte olduğu görülmektedir. Sadece bu sektörde olanların değil aynı zamanda tiyatro sektörünün içinde olan katılımcılar da benzer fikirlere sahiptir. Örneğin, Oyun Atölyesi’nde yönetmenlik yapan bir diğer katılımcının da bu konuya dair benzer görüşte olduğu gözlenmektedir;

K45: “Şimdi haliyle tiyatro üzerinden konuşuyoruz gibi görünüyor ama oyunculuk biraz daha geniş bir çerçeveyi kapsayan bir durum. İşte dizi sektörü var, sinema sektörü var, farklı platformlar var. Dolayısıyla farklı yönlerde de oyuncuya donanım kazandırılabilir gibi düşünüyorum. Yani bir oyuncu ilk defa set deneyimi kazanmaya başladığı zaman haliyle bocalayabiliyor. Artık

günümüzde öyle bir hal aldı ki haftada iki sinema filmi uzunluğunda bir dizi çekilmek zorunda. Dolayısıyla oyuncunun deneyimsizliği bu anlamda işi alabilmesi, bir sonraki işine daha güvenli girebilmesi ve seçilmesi için gerçekten zorlaşıyor. Yani düşünün sadece tiyatro eğitimi almışsınız, bir sete giriyorsunuz fakat sette ne yapmanız gerektiği konusunda herhangi bir bilginiz yok... Bir sürü teknik bilgiyi oyuncunun bilmesi gerekiyor... Haftalık iki saatlik bir ders programıyla bu konuda da oyuncular donanım sahibi olabilir gibi geliyor.”

Kameraya dair derslerin program içine dahil edilmesi hakkında görüş bildiren yapımcı ve yönetmenlerin yanı sıra koreograf, dramaturg ve oyuncular da yer almaktadır. Bu katılımcıların yanı sıra bu konuda ortak görüşte olan dört oyuncu yer almaktadır.

Dersler eklenmeli temasının altında ikinci sırada Uygulamalı Geleneksel Türk Tiyatrosu alt teması yer almaktadır. Bu alt tema ile ilgili görüş belirten 6 katılımcı bulunmaktadır (K27, K29, K32, K37, K52, K56). Katılımcı 56’nın bu konudaki görüşüne değinmek gerekirse;

K56: “İtalya’ya bakın, İngiltere’ye bakın, Almanya’ya bakın. Bunların hepsi kendi toplumlarıyla, geçmişleriyle yüzleşmiş ve bunun üzerinden bir tiyatro kurmuştur. Yani köksüz olamazsınız, bir kökünüz olmak zorunda... Tabii ki dünya vatandaşıyız Shakespeare de bilecek ya da Medea Anadolu topraklarında olan zaten Medea dediğin karaktere baktığında zaten Karadeniz’den gelip batıya giden bir karakterden bahsediyoruz. Bu topraklardan bahsediyoruz. Bunlar da bize çok uzak şeyler değil ama bakış açısı perspektif olarak Batı tiyatrosu üzerinden hayatımızı tamamladığımız zaman sadece bir gölge oluyoruz.”

K56’nın görüşünden yola çıkıldığında sadece Batı tiyatrosuna dönük bir modelden ziyade Türk Tiyatrosu’nun köklerini araştırmaya dair özellikle uygulamalı çalışmalar yapmak gerektiği ortaya çıkmaktadır. Diğer katılımcılar da konuya ilişkin benzer görüşler sunmuş ve ortak paydada Türk Tiyatrosuna dair derslerin genişletilmesi ve özellikle uygulamalı eğitimlerin, çeşitli araştırmaların yapılması gerektiği bulgusuna erişilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu dünya genelinde tiyatrodaki başarı elde etmenin yolunun bu olduğunu savunmuşlardır.

Oyunculuk eğitim programının geliştirilmesi gereken yönleri ve programa ilişkin beklentilere verilen cevaplarda dersler eklenmeli temasında yer alan bir diğer alt tema Modern Biçimler üzerine (Brecht ve sonrası) derslerin eklenmesidir. Sektörel paydaşlardan 5’i bu konuda görüş belirtmiş ve profesyonel meslek süreçlerinde özellikle

yeni mezunların bu konularda zorlandıklarını dile getirmişlerdir (K44, K50, K52, K55, K56).

K52: “Bazı özel türlerin talep ettiği oyunculuk biçimleri var. Bu konuda oyuncuların mevcut temel eğitimi aldıktan sonra bizim gerçekçi oyunculuk dediğimiz oyuncululuğun içerisine sıkıştığını ve oradan da çok çıkamadıklarını görüyorum ben sahada. Bu anlamda eğitimlerinde gerçekçi oyuncululuğun yanı sıra oyunculuk konusunda farklı türlere yönelik beslenmeye ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum... Gerçekçi oyuncululuğun içine sıkışmış oyunculardan dolayı yani o alınan eğitim biraz dogma haline geliyor, eğitimin dogma haline gelmesi, en büyük sorunlardan birisi. Bu anlamda eğitimin güçlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Genellikle oyunculuk eğitimi veren kişi kendinden bir versiyon oluşturuyor, bunu hedeflemiyor belki ama o eğitimi veren kişi başka oyunculuk biçimi ile tanışmayınca öğrenci doğal bir şekilde onu tek doğru olarak kabul ediyor.”

Oyunculukta modern biçimler üzerine uygulamalı çalışmaların yanı sıra güncel oyunculuk yöntemleri üzerine de sektörel paydaşların beklentileri olduğu görülmektedir. Yukarıdaki görüşe benzer olan güncel oyunculuk yöntemleri alt temasına ait 3 görüş bulunmaktadır (K32, K40, K42). Bu görüşte olan katılımcılar Türkiye genelindeki oyunculuk eğitim programlarında temel taş olarak bilinen Stanislavski yöntemi haricinde güncel yeni oyunculuk yöntemlerinin, yaklaşımlarının da eğitim programında yer almasını beklemektedirler.

Bir başka alt tema olan Uygulamalı Dramaturgi'ye odaklanan görüşlere bakıldığında bu dersin programda yer alması ya da eğitimin içine dahil edilmesi yönünde beklentisi olan 1 katılımcı yer almaktadır (K32). Ayrıca 1 katılımcı Enstrüman dersinin (K23), 3 katılımcı Sosyoloji dersinin (K26, K46, K54), 2 katılımcı Psikoloji dersinin (K26, K46), 2 katılımcı ise Felsefe dersinin programda yer alması gerektiğini düşünmektedir (K46, K54). Katılımcılar bu derslerin eklenmesinin mezunların çok yönlü bir eğitim almasına katkı sunacağı kanaatindedirler.

Dersler eklenmeli temasında yer alan son alt tema ise Seçmelere Hazırlık'tır. 2 katılımcı bu konuda benzer görüşe sahip olmakla birlikte, özellikle profesyonel meslek hayatlarında sinema, televizyon ya da dijital platformlar için yaptıkları iş başvurularına nasıl hazırlanmaları gerektiğine yönelik derslerin olması gerektiğini belirtmiştir (K24, K36). Katılımcılar tarafından bu dersin yalnızca belirtilen sektöre yönelik değil aynı

zamanda ödenekli ve özel tiyatroların oyuncu alımı seçmelerine yönelik de içerik oluşturabileceğinin altı çizilmiştir.

Sektörel paydaşların üçüncü görüşme sorusuna yönelik cevapları incelendiğinde programdaki çeşitli derslerin kazanımlarının ya da sürelerinin arttırılması görüşünde olan katılımcılar da yer almaktadır. Bu tema altında Dil Eğitimi'nin kazanımlarının fazlaştırılması ya da saatlerinin arttırılması beklentiler arasındadır. Katılımcılar tarafından özellikle yurtdışında kendini özgür ifade edebilme ve iletişim sağlama adına bu talep getirilirken, aynı zamanda yurtdışında iş imkanlarının artmasına da katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu konuda 3 katılımcı ortak görüşteyken (K23, K42, K44), Hareket dersleri için de benzer talepleri olan çoğunluğu koreograflardan oluşan 5 katılımcı yer almaktadır (K23, K28, K43, K45, K55). Hareket dersi için bu öneriyi getirenlerin çoğunluğu koreograflardan oluşurken geri kalanını oyuncular oluşturmaktadır. Bu konudaki beklentinin nedeni, günümüz tiyatrosunun geldiği güncel konumla ilişkilendirilmiştir. Günümüz tiyatrosunda oyuncuların beden kullanımı da özellikle modern çalışmalarda performatif bir düzleme dönüştüğü için katılımcılar bu alanda okullardaki eğitimlerin iyileştirilmesi gerektiği düşüncesindedirler. Bu temadaki Şan dersine yönelik beklentinin nedeni de hareket dersinin nedeniyle aynıdır. Bu görüşte olan 4 katılımcı günümüz tiyatrosunun çok yönlü oyunculara ihtiyacı olmasının yanı sıra özellikle ritim kulağının geliştirilmesi ve müzikal türdeki tiyatrolardaki icra için önemli olduğunu belirtmişlerdir (K23, K28, K43, K45).

Bu başlık altındaki sorun ve beklentiler üzerine bir diğer alt tema eğitmen kaynaklı sorunlardır. Bu tema altındaki en çok görüş belirtilen alt tema ise eğitmenin eğitimi ile ilgilidir. 6 katılımcı bu alt tema ile ilgili görüş belirtmiş ve günümüzde bu konunun büyük önem teşkil ettiğinin altını çizmişlerdir (K23, K30, K42, K46, K48, K54). Sözleşmeli veya kadrolu akademik personelin yüksek lisans veya doktora eğitiminin haricinde formasyon eğitimi ya da pedagojik açıdan bir eğitim almaları konusunda ortak görüşte olan katılımcılar, bu konunun öğrenci psikolojisini anlama ve algılama açısından katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Özellikle paydaşlarda görev yapmakta olan sanatçıların üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarında eğitmen olarak görev

yapması konusunda bir kıstasın getirilmesi gerektiğini düşünen katılımcılar da yer almaktadır;

K23: “Ben bugüne kadar tiyatro bölümlerinde verdiğim derslere hep şu şekilde çağırıldım. Sen iyi oyuncusun, kendini de geliştirmeye çalışıyorsun, yabancı dilin de var, gidip okuyorsun, haydi gel bizde ders ver. Ama ben gerçekten ders verebilecek kapasitede miyim? Hayır. Bu araştırılmıyor. Çünkü o iyi bir oyuncu. İyi tamam ama ben kaç kişiye aktarabildim bildiğimi. Korkunç bir sistemsizlik ve tesadüfler üzerine kurulu her şey.”

Eğitmen kaynaklı sorunlar temasının bir diğer alt teması personel eksikliğidir. Bu konuda görüş bildiren 4 katılımcı, üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarında görev yapan kadrolu personeldeki eksikliğe dikkat çekmişlerdir (K32, K34, K46, K47). Bu eksikliğin giderilmesi için kadro alımlarının yapılması gerektiği bu konudaki beklentiler arasında yer almaktadır.

Bu konudaki diğer alt tema ise eğitmenlerin sahne deneyimi olmamasıdır. Bu soruna ilişkin 2 katılımcı görüş bildirmiştir ve bu görüşler incelendiğinde eğitmenlerin tiyatronun pratik sürecinde deneyim sahibi olmalarının eğitimin kalitesini olumlu yönde etkileyeceğine yöneliktir. K51’in bu konudaki düşünceleri şöyledir;

K51: “Biz öğrencilerimize sahnedeki yaşadıklarımızı yani tecrübelerimizi aktarıyoruz, zaten diğer anlamda bilgiye ulaşabilmek artık teknoloji ile birlikte çok hızlandı, çok gelişti. Onun için yol göstericilik gerekiyor. Yani o deneyimi aktarmak gerekiyor ama şimdiki okullara baktığımda çoğalmış olan okullara baktığımda isim vermeyim okulların birkaçında ben de eğitim verdim. Okuldan mezun olmuş sahne deneyimini yaşamamış kişilerin eğitim vermesinin ne kadar yararlı olacağını tartışmak gerekir diye düşünüyorum.”

Eğitmen kaynaklı sorunlar teması altında değerlendirilen bir diğer alt tema yukarıdaki beklenti ile doğrudan ilgilidir. Sözleşmeli personel sorunu ile ilgili görüş bildiren K33, bu konudaki tek görüşe sahip katılımcıdır.

K33: “Olumsuz bir eleştiri olarak şunu söyleyebilirim. Bazen boş geçen derslerimiz oluyordu. Çünkü eğitmenlerimiz devlet tiyatrosunda, dizilerde ya da sinema filmlerinde çalıştığı için yerine atadıkları asistanlar bazen çok yeterli olamayabiliyordu. Dolayısıyla böyle boş geçen dersler oluyordu. Bunlar daha organize edilebilir, daha programlanabilir olsa daha iyi olabilirdi.”

K33'ün görüşünden yola çıkıldığında paydaşlardan deneyimli sanatçıların derslere eğitmen olarak tercih edilmesinin de çeşitli sorunlara yol açabileceği gözlenmektedir.

Bu tema altındaki son alt tema eğitmenler arasındaki iletişimsizliktir. Bu konuda görüş belirten bir katılımcı vardır. K50, bölüm içindeki eğitmenlerin dengeli bir eğitim müfredatı sunabilmesi için yılda ya da dönemde en azından bir kez toplantıların yapılması gerektiğini dile getirmiştir. Ayrıca bu toplantılarda verilen eğitim ve dersler özelinde şeffaf bir şekilde anlatımların yapılmasının, sınırlılık ve kapsamaların belirlenmesinin eğitime katkı sunacağını düşünmektedir.

Sektörel beklentiler altında yer alan dördüncü tema öğrencilere deneyimin arttırılmasıdır. Bu temaya ilişkin 13 katılımcı görüş belirtmiş ve bu görüşler incelendiğinde iki alt temaya bölündüğü görülmüştür. Bu alt temalardan ilki yan sanat dalları ile etkileşimdir. Bu konuda ortak görüşte olan 7 katılımcı bulunmaktadır (K27, K30, K33, K38, K41, K48, K56). Buradaki yan dallardan kasıt oyunculuk ile ilişkili olabilecek üniversitedeki diğer sanat dallarıdır. Katılımcılar yazarlık, tasarım, sinema vb. sanat dalları ya da bölümleri ile etkileşim içinde olarak ortak çalışmalar üretilmesinin öğrencilerin mesleki hayatlarına yönelik olumlu bir gelişim olacağı düşüncesindedirler. Bu çalışmalara ek olarak sektörel paydaşlardan görüşme yapılan tasarımcılar özellikle yeni mezunların kulis adabı olarak bilenen tiyatronun mesleğe dair kurallarından yoksun olduklarını belirtmişlerdir. Bu konuda kostümlerin düzensiz kullanımı ve korunması, aksesuarlar üzerine çeşitli sorumlulukların eksiklikleri gibi problemlerin var olduğunu dile getirmişlerdir. Bu sorunları aşmak üzerine bu gibi ortak çalışmaları da önermekte olduklarını belirtmekte yarar vardır.

Öğrencilere deneyimin arttırılması temasının ikinci alt teması ise pratik çalışmalardır. 4 katılımcı bu yönde görüş belirtirken öğrencilerin öğrenim süreçlerinde daha çok pratik çalışma yapmalarının önemli olduğunu vurgulamışlardır (K24, K33, K43, K55). Buradaki pratik çalışmadan kasıt, öğrencilerin içinde fiili olarak bulundukları her türlü üretimin seyirci ile buluşmasıdır. Katılımcılar ayrıca bu üretimlerde sadece oyuncu olarak yer almalarının aksine tiyatronun işleyişine dair bilgi edinmeleri amacıyla her türlü

asistanlık, yönetmenlik gibi farklı görevlerin de içinde olduğu bir sürece dahil olmalarının da meslek hayatına yönelik çeşitli kazanımları besleyeceğini düşünmektedirler.

Sektörel paydaşların eğitime yönelik beklentileri ve olumsuzlukları ile ilgili fiziki koşullar temasının ise 1 alt teması bulunmaktadır. Bu alt tema fiziki koşulların iyileştirilmesidir. 2 katılımcı bu konuyla alakalı olarak lisans düzeyinde eğitim veren kurumların fiziki şartlarının iyileştirilmesinin uygulamalı eğitim açısından önemli olduğunu dile getirmiştir (K31, K44). K31'in bu konudaki görüşü şöyledir;

K31: “Bir kere altyapı çalışmalarının çok hızlıca yükseltilmesi gerekiyor. Ben son yıllarda Ankara, İzmir ve İstanbul'daki okulların sürekli bir bina değişimine maruz kaldığını görüyorum. Fakat kültür taşınabilen bir şey değildir. Duvarlarına sinen tarih öğrencinin genetiğine işler, yepyeni, pırıl pırıl titizlikle yapılmış ama amacından uzak binalara açıkçası biraz karşıyım. Evet böyle konservatuvarlar ya da fakülteler altyapılarını çok düzenli, düşünülerek ve sistematik olarak yapıldıysa bunu saygıyla karşılıyorum. Ama güzelim tarihi binalardan güzelim olanaklardan çıkıp sadece bina biraz eski diye yeni apartmandan bozma, ofisten bozma birtakım mekanlarda bu mesleği öğrenmek ve ilerletmek çok güç ve hatta bence imkansızla yakın. Dolayısıyla da olması gereken geliştirilmesi gereken bir şey varsa tarihe köklere binalara sahip çıkmak, çıkılamıyor ise mecburi ise, yapılan yeni binaların mutlak suretle günümüz teknolojisine uygun yapılması gerekiyor.”

Bu görüşten yola çıkıldığında fakülte ya da konservatuvar binalarının taşınması ya da yeni bölümlerin açıldığı bu binaların uygun bir yapı haline getirilmesi için çeşitli planlamaların yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. K44 de benzer düşünceleri dile getirmenin yanı sıra tiyatro eğitimi için bu gerekliliklerin neden olması gerektiğinin altını şöyle çizmektedir;

K44: “Bir defa fiziki şartlar çok önemli. Çünkü oyunculuk okulu dediğimiz şey aynen bir Tıp eğitimi alan birinin sadece amfide ders dinleyerek not alması ile olmadığı gibi, yani hastayla karşılaşması gerektiği gibi oyunculuk öğrencisi için de bazı teknik teçhizatların, mekanların oluşturulması gerekiyor. Tiyatro eğitiminin de bu mekanlara mecburiyeti vardır. Tiyatro okullarının ülkemizdeki eksiklerinden biri fiziki eksiklerdir. Yani sahnesi olmayan, dans stüdyosu olmayan, şan odası olmayan okul var. Tiyatro eğitimi sadece kâğıt ve kalemle yapılabilecek bir iş değil, sahnenin varlığı, stüdyonun varlığı ve bunların hepsinde fiziki şartların sağlıklı hazırlanması çok mühim.”

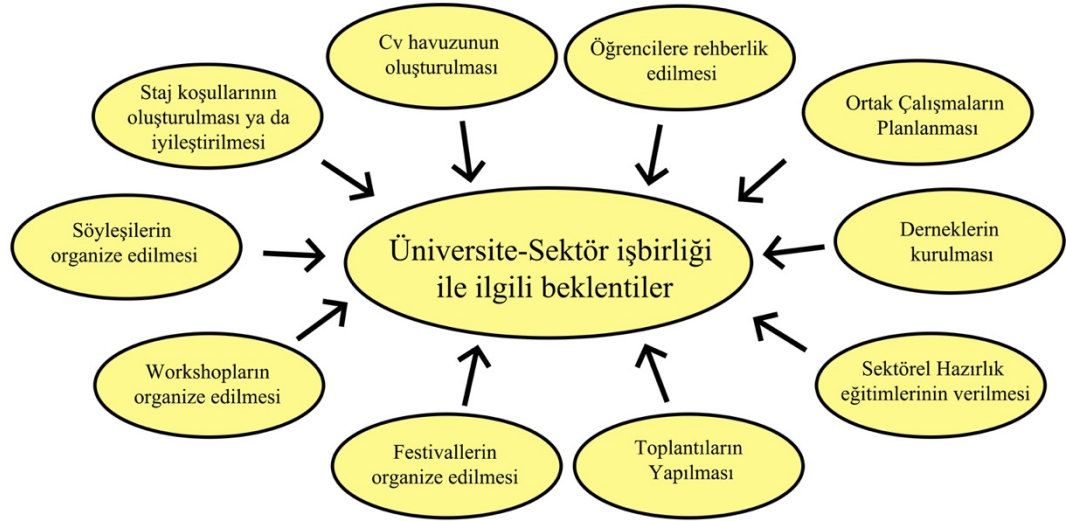
Olumsuzlukları ve beklentileri içeren görüşlerde fiziki şartların ardından son tema sektördür. 13 katılımcı oyunculuk eğitim programlarının sektörle bağının kurulması için çeşitli adımların, ilişkilerin kurulması gerektiğini belirtmiştir. Örnek olarak K44'ün bu konudaki görüşleri şöyledir;

K44: “Bence ülkemizdeki oyunculuk okullarının en büyük problemi, sektörel paydaşlar ve profesyonellerle sağlıklı ilişkileri kurulmamış olması. Okulun eğitmenleri kâfi değildir yaşadığımız dönemde. Çünkü dışarıdan profesyoneller tecrübe edenlerle öğrencilerin yan yana getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu bazen bir atölye olabilir, bazen sadece sohbet de olabilir. Çünkü ben şimdi kendime bakıyorum, eğer ben oyunculuk hayatım boyunca profesyonel olarak oyunculuk yapmış, profesyonel olarak yönetmenlik yapmış, sektörün içinde aktif olarak çalışan birilerinin fikrini duyabilseydim, yaşadıkları tecrübeleri onlardan dinleyebilseydim, belki de mezun olduğumda sonraki profesyonel yaşamda adımları atarken ki kartlarımı doğru oynayabilirdim. Ne yazık ki özellikle kültür sanat merkezinin başkenti İstanbul olduğu için İstanbul'un dışında kalan şehirlerdeki öğrenciler mezun olup İstanbul'a gelmeyi çoğunluğu tercih ettiği için söylüyorum, bu mezunların İstanbul'daki kültür sanat hareketinin ya da tiyatro hareketinin ödenekli ya da bağımsız kurumların nasıl işlediği konusunda hiçbir fikri olmuyor. Ama buna dair fikirlerinin olması gerekir.”

Sektör temasının altındaki toplam 13 görüşten en çok katılımcının ortak görüşlerinin yer aldığı alt tema workshopların düzenlenmesidir. Bu konuda beklentisi olan 7 katılımcı yer almaktadır (K27, K29, K34, K40, K43, K49, K50). Özellikle yurtdışından olmak üzere alandan eğitmen, yönetmen ve oyuncularla çeşitli workshopların yapılmasını içeren beklentilerin yanı sıra yurtiçinden de alanda deneyimli ve uzman sanatçılarla ya da eğitmenlerle çeşitli workshopların sıklıkla yapılması bu beklentiler arasındadır. Ayrıca katılımcılar tarafından bu organizasyonların öğrencilerin sektörle ilişki kurmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu temadaki bir diğer alt tema ise staj koşullarının iyileştirilmesidir. 3 katılımcının görüşünün yer aldığı bu alt temadaki görüşler incelendiğinde katılımcılar üniversite ve sektör arasındaki bağın kuvvetlenmesi adına staj koşullarının iyileştirilmesini ve stajın yer almadığı programlarda da yer edinmesini beklemektedirler (K29, K44, K47). Yurtdışı değişim programların iyileştirilmesi üzerine beklentisi olan 2 katılımcı bulunmaktadır (K31, K49). Bu alt temanın altında yatan neden bu temadaki diğer alt temalar gibi üniversite ve sektör ilişkisini güçlendirmektir.

Araştırma kapsamında sektörel paydaşlardan katılımcılara “Üniversite-sektör iş birliği konusunda ne tür beklentileriniz vardır?” sorusu yöneltilmiştir. Paydaşların cevaplarına ilişkin temalar aşağıda bulunmaktadır.

Şekil 21. Üniversite Sektör İş birliği Beklentilerine İlişkin Şema

Görüşme yapılan sektörel paydaşların görüşleri doğrultusunda oluşan temalara ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 32. Üniversite sektör iş birliği beklentilerine ilişkin görüşler

Temalar	f
Staj koşullarının oluşturulması ya da iyileştirilmesi	19
Festivallerin organize edilmesi	9
Workshopların organize edilmesi	8
Söyleşilerin organize edilmesi	4
Ortak Çalışmaların Planlanması	2
Toplantıların Yapılması	2
Sektörel Hazırlık eğitimlerinin verilmesi	1
Derneklerin kurulması	1
Öğrencilere rehberlik edilmesi	1
Cv havuzunun oluşturulması	1

f: Frekans (Temaya atıf yapan katılımcı sayısı)

Görüşmeye katılan toplam 34 sektörel paydaştan birden fazla üniversite-sektör ilişkisi ile ilgili beklentiye yönelik cevap gelmiş ve bu cevaplara ilişkin temalar oluşturulmuştur. Bu temalara göre staj koşullarının oluşturulması ya da iyileştirilmesine yönelik 19, söyleşilerin organize edilmesine yönelik 4, workshopların organize edilmesine yönelik 8, festivallerin organize edilmesine yönelik 7, ortak çalışmaların planlanmasına yönelik 2, toplantıların yapılmasına yönelik 2, sektörel hazırlık eğitimlerinin verilmesine yönelik 1, derneklerin kurulmasına yönelik 1, öğrencilere rehberlik edilmesine yönelik 1 ve cv havuzunun oluşmasına yönelik 1 görüş yer almaktadır.

Belirtilen bu temaların detaylarına değinmek gerekirse, en çok beklentinin olduğu tema staj koşullarının oluşturulması ya da iyileştirilmesi olduğu görülmektedir. Bu tema ile ilgili 19 katılımcının beklentisi bulunmaktadır (K23, K24, K25, K27, K30, K32, K33, K34, K35, K38, K42, K43, K45, K47, K48, K51, K53, K55, K56). Bu katılımcılar üniversite ve sektör iş birliğinin sağlanması için staj koşulunun olmadığı oyunculuk eğitim programlarında bu koşulun oluşmasını beklemektedirler. K51'in bu konudaki beklentisine değinmek gerekirse;

K51: “Stajın çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Bunu yapan okullar çok doğru yapıyor. Yani Tıp Fakültelerinde de öyle değil mi? Önce stajyer olarak gidiyorsunuz, profesör hocanın yanında ameliyata giriyorsun. Nasıl yapıldığını gözlemliyorsun. Bunu teorik olarak öğrendiğinde pratikte de aynı başarıyı göstermen gerekiyor. Bizim için de öyle. Havayı bile solumak çok önemli. Bunu bazı istekli, meraklı öğrenciler yapıyor. Ama bunları keşke tüm okullar resmiyete dökebilse. Dekor nasıl kuruluyor, efektör kimdir, kondüvit kimdir, suflör ne iş yapar gibi soruları yerinde öğrenirler. Bu sadece devlet tiyatrosu için geçerli değil, özel tiyatrolar için de geçerli. Orada da çok farklı bir hava var onu da solumaları, öğrenmeleri gerektiğini düşünüyorum.”

Bunun yanı sıra bu katılımcılar arasında staj koşuluna sahip olan programların bu koşulu iyileştirilmesi gerektiğini belirtenler de vardır. Ödenekli ve özel tiyatrolarda öğrencilerin eğitim aşamasında çeşitli görevleri almaları ve tiyatronun profesyonel alanını gözlemlemeleri onların profesyonel meslek hayatlarına yönelik ciddi öneme sahip olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Ayrıca bazı katılımcılar tarafından kısa süreli staj programlarının yerine dönemlik ya da senelik staj koşullarının da getirilebileceği belirtilmiştir (K23, K30). Katılımcılar tarafından özellikle devlet tiyatroları ve

üniversiteler arasında kurulacak iş birlikleri ile öğrencilerin profesyonel oyuncuların yanında sahne deneyimlerini de kazandırmalarını sağlayacak adımların atılması beklenmektedir.

Beklentiler arasında ikinci sırada yer alan tema festivallerin organize edilmesidir. 9 katılımcının bu konu ile ilgili beklentisi bulunmaktadır (K27, K29, K31, K32, K34, K44, K48, K50, K52). Oyunculuk eğitim programları çoğunlukla son sınıfta okuyan öğrencilerle eğitim yılının sonuna doğru her sene bir oyun sahnelemektedirler. Bu oyunların üniversiteler arası bir festivalle buluşmasını sağlamanın önemli olduğunu vurgulayan katılımcılar, bu festivallerin üniversiteler arası iletişim ve etkileşimi arttırabileceği gibi aynı zamanda öğrencilerin diğer üniversitelerdeki akademisyen ve öğrencilerle tanışmasına yol açacağı düşünülmektedir. Örnek olarak K31'in bir festivalle ilgili deneyimi şöyledir;

K31: “Kendi konservatuvar dönemimde biz İstanbul’da okul buluşmalarına katılmıştık. Okul buluşmaları yapıldı o zamanlar, ödüller verilirdi. O dönem tanıştığım halen görüştüğüm farklı okullardan mezun arkadaşlarım var. Onlarla meslekte hala karşılıyoruz. Sürekli iletişim halindeyiz. Hatta o dönemlerde birçok arkadaşım birbirine iş alanı da açtı, yapanlardan hatta yapılanlardan biriyim. O yüzden de bu gibi festivallerin yapılması gerekiyor.”

Ayrıca bu festivallere alanda deneyimli yönetmen, yapımcı, ödenekli tiyatro müdürleri, özel tiyatro sahipleri gibi sanatçıların ya da iş insanlarının davet edilmesi ile öğrenciler için profesyonel meslek hayatlarına ilişkin bir iş ağının oluşabileceği katılımcılar tarafından özellikle vurgulanmıştır.

K50: “Mesela Devlet Tiyatroları’nda ve Bilkent’te konservatuvar buluşmaları düzenlenirdi. Buradaki amaç sadece konservatuvarların birbirlerini tanınması değil, özellikle ödenekli tiyatro içindeki yönetmenlerin, oyuncuların, idarecilerin mezun olacak oyuncu adaylarını ve prodüksiyonlarını tanınması, hatta sadece ödenekli değil, özel tiyatrolardan da insanların gelip izlemesini sağlamaktı... Bu buluşmalar onların aslında hem ortak sorunlarına hem de bunların üstesinden nasıl gelebileceklerine dair müthiş çözümler sunan buluşmalardı.”

Yukarıdaki tema ile benzer nedenlerden dolayı beklentiler arasında yer alan tema workshopların organize edilmesidir. 8 katılımcı bu konuda görüş belirtmiş ve öğrencilere alanda deneyimli sanatçılarla düzenlenecek workshopların katkısının fazlasıyla olacağını

dile getirmişlerdir (K29, K34, K35, K37, K40, K41, K45, K52). Ayrıca katılımcılar bu organizasyonun öğrencilere kazanımı dışında sektörel paydaşlarla tanışma açısından da avantajı olabileceğini düşünmektedir.

Katılımcıların beklentileri arasında yer alan bir diğer tema söyleşilerin organize edilmesidir. Bu tema ile ilgili beklentisi olan 4 katılımcı yer almaktadır (K28, K39, K25, K49). Bu katılımcılar alanda deneyimli oyuncuların ve yönetmenlerin katılımıyla oluşturabilecek olan bu organizasyon ile sektörle bağ kurulmasının yanı sıra öğrencilerin eğitim süresince profesyonel yaşama dair verileri toplamasını sağlayacağını düşünmektedir. Bazı katılımcılar tarafından bu söyleşilerin yalnızca tiyatro özelinde kalmaması, aynı zamanda sinema ve televizyon sektöründeki çeşitli menajer ve cast direktörleri ile de yapılması gerektiği de vurgulanmıştır (K39, K49).

Toplantıların yapılması teması ile ilgili görüş bildiren 2 katılımcı yer almaktadır (K42, K32). Üniversite sektör iş birliğinin sağlanmasının bu toplantılara bağlı olduğunu düşünen katılımcılar sektörel paydaşlar ile iş birliğini sağlamak için paydaşlarla çeşitli toplantıların yapılması gerektiği görüşündedirler. Ayrıca bu iş birliklerini sağlamak için çeşitli sivil toplum kuruluşlarının da kurulabileceğini belirten 1 katılımcı yer almaktadır (K32). K32 bu iletişimi sağlamak ya da çeşitli adımları atabilmenin yolunun bu gibi derneklerin kurulması ve çoğalması ile olabileceğini belirtmiştir.

Bu başlık altında yer alan bir diğer tema ise ortak çalışmaların planlanmasıdır. 2 katılımcı yapım şirketleri ve seslendirme stüdyoları ile üniversitelerin iş birliği yapması gerektiğini belirtmiştir (K24, K29). Katılımcılar bu iş birliğinin öğrencilerin eğitim süreçlerinde hem sinema yapımlarında yer alması hem de seslendirme deneyimi elde etmesi açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Sektörel hazırlık eğitimlerinin verilmesi ile ilgili beklentisi olan 1 katılımcı yer almaktadır. K52 özellikle cv oluşturmaya yönelik çeşitli eğitimlerin öğrencilere verilmesi gerektiğini savunmuştur. Ayrıca K52, bu eğitimlerin bir ders düzeyinde olabileceği gibi aynı zamanda workshop ya da söyleşi düzeyinde de olabileceğini belirtmiştir. Öğrencilere sektörel hazırlık için rehberlik edilmesi gerektiği konusunda beklentisi olan yine 1 katılımcı bulunmaktadır (K44). Öğrencilerin eğitim süresince bir rehber eğitmenin olması

ve bu eğitmenin öğrenciye sektöre yönelik hazırlık yönlendirmesi yapmasının ğrenci açısından önemli olduğunu vurgulayan K44, bu sürecin aynı zamanda öğrencilere psikolojik olarak destek sağlayabileceğini de belirtmiştir.

Sektörel paydaşların niversite sektör iş birliği ile ilgili beklentilerine yönelik son tema cv havuzunun oluşturulmasıdır. Bu konuda görüş bildiren K46, cv havuzunun Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın niversiteler ile iş birliği sonucunda oluşabileceğini düşünmektedir. Ayrıca K46 oyunculuk eğitim programından mezun olan öğrencilerin çeşitli bilgilerinin ve fotoğraflarının yer alacağı bu havuzu, yönetmen, yapımcı ve cast direktörlerinin ya da denekli, özel tiyatroların kadro oluştururken yararlanabileceği bir sistem olarak adlandırmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

3. BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

Bu bölümde, elde edilen bulgulara dayalı olarak değerlendirmelere yer verilmiştir. Araştırmanın değerlendirmelerine geçmeden önce bu araştırmanın başlangıç noktasını, temel araştırma sorusunu, bu sorulara yanıt bulmak için izlenen yolu ve gerçekleştirilen işlemleri hatırlamakta fayda vardır. Böylece neyi amaçlayıp nasıl bilgilere ulaşıldığını irdeleyebilmek mümkün olacaktır.

Bu araştırmaya, ‘Türkiye’de akademik düzeyde oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişimi, oyunculuk eğitim programları arasındaki benzerlikler, farklılıklar, eğitim paydaşlarının oyunculuk eğitim programı ve fakülte olanaklarına ilişkin görüşleri nelerdir?’ diye sorarak başlanmıştır. Bu soru ekseninde oluşturulan araştırma soruları ise şöyle kurgulanmıştır:

- Günümüzde oyunculuk eğitimi sürdüren akademik birimlerin mevcut durumu nedir? (Öğrenci kabul ve mezuniyet koşulları, eğitim programları arasındaki benzerlik ve farklılıklar)
- Oyunculuk lisans öğrencilerinin fakülte/üniversite olanakları, öğretim elemanları, öğretim planı, aldıkları derslerin kariyer ve kişisel gelişimlerdeki yeri hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Oyunculuk eğitimi veren akademik kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının fakülte/üniversite olanakları, oyunculuk lisans programı hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Oyunculuk lisans programı mezunlarının aldıkları eğitim ve fakülte olanakları hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Sektörel Paydaşların oyunculuk lisans programı ile ilgili görüşleri ve üniversite-sektör iş birliği hakkındaki beklentileri nelerdir?

Yukarıda yer alan sorulara cevap bulabilmek için on iki üniversitenin oyunculuk lisans programlarının mevcut durumu incelendi. Bu incelemenin yanı sıra sorun ve aksaklıkları tespit etmek adına 2 anket ve 2 görüşme formundan oluşan toplam 4 adet veri

toplama aracı geliştirildi. Geliştirilen bu araçlarda nitel ve nicel yaklaşımlardan yararlanıldı. Nicel verilerin toplanmasında ‘Öğrenci – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’ ve ‘Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi’, nitel verilerin toplanmasında ise ‘Öğretim Elemanı Görüşme Formu’ ile ‘Sektörel Paydaşlar Görüşme Formu’ kullanıldı. Tüm bunlardan sonra bu bölümde anket ve görüşme formlarından elde edilen bulgulara ilişkin bütüncül bir değerlendirmeye gidebilmek amacıyla, araştırma soruları ayrı ayrı ele alınarak tartışmaya sunulmuştur.

3.1. Oyunculuk Eğitiminde Mevcut Duruma İlişkin Değerlendirme

Araştırmanın mevcut duruma ilişkin sorusunu tekrar hatırlamak gerekirse; “Oyunculuk eğitimini sürdüren akademik birimlerin mevcut durumu nedir? Sorun ve aksaklıkların tespitinde durum tespitinin yanı sıra benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi kuşkusuz önemli bir role sahiptir. Bu soruya cevap bulabilmek için oyunculuk eğitim programlarının mevcut durumları belirlenmiş, programlar arası karşılaştırma yapılmıştır. Bu karşılaştırma ile birlikte benzerlik ve farklılıklar tespit edilmiştir. Yatay yaklaşımın belirlendiği bu bölümde ilk olarak kapsamdaki oyunculuk lisans programlarının giriş ve mezuniyet koşulları incelenmiştir. Mevcut durumla ilişkili olarak genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, giriş ve mezuniyet koşullarında belirli bir standardın oluşturulamadığını, ders açısından ise sektörel beklentilere yönelik seçmeli derslerin arttırılması gerektiğinin altı çizilebilir. Ayrıca derslerle ilgili olarak öncelik-sonralık ilişkisi üzerine çeşitli düzenlemelerin yapılması, üniversitelerin bilgi sistemlerini belirli aralıklarla güncellemesi, özellikle branş derslerinde eğitim verecek öğretim elemanları için kadro alımlarının yapılması ve yeni açılacak olan bölümlerde destek bölümlerin bulunması elzem görülmektedir. Daha ayrıntılı bir değerlendirme yapmak gerekirse:

Programların giriş ve mezuniyet şartlarına bakıldığında, belirli bir standart oluşturulmadığı gözlenmiştir. Programların giriş şartlarında Yüksek Öğretim Sınavı TYT puan türünün 150’den 220 puana kadar çeşitlendiği, kimi üniversiteler yaş şartı aramazken kimi üniversitelerin bu şartı aradığı görülmüştür. Programların özel yetenek sınavlarında ise yine bir çeşitlilikten bahsedilebilir. Öyle ki bu çalışmanın yapıldığı yıl merkezi yerleştirme ile öğrenci alan bir oyunculuk eğitim programı bile bulunmaktadır.

Süleyman Demirel Üniversitesi'nde yer alan bu oyunculuk eğitim programının giriş sınavında, pandemi süreci içinde teması azaltmak adına böyle bir tercih yapılmış olabilir. Ancak aynı süreçte diğer oyunculuk eğitim programlarının yüz yüze ve online olarak sınavı gerçekleştirdiği görülmektedir. Günümüzde oyunculuk üzerine özel alanlarda yapılan kurs ve atölye çalışmalarında bile alım yapılmadan önce öğrencilerin sınava tabi tutuldukları düşünüldüğünde lisans düzeyinde tamamen yeteneğe dayalı bir programın özel yetenek sınavsız, merkezi yerleştirme ile öğrenci alması ciddi bir problemdir. Bu gibi problemlerin açığa çıkmaması ve bir standardın oluşturulabilmesi açısından bölümlerin kendi içinde çeşitli analiz çalışmaları yapması son derece önemlidir. Kontenjanlar açısından da benzer bir değişkenlik söz konusudur. Programların kontenjanları karşılaştırıldığında farklılıkların olduğu görülmektedir. Özdemir Nutku (2012), kontenjanların ülkenin kaç oyuncu gereksinimi varsa ona göre saptanması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca Nutku, öğretim kadrosuna, tesislerin durumuna, teçhizat sayısına ve çalışma sistemine göre kontenjanların saptanması gerektiğini de ifade etmiştir. Fiziksel koşulların ve öğretim elemanlarının sayıca yetersizliği düşünüldüğünde, oyunculuk eğitim programlarındaki kontenjanlar üzerine çeşitliliğin Nutku'nun belirttiği özelliklere göre belirlenemediği düşünülmektedir.

Bu değerlendirme ile şu soruyu sormak mümkün görünüyor: Acaba giriş ve mezuniyet koşullarındaki bu çeşitlilik, eğitim programlarının tercih ettikleri bir anlayış mıdır, yoksa içinde bulundukları eğitmen ve fiziksel olanaklara bağlı olarak zorunlu bir durum mudur? Peki bu koşulları gerçekten eğitim programları mı belirlemektedir?

Oyunculuk eğitim programlarının **zorunlu ve seçmeli dersleri incelendiğinde**, zorunlu dersler açısından büyük ölçüde benzerlikler yer alırken seçmeli derslerde çeşitli farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmalara bakıldığında, seçmeli derslerdeki çeşitliliğin olumlu yönleri tespit edilmiştir (Turgut, 2013). Ancak seçmeli derslerdeki bu çeşitliliğin olumlu etkilerinin olması için öğrencinin profesyonel meslek hayatına yönelik çeşitli avantajlar sağlaması beklenir. Örneğin, günümüzde oyunculuk eğitim programlarından mezun olan öğrencilerin profesyonel olarak mesleklerini icra ettikleri süreç içerisinde birçok nedenden dolayı sinema ve televizyon sektörüne yöneldikleri bir gerçektir. Bu yöneliş göz önüne alındığında sinema

ve televizyon sektörüne hizmet edecek dersleri seçmeli dersler bünyesinde öğrencinin tercihine sunan bazı üniversiteler bulunmaktadır. Bu üniversiteler Hacettepe Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi'dir. Öğrencilere seçmeli dersler açısından geniş bir yelpaze sunmayla alakalı bir başka örnek ise, öğrencilerin sanata genel olarak bakışını geliştirmeyi amaçlayan seçmeli derslerin program içinde yer almasıdır. Seçmeli derslerde bu amacı taşıyan üniversiteler ise, Akdeniz Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'dir. Bulgularda görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, mezunların ve sektörel paydaşların program üzerine beklentilerindeki genel eğilim, kamera önü oyuncuk derslerinin program içinde yer almasıdır. Belirtilen üniversitelerin bu ortak görüşü destekleyecek dersler sundukları gözlemlenmiştir. Diğer üniversitelerin de özellikle seçmeli dersler bağlamında, sektörün beklentilerini karşılayacak şekilde çeşitli güncellemeler yapmaları mezunların memnuniyeti açısından oldukça önemli görülmektedir.

Bu değerlendirme ise şu soruları akıllara getirmektedir. Sektörün beklentilerine göre programda seçmeli derslerin artırılması tek başına yeterli mi? Oyunculuk eğitim programları bu derslerde eğitim verecek yeterliliğe sahip akademik kadroyu barındırıyor mu? Peki bu dersler üzerine eğitim verecek akademik kadro nasıl oluşturulabilir?

Ayrıca seçmeli dersler açısından diğer üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarında bulunmayan Enstrüman dersinin Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde yer aldığı görülmüştür. Bu gibi derslerin oyuncu adaylarına sahne üzerinde çeşitli avantajlar sağlayabileceği açıktır. Seçmeli derslerle ilgili yukarıdaki örnekler değerlendirildiğinde üniversite çatısı altındaki oyunculuk eğitim programları ile alakalı diğer bölümlerin varlığının, seçmeli ders çeşitliliğini doğrudan etkilediği düşünülmektedir. Örneğin, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nın bölümleri incelendiğinde Sahne Sanatları'nın yanı sıra Müzik ve Müzikoloji Bölümü'nün yer aldığı görülmektedir. Anadolu Üniversitesi için de benzer bir ilişki söz konusudur. Bu durum İstanbul Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi'nin oyunculuk eğitim programlarındaki seçmeli derslerin çoğunluğunun neden müzikle doğrudan alakalı olduğunu açıklamaktadır. Bu nedenle oyunculuk eğitim programını bütünleyen destek bölümlerin

fakülte ya da konservatuvar altında yer almasının çeşitli açılardan programa katkı sağladığı söylenebilir.

Ayrıca oyunculuk eğitim programlarındaki mevcut duruma hizmet eden bulgular arasında, üniversitelerin Bilgi Sistemi adı altında dersler ile ilgili dökümün yer aldığı internet sitelerinde de çeşitli problemler saptanmıştır. Örnek verilecek olursa, Ankara Üniversitesi'nin Bologna Bilgi Sistemi internet sitesinde oyunculuk programı altında yer alan Mesleki Yaşama Uyum adlı dersin içeriğinde 'Peyzaj Mimarlığının tanıtımı' yer almaktadır. Benzer bir durum İstanbul Üniversitesi'nin Performans Psikolojisi adlı dersi için de geçerlidir. Eğitim Bilgi Sistemi internet sitesinde bu dersin amacı ve içeriğine bakıldığında opera ve şan icrası alanı ile alakalı olduğu görülmektedir. Öğrenciler için öğrenim dönemlerinde eğitimini alacakları derslere dair içerikleri görebildikleri bilgi sistemleri kuşkusuz ciddi bir öneme sahiptir. Bu bağlamda üniversitelerin bilgi sistemlerinin en azından dönemlik olarak gözden geçirilmesi ve derslere ilişkin bilgilerin güncellenmesi gereklidir. Ayrıca üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarına yönelik bilgilerin yer aldığı internet sitelerinde son düzenlenme tarihi olmadığı tespit edilmiştir. Bu dokümanların güncel olup olmadığının anlaşılması açısından internet sitelerinde son düzenlenme tarihi gibi bilgilerin yer alması, benzer araştırmaların daha güvenilebilir olmasına katkı sağlayacaktır.

Oyunculuk lisans programları genellikle fakülte ve konservatuvar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bunları ayrı ayrı incelemek gerekirse, fakülteler altında yer alan oyunculuk eğitim programlarına bakıldığında, çoğunlukla mezuniyet şartları arasında staj koşulunun bulunduğu ve tüm programlarda sahne uygulaması, oyun projesi gibi öğrencilerin profesyonel meslek hayatlarına dair projelerde eğitim süresince yer aldığı görülmektedir. Bu noktada öğrencilerin meslek hayatına dair bu gibi projelerde yer almalarının olumlu bir yaklaşım olduğunun altını çizmek gerekir. Konservatuvar çatısı altında bulunan oyunculuk eğitim programları incelendiğinde ise bu programların giriş koşullarında çoğunlukla yaş sınırlamasının bulunduğu, tiyatro tarihi ya da dramaturgi gibi zorunlu derslerin bazı programlarda yer almadığı ve uygulama derslerinin teori derslerine göre sayıca daha fazla olduğu görülmüştür. Dolayısıyla fakülte ve konservatuvarda yer alan oyunculuk lisans programlarını keskin çizgi ile ayırmak pek mümkün değildir.

Eğitim programlarının büyük çoğunluğunda teorik derslerin karşılıklarının uygulama derslerinde öncelik/sonralık ilişkisi içinde yer almadığı görülmüştür. Tam olarak olmasa da bu genellemenin dışında bırakılabilecek tek program Hacettepe Üniversitesi'dir. Bu üniversitenin oyunculuk eğitim programına bakıldığında 3. yarıyıl da Türk Tiyatrosu dersinde Geleneksel Türk Tiyatrosuna ait öğrenme çıktılarının yer aldığı görülmektedir. Aynı yarıyıl da yer alan Geleneksel Oyunculuk dersinin öğrenme çıktıları arasında Geleneksel Türk Tiyatrosu oyunculuk yöntemlerini uygulamalı olarak öğrenme yer almaktadır. Dolayısıyla öğrenci eş zamanlı bir şekilde dersin teorik bilgisini edinirken, uygulamalı olarak da dersi deneyimlemektedir. Ancak bu üniversitede teori ve uygulama açısından bu eş zamanlılığın diğer yarıyılarda tutarlı bir şekilde sürdürülemediğini de söylemek gerekir. Örneğin; 6. yarıyıl da yer alan Sahne dersinde öğrenci absürt tiyatroya dair uygulama çalışmaları yaparken, absürt tiyatroya ait kuramsal çalışmaları 7. yarıyıl da yer alan Dramaturgi ve Metin dersinde görmektedir. Bu gibi durumlar tüm üniversitelerin programlarında benzer şekildedir. Benzer öğrenme çıktılarını barındıran teorik ve uygulama derslerin teorik olanları uygulama derslerinden önce ya da uygulama dersleri ile eş zamanlı olarak programda yer almasının öğrenci açısından önemli olduğunu hatırlatmak ve vurgulamak gerekir. Uygulama derslerinde teorik bilgi kuşkusuz verilmektedir. Ancak burada bahsedilen durum çoğunlukla tiyatro tarihi ya da oyun inceleme derslerinde yer alan tür ve dönem olarak ayrılmış konulara dair uygulama derslerinin program içinde teorik dersten önce ya da aynı yarıyıl da yer alması ile ilgilidir.

Tüm bunlara ek olarak mevcut duruma dair bulgularda teori ve uygulama zorunlu derslerinin yüzdelerle dağılımları da hesaplanmıştır. Bu hesaplama göre Akdeniz Üniversitesi haricindeki diğer üniversitelerin birbirine çok yakın oranlarda zorunlu ve teorik zorunlu ders dağılımları oluşturduğu gözlenmiştir. Akdeniz Üniversitesi teori zorunlu ders dağılım yüzdesi %19,35'ken, uygulama zorunlu ders dağılım yüzdesi %80,64 olarak hesaplanmıştır. Bu noktada Akdeniz Üniversitesi'nde öğretim elemanları ile yapılan birebir derinlemesine görüşmeleri hatırlamak faydalı olacaktır. Araştırma örneğinde branş derslerinde eğitim veren kadrolu öğretim elemanlarına odaklanılmıştı. Ancak Akdeniz Üniversitesi'nde bu araştırmanın yapıldığı süreç

içerisinde branş derslerinde eğitim veren kadrolu eğitmen bulunmadığı için sözleşmeli personellerle görüşmeler yapılmıştı. Uygulamalı dersler açısından %80’lik bir yoğunluğun olduğu bu programda uygulamalı branş derslerinde eğitim veren kadrolu personelin bulunmaması öğretim elemanlarının sayısı açısından önemli bir eksikliği ortaya çıkarmaktadır.

3.2. Öğrencilerin Görüşlerine İlişkin Değerlendirme

Araştırmada öğrencilerin görüşleri araştırmak amacıyla “Oyunculuk lisans öğrencilerinin fakülte/üniversite olanakları, öğretim elemanları, öğretim planı, aldıkları derslerin kariyer ve kişisel gelişimlerdeki yeri hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusu belirlenmişti. Bu soruya yanıt bulabilmek için öğrencilere Öğrenci –Eğitim Programı Değerlendirme Anketi uygulanmış, bu anketin bulgularına ilişkin genel bir değerlendirme yapmak gerekirse; kütüphanelerde oyunculuk alanına yönelik kaynakların arttırılması, staj koşulları olmayan programlarda bu koşulların oluşturulması, staj koşulları var olan programlarda ise iyileştirilmelerin yapılması bu noktada önemli görülmektedir. Ayrıca fiziksel koşullara ilişkin güçlendirmelerin yapılması ve öğretim elemanı sayılarının arttırılması da bu aşamada üzerinde durulması gereken konuların başında gelmektedir. Ayrıntılı bir değerlendirme yapmak gerekirse:

Üniversite olanaklarına ilişkin anketteki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %37’si üniversite kütüphanesinde oyunculuk alanına yönelik yeterli kaynak bulunduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin %30,6’sı bu konuda kararsız kalırken, %32’si bu kaynakların yetersiz olduğunu belirtmiştir. Burada edinilen değerlerin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Özellikle kararsız kalan öğrencilerin bu konu ile ilgili fikri olmadığını düşünmek mümkündür. Bu noktada öğrencileri kütüphanelere yönlendirecek çeşitli çalışmaların ve araştırma projelerinin yapılması önemlidir. YÖK, 2014’te ülkemizdeki kütüphanelere ilişkin yayınladığı yazısında çağın gereklerine uygun bir eğitim, öğretim ve araştırma altyapısı için üniversitelerin bilgiye erişebilecek ve bu bilgiyi kullanıcıların hizmetine sunabilecek alt yapıya sahip olması gerektiğini belirtmektedir (YÖK, 2014). Bu altyapıda oyunculuk alanına yönelik kaynakların arttırılması için çeşitli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Öğrencilerin oyunculuk eğitim programlarının stajla deneyim kazandırmasına yönelik imkân sağlamadığını düşünenler sayıca fazladır (%67,6). Eğitim süreci içerisinde özellikle uygulamalı alanlarla staj koşullarının yer alması öğrencilerin profesyonel meslek hayatlarına dair deneyim sağlamaktadır. Oyunculuk eğitiminde stajın önemine ve gerekliliğine yönelik içerik barındıran çalışmalar da bu konuyu destekler niteliktedir (Alkan vd., 2012). Bu deneyimi öğrencilere kazandırabilecek staj ya da benzeri koşulların program bünyesinde yer alması eğitim paydaşları tarafından da önemli görülmektedir. Özellikle sektörel paydaşların görüşlerine yönelik bulguları hatırlamak gerekirse, sektörel bağın kurulması için staj koşullarının iyileşmesinin önemli olduğu ifade edilmişti. Bu noktada staj koşullarını barındırmayan programlarda bu koşulun yer alması, iyileştirilmeye ihtiyaç duyulan staj koşulları üzerine de çeşitli analizlerin yapılması önemli görülmektedir.

Öğrencilerin üniversite olanaklarına ilişkin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan bir diğer konu ise workshopların ve söyleşilerin organize edilmesidir. ‘Senede en az bir kez öğretim elemanları dışında alanda bilgili ve tecrübeli sanatçı/eğitmenlerle workshop/söyleşi etkinlikleri yapılmaktadır’ maddesine öğrencilerin yarısı olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin diğer yarısı kararsız ve olumsuz görüş bildirmiştir. Bu görüşlerden yola çıkıldığında oyunculuk eğitim programlarının bu konu üzerine çalışmalar yapması beklenmektedir. Benzer bir oranın derslikler, atölye ve sahnenin uygun teknolojik altyapı ile donatılmış olması konusunda da var olduğu görülmüştür. Bu maddeye katılan öğrenciler %51,9’luk bir orandadır. Workshop ve söyleşilerin organize edilmesi ve fiziksel koşullar üzerine her ne kadar yarı yarıya bir oran söz konusu olsa da bu oranın yeterli düzeyde olmadığını belirtmekte fayda vardır. Daha sonra detaylı olarak değerlendirmeye alınacak olan öğretim elemanları ve sektörel paydaşların görüşlerinde programın daha etkili olabilmesi için workshopların organize edilmesi ve fiziksel koşulların iyileştirilmesi gerektiği üzerine bulgular yer almaktadır. Bu noktada bu iyileştirmelerin yapılması eğitimin kalitesi açısından son derece önemli görülmektedir.

Öğrencilerin **öğretim elemanları** ile ilgili görüşleri incelendiğinde öğretim elemanı sayısını yetersiz bulanların sayıca fazla olduğu görülmüştür. Öğretim elemanı sayısındaki eksiklik eğitim programını doğrudan olumsuz yönde etkileyen en önemli

unsurlardan biridir. Oyunculuk eğitimindeki sorunlara değinen çalışmaların çoğu bu soruna işaret etmektedir (Üstün, 2012; Alkan vd. 2012). Dolayısıyla kadrolu personel sayısının artırılması eğitimin kalitesi açısından ciddi öneme sahiptir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu öğretim elemanlarının mesleki gelişimlerine rehberlik ettiğini, yine benzer bir çoğunluk öğretim elemanlarının alanları ile ilgili gelişmeleri, yenilikleri takip ettiğini düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin maddelere verdiği yanıtlara göre öğretim elemanlarının uzmanlık alanları ile ilgili dersler yürütmekte ve dersleri etkili ve verimli kılacak bilgi ve donanıma sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin **öğretim planına** yönelik görüşleri incelendiğinde öğrencilerin yarısının oyunculuk eğitim programını güncel bulduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin %46,3'ü programın ilgi ve ihtiyaçlara uygun olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu programın teori ve uygulama dengesini sağladığını, %75,9'u grupla işbirlikli öğrenmeyi desteklediğini, %53,7'si derslerin birbirinin benzeri ya da tekrarı olmadığını belirtmiştir. Öğretim planına ilişkin olumsuz görüşün çoğunlukta olduğu tek madde, programın nitelikli oyuncu olmak için yetersiz olmasına yöneliktir. Bu yetersizliğin birçok sebebi olabilir. Dolayısıyla net bir yorum yapmak mümkün değildir. Ancak çalışmanın önerileri sorun ve aksaklıklar üzerine geliştirildiği için önerilerin uygulanmasıyla bu soruna bir çözüm getirebileceği düşünülmektedir.

Oyunculuk lisans öğrencilerine sunulan anketin üçüncü/son kısmı öğrencilerin aldıkları **derslerin kariyer ve kişisel gelişimlerdeki yeri** hakkındaki görüşlerini araştırmaktadır. Bu kısımda programda yer alan dersler üç farklı şekilde değerlendirmeye açılmıştır. Bu değerlendirme derslerin kişisel gelişime katkısı, mesleki gelişime katkısı ve derslerde öğrendiklerini aktif oyunculuk hayatında kullanacağı ya da uygulayacağı hakkında ne düşündüklerini içermektedir.

Öğrencilerin **derslerin kişisel katkısına** yönelik görüşleri incelendiğinde, en fazla katkı sunduğunu düşündükleri dersin Oyun İnceleme olduğu görülmüştür. Bu dersi Rol Çalışma Bağlamı dersler takip ederken, en fazla katkı sunduğunu düşündükleri üçüncü dersin Konuşma Bağlamı dersler olduğu ortaya çıkmıştır. Kişisel gelişim

açısından en az katkı sunduğunu düşündükleri derslere bakıldığında, ilk üç sırada sırasıyla Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Yoga ve Uyum dersleri yer almaktadır.

Öğrencilerin **derslerin mesleki katkısına** yönelik görüşleri incelendiğinde, en çok katkı sunduğunu düşündükleri derslerin başında yine Oyun İnceleme yer almaktayken, bu dersi Rol Çalışma bağlamli dersler takip etmektedir. Mesleki açıdan öğrencilerin en çok katkı sunduğunu düşündükleri üçüncü ders ise Sahne Uygulaması dersidir. Öğrencilerin yaptığı değerlendirmeye göre mesleki açıdan en az katkı sunduğunu düşündükleri derslerin başında ise yine Bilgi ve İletişim Teknolojileri dersi yer almaktadır. İkinci sırada Yoga, üçüncü sırada ise Uyum derslerinin yer aldığı görülmüştür.

Öğrencilerin **derslerin aktif oyunculuk hayatlarında uygulanabilirliğine** ilişkin görüşleri incelendiğinde, derslerin başında ise Rol Çalışma Bağlamli dersler bulunmaktayken, ikinci sırada Oyun İnceleme, üçüncü sırada ise Konuşma Bağlamli derslerin olduğu gözlenmektedir. Bu konuda en az katkısı olan dersler ise sırasıyla Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Yoga ve Uyum dersleridir.

Derslerin öğrenciler açısından kişisel, mesleki katkısına ve aktif oyunculuk hayatında uygulanabilir oluşuna yönelik genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, Oyun İnceleme, Rol Çalışma, Konuşma ve Sahne Uygulaması derslerinin üç aşamada da öğrenciler açısından katkı sunduğu görülmektedir. Buna zıt olarak öğrencilerin katkı sunmadığını ya da az sunduğunu düşündüğü derslerin üç aşamada da aynı dersler olduğu görülmüştür. Bu dersler Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Yoga ve Uyum dersleridir. Oyunculuk eğitim programlarında ana branş derslerinin rol çalışma ve konuşma bağlamli derslerin olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bu noktadan bakıldığında rol çalışma ve konuşma bağlamli derslerin katkı açısından ilk sıralarda olmasının nedeni kolaylıkla anlaşılmaktadır. Bu dersler tüm üniversitelerde zorunlu bir şekilde programda yer alırken, oyun inceleme ve sahne uygulaması gibi dersler bazı programlarda yer almamaktadır. Öğrencilerin düşünceleri göz önüne alındığında, bazı programlarda yer almayan bu derslerin programlara eklenmesi önem teşkil etmektedir. Ayrıca öğrencilerin değerlendirmelerine göre en az katkı sunan derslerin üç farklı değerlendirmede de aynı

olması bu anlamda ciddi bir probleme dikkat çekmektedir. Bilgi ve İletişim Teknolojileri ders içeriklerine bakıldığında bilgisayarın tarihçesi, ofis yazılımlarının genel özellikleri ve uygulamaları, e-posta kişisel iletişim yönetimi gibi konuların yer aldığı görülmektedir. İçinde bulunduğumuz süreçte teknolojik gelişimleri göz önüne aldığımızda bu dersin içeriğinde yer alan kazanımları öğrencilerin çocukluk çağlarında aldıkları bilinmektedir. Dolayısıyla bu dersin katkısının neden az olduğu bu bakışla ortaya çıkmaktadır. Yoga ve uyum dersleri üzerine de benzer bir değerlendirme yapmak mümkündür. Burada üzerinde durulması, düşünülmesi gereken husus, bu derslerin katkısının ya da uygulanabilirliğinin neden az olduğunun saptanması ve bu amaçla tekrar gözden geçirilmesi için çeşitli araştırmaların yapılmasıdır. Eğitim-öğretim süreci içerisindeki olası zaman kayıplarını da ortadan kaldırmak açısından bu araştırmaların yapılması ayrıca önemli görülmektedir.

3.3. Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Değerlendirme

Araştırmada öğretim elemanları görüşlerini araştırmak amacıyla “Oyunculuk eğitimi veren akademik kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarının fakülte/üniversite olanakları, oyunculuk lisans programı hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusu oluşturulmuştur. Bu soruya yanıt bulabilmek için öğretim elemanları görüşme formu oluşturulmuştur. Bulgulara ilişkin genel bir değerlendirme yapmak gerekirse öğretim elemanlarının, oyunculuk eğitimi veren birimlerdeki fiziksel olanakları, eğitim kadrosunu sayıca ve nitelik olarak yetersiz buldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca öğretim elemanlarının öğretim planı ile ilgili olarak çeşitli olumsuzluklara ilişkin görüşleri olduğu tespit edilmiştir. Daha ayrıntılı bir değerlendirme yapmak gerekirse:

Cevaplar incelendiğinde, öğretim elemanlarının çoğunluğunun **fiziki olanakları** yetersiz bulduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcıların görüşlerine göre bu yetersizliklerin dans salonu, sahne, kurumsal iş birlikleri, depo ve derslik konularında olduğu görülmektedir. En çok görüşün yer aldığı dans salonu ile ilgili olarak katılımcılardan bazıları üniversitede böyle bir salonun yer almadığına yönelik görüş belirtirken, diğer katılımcılar bu salonların teknik anlamda çeşitli eksikliklerini dile getirmişlerdir. Bu eksiklikler zeminin uygun olmaması ve havalandırmanın olmayışı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Öğrencilerin bedensel olarak çalışmalarını gerçekleştirdiği bu alanların teknik açıdan

uygun alt yapıya sahip olması özellikle öğrencilerin sağlığı açısından çok önemlidir. Öğrencilerin çalışmalarında çeşitli sakatlanmalara sebebiyet vermemesi açısından bu salonların zemininin periyodik olarak bakımlarının yapılması, dolayısıyla zeminin derslerin yapılmasına elverişli olması gereklidir.

Fiziki olanaklara ilişkin öğretim elemanlarının çoğunlukla belirttiği ikinci yetersizlik sahne ile alakalıdır. Sahne ile ilgili yetersizlikleri ortak kullanım kaynaklı sorunlar ve teknik problemler olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Ortak kullanım kaynaklı sorunlara bakıldığında sahnenin fakülte/konservatuvar altındaki diğer bölümlerle ya da farklı fakültelerdeki bölümlerle birlikte kullanılmasıyla ilgilidir. Oyunculuk anasanat dallarının ya da oyunculuk temelli tiyatro bölümlerinin kullanım alanlarının sadece atölyeler ya da derslikler olmadığı, aynı zamanda derslerin ya da pratik çalışmaların yapılabilmesi için sahnelere ihtiyacı olduğu unutulmamalıdır. Üniversite çatısı altındaki farklı birimlerin sahneyi etkinlik ya da toplantı alanı olarak kullandığında derslere ya da pratik çalışmalara ayrılan sürenin azalması ya da sahneye ihtiyaç duyulan derslerin/çalışmaların başka alanlarda yapılması, dolayısıyla verimli çalışamama riskini doğurmaktadır. Bu konu ile ilgili diğer bir yetersizlik ise teknik problemlerdir. Bu yetersizliğin çoğunlukla sahnelerin mimari açıdan tiyatro koşullarına uygun olmaması ya da sahnenin teknik imkanlarla donatılmamış olması nedeniyle var olduğu gözlemlenmiştir. Mimari açıdan yetersiz görüşünde olan katılımcılar sahnenin akustik açıdan yetersiz oluşuna dikkat çekmişlerdir. Sahne, yapı gereği dışarıdan ses almamalı ve içerideki sesin temiz bir şekilde yayılmasına olanak tanınmalıdır. Bunun yanı sıra sahne üzerinde oyuna dair bir atmosfer, bir uzam oluşturmak için ışık ve ses gibi çeşitli ek olanaklardan faydalandığı bilinmektedir. Dolayısıyla bu gibi gereksinimler için sahnenin elektronik malzemelerle (ışık sistemi, ses sistemi, bilgisayar vb.) donatılmış olması elzem bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre fiziksel olanakların yetersizliğine ilişkin diğer iki konu depo ve dersliklerdir. Bu konular ile ilgili olumsuz görüşte olan katılımcılar, dekor ve kostüm depolarının olmadığına ve dersliklerin olması gerekenden az ya da küçük olduğuna değinmişlerdir. Bu noktada depoların büyüklüğünün yeterli olması gerekirken aynı zamanda kostümlerin ve dekor parçalarının da rutubetten uzak, içindeki eşyalara zarar vermeyecek şekilde alanlarda saklanması da önemlidir.

Öğretim elemanlarının belirttiği fiziksel olanaklarla ilgili tüm yetersizliklerin ödeneklerin ayrılması ile de ilgili olduğunu vurgulamak gereklidir. Ayrıca katılımcıların bazıları fiziksel olanaklardaki yetersizliklerin çeşitli nedenlerle binaların taşınmasından kaynaklandığını düşünmektedirler. Var olan binaların fiziksel koşullarını iyileştirmesi ve yeni yapılacak binaların mimari, teknik açıdan tiyatro eğitiminin verilebilmesine elverişli olması gereklidir.

Eğitim bilimleri alanındaki araştırmalar, fiziksel koşulların öğrenme ve öğrenci başarısında önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Şensoy, 2015; Duke, 1998). Bunun yanı sıra diğer sanat dallarında olduğu gibi oyunculuk gibi bir alanda sahne, stüdyo, kostüm, dekor gibi gereksinimleri olmadan eğitimin yapılamayacağı kabulünden yola çıkarak, fiziki koşulları dair güçlendirmelerin yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yeni açılacak olan bölümlerde de bu fiziki şartların yerine getirilmesi son derece önemlidir. Yeni açılacak bölümler için süreç içerisinde bu iyileştirmelerin yapılması oyunculuk eğitiminin sağlığı açısından uygun görülmemektedir.

Öğretim elemanlarının **eğitim kadrosu** ile ilgili görüşleri incelendiğinde katılımcıların büyük bir çoğunluğu öğretim elemanı sayısını yetersiz bulduğu görülmüştür. Öğretim elemanları tarafından bu yetersizliğin nedenleri, kadro alımlarının yapılmaması ve akademik kariyerin öğrenciler tarafından tercih edilmemesi olarak belirtilmiştir. Katılımcılar ayrıca akademik kariyerin öğrenciler tarafından tercih edilmemesinin kaynağını, alım kriterlerinin zorluğuyla ve sözleşmeli akademisyen ücretlerinin düşük olmasıyla alakalı olduğu düşüncesindedirler. Alanda akademisyen eksikliği, öğretim elemanlarının uzmanlığı olmayan derslere girmesine neden olması açısından da çözüm bulunması gereken sorunların başında gelmektedir. Bu nedenle kadro sayılarındaki eksiklerin bir an evvel giderilmesi, eğitim programının geleceğinin düşünülmesi adına ciddi bir öneme sahiptir. Çünkü anasanat dallarının kendi içinde yeterli kadroya sahip olması eğitim standardını ve kalitesini belirleyen en büyük etkenlerden biridir. Bu noktada oyunculuk eğitim programlarının yeterli eğitim kadrosuna sahip olması için kadro alımlarının yapılması gereklidir. Bu noktada öğrencilerin, sektörel paydaşların ve mezunların da bu konuyla alakalı olarak öğretim elemanlarıyla aynı görüşte olduğunu hatırlatmakta fayda vardır.

Öğretim elemanlarının eğitim kadrosuna ilişkin bir başka sorun ise öğretim elemanlarının niteliğinin yetersizliğiyle alakalıdır. Öğretim elemanlarının çoğunluğu bu konuda olumsuz görüşte olup, bu görüşün nedenlerini eğitmenin eğitiminin olmaması, ders yükündeki fazlalıklar ve uygulamadan uzak kalmak olarak açıklamışlardır. Eğitmenin eğitiminin olmamasından kasıt, oyunculuk anasanat dallarındaki öğretim elemanlarının alana dair aldıkları lisans, yüksek lisans ya da doktora gibi eğitimler değildir. Burada katılımcıların eğitimden kastı akademik personel için formasyon eğitimi ya da pedagojik açıdan bir eğitimidir. Bu eğitimin alınmasının öğrenci psikolojisini anlama ve algılama açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle özellikle akademik sürecin başında olan öğretim elemanlarının bu gibi eğitimlerden geçmesi önemlidir. Oyunculukta eğitmenin eğitimi ele alan Hülya Nutku, bu alandaki eğitmenin, öncelikle pedagojik formasyon edinmesi ve yöntembilimsel bir yol benimsemesi gerektiğini belirtmiştir (Nutku, 2012). Ayrıca dış paydaşlarda görev yapmakta olan sanatçıların üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarında eğitmen olarak görev yapması konusunda da çeşitli kistas ve kriterlerin getirilmesi, bu kriterler sonucunda benzer eğitimleri almasının eğitimin kalitesini yükselteceği düşünülmektedir. Katılımcılar öğretim elemanlarının niteliğinin yetersizliği ile ilgili bir diğer neden olarak ders yüklerindeki fazlalığı görmektedir. Akademik personel yetersizliği ile doğrudan ilgili bu konunun çözümü YÖK'ün ivedilikle kadro alımları için sahne sanatlarını öncelikli alan arasında kabul etmesidir. Ders yükündeki fazlalık, öğretim elemanlarının uzmanlık alanları haricindeki dersler yürütmesi gibi problemlerin açığa çıkmamasının tek çözümünün bu olduğu düşünülmektedir. Aksi halde var olan kadrodaki personelin emekli olması sonucu, bu alanlarda yetişmiş personel kalmaması ve bölümlerin kapanması tehlikesini barındırmaktadır. Nitelik açısından öğretim elemanlarının belirttiği bir diğer neden ise akademik kadronun uygulamadan uzak kalmasıdır. Öğretim elemanlarının uygulamadan uzak kalması sürekli gelişen, değişen ve dönüşen alanın gerisinde kalmaya, deneyim ve tecrübeden uzaklaşılmasına neden olduğu düşünülmektedir. Öğretim elemanlarının üniversite içi ya da dışı çeşitli faaliyetlerde bulunması sadece bu avantajları değil, aynı zamanda sektörel paydaşlarla iletişimi organik bir şekilde sağlaması avantajını da getirmektedir. Dolayısıyla bu şekilde öğretim elemanlarının öğrencilerin istihdam edilmesine de dolaylı yoldan katkı sağlayabileceği ortaya çıkmaktadır.

Öğretim elemanlarının **öğretim planı** üzerine düşünceleri araştırıldığında, katılımcıların yarıdan fazlasının oyunculuk eğitim programını güncel buldukları gözlenmiştir. Ancak 22 katılımcıdan 10 katılımcının programı güncel bulmadığı düşünüldüğünde bu noktada da değerlendirme yapılması gerekli görülmüştür. Oyunculuk eğitim programını güncel bulmayan öğretim elemanları, eğitimcilerin alandaki yenilikleri takip etmemesi ve derslerin sayıca azlığına değinmişlerdir. Derslerin sayıca az olması konusundaki görüşler özellikle sinema ve televizyon sektörüne dair derslerin program içinde yer almaması ile ilgilidir. Bu konuda olumsuz görüşe sahip olan öğretim elemanları özellikle kamera önü oyunculuk eğitimlerinin program içinde yer edinmesi gerektiği görüşündedirler. Günümüzde oyunculuk mezunlarının istihdam alanlarına bakıldığında sinema ve televizyon sektörü önemli rol oynamaktadır. Oyunculuk eğitim programı her ne kadar tiyatroya, sahne sanatlarına odaklansa da mezunlarının istihdam alanlarına dair de çeşitli eğitimleri içinde barındırması gerektiği düşünülmektedir. Bu noktada eğitim programlarında sinema ve televizyon sektörüne dair uygulamalı derslerin ya da workshopların yer almasının önemi bir kez daha açığa çıkmaktadır.

Oyunculuk öğretim planı ile ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşlerinden bir diğeri teorik ve uygulamalı derslerin programdaki yoğunlukları ile ilgilidir. Katılımcılar derslerle ilgili olarak uygulama ve teori dengesini yetersiz bulmuşlardır. Bu yetersizlik üzerine detaylara bakıldığında öğretim elemanlarının görüşlerinin çeşitli olduğu görülmüştür. Uygulamalı derslerin artması gerektiğini düşünenlere zıt olarak teorik derslerin artmasını gerektiğini düşünenler olduğu gibi aynı zamanda her ikisinin de artması yönünde görüşler yer almaktadır. Uygulamalı derslerin artması gerektiği görüşü yoğunluklu olsa da programlar kendi içinde çeşitli parametreler barındırdığından bu noktada genel bir değerlendirmeye varmak mümkün görülmemektedir.

Derslerin içerik ve programdaki sıralanışı ile ilgili öğretim elemanlarının görüşlerine bakıldığında ise olumsuz görüşlerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu konu ile ilgili ders içeriklerinin düzensiz olduğunu düşünen öğretim elemanları yoğunluktadır. Katılımcılar tarafından bu düzensizliğin nedenleri, rol çalışma bağlamı derslerin Antik Yunan dönemi ile başlaması ve programda farklı oyunculuk üsluplarının, biçimlerinin yer almamasıdır. Bazı üniversitelerin oyunculuk eğitim programlarında Rol çalışma bağlamı derslerin başlangıçta Antik Yunan oyunlarının icrasını baz aldığı görülmektedir.

Katılımcılar bu başlangıcın öğrenciler açısından dönemi algılama ve uyarlanma açısından sorun yarattığını düşünmektedir. Ayrıca oyunculuk eğitimindeki mevcut duruma ilişkin bulgulara bakıldığında çoğunlukla programlarda, ilk iki yarıyıda, rol çalışma bağlamı derslerin içeriklerinin temel oyunculuk bilgi ve beceri tekniklerinin uygulamalarla yetkinleştirilmesini amaçlayan Mimik, Oyunculuğa Giriş gibi derslerin yer aldığı görülmektedir. Bu başlangıcın öğrencilere oyunculuk anlamında bir temelin sunulması açısından uygun olduğu düşünülmektedir. Bu temel eğitimin ardından öğrencilerin Antik Yunan dönemi oyunları ile eğitime devam etmesinin günümüzde avantajlarının ve dezavantajlarının araştırılması gerekmektedir. Rol çalışma bağlamı derslerde sıralama üzerine analiz çalışmaları yapılması da ayrıca önemli araştırma konuları arasında görülmektedir. Bunun yanı sıra öğretim elemanlarının ders içerikleri ve sıralanışlarına ilişkin olumsuz görüş bildirdiği diğer konu olan farklı oyunculuk üsluplarına dair derslerin yer almasına gelindiğinde, doğalcı - gerçekçi oyunculuk üsluplarına ek olarak çeşitli oyunculuk biçimlerinin de (grotesk, epik, absürt, geleneksel türk tiyatrosu vb.) oyunculuk eğitim programlarında yer alması gerektiği katılımcılar tarafından düşünülmektedir. Daha sonra değinilecek olan sektörel paydaşların görüşlerinde de benzer bir beklenti yer almaktadır. Oyunculuk eğitimi üzerine yapılan bir değerlendirmede oyunculuk eğitiminin özellikle Geleneksel Türk Tiyatrosu'nun geliştirilmesine yönelik bir nitelik taşımadığı dile getirilmiştir (Demirtaş, 2012). Başta Geleneksel Türk Tiyatrosu olmak üzere oyunculuk biçimlerine dair eğitimlerin az sayıda üniversitenin oyunculuk eğitim programlarında olduğu görülmüştür. Farklı üsluplardaki sahnelemelere dair yaklaşımların öğrenim çıktılarında yer alması, mezunların profesyonel meslek hayatına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretim elemanlarının ders içerikleri ve programdaki sıralanışına ilişkin olumsuz görüş bildirdiği bir diğer konu olan dersler arasındaki bağlantının kurulmasına konusuna gelindiğinde ise, öğrencilere tiyatro sanatına dair bütüncül bir bakış oluşturulması gerektiğinin katılımcılar tarafından belirtildiği görülmüştür. Bu bütüncül bakışın oluşabilmesi için öğrencilere derslerde öğrendiklerini tiyatronun ya da oyunculüğün hangi alanında kullanacakları anlatılması gerektiği vurgulanmıştır. Özellikle yardımcı derslerde var olan bu problemin giderilmesi için tiyatronun pratiğine dair çalışmaların yapılması ve bu çalışmalara yardımcı ders öğretmenlerinin katılmaları

önemlidir. Bu çalışma ve katılımla birlikte öğrencinin çeşitli derslerde öğrendiklerini birleştirmesine ve bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Katılımcıların ders içerikleri ve derslerin programdaki sıralanışına yönelik olumsuz görüşünün nedenlerinden sonuncusu öğretim elemanları arasındaki iletişimsizliktir. Periyodik olarak yapılacak bölüm toplantıları ile daha etkileşimli bir programın oluşabileceği katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bu toplantıların sıklaştırılması ile program kaynaklı birçok sorunun çözüme ulaşacağı düşünülmektedir.

Öğretim elemanlarının oyunculuk lisans programıyla ilgili olarak çoğunlukla olumsuz görüş bildirdiği diğer bir konu ise programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkı sunması ile ilgilidir. Programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkısının olmadığını düşünen öğretim elemanları sayıca fazladır. Katılımcılar yetersizliğin ders eksikliğinden ve fiziksel olanakların yetersizliğinden kaynaklandığını düşünmektedir. Ders eksikliğiyle ilgili olarak katılımcılara ‘Hangi dersler eklenmeli?’ sorusu sorulmuş, bu soruya cevaben katılımcılar sanat felsefesi, enstrüman, yoga, bale, psikoloji, sanat tarihi, anatomi, sosyoloji, felsefe ve uygulamalı geleneksel türk tiyatrosu derslerinin eklenmesini önermiştir. Önerilen derslerin çoğunlukla yardımcı alanlardan olduğu görülmektedir. Ayrıca fiziksel olanakların iyileştirilmesi gerektiği bu noktada bir kez daha katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Katılımcılar programın nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkı sunması için fiziksel olanakların iyileştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Buradan bakıldığında fiziksel olanakların iyileştirilmesiyle eğitim programına birçok açıdan katkı sağlanacağı anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanları programın daha etkili olabilmesi için, uzman eğitimci ihtiyacının giderilmesi, eğitimcilere pedagojik açıdan eğitim verilmesi, eğitimcilerin alan deneyiminin artırılması, eğitimcilere yurtdışında deneyim sağlanması, alanda bilimsel çalışmaların artması ve öğretim elemanları arasındaki iletişimsizliğin kalkması gerektiğini düşünmektedirler. Bu yetersizliklerin ya da iyileştirmelerin hepsi öğretim elemanları ile ilgili olduğu gibi bunlar haricinde öğretim elemanlarının belirttiği başka hususlar da yer almaktadır. Programın daha etkili olabilmesi için alanda deneyimli, tecrübesi oyuncular, eğitimciler, yönetmenler ile workshopların düzenlenmesi,

festivallerin organize edilmesi gerektiğini de düşünen katılımcılar bulunmaktadır. Aynı zamanda yukarıda değinilen dersler arasındaki bağlantının kurulması, derslerin sayıca artması ve fiziksel olanakların iyileştirilmesi de katılımcıların bu konudaki önerileri arasındadır. Tüm bunların haricinde programın daha etkili olabilmesi için öğretim elemanlarından bazıları, yurtiçi ve yurtdışı kurumsal iş birliklerinin oluşturulması ya da iyileştirilmesi ve öğrenci seçim yöntemlerinin değiştirilmesi de önermiştir. Programın daha etkili olabilmesi için öğretim elemanlarının cevapları incelendiğinde çoğunlukla görüşlerin öğretim elemanlarına odaklandığı gözlemlenmiştir. Bu noktadan bakıldığında öğretim elemanlarının programın iyileştirilmesi ile alakalı olarak çoğunlukla çözümü kendilerinde aramakta olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

3.4. Mezunların Görüşlerine İlişkin Değerlendirme

Araştırmanın ikinci sorusu “Oyunculuk lisans programı mezunlarının aldıkları eğitim ve fakülte olanakları hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusudur. Bu soruya yanıt bulabilmek için öğrencilere Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketi sunulmuştur. Bulgulara ilişkin genel bir değerlendirme yapmak gerekirse mezunların öğretim elemanı sayısını yetersiz bulduğu ve sinema-tv sektörüne dair derslerin programda yer alması gerektiği ile beklentileri olduğu görülmektedir. Daha ayrıntılı bir değerlendirme yapmak gerekirse:

Mezunların eğitim aldıkları süreç içerisindeki **fiziksel koşullara** ilişkin görüşlerini araştırmak için Mezun – Eğitim Programı Anketinin dokuzuncu maddesi oluşturulmuştur. Bu maddeye mezunların katılım oranlarına bakıldığında, mezunların yarıdan fazlasının fiziksel olanakları yeterli bulduğu gözlemlenmiştir. Öğretim elemanlarının bu konu ile ilgili olumsuz görüşte olduğu yukarıda belirtilmişti. Mezunların görüşlerini öğretim elemanlarının görüşleri ile birleştirip bir değerlendirme üretmek gerekirse fiziksel olanaklara ilişkin problemlerin günümüzde daha belirgin olduğu açıkça çıkmaktadır.

Mezunların **öğretim planı ve öğretim elemanları** ilgili olarak görüşlerini araştırmak amacıyla Mezun – Eğitim Programı Değerlendirme Anketinin dokuzuncu maddesi haricindeki diğer maddeler oluşturulmuştur. Toplam dokuz maddeye mezunların

katılım oranları incelendiğinde mezunlar, öğrendiklerini profesyonel meslek hayatlarında uygulamakta ve programın nitelikli bir oyuncu olarak yetiştirmelerine katkı sunduğunu düşünmektedirler. Ayrıca programda aldıkları eğitim, mesleki ve etik açıdan sorumluluk sahibi olmalarını sağladığını ve son çalıştıkları işin doğrudan ya da dolaylı olarak meslekle alakalı olduğunu belirtmişlerdir. Yine katılım oranları incelendiğinde mezunların aldıkları eğitimin başlangıçtaki beklentileri karşıladığını ve tekrar seçme şansları olsaydı yine aynı bölümü tercih edecekleri görülmüştür. Ayrıca programın mesleki hayat ve iş dünyasındaki gereksinimlere etkin önerilerde bulunması ve alanında uzman öğretim elemanlarından ders aldıkları konusunda olumlu görüş bildiren katılımcılar çoğunlukta olsa da bu maddelere yönelik kararsız görüşte olan azımsanmayacak bir oranda katılımcının olduğunu hatırlamak gerekir. Mezunlara sorulan açık uçlu soruda da çoğunlukta olan görüşler bu konulardaki problemi açığa çıkarmaktadır. Bu açık uçlu soruda mezunlara eğitim ile ilgili karşılaştıkları problemler sorulmuş, cevaplar değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının alanlarındaki yetersizliği ve programın sektörle ilişkisinin olmadığına yönelik cevapların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Ayrıca mezunların olumsuz görüşte olduğu tek madde öğretim elemanı sayısının yetersiz olmasıdır. Daha önce hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının bu konu ile ilgili olumsuz görüş belirttiğine değinilmişti. Mezunların da bu konuda ortak görüşte olması sorunun geçmişten günümüze devam ettiğini ortaya çıkarmaktadır. Öğretim elemanlarının sayıca yetersizliği konusunda çeşitli adımların atılması oyunculuk eğitim programlarının geleceği açısından ciddi öneme sahiptir.

Oyunculuk eğitim programları mezunlarının programa ilişkin sektörde aksayan yönlerin ne olduğu sorulmuş, bu konuda gelen cevaplar incelendiğinde, mezunların çoğunluğu programda kamera önü oyunculuk eğitiminin eksik olduğunu belirtmiştir. Özellikle son yıllarda Sahne Sanatları ya da Film Tasarımı gibi alanlarda oyunculuk eğitimi ile ilgili yapılmış tezlerde bu konunun yer aldığı gözlemlenmektedir (Kayan, 2021; Mermut, 2018). Bu çalışmalar da bu alandaki beklentiye ve bir boşluğu açığa çıkarmaktadır. Eğitimde kameraya dair içeriklerin sunulması konusunda mezunların, öğretim elemanları ile benzer görüşte olduğu görülmektedir. Sinema ve televizyon sektörüne dair derslere ilişkin değerlendirmeye daha önce değinilmişti. Tekrar hatırlamak gerekirse, oyunculuk eğitim programları mezunlarının istihdam edildiği alanların başında

gelen bu sektöre dair eğitimlerin lisans süresince verilmesi öğrencilerin profesyonel meslek hayatlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Mezunların da bu deneyimden yola çıkarak böyle bir öneri getirmiş olabileceği düşünülmektedir.

3.4. Sektörel Paydaşların Görüşlerine İlişkin Değerlendirme

Araştırmada sektörel paydaşların görüşlerini araştırmak amacıyla ‘Sektörel paydaşların oyunculuk lisans programı ile ilgili görüşleri nelerdir?’ sorusu oluşturulmuştur. Bu soruya cevap bulabilmek için Sektörel Paydaşlar Görüşme Formu hazırlanmıştır. Bulgulara ilişkin genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, programın sektörel beklentileri karşılamadığı için derslerin eklenmesi gerektiği, eğitmen kaynaklı sorunların olduğu, eğitim süresince pratik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu, fiziksel açıdan eksiklerin olduğu, sektörle ilişkisinin iyileştirilmesi gerektiği ile ilgili görüşlerin olduğu anlaşılmaktadır. Daha ayrıntılı bir değerlendirme yapmak gerekirse:

Sektörel paydaşların lisans düzeyinde **oyunculuk eğitiminin olumlu yönlerine** ilişkin görüşleri incelendiğinde, üniversitelerde yer alan oyunculuk eğitimin olumlu yönlerine yönelik çok yönlü bir eğitim sunması, deneyimli akademik kadronun yer alması ve mezunlara iş ağı sağlaması gibi konularda çoğunlukla katılımcıların ortaklaştığı görülmektedir. Ayrıca araştırmacı tarafından katılımcıların bu soruya cevap verme konusunda zorlandıkları gözlenmiştir. Bunun sebebi katılımcıların bu konu üzerine daha önce düşünmemiş olabileceklerinin yanı sıra olumlu yönlerinin olumsuz yönlere göre daha azınlıkta olabileceği düşünülmektedir.

Sektörel paydaşların **oyunculuk eğitim programının geliştirilmesi gereken yönlerine** ve bu konudaki beklentilerine bakıldığında, en çok görüşün derslerin eklenmesi gerektiği konusunda olduğu görülmüştür. Bu dersler kamera önü oyunculuk, güncel oyunculuk yöntemleri, enstrüman, psikoloji, felsefe, uygulamalı geleneksel türk tiyatrosu, uygulamalı dramaturgi ve seçmelere hazırlıktır. Bu noktada öğretim elemanları ve mezunların programa benzer dersler eklenmesi gerektiği konusunda görüş belirttiklerini hatırlatmakta bir kez daha fayda vardır. Bu derslerin eklenmesinin yanı sıra dil eğitimi, hareket, şan ve konuşma derslerinin süresinin artması gerektiğini düşünen katılımcılar da yoğunluktadır.

Programın geliştirilmesi gereken yönleri ile ilgili sektörel paydaşların görüşlerinde bir diğer başlık eğitmen kaynaklı sorunlardır. Özellikle öğretim elemanlarının kendileri ile ilgili gördüğü sorun ve aksaklıkların burada da yer aldığı görülmektedir. Bunlar, eğitmenin eğitimi, akademik personel eksikliği ve sözleşmeli personel sorunudur.

Paydaşların programa ilişkin beklentileri arasında pratik çalışmaların arttırılması ve yan sanat dalları ile etkileşim de yer almaktadır. Eğitim süreci içerisinde pratik çalışmalarının öğrencilerin profesyonel meslek hayatına ciddi anlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yan sanat dalları ile etkileşim içinde pratik çalışmaların yapılması öğrenciler açısından diğer alanlara dair çeşitli kazanımlar sunacağı gibi aynı zamanda istihdama yönelik katkıları da olacağı düşünülmektedir. Örnek verilecek olursa, sinema alanına ilişkin ortak pratik çalışmaların yapılması ile öğrenciler arasındaki etkileşim artacak, mezuniyet sonrasında bu etkileşim ve iletişimle birlikte ortak istihdam alanları oluşabilecektir. Ayrıca sektörel paydaşlardan tasarımcılar ile yapılan görüşlerde aksesuar ve kostüm kullanımı ve bakımı açısından özellikle yeni mezunların eksiklerinin olduğu dile getirilmiş, bu kazanımı öğrencilere sağlamanın yolu olarak yan dallarda pratik çalışmaların yapılması bir kez daha önem kazanmıştır.

Fiziksel olanaklara ilişkin taşınma sorunu ve yeni binaların eğitime elverişli teknik donanımda olmaması sektörel paydaşların da dile getirdiği sorunlar arasındadır. Bu noktada bir kez daha olanakların arttırılması gerektiğini vurgulamak gereklidir. Özellikle taşınma gibi sorunların oyunculuk eğitiminde son zamanların konusu olduğu düşünüldüğünde, sektörel paydaşların oyunculuk eğitimiyle alakalı güncel sorunları takip ettikleri ortaya çıkmaktadır. Aidiyet duygusu olarak açıklanabilecek olan bu takibin devam etmesi alan açısından önemli görülmektedir.

Sektörel paydaşların programdaki beklentilerine yönelik son konu ise sektörle ilişkinin iyileştirilmesi gerektiğidir. Katılımcılar sektörel bağın kurulması adına çeşitli workshopların düzenlenmesi, staj koşullarının iyileştirilmesi, festivallerin organize edilmesi ve yurtdışı değişim programlarının iyileştirilmesi ile ilgili çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Jauhari ve Thomas (2013), üniversitelerin sektörle işbirliği halinde olmasının iki taraf için de olumlu yönlerinin olduğunu, bu işbirliğinin sektöre eğitimli ve alanında uzman bireylerin yetiştirilip istihdam edilmesine ve rekabet gücü kazanılmasına

da olanak verdiğini belirtmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında, sektörle etkileşimin artırılması üzerine çeşitli projelerin yapılmasının oyunculuk eğitimi alanına büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sektörel paydaşların **sektörel beklentileri** incelendiğinde, üniversite – Sektör işbirliği üzerine katılımcıların çoğunluğunun staj koşullarının oluşması ya da iyileştirilmesi konusunda ortak görüşte olduğu görülmektedir. Bu noktada staj koşullarının özellikle oyunculuk alanındaki uygulamalı eğitime katkı sunduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu beklentinin yanı sıra festival, söyleşi ve workshopların organize edilmesi, sektörle ortak çalışmaların, toplantıların planlanması, sektörel hazırlık eğitimlerinin verilmesi, sivil toplum kuruluşlarının kurulması, öğrencilere rehberlik edilmesi ve cv havuzu oluşturulmasına yönelik beklentilerin olduğu da görülmüştü. Bu noktada gelişim gösterilebilmesi açısından sektörel paydaşlarla çeşitli toplantıların yapılması sonucu ortak projelerin oluşturulması önem teşkil etmektedir. Ayrıca daha önce workshop, festival ya da söyleşi gibi etkinliklerin de planlanmasının eğitimin kalitesine olumlu yönde etki edeceği belirtilmişti, bunun yanı sıra bu planlamaların ve organizelerin sektörel paydaşlarla etkileşim açısından da çeşitli avantajları olabileceği düşünülmektedir. Bu etkinliklerin sektörel hazırlığa yönelik olabileceği de bu noktada unutulmamalıdır.

SONUÇ

Bu araştırma, oyunculuk eğitimi üzerine sorulardan yola çıkarak literatür incelemesi ve saha araştırmasıyla gerçekleştirilmiştir. Varılan nokta, elde edilen bulgulara dayanarak akademik oyunculuk eğitimi üzerine çok yönlü bir değerlendirme yapmayı olanaklı kılmış, bu değerlendirmeye göre çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Öncelikle “Türkiye’de akademik düzeyde oyunculuk eğitiminin tarihsel gelişimi nasıldır?” sorusu bağlamında bir değerlendirme yapmak gerekirse 1900’lerin ilk yarısında oluşturulan akademik anlamdaki ilk oyunculuk eğitimindeki yapının değişmeden günümüze kadar geldiği görülmektedir. Bunca yılda gelinen noktada derslerin neredeyse aynı şekilde korunduğu, bu derslerin sadece isimlerinde değişikliklere gidildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra 1997 yılında gerçekleştirilen Türkiye Tiyatro Kurultayı’nda alınan kararların günümüzde halen uygulamaya geçirilememiş olması da bu konuyu destekler niteliktedir. Ayrıca günümüzde akademik anlamda oyunculuk eğitiminin mevcut durumuna bakıldığında da bir standardın oluşturulamadığını belirtmekte fayda vardır. Bu noktada üniversitelerin eğitim programlarında sanat eğitiminin doğası gereği özgün bir yaklaşım olması gerektiği düşünülebilir. Bu yaklaşım özgün bir ekolün yaratılması ya da farklı eğitim yöntemlerinin oluşması gibi pozitif yaklaşımların bilimsel olarak program geliştirme yöntemleri ile oluşturulması ve belli bir standardın gözetilmesi gerçeğini değiştirmemelidir. 2015’te kurulan Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun Kalite Güvencesi Yönetmeliği çerçevesinde başlayan çalışmalar, eğitimde belirli bir kalite düzeyini yakalanması için bazı standartların belirlenmesini öngörmektedir. Elbette sanat eğitiminde ‘standartlara ulaşmak’ tedirgin edici çağrışımları barındırmaktadır, çünkü sanat eğitiminde hedeflenen nokta, kendine özgülük ve çeşitliliktir. Ancak bu çalışmada açıklanabilir, yenilenebilir ve sürdürülebilir bir eğitim anlayışı için kimi standartlara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu noktada eğitim programlarının değerlendirilmesine yönelik çalışmaların artması, bu çalışmalar neticesinde programların güncellenmesi ve sayıca az olan ulusal düzeyde eğitim buluşmalarının sıklaştırılması önemlidir.

Bugün gelinen noktadan bakıldığında, elimizde çözüm bekleyen sorunlar yumağı olduğu açıktır. Eğitim paydaşlarının (öğrencilerin, öğretim elemanların, mezunların ve sektörel paydaşların) görüşleri doğrultusunda saptanan bulgular ve değerlendirmeler bu sorunlara işaret etmektedir.

Eğitim paydaşlarının ortak görüşlerinden yola çıkıldığında, fiziksel koşulların oyunculuk eğitimine elverişli olmadığı, oyunculuk eğitimi alanında öğretim elemanı yetiştirilmesinin bir ihtiyaç olduğu, derslerin beklentileri karşılamadığı ortak bir sorun olarak belirmektedir. Oyunculuk eğitiminin yapılabilmesi için elzem olan sahne, teknik donanım, dans salonu, derslikler, depolar gibi fiziksel koşullarda ve olanaklarda eksiklerin olduğu görülmektedir. Ayrıca günümüzdeki şartlarda öğretim elemanları ile ilgili hem nicelik hem de nitelik açısından eksiklikler olduğu düşünülmektedir. Bu eksikliklerin nedenleri arasında kadro alımlarının yapılamaması ve mezunların akademik kariyeri tercih etmemesi yer almaktadır. Öğretim planı açısından bakıldığında ise, derslerin içeriklerinde ve programdaki sıralanışında var olan sorunlara ek olarak programın sektöre ilişkin güncel yaklaşımları barındırmadığı da tespit edilmiştir.

Peki oyunculuk eğitimindeki tüm bu sorun ve aksaklıkların üstesinden gelinmesi mümkün müdür? Bu sorunların çözümü için nasıl öneriler geliştirilebilir? Alandaki boşluğu dolduracak ve sorunlara çözüm sunacak ne gibi araştırmalar yapılabilir?

Tüm bu sorulara cevap niteliğinde oluşturulan, bir bütün olarak ele alındığında model olarak adlandırılabilir öneriler aşağıda maddeler halinde sunulmuştur;

- Eğitim paydaşları fakültelerin/konservatuvarların fiziki olanaklarını oyunculuk eğitimi için yetersiz olduğunu belirtmişlerdi. Ortak kullanımda olan sahnelerin kullanımı sadece oyunculuk eğitim programlarına tahsis edilebilir. Ayrıca teknik olanaklar açısından (ses sistemi, ışık sistemi, bilgisayar vb.) yetersiz olan sahnelere çeşitli güçlendirmeler yapılabilir. Akustik açısından uygun olmayan sahneler de bu anlamda iyileştirilebilir. Öğrenciler mezun olduklarında, profesyonel meslek süreçlerinde bu olanakların içinde yer alacağı düşünüldüğünden, öğrenim süreçlerinde bu teknik olanakları deneyimlemeleri son derece önemlidir. Bu nedenle

sahnelerin kullanım, teknik malzeme ve akustik açısından oyuncu eğitmeye uyumlu hale getirilmesi sağlanabilir. Sahnenin yanı sıra dans salonu da oyunculuk eğitim sürecinde önemli ve yararlı alanlardan biridir. Bu salonların/çalışma alanlarının periyodik olarak zemin bakımlarının yapılması ve havalandırmalarının iyileştirilmesi öğrencilerin sağlıklı koşullarda eğitim almaları açısından önemli bir diğer husustur. Ayrıca kostüm ve dekor depoları bulunmayan konservatuvar/fakültelerin bu depoları edinmeleri sağlanabilir. Bu depolarda yer alan dekorların ve kostümlerin zarar görmeyecek şekilde korunması için elverişli ortamlar oluşturulabilir.

- 2021 yılı lisans düzeyindeki oyunculuk eğitim programlarındaki öğrenci alımlarına bakıldığında merkezi yerleştirme ile öğrenci alındığı görülmüştür. Tamamen yeteneğe dayalı uygulamanın yoğunlukta olduğu bir programa, özel yetenek sınavsız öğrenci alımlarının yapılması ciddi bir problemdir. Oyunculuk eğitim programlarındaki derslerin gerektirdiği özelliklerin adayda bulunup bulunmadığı belirlenebilmesi için bu sınava ihtiyaç duyulmaktadır. Merkezi yerleştirme ile bu özellikleri belirlemek mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla oyunculuk eğitim programlarının bu aşamalarda diğer programlarla tutarlı yol alabilmesi için programlar arası buluşmalar, toplantılar yapılabileceği gibi, bu maddeyle alakalı çeşitli araştırmalar da yapılabilir.

- Üniversitelerde yer alan kütüphanelerde oyunculuk alanına yönelik kaynaklar arttırılabilir. Alanda yapılacak araştırmalara kaynak oluşturması açısından önemli olan bu artırıma öğrencileri yönlendirmek için çeşitli projeler yapılabilir.

- Oyunculuk öğrencilerinin yurtdışında deneyim kazanmaları oldukça önemlidir. Sektörel paydaşlardan elde edilen veriler de bu konuyu destekler niteliktedir. Öğrencilerin çeşitli programlar aracılığıyla yurtdışında deneyim kazanmaları için çeşitli anlaşmalar yapılabilir. Bu anlaşmalar doğrultusunda düzenli bilgilendirme toplantıları yapılarak öğrencilerin bilgi edinmeleri sağlanabilir.

- Eğitim paydaşları tarafından oyunculuk lisans programlarının güncel yaklaşımları içinde barındırması gerektiği belirtilmiştir. Bu konuda ihtiyaç analizlerinin yapılması, programla ilgili olarak öğrenci, öğretim elemanları ve mezunların görüşlerinin düzenli olarak alınması sağlanabilir.

- Oyunculuk sektörünün dönüşümü ve gelişmeleri göz önüne alınarak kısıtlı seçmeli ders imkanı sunan oyunculuk eğitim programlarındaki seçmeli dersler çeşitlendirilebilir.

- Öğretim elemanları, mezunlar ve sektörel paydaşlar kamera önü oyunculığa dair eğitimlerin program içinde yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Günümüzde oyunculuk mezunlarının istihdam alanlarına bakıldığında özellikle sinema ve televizyon sektörünün önemli rol oynadığı bilinmektedir. Bu noktada mezunların istihdam alanlarına odaklanarak kamera önü oyunculuk dersinin program içinde yer alması sağlanabilir.

- Öğretim elemanlarının üniversite içi veya dışı çeşitli faaliyetlerde bulunmasının birçok avantajı bulunmaktadır. Bu avantajlardan ikisi öğretim elemanlarının uygulamalı alanlarda deneyimini arttırması ve sahne sanatlarındaki gelişmeleri yakından takip etmelerini sağlamasıdır. Bir diğeri ise sektörel paydaşlarla öğretim elemanlarının arasındaki iletişimi arttırmasıdır. Bu iletişimin öğrencilerin istihdam alanlarına da katkısı olacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla öğretim elemanlarının yönetmenlik, oyunculuk, koreograflık, dramaturgluk gibi çeşitli faaliyetlerde yer alması için sektörel paydaşlarla çeşitli iş birlikleri sağlanabilir.

- Öğretim elemanları ve sektörel paydaşlar oyunculuk lisans programlarında farklı oyunculuk biçimlerine dair derslerin de olması gerektiğini belirtmişlerdir. Özellikle sektörel paydaşlar bu konuda ciddi problemlerin olduğunu dile getirmişlerdir. Programlarda doğalcı – gerçekçi oyunculuk üsluplarına ek olarak çeşitli oyunculuk biçimleri de (grotesk, epik, absürt, uygulamalı geleneksel türk tiyatrosu vb.) yer alabilir. Rol çalışma bağlamlı derslerin öğretim çıktılarına bu biçimlerin eklenmesiyle mezunlara mesleki açıdan katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Bu nedenle programlardaki ders içeriklerinin tekrar gözden geçirilmesi önerilmektedir.

•Oyunculuk eğitim programlarının nitelikli oyuncu yetiştirmeye katkı sağlayabilmesi için öğretim elemanları ve sektörel paydaşlar tarafından çeşitli derslerin eklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu dersler Sanat Felsefesi, Enstrüman, Yoga, Bale, Psikoloji, Sanat Tarihi, Anatomi, Sosyoloji, Felsefe, Uygulamalı Geleneksel Türk Tiyatrosu, Kamera Önü Oyunculuk, Güncel Oyunculuk Yöntemleri, Rol Dramaturgisi ve Seçmelere Hazırlıktır. Bu derslerin programda olmasının katkıları araştırılabilir, katkı sunacağı düşünülen dersler programa eklenebilir.

•Çalışmada oyunculuk lisans öğrencilerine katkısı en çok ve en az olan dersler sorulmuş, verilen cevaplar incelendiğinde en az katkısı olan derslerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Yoga ve Uyum dersleri olduğu görülmüştür. Bu derslerin katkısının neden az olduğu araştırılabilir ve katkı arttırmaya yönelik çeşitli çalışmalar yapılabilir.

•Eğitim paydaşlarının tamamı öğretim elemanı sayılarını yetersiz bulmuşlardır. Oyunculuk eğitim programlarında öğretim elemanlarının sayısını arttıracak çeşitli projeler yapılabilir. Kadro alımlarının arttırılması, alım kriterlerinin düzenlenmesi, sözleşmeli personel şartlarının iyileştirilmesi bu konuda atılacak önemli adımlardır. Ayrıca öğretim elemanlarının sayıca az olması, öğretim elemanlarının uzmanlık alanında olmayan derslerde eğitim vermesini zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk öğretim elemanlarının niteliğini de düşüren etmenlerden biri olarak görülmektedir. Bu konudaki bir başka olumsuz etmen, oyunculuk eğitim programlarının geleceğini de etkilemektedir. Şu anda kadroda bulunan personelin gün geçtikçe emekli olmasıyla birlikte bölümler kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardır. Dolayısıyla ivedilikle oyunculuk eğitim programlarındaki öğretim elemanı sayısının arttırılması önerilmektedir.

•Çalışmanın ilk aşamasında üniversite çatısı altında yer alan oyunculuk eğitim programlarına destek bölümlerin yer almasının katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Sadece Sahne Sanatları altındaki anasanat dallarının çeşitlendirilmesi değil, aynı zamanda oyunculuk ile ilişkili destek bölümlerin (Müzik, Sinema gibi) bu çatı altında yer alması sağlanabilir. Bu

destek bölümler ile ortak pratik çalışmalar planlanabilir. Örnek verilecek olursa, sinema bölümü ile ortak pratik çalışmalar yapılması ile öğrenciler arasındaki etkileşim artacak, mezuniyet sonrasında bu etkileşim ve iletişimle birlikte ortak istihdam alanları oluşabilecektir.

- Çalışmada bazı üniversitelerin Bilgi Sistemleri'nin güncel olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda üniversitelerin bilgi sistemlerinin en azından dönemlik olarak gözden geçirilmesi ve derslere ilişkin bilgilerin güncellenmesi önerilmektedir. Ayrıca Bilgi Sistemleri'nde bulunan dokümanların güncel olup olmadığının bilinmesi açısından son düzenlenme tarihinin eklenmesi, bu gibi çalışmaların güvenilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle Bilgi Sistemleri'ne son düzenlenme tarihi eklenebilir.

- Oyunculuk eğitim programlarının öncelik/sonralık kriterlerinde de çeşitli problemler tespit edilmiştir. Bu problemten biri Tiyatro Tarihi ya da Oyun İncelemesi gibi derslerin Rol Çalışma Bağlamlı dersler ile öncelik/sonralık ilişkisi içinde olmamasıdır. Yani absürt tiyatroya dair teorik çalışmalar Tiyatro Tarihi ya da Oyun İncelemesi gibi derslerde önce yer almalı, öğrenci teorik olarak öğrendiklerini Rol Çalışma Bağlamlı derslerde sonra uygulamalıdır. Öncelik/sonralık dışında bu ilişki eş zamanlı bir şekilde de uygulanabilir. Programların neredeyse tamamında bu ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir. Programdaki derslerle alakalı olarak öncelik/sonralık üzerine çeşitli çalışmaların yapılması ve benzer içerikleri oluşturan teori ve uygulama derslerin sıralamalarının düzenlenmesi önerilmektedir. Ayrıca Rol Çalışma Bağlamlı derslerin bazı programlarda Antik Yunan dönemi ile başlaması bazı katılımcılar tarafından problem olarak görülmektedir. Bu görüşte olan katılımcılar bu başlangıcın öğrenciyi zorladığını, böyle bir başlangıçtan ziyade kendi karakterlerine yakın icralarla sahneleme deneyimlerini öncelikli olarak yaşamalarının öğrencilere katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Bu bağlamda oyunculuk eğitimi alanında yapılacak olan çalışmalarda eğitsel açıdan hangi başlangıcın öğrenciye katkı sağlayacağına dair araştırmalar yapılabilir.

- Katılımcılar tarafından ders içerikleri ve derslerin programdaki sıralanışı hakkındaki olumsuz görüşlerin nedeni, öğretim elemanları arasındaki iletişimsizlik olarak görülmektedir. Bu olumsuzlukların yanı sıra program bazlı sorunların üstesinden gelebilmek adına periyodik olarak öğretim elemanları arasında toplantılar planlanabilir.

- Eğitim süreci içerisinde özellikle uygulamalı alanlarda staj koşullarının yer alması öğrencilerin profesyonel meslek hayatlarına yönelik deneyim sağlamakta olduğu bilinmektedir. Bu koşulları içinde barındıran programlarda staj koşullarının iyileştirilmesi ve staj koşullarının oyunculuk eğitim programlarının tamamında yer alması önerilmektedir. Ayrıca staj konusunda özellikle ödenekli tiyatrolarla çeşitli anlaşmalar ve projelerle iş birlikleri yapılabilir.

- Alanda deneyimli sanatçılar ya da eğitmenlerle workshop ve söyleşilerin yapılması gerektiği öğretim elemanları ve sektörel paydaşlar tarafından belirtilmiştir. Bu gibi etkinliklerin yapılmasının öğrencilere katkı sağlayacağı açıktır. Bu nedenle kısa aralıklarla bu gibi etkinliklerin yapılması sağlanabilir. Ayrıca bu workshopların ya da söyleşilerin sektörel hazırlık temalı olması da ayrıca önerilmektedir.

- Sektörel paydaşlar tarafından festivallerin/okul buluşlarının düzenlenmesinin birçok katkısı olduğu belirtilmiştir. Oyunculuk eğitim programlarının her yıl bir mezuniyet oyunu sahnelediği düşünüldüğünde bu oyunların sektörün merkezi olan İstanbul'da bir festivalde sahnelenmesinin oyunculuk eğitimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu festival Devlet Tiyatroları ev sahipliğinde ve bütçelendirmesi ile olabileceği gibi üniversitelerin de katkıları ile düzenlenebilir. Bu festivale sektörden sanatçıların da davet edilmesi ile birlikte sektörel etkileşimin önemli adımları atılabilir. Ayrıca çeşitli atölye çalışmaları ve söyleşiler de bu festivalin içinde planlanabilir. Bu noktada özellikle Devlet Tiyatroları ile iş birliklerinin kurulması önemli görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Kitaplar

AND, M. (1994). Başlangıcından 1983'e Türk Tiyatro Tarihi. (2.baskı) İstanbul: İletişim Yayınları.

BULLOCK, A., FOSTER-HARRISON, E.S. (1997). Making the best decisions: designing for excellence. 7, 2: 37-39, 60-61.

CRESWELL, J. W. (2017). Nitel Araştırma Yöntemleri, Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni, Çev. Ed. Bütün M. ve Demir, S. B. Ankara: Siyasal Kitapevi.

DEMİREL, Ö. (2010). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

DEMİREL, Ö. (2017) Programın Denenmesi ve Değerlendirilmesi. In: Eğitim Programı Geliştirme - Kuramdan Uygulamaya. 25th ed. Ankara: Pegem Akademi.

DENT, J. (2009). Practical guide for medical teachers. Edinburgh: Churchill Livingstone; 3 edition.

FRAENKEL, J. R., WALLEN, N. E., HYUN, H. H. (2012). How to design and evaluate research in education (Eight Edition). New York

GÖZÜTOK, D. (2006). Program değerlendirme. Gültekin, M (Ed.), Öğretimde planlama ve değerlendirme. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

JOHNSON, B., TURNER, L.A. (2003) Data Collection Strategies in Mixed Methods Research. In: Tashakkori, A.M. and Teddlie, C.B., Eds., Handbook of Mixed Methods in Social and Behavioral Research, SAGE Publications, Thousand Oaks.

KALAYCI, Ş. (2008). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknik . Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

KARASAR, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara Nobel Yayın Dağıtım

LAUTERBACH, U., MITTER, W. (1998). Theory and methodology of international comparisons. In CEDEFOP: vocational education and training-the European research field background report. Retrieved on May 23, 2019

MIJIC, D., JANKOVIC, D. (2012). Towards improvement of the study programme quality: Alumni tracking information system. ICT Innovations 2011 (s. 291-300). Berlin: Springer.

NUTKU, Ö. (1985) Dünya Tiyatrosu Tarihi, İstanbul: Remzi Kitabevi

NUTKU, Ö. (1969). Darülbedayi'nin İlk Elli Yılı. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

NUTKU, Ö. (1993). Dünya Tiyatrosu Tarihi 2 (Cilt 2). İstanbul: Remzi Kitapevi.

NUTKU, Ö. (1995). Oyunculuk Tarihi Başlangıcından XIX. Yüzyıla.Yapı Kredi Yayınları.

OLIVA, P. F. (2005). Developing the curriculum. Boston: Pearson/Allyn and Bacon.

SEVENGİL, A. R. (1959). Opera Sanatı ile İlk Temaslarımız. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

SEVENGİL, A. R. (1962). Türk Tiyatro Tarihi ve Saray Tiyatrosu. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

SEVENGİL, A. R. (2015). Türk Tiyatrosu. Alfa Yayıncılık.

STUFFLEBEAM, D. L. (1999). Foundational Models for 21st Century Program Evaluation. Canada: The Evaluation Center Occasional Papers Series.

ULUSKAN, S. (2010). Atatürk'ün Sosyal ve Kültürel Politikaları, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2010.

YAZICIOĞLU, Y. ve ERDOĞAN, S. (2004). Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.

YILDIRIM, A. & ŞİMŞEK H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

- Makaleler

ALKAN, H. , AKYÜZ, V. , ÇUBUK, Z. & BUZCU, H. (2012). Türkiye'de Oyunculuk Eğitiminde Yaşanan Temel Sorun:Akademik Eleman Eksikliği ve Çözüm Önerileri . Art-e Sanat Dergisi , 5 (10) , 164-171 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduarte/issue/20729/221529>

BELKIS, Ö., ŞAŞMAZ, H., GÜMÜŞ, Y. E. & ALPAN, E. D. (2019). Türkiye’de Dramatik Yazarlık Eğitimi Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Art-e Sanat Dergisi, 12cilt(24), 315-338. DOI: 10.21602/sduarte.593532 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/923589>

ÇAKAR, D. (2015) Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı (Cebeci’den Beşevler’e). Sahne ve Müzik Dergisi, Sayı 1

DEMİRTAŞ, F. (2012). Geleneksel Türk Tiyatrosu ve Oyunculuk Eğitimi . Art-e Sanat Dergisi , 5 (10) , 123-133 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sduarte/issue/20729/221526>

ERDENK, S. (2018). Oyunculuk Eğitiminde Faydalanılabilecek Bir Yöntem: Eurhythmics. International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Arts, C.3, S.4, 2018, s. 168.

EZİCİ, T. (2008). Tiyatro Eğitimi ve Çağdaş Açılımlar. Tiyatro Araştırmaları Dergisi , 26 (26) , 113-125 . DOI: 10.1501/TAD_0000000209

GÜRZAP, C. (1976) “Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü’nde Eğitim Nasıl Yapılmaktadır – Nasıl Yapılmalıdır.” Ankara Üniversitesi Tiyatro Araştırmaları Dergisi. S.7,ss.77-95.

INGRAM, K. W., HAYNES, L. L., DAVIDSON-SHIVERS, G. V., IRVIN, R. (2004). Building an instructional design alumni support community: Tracking alumni for program evaluation and added value. 27th Meeting Association for Educational Communications and Technology. Chicago, IL: Association for Educational Communications and Technology.

JAUHARI, V. ve THOMAS, R. (2013), “Developing Effective University-Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi / Cilt:5 / Sayı:2 / Aralık 2016
Journal of Economics and Management Research Vol:5 / No:2 / December 2016

KARAKAŞ, Ö. (2015) “Halkevlerinin Merkezden Kadınsız Piyas Talebi Üzerine Bazı Değerlendirmeler.” CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi. C.13, S.1, Beşeri Bilimler Sayısı, 342-372

KAYA, Z. (1997). Eğitimde program değerlendirme sürecinin temel işlemleri. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, 59-72.

MARSHALL, J. G., MARSHALL, V. W., MORGAN, J. C., BARREAU, D., MORAN, B. B., SOLOMON, P., THOMPSON, C. A. (2009). Where are they now? Results of a career survey of Library and Information Science graduates. Library Trends, 58(2), 141-154. doi:10.1353/lib.0.0084

LACKNEY, J. A. (1999). Why Optimal Learning Environment Matter? Mississippi: Mississippi State University, Mississippi State Educational Design Institute.

LAVELLE, J. M., DONALDSON, S. I. (2015). The state of preparing evaluators. New Directions for Evaluation, 145, 39-52.

LYONS, J. B. (2001). Do school facilities really impact a child’s education? <http://www.cefpi.org:80/issuetraks.html>.

NUTKU, H. (2012). Oyunculuk Eğitiminde Eğitimcinin "Eğitimi"nin Önemi . Art-e Sanat Dergisi , 5 (10) , 26-35 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduarte/issue/20729/221517>

NUTKU, Ö. (2012). Oyunculuk ve oyunculuk eğitimi üzerine. Art-e Sanat Dergisi, 5(10), 4-12.

MELROSE, M. (2006). Exploring Paradigms of Curriculum Evaluation and Concepts of Quality. Quality in Higher Education, 4(1), 37-43.

ÖZDEMİR, S. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye’de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelemesi. Eğitim Fakültesi Dergisi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Aralık 2009. Cilt:VI, Sayı:II,126-149

TUNCAY, M. (2012). Oyuncunun Bir Sanatçı Olarak Eğitimi . Art-e Sanat Dergisi, 5 (10) , 13-25 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduarte/issue/20729/221516>

SAĞLAM, M., & YÜKSEL, İ. (2007). Program değerlendirmede meta-analiz ve meta değerlendirme yöntemleri. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi, 18, 175-188.

STAKE, R. E. (1967). The countenance of educational evaluation. Teachers College Record, 68 (7), 523-540.

STUFFLEBEAM, D. L. (2000). “Foundational models for 21st century program evaluation”, Stufflebeam, D. L., Madaus, G, F. ve Kellaghan, T. (Ed.) Evaluation Models: View Points on Educational and Human Services Evaluation (p: 33-83). USA: Kluwer academic Publishers.

STURGILL, R. (2013). Utilizing technology for alumni tracking: A model and best practices in the field. National Social Science Proceedings (s. 204-209). Las Vegas: National Technology and Social Science Conference.

ŞENSOY, S. & SAĞSÖZ, A. (2015). Öğrenci Başarısının Sınıfların Fiziksel Koşulları İle İlişkisi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi ,

16 (3) , 87-104 . Retrieved from

<https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59449/854074>

TURĞUT, E. (2013). Rehberlik İlkeleri Açısından Seçmeli Ders Sürecinin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Seçmeli Dersler Sempozyumu.

ÜSTÜN, A. (2012). Türkiye'de Oyunculuk Eğitimi Veren Üniversiteler ve Yetiştirilmiş Öğretim Elemanı İhtiyacı . Art-e Sanat Dergisi , 5 (10) , 172-179 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/sduarte/issue/20729/221530>

YATAR BI., URGAN U., Çağlayan Ç. (2015). Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Eğitimlerini Değerlendirmesi Araştırması. Kocaeli.

ZANUTTO, E., (2001). "Web & E-mail Surveys," <http://www-stat.wharton.upenn.edu/~zanutto/Annenberg2001/docs/websurveys01.pdf>

- **Basılmamış Kaynaklar**

2021 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu.

https://cdn1.beun.edu.tr/besyo/fdb6c58f16f8a3386194a93fd3381ca6/2021-osym-kilavuz-2_6qpYrQr.pdf

Akdeniz Üniversitesi 2020-2021 Ders Yılı Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu.

<http://gsf.akdeniz.edu.tr/2020-2021-ders-yili-ozel-yetenek-sinavi-kilavuzu/>

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü 2020-2021 Ders Yılı Özel Yetenek Kılavuzu. <http://www.dtcf.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/67/2020/08/tiyatro-2020-21-Sinav-Kilavuzu.pdf>

Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı 2020-2021 Öğretim Yılı Ön Kayıt ve Özel Yetenek Sınavı İlkeleri.

https://www.anadolu.edu.tr/uploads/abp/duyuru/265_1596527494.pdf

Atatürk Üniversitesi 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu.

Çukurova Üniversitesi 2020-2021 Lisans Devresi Özel Yetenek Sınavları.
<https://devletkonservatuvari.cu.edu.tr/haber-detay/55>

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Özel Yetenek Sınavları Kılavuzu.

Duke, D.L. (1998). Does it matter where our children learn? Paper presented at the meeting of the national research council of the national academy of sciences and the national academy of engineering. Washington, DC: ERIC Document Reproduction Service No. ED 418 578.

EDWARDS, N. C. (2006). School facilities and student achievement: student perspectives on the connection between the urban learning environment and student motivation and performance. Doctorate Thesis, Philosophy Department of the Ohio State University, Ohio, America.

Gökgücü, F. Budak, O., Nutku, H., Sağlam, Z., Korunan, O., Akova, Ş., Tuncay, M., Ezici, T., Çiğdem, P., Yağcı, S., İpşiroğlu, Z., Ergün, S., Şen, S., Göktaş, S., Kulluk, S., Özhan, M. (1998). Tiyatro Eğitimi ve sorunları kurulu 4. Grup Bildirisi. Türkiye Tiyatro Kurultayı. Mersin. TOBAV.

Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Anasanat Dalı Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi.
http://adk.hacettepe.edu.tr/tr/menu/ozel_yetenek_giris_sinavlari-22

İstanbul Üniversitesi 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Devlet Konservatuvarı Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu.
<https://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=2020-2021-lisansa-giris-icin-ozel-yetenek-sinavina-basvuru-detaylari.pdf>

KAYAN, T. (2021). Türkiye’de Oyunculuk Eğitimi ve Kamera Önü Oyunculuğu. Y. L. Tezi.

Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu 2020.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı İstanbul Devlet Konservatuvarı Yetenek Sınavları Kılavuzu.

MERMUT, M. (2018). Kamera Önü Oyunculuk Eğitimi ve Yöntem Sorunları. Y. L. Tezi.

SAĞLAM, B.. (2019). Türkiye’de Tiyatro/ Oyunculuk Eğitimi Veren Lisans Programlarında Müzik Derslerinin Yeri ve Önemi. Y.L. Tezi.

Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Özel Yetenek Giriş Sınavı Kılavuzu.

[https://webadmin.selcuk.edu.tr/BirimDosyalar/Dosyalar/dilek_sabanci_devlet_kons/klavuz\(1\).pdf](https://webadmin.selcuk.edu.tr/BirimDosyalar/Dosyalar/dilek_sabanci_devlet_kons/klavuz(1).pdf)

Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 2020-2021 Eğitim Öğretim Dönemi Öğrenci Alım Yöntemi ve Uygulama Kılavuzu.

<https://gsf.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/93/files/2020-2021-egitim-ogretim-donemi-ogrenci-alim-yontemi-ve-uygulama-kilavuzu-27082020.pdf>

VANDIER, B. (2011). The impact of school facilities on the learning environment. Doctorate Thesis, Capella University, America.

YOLDAŞ, S. (2016) Türk Tiyatro Eğitiminde Oyunculuk Anlayışının Evrimi. Yüksek Lisans Tezi

YÖK. (2014). 2023’e Doğru Türkiye’de Üniversite Kütüphaneleri. Ankara.

<http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/53640/Üniversite%20Kütüphaneleri%20Raporu%20YÖK.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. 2020.

- İnternet Kaynakları

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi. Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2022, Vizyonumuz-Misyonumuz, <http://www.dtcf.ankara.edu.tr/yeni-kurumsal/>

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2022, Misyon ve Vizyon, <https://gsf.deu.edu.tr/tr/misyon-ve-vizyon/>

İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı. Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2022, Misyon ve Vizyon, <https://konservatuvar.istanbul.edu.tr/tr/content/konservatuvarimiz/misyon-ve-vizyon>

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Erişim Tarihi: 05 Mayıs 2018, 2017 Müfredatı İlişkin Basın Açıklaması, https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf

OSYM, Tanımlar. <https://www.osym.gov.tr/TR,1371/tanimlar.html>

YÖK, Öğrencilerin Eğitimi Değerlendirmesi. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogrencilerin-egitimi-degerlendirmesi.pdf>

YÖKAK, Kurumsal Değerlendirme Programı. <https://yokak.gov.tr/degerlendirme-sureci/kurumsal-degerlendirme-programi-dokumanlar>

EK-1

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ**

Sayı : 87347630/42104268/191
Konu : Etik Kurul İzni Hak.

29.09.2020

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 03.09.2020 tarihli ve 61217437/300-598 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınıza istinaden Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 25.09.2020 tarihli toplantısında alınan 2 sayılı karar ile Enstitünüz Sahne Sanatları Anasanat Dalı doktora programı öğrencisi Osman Yiğit Can KOCABIYIK'ın yürütücüsü olduğu "Türkiye Üniversitelerinde Oyunculuk Eğitiminin Haritalandırılması ve Bir Model Önerisi" konulu doktora tezinde uygulayacağı anketin etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Nükhet HOTAR
Rektör

110571
Emir

EK-2

Türkiye Üniversitelerinde Oyunculuk Eğitiminin Haritalandırılması

Değerli Oyunculuk Lisans Öğrencileri,
Bu anket sizin eğitiminiz almakta olduğunuz 'Oyunculuk Lisans Programı' hakkındaki düşüncelerinizi araştırmak amacıyla hazırlanmıştır.
Anket 3 bölümden oluşmakta ve doldurmak ortalama 7 - 10 dakika sürmektedir.
Birinci bölümde, eğitiminizi sürdürdüğünüz bölümün fiziksel koşulları, ikinci bölümde, almakta olduğunuz Oyunculuk Lisans Eğitim Programı hakkındaki görüşleriniz belirlenmeye çalışılmaktadır.
Üçüncü bölümde ise derslerin mesleki/kişisel gelişiminize olan katkıları araştırılmaktadır.
Bu anketten elde edilecek sonuçlar, doktora tez çalışması kapsamında bilimsel amaçlarla kullanılacaktır.
Ayrıca kimlik bilgileriniz sorulmayacaktır.
Verilen ifadeleri okuduktan sonra, ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı işaretleyiniz.
Anketteki ifadeleri okuduktan sonra aklınıza ilk gelen kutucuğu işaretleyiniz. Lütfen işaretsiz soru bırakmayınız.
Ankette sunulan soruların tamamına vereceğiniz cevaplar, araştırmanın başarıyla sonuçlanmasına önemli katkılar sunacaktır.
Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Sibel ERDENK – Danışman
Yiğit KOCABIYIK – Doktora Öğrencisi

Önemli Not: Lütfen pandemi koşullarından önceki eğitim standartlarını göz önüne alarak yanıtlayınız.

Ankete gönüllü olarak mı katılıyorsunuz? *

- ☐ Evet
☐ Hayır

Yaş *

Seçin ▼

Cinsiyet *

- ☐ Kadın
☐ Erkek

Üniversite *

Seçin ▼

Sınıf *

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4

Sonraki

Sayfa 1 / 4

1. Bölüm: Fakülte / Bölüm Olanakları

Önemli Not: Lütfen pandemi koşullarından önceki eğitim standartlarını göz önüne alarak yanıtlayınız.

1. Üniversitemiz kütüphanesinde oyunculuk alanına yönelik yeterli kaynak bulunmaktadır.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

2. Fakültemiz stajla deneyim kazanma imkanı sunmaktadır.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

3. Fakültemiz senede en az bir kez fakülte öğretim elemanları dışında alanda bilgi ve tecrübeli sanatçı/öğretmenlerle workshop/söyleşi etkinlikleri yapmaktadır.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

4. Fakültemizde derslikler, atölyeler ve sahne, oyunculuk eğitimine uygun teknolojik altyapıyla donatılmıştır.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

5. Anasanat dalındaki öğretim elemanı sayısı yeterlidir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

6. Öğretim elemanları mesleki gelişimimizde bize rehberlik etmektedir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

7. Öğretim elemanları, alanlarıyla ilgili yenilikleri ve gelişmeleri izlemektedir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

8. Öğretim elemanları uzmanlık alanlarına uygun dersler yürütmektedir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

9. Öğretim elemanları dersleri etkili ve verimli kılacak bilgi ve donanımına sahiptir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

Geri

Sonraki

Sayfa 2 / 4

Formu temizle

2. Bölüm: Programın Genel Özellikleri

Önemli Not: Lütfen pandemi koşullarından önceki eğitim standartlarını göz önüne alarak yanıtlayınız.

1. Oyunculuk lisans programı günceldir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

2. Oyunculuk lisans programı ilgi ve ihtiyaçlarımıza uygundur.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

3. Oyunculuk lisans programında teori-uygulama dengesi sağlanmaktadır.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

4. Oyunculuk lisans programı nitelikli bir oyuncu olabilmemiz için yeterlidir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

5. Oyunculuk lisans programı grupla çalışmayı, işbirlikli öğrenmeyi desteklemektedir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

6. Oyunculuk lisans programında uygulamalı dersler için ayrılan süre yeterlidir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

7. Oyunculuk lisans programında teorik dersler için ayrılan süre yeterlidir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

8. Oyunculuk lisans programında dersler birbirinin benzeri/tekrarıdır.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

Şu an bulunduğunuz noktaya kadar oyunculuk eğitiminde karşılaştığınız en önemli sorun ya da aksaklık sizce neydi?

Yanıtınız

[Geri](#)

[Sonraki](#)

Sayfa 3 / 4

[Formu temizle](#)

Seminer ve Sunum Teknikleri

	Hiç	Az	Orta	Çok	Oldukça çok	Dersi / Dersleri almadım
Derslerinin kişisel gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinin mesleki gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinde öğrendiklerimi aktif öğrencilik hayatımda kullanacağımı / uygulayacağımı düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (Temel Bilgi Teknolojisi vb.)

	Hiç	Az	Orta	Çok	Oldukça çok	Dersi / Dersleri almadım
Derslerinin kişisel gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinin mesleki gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinde öğrendiklerimi aktif öğrencilik hayatımda kullanacağımı / uygulayacağımı düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Uyum (Üniversite Yaşamına Uyum, Mesleki Yaşama Uyum, Kariyer Planlama vb.)

	Hiç	Az	Orta	Çok	Oldukça çok	Dersi / Dersleri almadım
Derslerinin kişisel gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinin mesleki gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinde öğrendiklerimi aktif öğrencilik hayatımda kullanacağımı / uygulayacağımı düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Sanat Felsefesi

	Hiç	Az	Orta	Çok	Oldukça çok	Dersi / Dersleri almadım
Derslerinin kişisel gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinin mesleki gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinde öğrendiklerimi aktif öğrencilik hayatımda kullanacağımı / uygulayacağımı düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Sanat Tarihi

	Hiç	Az	Orta	Çok	Oldukça çok	Dersi / Dersleri almadım
Derslerinin kişisel gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinin mesleki gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinde öğrendiklerimi aktif öğrencilik hayatımda kullanacağımı / uygulayacağımı düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mitoloji

	Hiç	Az	Orta	Çok	Oldukça çok	Dersi / Dersleri almadım
Derslerinin kişisel gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinin mesleki gelişimime katkıda bulunduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Derslerinde öğrendiklerimi aktif öğrencilik hayatımda kullanacağımı / uygulayacağımı düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Geri

Gönder

Sayfa 4 / 4

Formu temizle

EK-3

Türkiye Üniversitelerinde Oyunculuk Eğitiminin Haritalandırılması

Değerli Oyunculuk Lisans Mezunları,
Bu anket sizin eğitimi almış olduğunuz 'Oyunculuk Lisans Programı' hakkındaki düşüncelerinizi araştırmak amacıyla hazırlanmıştır.
Anket sadece 1 bölümden ve toplamda 16 sorudan oluşmakta ve doldurmak ortalama 4 - 5 dakika sürmektedir.
Bu anketten elde edilecek sonuçlar, doktora tez çalışması kapsamında bilimsel amaçlarla kullanılacaktır.
Ayrıca ankette kimlik bilgileriniz sorulmayacaktır.
Verilen ifadeleri okuduktan sonra, ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı işaretleyiniz. Anketteki ifadeleri okuduktan sonra aklınıza ilk gelen kutucuğu işaretleyiniz. Lütfen işaretli soru bırakmayınız.
Ankette sunulan soruların tamamına vereceğiniz cevaplar, araştırmanın başarıyla sonuçlanmasına önemli katkılar sunacaktır.
Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Sibel ERDENK – Danışman
Yiğit KOCABIYIK – Doktora Öğrencisi

 kocabiyikyigit@gmail.com (paylaşılmıyor) Hesap değiştir

* Gerekli

Ankete gönüllü olarak mı katılıyorsunuz? *

☐ Evet
☐ Hayır

Yaş *

Cinsiyet *

☐ Kadın
☐ Erkek

Mezun olduğunuz üniversite *

Mezuniyet Yılı *

Araştırmaya katılacak mezunların lisans eğitiminde aldığı bilgilerin güncelliğini koruduğu ve mevcut lisans programlarıyla paralellik arz etmesi bakımından en fazla yedi yıl önce mezun olmuş olması temel koşuldur.

Sonraki Formu temizle

Program Değerlendirme

1. Oyunculuk lisans programında öğrendiklerimi oyunculuk yaptığım mevcut koşullarda uygulayabiliyorum.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

2. Oyunculuk lisans programının nitelikli bir oyuncu olarak yetişmeme katkı sağladığını düşünüyorum.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

3. Oyunculuk lisans programı mesleki ve etik sorumluluk sahibi olmamı sağladı.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

4. Halen / Son çalıştığım iş doğrudan ya da dolaylı olarak bölümümde aldığım eğitimle ilgilidir.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

5. Aldığım eğitim mesleki hayat ve iş dünyasındaki gereksinimlere yönelik etkin önerilerde bulundu.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

6. Tekrar seçme şansım olsaydı yine aynı bölümü/programı tercih ederdim.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

7. Alanlarında uzman öğretim elemanlarından dersler aldım.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

8. Eğitimim sırasında öğretim elemanı sayısı yeterliydi.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

9. Eğitimim sırasında derslikler, atölyeler ve sahne, oyunculuk eğitimine uygun teknolojik altyapıyla donatılmıştı.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

10. Bölümde aldığım eğitim başlangıçtaki eğitim beklentilerimi karşıladı.

- ☐ Hiç katılmıyorum.
- ☐ Katılmıyorum.
- ☐ Kararsızım.
- ☐ Katılıyorum.
- ☐ Tamamen katılıyorum.

Bir mezun olarak düşündüğünüzde aldığınız oyunculuk eğitiminin sektörde olumlu ya da aksayan yönleri sizce neler olabilir?

Yanıtınız

Geri

Gönder

Formu temizle

ÖZGEÇMİŞ

Yiğit KOCABIYIK

2009 yılında Selçuk Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Anasanat Dalı'nda öğrenimine başladı. 2012 yılında Konya Devlet Tiyatrosu'nda oyuncu olarak görev aldı. Üniversiteden mezun olduğu 2013 yılında Iğdır Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü'ne Araştırma Görevlisi olarak atandı. 2015 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görevlendirildi. Aynı yıl Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsünde Yüksek Lisans eğitimine başladı. Ardından çeşitli özel tiyatrolarda oyuncu ve rejisi asistanı olarak çalıştı. 2016 yılında Küheylan oyunundaki tek kişilik performansı ile 21. Sadri Alışık Tiyatro ve Sinema Oyuncu Ödülleri'nde Üstün Akmen Genç Oyuncu Ödülü'nün ilk sahibi oldu. 2017 yılında 'Bir Rol Çalışma Yöntemi Olarak Meisner Tekniğı' tezi ile yüksek lisansını tamamladı. Aynı yıl aynı üniversitede doktora başladı. 2019 yılında İzmir'de deneysel araştırmalar doğrultusunda bir laboratuvar tiyatrosu olan 'Arte Oyuncuları'nın kurucuları arasında yer aldı. Aynı yıl 'Arte Oyuncuları' yapımı olan Babil adlı oyunun oyuncu kadrosunda yer aldı. Arte Oyuncuları, 2019 yılında sahneledikleri 'Babil' oyunu ile 2. Özdemir Nutku Tiyatro Ödülleri Ensemble Ödülü ve XIX. Direklerarası Seyirci Ödülleri Ümit Veren Tiyatro ödülünü aldı. 2020 yılının Haziran ayında 'Rol Çalışma Yöntemi: Meisner Tekniğı' adlı kitabı yayımlandı.

Rol Aldığı Tiyatro Oyunları

Antigone - Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı - Yöneten: Tomris Çetinel – 2012

Güzel ve Çirkin - Konya Devlet Tiyatrosu - Yöneten: Bengisu Gürbüz – 2013

Zenabir - Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı - Yöneten: Semih Çelenk – 2013

Küheylan - Yabancı Sahne - Yöneten: Deniz Hamzaoglu – 2016

Davetsiz – AB Bilgi Ağı - Yöneten: Yiğit Kocabiyik - 2016

Babil – Arte Oyuncuları - Yöneten: Bülent Yıldız – 2019

Çerağ – Arte Oyuncuları – Yöneten: Bülent Yıldız - 2021

Yönettiği Tiyatro Oyunları

Zenne - Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi - 2016

Prometheus - Toprak Sahne Tiyatrosu -2016

Davetsiz – AB Bilgi Ağı - 2016

Maymunlar - Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi - 2017

Morfin Tadında – Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi - 2018

Önce Herkes Derin Bir Nefes Alıp Versin – Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi – 2019

Ödülleri

21. Sadri Alışık Tiyatro ve Sinema Oyuncu Ödülleri – Üstün Akmen Genç Oyuncu Ödülü – Küheylan

2. Özdemir Nutku Tiyatro Ödülleri - Ensemble Ödülü – Babil

XIX. Direklerarası Seyirci Ödülleri - Ümit Veren Tiyatro – Arte Oyuncuları